

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti

SUOMI 2020

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2020

EU:n AMIF-rahaston
rahoittama

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti

Suomi 2020

Julkaisija:

Euroopan muuttoliikeverkosto 2021

Tutkimuksesta vastaavat henkilöt:

Erytisasiantuntija Tuukka Lampi (EMN Suomi)

Koordinaattori Rafael Bärlund (EMN Suomi)

Raportti on julkaistu ja painatettu suomen- ja englanninkielisenä seuraavilla ISBN-tunnuksilla:

ISBN 978-952-7427-12-5 (PDF)

ISBN 978-952-7427-14-9 (Nid.)

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-12-5>

Sisällys

Tiivistelmä	5
Kokonaiskuva 2020	6
1. Johdanto	7
1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne	8
2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2020	12
2.1. Maahanmuuttopolitiikka	12
2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa	13
2.3. Maahanmuuttoaiheista tutkimusta	18
2.4. Muita yleisesti maahanmuuttoon liittyviä kehityskulkuja	19
3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike	20
3.1. Työperusteinen maahanmuutto	20
3.2. Työperusteista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta.....	23
3.3. Työperusteista maahanmuuttoa koskevia kehityskulkuja	24
3.4. Perheenyhdistäminen	26
3.5. Perheenyhdistämistä koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	28
3.6. Opiskelijat.....	28
3.7. Opiskelijoiden maahanmuuttoa koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	30
4. Kansainvälinen suojelu	31
4.1. Turvapaikanhakijat	31
4.2. Kansainvälistä suojelua koskevia lainsäädäntömuutoksia	32
4.3. Kansainvälistä suojelua koskeva kehittämistyö	32
4.4. EU-tason toimintaan osallistuminen	33
4.5. Kansainvälistä suojelua koskevaa oikeuskäytäntöä	34
4.6. Kansainvälistä suojelua koskevaa tutkimusta	35
4.7. Kiintiöpakolaiset	36
4.8. Kiintiöpakolaisia koskeva kehittämistyö	36
4.9. Vastaanotto.....	37
4.10. Vastaanottoa koskeva kehittämistyö	38
5. Yksin tulleet alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat	39
5.1. Yksin tulleet alaikäiset	39
5.2. Yksin tulleet alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat: kehityskulut	40

6. Kotouttaminen	41
6.1. Kotouttamista koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	41
6.2. Kotouttamista koskeva kehittämistyö	41
6.3. Kotouttamista koskevaa tutkimusta	43
7. Kansalaisuus ja kansalaisuudettomuus	46
7.1. Kansalaisuutta koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja	48
8. Rajavalvonta, Schengen ja viisumipolitiikka	49
8.1. Rajavalvonta	49
8.2. EU-yhteistyö	50
8.3. Muita rajavalvonnan kehityskulkuja	51
8.4. Schengen	51
8.5. Viisumipolitiikka	52
8.6. Viisumipolitiikan kehitystyö	52
9. Säännösten vastainen maahanmuutto ja ihmiskuljetus	53
9.1. Säännösten vastaista maahanmuuttoa ja ihmiskuljetusta koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja	54
10. Ihmiskaupan torjuminen	55
10.1. Ihmiskaupan uhreille myönnettyt oleskeluluvat	55
10.2. Auttamisjärjestelmään ohjautuneet ihmiskaupan uhrit	55
10.3. Ihmiskaupan torjumiseen liittyviä kehityskulkuja	57
10.4. Ihmiskauppaa koskevaa tutkimusta	58
11. Paluu	59
11.1. Maastapoistamispäätökset	59
11.2. Vapaaehtoinen paluu	60
11.3. Muita paluuseen liittyviä kehityskulkuja	60
12. Muuttoliike ja kehitys	61
Lähteet	62

Tiivistelmä

Vuosi 2020 oli Suomessa jälleen monipuolinen ja aktiivinen maahanmuuton eri osa-alueilla. Maailmanlaajuisen COVID-19 pandemia vaikutti lähes kaikkeen maahanmuuttoon liittyvään niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin. Kansainvälistä liikkuvuutta kaikkialla rajoittanut koronapandemia näkyi maahanmuuton kaikilla osa-alueilla määrien laskuna.

Hallinnon alalla tehtiin myös uudistuksia. Ehkä merkittävin organisaatiomuutos oli työperäisen maahanmuuton hallinnon siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriön käsittelyyn tehostamiseksi. Päätöksen myötä työ- ja elinkeinoministeriö alkoi vastata vuoden 2020 alusta lähtien työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta, lainsäädännöstä sekä lupaprosessien kehittämisestä.

Maahanmuuttoon liittyvä keskustelu painottui vuonna 2020 yleisen maahanmuuttokeskustelun lisäksi erityisesti kansainväliseen suojeluun. Yleisessä maahanmuuttokeskustelussa esiin nousivat rasismiin liittyvät kysymykset, kansainvälisen suojelun teemassa taas mediahuomiota keräsi Kreikan tilanne. Suomeen saapuneista turvapaikanhakijoista uutisoitiin tasaisesti läpi vuoden. Koronapandemia näkyi jonkin verran kaikessa maahanmuuttoon liittyvässä keskustelussa, mutta erityisesti otsikoihin nousi keväällä ja kesällä vaikeudet kausityöntekijöiden maahantulon kanssa.

Koronaviruspandemia vaikutti myös lainsäädäntöön. Aikavälillä 9.4.2020-31.10.2020 olivat voimassa väliaikaiset säännökset kolmansien maiden kansalaisten oikeudesta työskennellä huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeissä tehtävissä, joka antoi joustoa ja helpotuksia ulkomaalaisten työnteko-oikeuteen eri aloilla.

Työnteon perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä laski selvästi edellisvuoteen verrattuna. Tosin pandemian vaikutuksista huolimatta, vuonna 2020 työ pysyi edellisvuoden tapaan yleisimpänä ensimmäisen oleskeluluvan hakuperusteena. Myös opiskeluperusteisten oleskelulupahakemusten kokonaismäärässä nähtiin selkeä pudotus.

Huolimatta COVID-19 pandemian aiheuttamasta yleisestä oleskelulupien määrän laskusta, oli perhe vuonna 2020 edelleen yleisin syy muuttaa Suomeen.

Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä väheni merkittävästi vuonna 2020 edellisvuosiin verrattuna, etenkin johtuen COVID-19 pandemian aiheuttamista rajoituksista. Vuonna 2020 tehdyistä turvapaikkahakemuksista suurin osa oli uusintahakemuksia. Yksin tulleiden alaikäisten määrä tosin nousi hieman edellisvuodesta, mutta tämä johtui osittain hallituksen päätöksestä siirtää Kreikasta turvapaikanhakijoita Suomeen. Vuonna 2020 Suomi ei tehnyt kiintiövalintamatkoja johtuen COVID-19 pandemiasta. Suomi jatkoi kuitenkin pandemian aikana kiintiöpakolaisten vastaanottamista ja pakolaisvalintoja tehtiin etäyhteyshaastatteluin sekä UNHCR:n asiakirjojen pohjalta.

Kotouttamispolitiikassa yksi olennaisimpia lakimuutoksia kotouttamisen saralla vuonna 2020 oli jälkihuollon ikärajan nostaminen 25 ikävuoteen, jolla parannettiin nuorten turvapaikanhakijoiden asemaa. Kotouttamispuolella käynnistettiin useita kehityshankkeita ja aiheeseen liittyvää tutkimusta julkaistiin paljon.

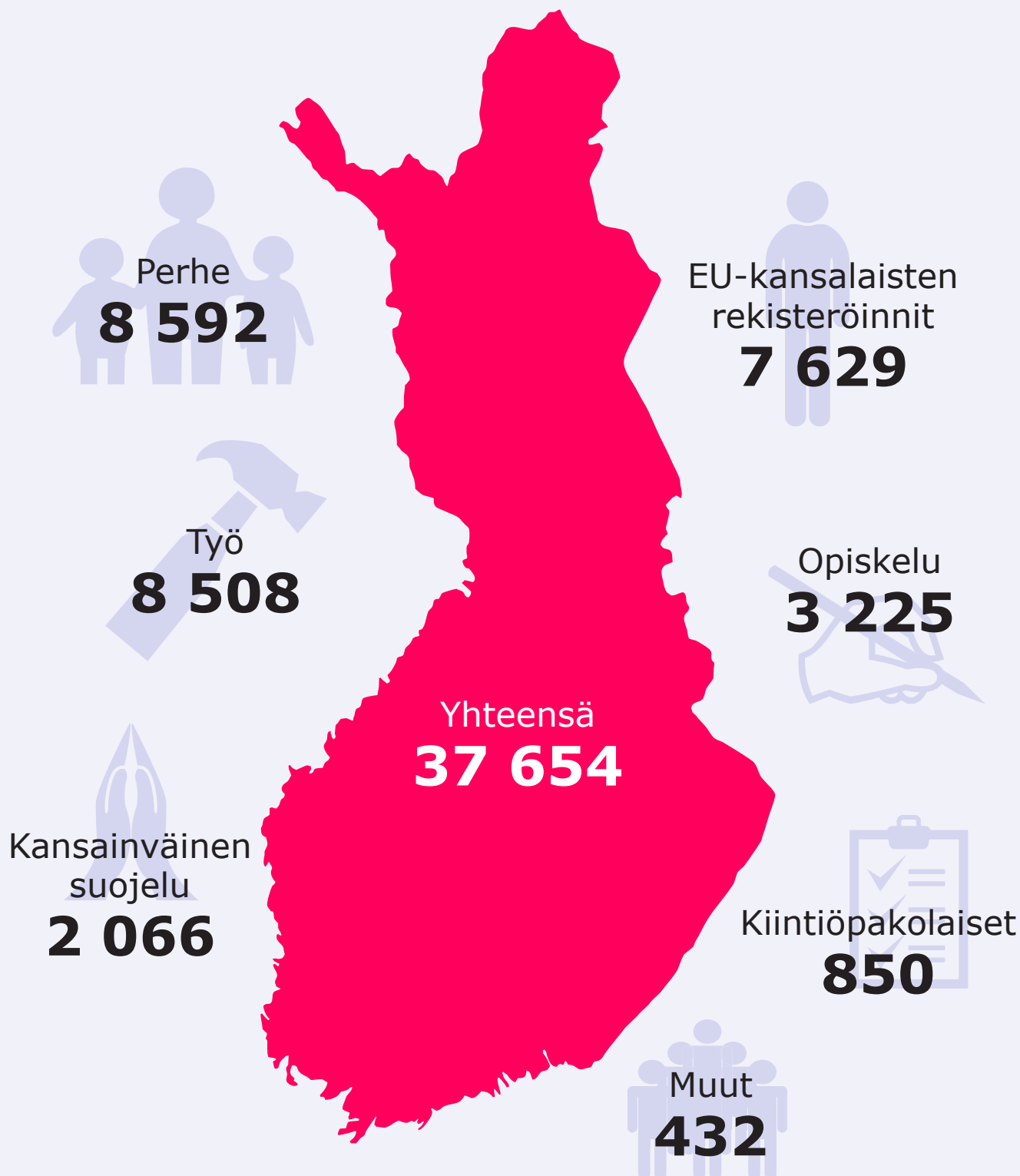
Kansalaisuusasioissa erityinen trendi oli irakilaisien nousu suurimmaksi hakijaryhmäksi. Vuonna 2015 saapuneista irakilaisista ja syyrialaisista pakolaisista moni täytti neljän vuoden minimiasumisajan vuonna 2019, mikä heijastui hakijatilastoissa.

Rajavalvonnassa suurin yksittäinen muutos oli valtioneuvoston päättämä sisärajavallvonnan palauttaminen johtuen pandemiatilanteesta. Rajaliikenteessä nähtiin yleisesti ottaen laskua luvattomissa rajanylityksissä. Myös säännösten vastaisessa maahanmuutossa nähtiin yleisesti lievää laskua lukumäärissä.

Ihmiskauppapuolella vuosi 2020 oli vilkas. Auttamisjärjestelmään otettiin jälleen ennätysmäärä hakijoita. Suuri osa heistä oli pakkotyön uhreja. Huomionarvoista oli myös, että auttamisjärjestelmään otettiin enemmän Suomessa kuin ulkomailla ihmiskaupan uhriksi joutuneita. Merkittävä poliittinen uudistus oli poliisin ihmiskaupparikoksiin erikoistuneen yksikön perustaminen, jonka on määrä aloittaa toimintansa 2021.

Kokonaiskuva 2020

Kuviossa on mukana Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat kolmansien maiden kansalaisille sekä EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsenten oleskeluoikeuden rekisteröinnit. Suurimman ryhmän muodostivat perhesiteen perusteella tulleet kolmansien maiden kansalaiset. Toiseksi suurimman ryhmän muodostavat työnteon perusteella tulleet kolmansien maiden kansalaiset.

1. Johdanto

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) Suomen yhteyspisteen vuoden 2020 maahanmuutto- ja turvapaikkarakortti esittelee maahanmuuton tärkeimmät kehityskulut vuonna 2020. Raportin viitejakso on 1.1.–31.12.2020.

Euroopan muuttoliikeverkoston kansalliset yhteyspisteet tuottavat vuosittain maahanmuutto- ja turvapaikkarakortin, jossa kuvataan maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kehitystä ja esitetään tilastotietoa kyseiseltä vuodelta.¹ Raportointi on kaksivaiheista. Raportoinnin ensimmäisessä vaiheessa yhteyspisteet keräävät maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita käsittelevää seurantatietoa Euroopan komissiolle. Komissio käyttää seurantatietoja koko Euroopan unionia sekä Norjaa käsittelevän vuosittaisen maahanmuutto- ja turvapaikkarakortin koostamiseen. Suomen yhteyspiste keräsi seurantatiedon viranomaislähteistä sekä jakamalla raportointivastuun kustakin aiheesta vastuullisten viranomaisten kesken. Raportointiin osallistuivat Maahanmuuttovirasto, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus, Opetushallitus, Keskusrikospoliisi, Rajavartiolaitos, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto ja Kuntaliitto. Tilastotietojen keräämisestä vastasi Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen kansallinen yhteyspiste.

Tämä vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkarakortti on raportoinnin toinen osa. Se on suunnattu ennen kaikkea kansalliselle yleisölle. Kyseessä on ainoa maahanmuuttoasioiden kehityskulkuja vuosittain kootusti esittävä dokumentti Suomessa. Raportoinnin ensimmäisestä osasta esille nousseet tärkeimmät

löydökset on otettu mukaan tähän raporttiin. Lisäksi raportissa seurataan julkista keskustelua maahanmuutosta vuonna 2020 ja esitetään maahanmuutto- ja turvapaikkatilastojen tärkeimmät trendit. Vuoden 2020 julkista keskustelua koskevan media-analyysin laati Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa. Euroopan muuttoliikeverkosto julkaisee myös erillisen tilastokatsauksen, *Maahanmuuton tunnusluvut 2020*.

Raportissa on käytetty lähteenä useita internetissä julkaistuja maahanmuuttoa koskevia viranomaisraportteja, tutkimuksia, lausuntoja ja lehdistötiedotteita. Vireillä olevia lainsäädäntöhankkeita on seurattu valtioneuvoston hankerekisterin ja valtiopäiväasiakirjojen avulla. Yhteyspiste osallistui vuonna 2020 myös useisiin maahanmuuttoa käsitteleviin seminaareihin kotimaassa ja muissa EU-maissa tarkoituksenaan verkostoitua maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta tuottavien tahojen kanssa ja kerätä tietoa meneillään olevista kansallisista hankkeista sekä kansainvälisistä trendeistä.

Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen yhteyspiste on laatinut raportin verkoston yleisten tutkimusohjeiden mukaisesti. Raportissa käytetty terminologia perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston julkaisemaan ja ylläpitämään maahanmuuttoaiheiseen sanastoon, josta laadittiin uusittu suomenkielinen laitos vuonna helmikuussa 2019.² Raportin rakenne ja otsikointi perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston yhdessä sopimaan malliin. Aihealueiden jaottelu on Euroopan komission käyttämä, jota myös Euroopan muuttoliikeverkosto seuraa.

¹ Raportointitehtävästä määrätään Neuvoston asetuksella 2008/381/EY, jolla EMN perustettiin.

² Euroopan muuttoliikeverkosto (2019), Maahanmuutto- ja turvapaikkasanasto 6.0: Suomenkielinen laitos. Helsinki: Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN).

1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne

Valtioneuvosto eli hallitus ohjaa maahanmuuttopolitiikkaa ja -hallintoa hallitusohjelmaan sisältyvien tavoitteiden ja valtioneuvoston linjausten avulla. Valtioneuvoston kanslia vastaa EU-asioiden yleisestä koordinoinnista.

Oikeusvaltion kehittämisen ja sisäinen turvallisuuden ministerityöryhmä käsittelee muun muassa oikeudenhoidon kehittämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja ylivelkaantumisen torjuntaan sekä perusoikeuksien toteutumiseen liittyviä asioita. Ministeriryhmässä käsitellään myös sisäiseen turvallisuuteen sekä turvapaikka- ja pakolaispolitiikkaan kuuluvia asioita. Ministerityöryhmän puheenjohtajana toimii oikeusministeri Anna-Maja Henriksson. Ryhmään kuuluvat myös kuntaministeri Sirpa Paatero, sisäministeri Maria Ohisalo, sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen sekä puolustusministeri Antti Kaikkonen.

Sisäministeriö vastaa **maahanmuutto-osaston** kautta maahanmuuttoasioista. Sen tehtäviin kuuluu maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja Suomen kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelu. Sisäministeriö vastaa Maahanmuuttoviraston tulohajauksesta. Maahanmuuttohallinnon määrärahat sisältyvät sisäministeriön talousarvioehdotukseen. Lisäksi Sisäministeriö sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä ja edustaa Suomea maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

Maahanmuuttovirasto (Migri) käsittelee oleskelulupa-, turvapaikka- ja kansalaisuushakemukset. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ohjaa vastaanottokustusten toimintaa, päättää käännynnästä ja karkottamisesta sekä vastaa muukalaispassien myöntämisestä. Maahanmuuttovirasto toimii sisäministeriön alaisuudessa.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista, ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia ja antaa päätöksiä tiedoksi. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännätyspäätökset. **Sisäministeriön poliisiosasto** vastaa toimialan strategisesta ohjauksesta ja val-

vonnasta. **Poliisihallitus** suunnittelee, johtaa, kehittää ja valvoo **poliisilaitoksilla** tapahtuvaa käytännön poliisitoimintaa.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä sekä suorittaa passintarkastuksen. Rajavartiolaitos tekee tarvittaessa viisumipäätöksiä rajalla ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Rajavartiolaitoksen päällikön alaisuudessa toimii **rajavartiolaitoksen esikunta**, joka toimii myös **sisäministeriön rajavartio-osastona**.

Ulkoministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotouttamisasioiden johtamisesta. Yhdessä sisäministeriön kanssa työ- ja elinkeinoministeriö seuraa työvoiman maahanmuuton määriä ja rakennetta ja kehittää seurantavälineitä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa vuoden 2020 alusta lähtien myös työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta, lainsäädännöstä sekä lupaprosessien kehittämisestä. Työvoiman, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvien säädöshankkeiden vetovastuu siirtyi 2020 sisäministeriöltä työ- ja elinkeinoministeriölle. Valmistelu tapahtuu yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Työvoiman maahanmuuttoa koskevasta tulohajauksesta Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yhteistyössä Sisäministeriön kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä toimii **Kotouttamisen osaamiskeskus**, jonka tehtäviin kuuluu rakentaa yhteistyöverkostoja kotouttamisen toimijoiden välille yli ammattiryhmien ja aluerajojen. Kotouttamistyön suunnittelun ja toteutuksen perustaksi osaamiskeskus koostaa tutkimus-, tilasto- ja seurantatietoa, jotta kotouttamistoiminnan vaikuttavuuden arviointia voidaan kehittää.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvat **Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus)**, jotka hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä, sekä **Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimisto)**, joiden työlupayksiköt teke-

vät työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ennen kuin Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee hakemuksen.

Kunnilla on vastuu kotouttamisesta paikallistasolla. Kunnat esimerkiksi laativat muiden alueensa toimijoiden kanssa kotouttamisohjelman kotoutumisen edistämiseksi ja yhteistyön vahvistamiseksi. Kunnat tarjoavat kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille. Kunnat myös päättävät itsenäisesti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanotosta kuntaan.

Aluehallintovirasto (AVI) vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. Aluehallintovirasto ohjaa kuntien toimintaa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutus- ja muun sivistystoimen toimialoilla. Aluehallintovirasto toimii kahdeksan eri ministeriön ohjauksessa. Hallinnollisesti viraston toimintaa ohjaa valtiovarainministeriö.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on kehittää maahanmuuttajien koulutusta eri koulutusasteilla. Ministeriön toimialaan kuuluvat myös maahanmuuttajien kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä uskontoa koskevat asiat. Ministeriön alaisuudessa toimiva **Opetushallitus** vastaa maahanmuuttajien koulutusasioista ja ulkomaalaisten tutkintojen tunnustamisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on edistää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia. Sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluvat maahanmuuttajien toimeentuloon liittyvät kysymykset. Sosiaali- ja terveysministeriö tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan muun muassa kehittämällä sosiaali- ja terveystalvuuksia niin, että niissä otetaan huomioon maahanmuuttajien tarpeet.

Oikeusministeriössä toimivan demokratia-, kielij- ja perusoikeusasioiden yksikön tehtäviin kuuluu muun muassa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen. **Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO on sijoitettuna yksikköön.** ETNO on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantunti-

jaelin, jonka tarkoituksena on kehittää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä sekä avustaa ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä.

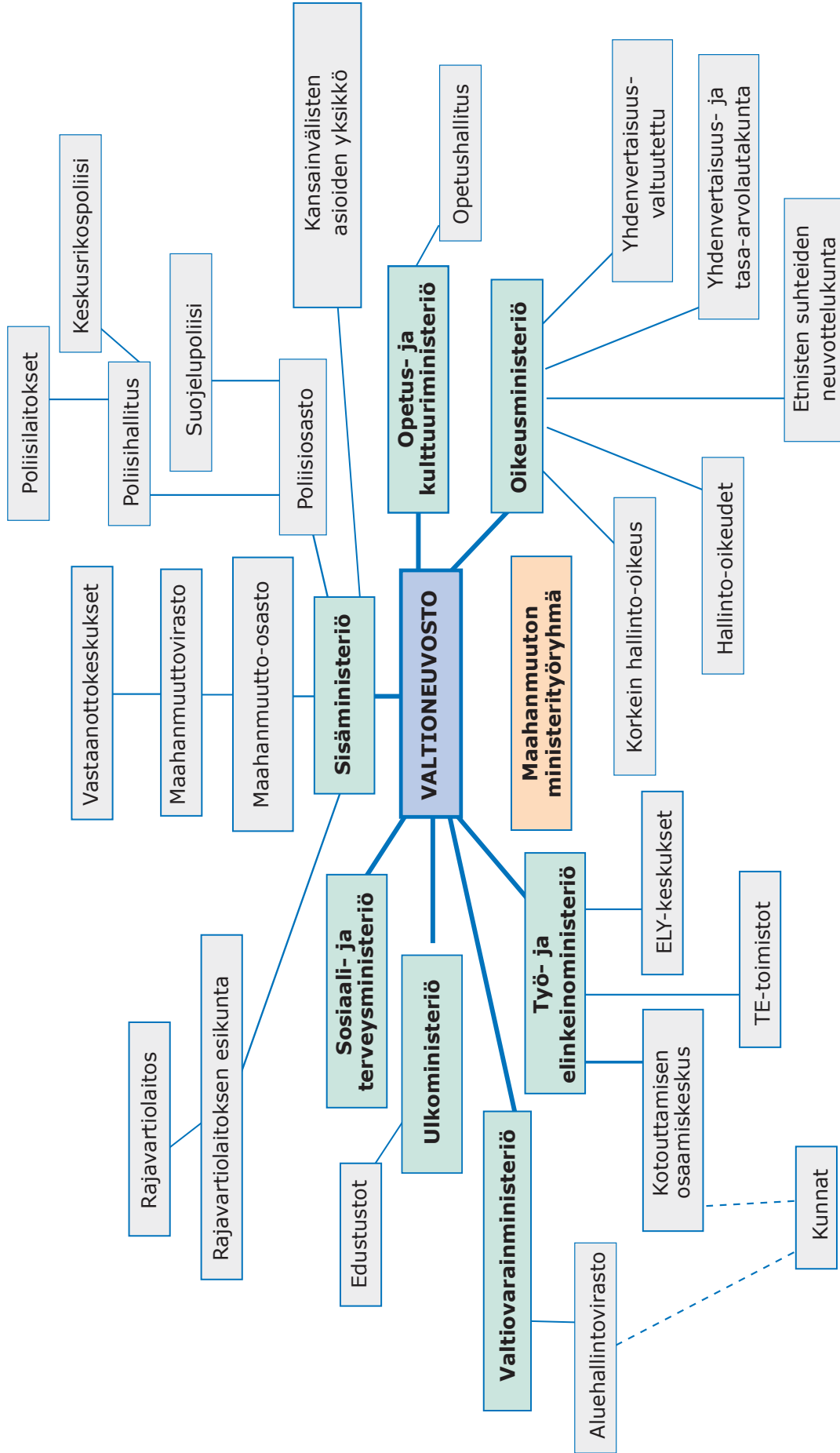
Oikeusministeriön alaisuudessa toimivan **yhdenvertaisuusvaltuutetun** tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävään kuuluu myös ulkomaalaisten oikeuksien ja aseman edistäminen. Tämän lisäksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla on erikoistehävänä valvoa ulkomaalaisten maasta poistamisen täytäntöönpanoa ja toimia kansallisena ihmiskaupparaporttina.

Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvat lisäksi **hallintotuomioistuimet**, jotka ovat vastuussa Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten käsittelystä. Turvapaikkavalitusten käsittely on keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Turun hallinto-oikeuksiin. Turvapaikka-asioissa toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy Maahanmuuttoviraston vastuualueen perusteella (eteläinen, pohjoinen, läntinen tai itäinen vastuualue). Muissa Maahanmuuttoviraston päätöksiin tehdyissä valituksissa toimivaltainen hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirin alueella asianosainen asuu. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on valtioneuvoston nimittämä itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin. Se valvoo yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain noudattamista yksityisessä toiminnassa ja julkisessa hallinto- ja liiketoiminnassa.

Kansalaisjärjestöt tuottavat erilaisia palveluja ja antavat apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille sekä tekevät kotouttamistyötä. Kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta maahanmuuttoasioissa tarvitaan lainvalmistelun ja maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä.

Maahanmuuttohallinnon rakenne Suomessa

MAAHANMUUTTOON LIITTYVIÄ KESKEISIÄ LAKEJA JA ASETUKSIA SUOMESSA

- [Ulkomaalaislaki \(301/2004\)](#)
- [Kansalaisuuslaki \(359/2003\)](#)
- [Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta \(746/2011\)](#)
- [Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä \(116/2002\)](#)
- [Laki ulkomaalaisrekisteristä \(1270/1997\)](#)
- [Hallintolaki \(434/2003\)](#)
- [Laki kotoutumisen edistämisestä \(1386/2010\)](#)
- [Laki Maahanmuuttovirastosta \(156/1995\)](#)
- [Laki turvatoimista Maahanmuuttovirastossa \(717/2018\)](#)
- [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella \(719/2018\)](#)
- [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten \(907/2017\)](#)
- [Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä \(908/2017\)](#)
- [Yhdenvertaisuuslaki \(1325/2014\)](#)
- [Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta \(1326/2014\)](#)
- [Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta \(1327/2014\)](#)
- [Laki sisäasioiden rahastoista \(903/2014\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus kansalaisuudesta \(293/2013\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus Maahanmuuttovirastosta \(193/2002\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus ilman huoltajaa olevan lapsen edustajalle maksettavasta palkkiosta ja kulukorvauksesta \(1394/2014\)](#)
- [Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2019 \(1256/2018\)](#)

KESKEISISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA KANSAINVÄLISIÄ SOPIMUKSIA

- [Dublin III -asetus \(EU N:o 604/2013\)](#)
- [Schengenin sopimus ja yleissopimus \(23/2001\)](#)
- [Euroopan ihmisoikeussopimus](#)
- [Lapsen oikeuksien sopimus](#)
- [Geneven pakolaissopimus](#)
- [Kidutuksen vastainen yleissopimus](#)

MAAHANMUUTTOHALLINNON KESKEISTEN VIRANOMAISTAHOJEN VERKKOSIVUJA

- Valtioneuvosto
www.vnk.fi
 - Sisäministeriö
www.intermin.fi
 - Maahanmuuttovirasto
www.migri.fi
 - Poliisi
www.poliisi.fi
 - Rajavartiolaitos
www.raja.fi
 - Työ- ja elinkeinoministeriö
www.tem.fi
 - Kotouttamisen osaamiskeskus
www.kotouttaminen.fi
 - Ulkoasiainministeriö
www.formin.fi
 - Opetus- ja kulttuuriministeriö
www.okm.fi
 - Opetushallitus
www.oph.fi
 - Sosiaali- ja terveysministeriö
www.stm.fi
 - Oikeusministeriö
www.om.fi
 - Etnisten suhteiden neuvottelukunta
<https://oikeusministerio.fi/etno>
 - Yhdenvertaisuusvaltuutettu
www.syrjinta.fi
 - Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta
www.yvtltk.fi
 - Korkein hallinto-oikeus
www.kho.fi
 - Hallinto-oikeudet
www.oikeus.fi/tuomioistuimet/hallintooikeudet
-

2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2020

2.1. Maahanmuuttopolitiikka

Vuonna 2019 julkistettiin tuore hallitusohjelma, mikä sisälsi huomattavan määrän maahanmuuttopoliittisia toimenpiteitä, jotka oli tarkoitus käynnistää vuonna 2020. Kuten lähes kaikkea muutakin politiikkaa, vuonna 2020 Suomeenkin levinnyt COVID-19 pandemia saneli kuitenkin suurimmilta osin maahanmuuttopolitiikan täytäntöönpanoa ja vaikutti muuttoliikkeeseen huomattavasti muutenkin. Maahanmuuton määrät putosivat merkittävästi kaikilla eri aloilla ja kokonaisuudessaan vuosi 2020 oli keskimääräistä hiljaisempi maahanmuuton saralla. Samaan aikaan COVID-19 pandemian vuoksi rajaliikennettä rajoitettiin useaan otteeseen vuoden 2020 aikana, mikä osaltaan hillitsi muuttoliikettäkin.³

Hallinnollisesti vuoden ehkä merkittävin organisatiomuutos oli työperäisen maahanmuuton hallinnon siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriöön käsittelyn tehostamiseksi. Päätöksen myötä työ- ja elinkeinoministeriö alkoi vastata vuoden 2020 alusta lähtien työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä politiikasta, lainsäädännöstä sekä lupaprosessien kehittämisestä. Prosessia pyrittiin yksinkertaistamaan siten, että päästään hallitusohjelmassa määriteltyyn yhden kuukauden käsittelyaikaan. Käsittelyaikoja lyhennettiin myös vahvistamalla edustustoverkkoa sekä purkamalla prosesseihin liittyviä pullonkauloja selvitysten pohjalta.

Työnjakoa päätettiin muuttaa siten, että Sisäministeriö vastaa edelleen maahanmuuttopolitiikan ja lainsäädännön kokonaisuudesta, yleisistä lupaedellytyksistä sekä Maahanmuuttoviraston tulosohjauksesta ja resurssien turvaamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö sen sijaan ohjaa jatkossa työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden oleskelulupamenettelyn kokonaisuutta. Työvoiman maahanmuuttoa koskevas- ta tulosohjauksesta ministeriöt vastaavat jatkossa yhteistyössä.

Lupamenettelyn vastuut ja vaiheet eri jakautuivat 2020 alkaen seuraavasti:

1. Ulkoministeriö: edustustoissa otetaan vastaan hakemukset ja henkilötiedot sekä haastatellaan hakijoita.
2. Työ- ja elinkeinoministeriö: TE-toimistot tekevät työntekijän oleskelulupa- an sisältävän osa-päätöksen, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen sekä työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin.
3. Sisäministeriö: Maahanmuuttovirasto tekee varsinaiset päätökset kaikissa lupasioissa. Lupakäsittelijät työskentelevät jatkossakin Maahanmuuttovirastossa.⁴

Lisäksi Sisäministeriö asetti vuonna 2020 hankkeen, jonka tehtävänä on selkeyttää kuvaa Suomeen kohdistuvasta maahanmuutosta ja sen vaikutuksista maahanmuuttohallintoon, erityisesti Maahanmuuttovirastoon. Tarkoitus on varmistaa, että maahanmuuttohallinto vastaa yhteiskunnan tarpeisiin. Hankkeen avulla haluttiin saada nykyistä parempi käsitys siitä, millaisiin toimintaympäristön muutoksiin Maahanmuuttoviraston on tulevaisuudessa pystyttävä vastaamaan ja millaista henkilöstö- ja määräraha- tasoa siihen tarvitaan. Tätä varten tarkastellaan yhtäältä maailmanlaajuisia muuttoliiketrenejä ja toisaalta Suomen tarpeita ja odotuksia maahanmuuton suhteen.⁵

Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriön puolella toteutettiin hallitusohjelmaa jatkamalla Business Finlandin Talent-toimintaa. Toiminnalla tuetaan kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä yritysten kasvussa, kansainvälistymisessä ja uudistumisessa sekä investointien kasvussa.

³ <https://intermin.fi/-/suomen-rajaliikennetta-aletaan-rajoittaa-elakkeella-olevia-rajavartijoita-ja-poliiseja-voidaan-kutsua-toihin> (Viitattu 30.3.2021)

⁴ https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoperaisen-maahanmuuton-hallinto-siirtyy-tyo-ja-elinkeinoministerioon (Viitattu 29.3.2021)

⁵ <https://intermin.fi/-/sisaministerio-selvittaa-maahanmuuttohallinnon-voimavaroja-ja-vaikuttavuutta> (Viitattu 30.3.2021)

2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa

Maahanmuuttoaiheet olivat esillä julkisessa keskustelussa ja mediassa monipuolisesti myös vuonna 2020. Maahanmuuttoon liittyvä keskustelu painottui vuonna 2020 yleisen maahanmuuttokeskustelun lisäksi erityisesti kansainväliseen suojeluun. Yleisessä maahanmuuttokeskustelussa esiin nousivat rasismiin liittyvät kysymykset, kansainvälisen suojelun teemassa taas mediahuomiota keräsi Kreikan tilanne. Suomeen saapuneista turvapaikanhakijoista uutisoitiin tasaisesti läpi vuoden.

Koronapandemia näkyi jonkin verran kaikessa maahanmuuttoon liittyvässä keskustelussa, mutta selkeimmin se aiheutti uutispiikkejä työperäiseen maahanmuuttoon, kun Suomi kamppaili keväällä ja kesällä kausityöntekijöiden maahantulon kanssa.

Kun tarkastellaan uutisointia kokonaisuudessaan, siinä korostuvat koronapandemian lisäksi nuorten ja lasten asema. Kansainvälisessä suojelussa tämä näkyi keskusteluna alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta Suomeen, kun taas esimerkiksi kotouttamiseen liittyvässä uutisoinnissa korostui toisen polven maahanmuuttajanuorten tilanne. Myös perheyhdistämiseen liittyvä poliittinen päätöksenteko näkyi mediassa.

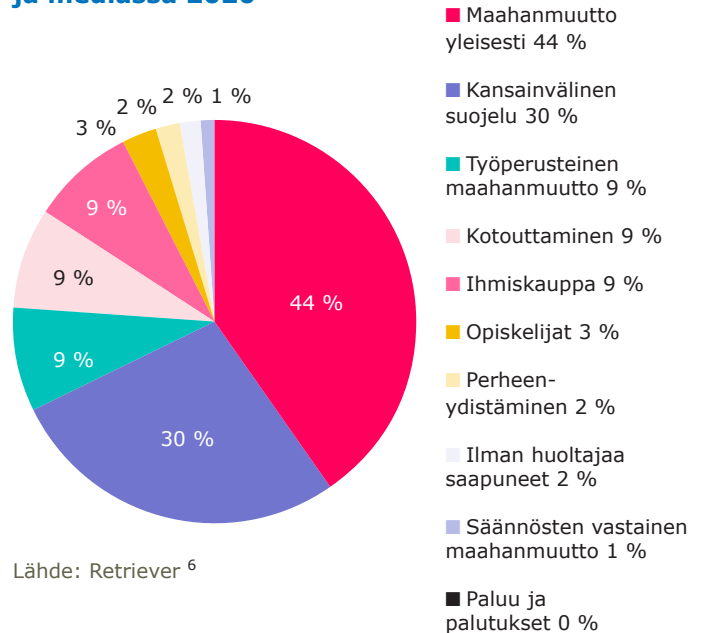
Ihmiskauppaan liittyvässä uutisoinnissa korostuivat erityisesti kaksi aihetta: Veijo Baltzarin tapaus sekä ulkomaisten työntekijöiden hyväksikäyttö, joka nousi puheenaiheeksi Helsingin Sanomien artikkelin myötä.

Eniten maahanmuutosta ja siihen liittyvistä teemoista uutisoi Helsingin sanomat. Helsingin Sanomien tutkivan journalismin artikkeli siivousyritysten ulkomaisesta työvoimasta muun muassa käynnisti laajan keskustelun työvoiman hyväksikäytöstä ja ihmiskaupasta. Toinen suurta lukijakuntaa keräävä media, YLE, uutisoi aiheesta runsaasti, joskin yli puolet vähemmän kuin Helsingin Sanomat. YLE laajempia artikkeleita esimerkiksi Morian pakolaisleiristä ja Kreikkaa uhkaavasta pakolaiskriisistä.

Muihin kärkimedioihin kuului suuria maakunta- ja paikallislehtiä sekä iltapäivälehdistä Ilta-Sanomat. Vaik-

ka valtaosa artikkeleista julkaistiin maakunta- ja paikallislehdissä sekä valtakunnallisissa lehdissä, myös yleisaikakausilehdet kuten Suomen Kuvalehti kirjoittivat aiheesta aktiivisesti.

Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa 2020

Lähde: Retriever⁶

MAAHANMUUTTO YLEISESTI

Viikolla 4 Lännen Media kirjoitti Suomessa elävän tuhansia maahanmuuttajia, jotka ovat kokeneet väkivaltaista kidutusta⁷. Samalla viikolla uutisoitiin Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön tutkimuksesta, jonka mukaan suomalaiset ovat aiempaa huolestuneempia ilmastonmuutoksen, kyberturvallisuuden ja maahanmuuton tuomista uhista.⁸

THL:n ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston asiantuntijat nostivat Lännen Median artikkelissa esiin rakenteellisen rasismien vaarallisuuden viikolla 24⁹. Viikolla 26 STT uutisoi maahanmuuttajien päätyvän korkeakouluun kantasuomalaisia harvemmin.¹⁰

Mediassa käytiin myös vilkasta keskustelua sananvapaudesta kansanedustaja Mäenpään turvapaikanhakijat ja vieraslajit rinnastaneiden kommenttien seurauksena¹¹. Syyskuussa KKO linjasi, että uusnatsi-järjestö Pohjoismaainen vastanrintaliike on lakkautetta-

⁶ Tämä analyysi perustuu Retrieverin mediaseurannan kautta kerättyyn toimituksellisen verkko- ja printtimedian aineistoon ajalta 1.1. – 31.12.2020. Artikkelien kokonaismäärä seurantajaksolla 32 037. Analyysi perustuu määrällisiin mittareihin sekä otsikkotason tarkasteluun.

⁷ [Satakunnan kansa](#) 21.2.2020, *Sähköisku, raiskauksia ja happoa päälle – "Olen hämmästynyt siitä, millainen kyky kovia kokeneella ihmisellä on selviytyä tavalliseen elämään takaisin"* (Viitattu 8.4.2021)

⁸ [Maaseudun tulevaisuus](#) 23.1.2020, *Kysely: Kansalaiset pitävät Suomea turvallisena, mutta ilmastonmuutos, kyberturvallisuus ja maahanmuutto huolestuttavat aiempaa enemmän* (Viitattu 8.4.2021)

⁹ [Turun Sanomat](#) 8.6.2020, *Rasismiin vaarallisin muoto on rakenteellinen ja näin se vaikuttaa Suomessa – huonoosaisuus voi kasautua läpi elämän* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁰ [YLE](#) 26.6.2020, *Maahanmuuttajat korkeakouluun selvästi kantasuomalaisia harvemmin – eri taustojen vaikutus kouluttautumiseen selvitetään* (Viitattu 8.4.2021)

¹¹ [Iltalehti](#) 26.6.2020, *Pääkirjoitus: Tapaus Mäenpää on murheellinen monista syistä – ja se antaa haljun kuvan sananvapauskustelusta* (Viitattu 8.4.2021)

va¹². Samalla viikolla sisäministeri Ohisalo kommentoi muun muassa MTV:lle EU:n maahanmuuttopakettien haasteita.¹³

TYÖPERÄINEN MAAHANMUUTTO

Viikolla 5 uutisoitiin hallituksen työllisyystoimia koskevista iltakoulusta, jonka päätteeksi ministeri Haatainen kertoi uuden työperäiseen maahanmuuttoon keskittyvän yksikön perustamisesta.¹⁴

Helmikuun alussa työperusteista maahanmuuttoa pohdittiin ratkaisuksi työvoimapulaan. Erityisesti pinnalla oli hoitajapula, johon ministeri Haatainen kuitenkin totesi olevan muita ensisijaisia keinoja.¹⁵

Toukokuun alussa tapetilla olivat koronarajoitusten purku sekä jo edeltävinä viikkoina puhuttanut ukrainalaisten kausityöntekijöiden pääsy Suomeen.¹⁶

Valtiovarainministeriön raportti totesi työperäisen maahanmuuton olevan tietyin edellytyksin syntyvyyden kasvua nopeampi keino julkisen talouden kohentamiseksi¹⁷. Keskustelu aiheesta jatkui viikolla 37 Väestöliiton raportin myötä.¹⁸

Elokuussa otsikoihin nousi koronaviruksen riskimaista saapuvien kausityöntekijöiden testaus.¹⁹

PERHEENYHDISTÄMINEN

Viikolla 7 alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottamisen Kreikan pakolaisleireiltä uutisoitiin luonneen eripuraa keskustan ja muiden hallituspuolueiden välillä.²⁰

Viikolla 10 uutisoitiin Yhdenvertaisuusvaltuutetun selvityksestä, jossa ilmaistiin huoli lasten oikeuksien toteutumisesta Maahanmuuttoviraston perheenyhdistämispäätöksissä.²¹

Viikolla 37 Väestöliitto listasi raportissaan suosituksia väestöpolitiikalle. Yksi suosituksista oli, että perheenyhdistämistä tulisi helpottaa, koska se nähdään olennaisena osana integroitumista.²²

Viikolla 42 uutisoitiin THL:n tutkimustuloksesta, jonka mukaan perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät muita pakolaisryhmiä nopeammin, näkyy laajasti otsikoissa sekä valtakunnallisesti että paikallis- ja maakuntamediassa.²³

OPISKELIJAT

Viikolla 12 uutisoitiin ammattikorkeakoulujen peruneen kevään vieraskielisten koulutusten valintakokeet, koska kansainväliset opiskelijat eivät voisi poikkeustilan aikana osallistua niihin. Ammattikorkeakouluista kerrotaan kansainvälisten opiskelijoiden aloittavan syksyllä verkko-opetuksessa, sillä pandemian myötä viisumi- ja oleskelulupahakemuksia ei toistaiseksi käsitellä.²⁴

Heinäkuun toisella viikolla uutisoitiin KHO:n päätöksestä, jossa katsottiin, että Poliisiammattikorkeakoulu sai evätä Venäjän kaksoiskansalaiselta opiskelupaikan.²⁵ Samalla viikolla kerrottiin useiden suomalaisten korkeakoulujen tiedottaneen, etteivät ota vastaan vaihto-opiskelijoita syksyllä.²⁶

¹² [YLE](#) 22.9.2020, *Korkein oikeus: Väkivaltainen uusnatsijärjestö PVL ei nauti sananvapauden suojaa, joten se on lakkautettava* (Viitattu 8.4.2021)

¹³ [Helsingin Sanomat](#) 23.9.2020, *EU:n uusi maahanmuuttopaketti antaa jäsenmaille kaksi vaihtoehtoa: tulijakiintiö tai palautuksissa auttaminen – Ministeri Ohisalo pitää mallia ”raikkaana ja kiinnostavana”* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁴ [YLE](#) 29.1.2020, *Hallitus kokoontui iltakouluun ruotimaan työllisyystavoitettaan – työministeri lupasi uusia avauksia työperäisestä maahanmuutosta* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁵ [Itälehti](#) 18.2.2020, *Työvoimaennuste paljastaa kuntien ahdingon: Mistä 8 000 sairaanhoitajaa?* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁶ [Turun Sanomat](#) 5.5.2020, *Ulkoministeri Ukrainan ratkaisusta päästää kausityöntekijöitä Suomeen: ”Paine kasvoi suureksi, koska työsopimuksia oli jo”* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁷ [Turun Sanomat](#) 7.7.2020, *Syntyvyyden kasvu ei vähentäisi väestön ikääntymisen aiheuttamia ongelmia – työperäinen maahanmuutto nopeampi keino kohentaa julkista taloutta* (Viitattu 8.4.2021)

¹⁸ [YLE 8 September](#), *Väestöliitto patistaa tekemään lisää vauvoja – järjestö on huolissaan syntyvyyden laskusta nälkävuosien tasolle* (Cited 8 April 2021)

¹⁹ [MTV Uutiset](#) 23.8.2020, *Intiasta Suomeen saapuneita kausityöntekijöitä ei testattu Helsinki-Vantaalla* (Viitattu 8.4.2021)

²⁰ [Helsingin Sanomat](#) 12.2.2020, *Vihreiden Kari: Esitys alaikäisten turvapaikanhakijoiden tuomisesta Kreikasta ei voinut tulla yllätyksenä keskustalle* (Viitattu 8.4.2021)

²¹ [YLE](#) 3.2.2020, *Lapsen oikeudet eivät toteudu lähes puolissa perheenyhdistämispäätöksistä, toteaa yhdenvertaisuusvaltuutettu* (Viitattu 8.4.2021)

²² [YLE](#) 8.9.2020, *Väestöliitto haluaa lisää maahanmuuttoa, koska se voi purkaa eläkepommin – Uudellemaalle muutetaan jo nyt enemmän ulkomailta kuin maakunnista* (Viitattu 8.4.2021)

²³ [YLE](#) 12.10.2020, *THL: Perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät nopeammin kuin muut pakolaisryhmät* (Viitattu 8.4.2021)

²⁴ [YLE](#) 17.3.2020, *Ammattikorkeakoulut peruvat huhtikuun pääsykokeet koronan vuoksi – tilalle valintatehtäviä verkossa, todistusvalinta pääväylä* (Viitattu 8.4.2021)

²⁵ [YLE](#) 8.7.2020, *KHO: Poliisiammattikorkeakoulu sai evätä Venäjän kaksoiskansalaisen opiskelupaikan mahdollisen painostusriskin takia* (Viitattu 8.4.2021)

²⁶ [YLE](#) 4.6.2020, *Yliopiston koronapäätökset tekevät selvän loven opiskelija-asuntojen kysyntään Itä-Suomessa – vaihto-opiskelijoita ei oteta vastaan syksyllä, etäopetus jatkuu* (Viitattu 8.4.2021)

KANSAINVÄLINEN SUOJELU

Viikolle 9 osuivat Turkin ja Kreikan vastaisen rajan avaaminen, Isis-joukkomurhasta syytettyjen veljesten tapauksen käsittely hovioikeudessa, kokoomuksen vaatimukset tiukemmasta terroristilainsäädännöstä, hallituksen päätös 175 turvapaikanhakijan vastaanottamisesta ja Gallup-tulokset suomalaisten halukkuudesta vastaanottaa alaikäisiä turvapaikanhakijoita.²⁷28293031

Viikolla 10 Kreikan ja Turkin tilannetta kommentoivat mediassa näkyvästi presidentti Niinistö, pääministeri Marin, sisäministeri Ohisalo sekä ulkoministeri Haavisto. Haavisto ja Niinistö molemmat kertoivat keskustelleensa aiheesta myös Suomessa vierailleen Venäjän ulkoministeri Lavrovin kanssa.³² Perussuomalaisten kerrottiin tekevän välikysymyksen Suomen linjasta.³³

Ensimmäisten alaikäisten turvapaikanhakijoiden uutisoitiin saapuvan Kreikasta Suomeen heinäkuussa.³⁴ Samalla viikolla otsikoissa oli myös turvapaikanhakijoiden työnteon helpottuminen³⁵, Maahanmuuttoviraston päätös seitsemän vastaanottokeskuksen irtisanomisesta³⁶, sekä eduskunnan täysistunnossa käsitelty perussuomalaisten kansanedustaja Mäenpään syytesuojan poisto liittyen hänen aiempaan täysistunnon puheeseensa, jossa hän rinnasti turvapaikanhakijat ja vieraslajit.³⁷

Heinäkuun alussa uutisoitiin Kuntaliiton arviosta, jonka mukaan Suomeen on jäänyt satoja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita.³⁸ Samalla viikolla ensimmäiset alaikäiset turvapaikanhakijat saapuivat Kreikasta.³⁹

Viikolla 37 oli runsaasti uutisoitua Morian pakolaisleirin tulipalosta.⁴⁰ Maahanmuuttovirasto kommentoi Suomeen tulossa olevien turvapaikanhakijoiden kytöksiä leiriin.⁴¹ Perjantaina uutisoitiin Suomen ottavan vastaan leiriltä 11 alaikäistä turvapaikanhakijaa. Aiheeseen liittyvissä artikkeleissa kuvataan leirin jo ennestään vaikeita oloja sekä viranomaisten rajuja toimia. Kreikan pääministerin kerrotaan vetoavan muiden EU-maiden solidaarisuuteen.⁴²

ILMAN HUOLTAJAA SAAPUNEET

Kreikan pakolaisleirien lasten tilanne jakoi mielipiteitä hallituksen sisällä. Sisäministeri Ohisalo olisi valmis tuomaan perheettömiä alaikäisiä, keskusta vaatii kiristyksiä maahanmuuttopolitiikkaan ja pääministeri Marin korostaa, että päätöksiä ei ole vielä tehty.⁴³

Viikolla 17 uutisoitiin Lännen Median saaneen tiedon, että Kreikasta on tulossa 20-30 alaikäistä turvapaikanhakijaa toukokuussa.⁴⁴ Maahanmuuttoviraston lausunnon mukaan Suomi haluaa vastaanottaa pakolaisleiriltä tyttöjä sekä erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia.⁴⁵

²⁷ [Aamulehti](#) 29.2.2020, Turkin mukaan jo 18 000 ihmistä on ylittänyt rajan EU:n puolelle – Erdoğan sanoo, että raja pysyy auki (Viitattu 8.4.2021)

²⁸ [Iltalehti](#) 28.2.2020, Hovioikeus hylkäsi irakilaisien kaksosveljesten syytteet terroristisista murhista (Viitattu 8.4.2021)

²⁹ [Iltalehti](#) 25.2.2020, Nämä ovat kokoomuksen seitsemän ehdotusta terrorismilainsäädännön kiristämiseksi: ”Kansalaisuus voitava perua, terroristijärjestöön kuuluminen rikolliseksi” (Viitattu 8.4.2021)

³⁰ [Helsingin Sanomat](#) 21.2.2020, Hallitus vahvistaa: Suomi on päättänyt hakea 175 turvapaikanhakijaa Välimeren pakolaisleiriltä (Viitattu 8.4.2021)

³¹ [Iltalehti](#) 29.2.2020, Uutissuomalainen: Kaksi viidestä ottaisi alaikäiset lapset Suomeen Kreikan pakolaisleiriltä (Viitattu 8.4.2021)

³² [Iltasanomat](#) 13.2.2020, ”Portit Eurooppaan auki” – Suomen hallitus vaikenä Turkin ja Kreikan rajan tilanteesta (Viitattu 8.4.2021)

³³ [Helsingin Sanomat](#) 11.3.2020, Perussuomalaiset jätti välikysymyksen turvapaikkapolitiikasta, mukaan lähti vain nyt-liike (Viitattu 8.4.2021)

³⁴ [Aamulehti](#) 17.6.2020, Ensimmäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikasta Suomeen heinäkuussa – koronapandemia ja erityisjärjestelyt viivästyttivät tuloa (Viitattu 8.4.2021)

³⁵ [Iltalehti](#) 13.5.2020, Laajennettu työnteko-oikeus koskisi 1 000 turvapaikanhakijaa – ”Turvapaikkajärjestelmää ei ole tarkoitettu työvoiman maahanmuuttoon (Viitattu 8.4.2021)

³⁶ [YLE](#) 24.6.2020, Maahanmuuttovirasto sulkee 7 vastaanottokeskusta – turvapaikanhakija Omar Abdulle tutusta keskuksista poismuuttaminen tuntuu vaikealta (Viitattu 8.4.2021)

³⁷ [YLE](#) 26.6.2020, Eduskunta ei antanut lupaa syyttää perussuomalaisten Mäenpäästä – Halla-ahon mukaan asian käsittely ”häpeällinen farssi”, näin kansanedustajat äänestivät (Viitattu 8.4.2021)

³⁸ [YLE](#) 9.7.2020, Suomeen jäänyt satoja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita, arvioi Kuntaliitto (Viitattu 8.4.2021)

³⁹ [Kaleva](#) 7.7.2020, Ensimmäiset alaikäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikan leiriltä tällä viikolla – karanteenijalan jälkeen heidät sijoitetaan ympäri Suomen (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁰ [YLE](#) 9.9.2020, Kreikan isoimmalla siirtolaisleirillä suuri tulipalo, Lesbokselle hätätila – ”Koko leiri on tulossa” (Viitattu 8.4.2021)

⁴¹ [Keski-Uusimaa](#) 9.9.2020, Migri: Osa Suomeen tulevista turvapaikanhakijoista ollut ainakin jossain kohtaa tuhoutuneella Morian leirillä (Viitattu 8.4.2021)

⁴² [Helsingin Sanomat](#) 11.9.2020, Suomi vastaanottaa 11 alaikäistä turvapaikanhakijaa Kreikasta tulipalon tuhoamalta Morian leiriltä (Viitattu 8.4.2021)

⁴³ [Helsingin Sanomat](#) 13.2.2020, Sisäministeri Ohisalo toisi perheettömiä lapsia Kreikan leireiltä: Yli 90 prosenttia heistä on 14–17-vuotiaita (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁴ [Kaleva](#) 24.4.2020, LM:n tiedot: Kreikasta on tulossa Suomeen 20-30 turvapaikanhakijaa todennäköisesti toukokuussa: ”Tilat ja karanteenijärjestelyt ovat valmiina” (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁵ [Kaleva](#) 4.6.2020, Migri: Suomeen on toivottu myös tyttöjä – ensimmäiset alaikäiset Kreikan leireiltä Suomeen kesäkuun aikana (Viitattu 8.4.2021)

Sisäministeriön kerrottiin valmistelevan ulkomaalaislakiin muutosta, joka lopettaisi tulorajojen soveltamisen alaikäisiin perheenyhdistäjiin.⁴⁶

Viikolla 38 Maahanmuuttovirasto kertoi valtaosan Suomeen siirretyistä alaikäisistä turvapaikanhakijoista olleen poikia. Uutisotsikoissa kuvataan, että ”Tavoite erityisesti tyttöjen auttamisesta karkaamassa”.⁴⁷

KOTOUTTAMINEN

TEM:in katsaus kotouttamisesta esiintyi uutisotsikoissa alkuvuodesta.⁴⁸ Katsauksen mukaan työllistyminen yksin ei takaa onnistunutta kotoutumista.

Viikolla 9 otsikkoihin nousi kristillisdemokraattien vaatimus kielitaidon kytkemisestä työmarkkinatukeen⁴⁹ sekä lapsikaappausten lisääntyminen Suomessa viime vuosina Kaapatut Lapset ry:n toiminnanjohtaja kertoo kaappausten taustalla olevan usein epäonnistunut kotouttaminen.⁵⁰

Otsikkoihin nousi myös kotoutumislakiin tullut muutos, joka nostaa ilman huoltajaa Suomeen tulleiden nuorten jälkihoidon yläikärajan 25 vuoteen.⁵¹

Keskustelu nuorisojengeistä ja toisen polven maahanmuuttajia koskettavasta kotoutumisesta kävi vilkkaana viikolla 46. Aihetta puidaan niin pääkirjoituksissa kuin eduskunnan kyselytunnillakin.⁵² Viikolla 48 kerrottiin THL:n selvityksestä, jonka mukaan Suomessa syntyneiden toisen polven ulkomaalaistaustaisten kotiolot ovat kantasuomalaisia heikommat.⁵³

PALUU JA PALAUTUKSET

Viikolla 3 paikallis- ja maakuntamedioissa levisi uutinen otsikolla ”Migri tilasi sopivampia lausuntoja”. Maahanmuuttoviraston kerrotaan yrittäneen vaikuttaa sellaisiin lääkärilausuntoihin, jotka vaikeuttavat turvapaikanhakijoiden palauttamista.⁵⁴

Sisäministeri Ohisalo kommentoi mediassa KRP:n tutkintaa palautetun irakilaismiehen tekaistusta kuolemasta.⁵⁵

SÄÄNNÖSTEN VASTAINEN MAAHANMUUTTO

Itävallan tulevan hallituksen ohjelmaluonnos esiintyi laajasti myös Suomen mediassa alkuvuodesta. Ohjelma muun muassa painottaa ”taistelua laitonta maahanmuuttoa vastaan”.⁵⁶ Hallituksen uutisoidaan pääseen sopuun Välimereltä tuotavista turvapaikanhakijoista. Aiheen uutisissa sivutaan myös hallituksen päätöstä laittoman maahanmuuton torjuntaohjelman edistämisestä.⁵⁷

Viikolla 10 keskusteltiin laittomasta maahanmuutosta keskittyen erityisesti Kreikan ja Turkin tilanteeseen.⁵⁸ YLE uutisoi myös huhuista, joiden mukaan hallitus suunnittelisi turvapaikanhakijoiden jalkapantoja. Uutisessa keskustan kerrotaan vaativan tiukennuksia laittomaan maahanmuuttoon.⁵⁹

Viikolla 20 otsikkoihin nousi rajavartiolaitoksen Helsinki-Vantaan lentokentällä kiinniottama kansainvälinen ihmislakuljetusrinki⁶⁰. Rajavartiolaitoksen tutkinnassa kävi ilmi, että ihmisiä oli salakuljetettu Man-

⁴⁶ [Helsingin Sanomat](#) 15.7.2020, *Hallitus valmistelee perheenyhdistämistä koskevien tulorajojen poistamista alaikäisiltä* (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁷ [Kaleva](#) 18.9.2020, *Tavoite erityisesti tyttöjen auttamisesta karkaamassa – Välimeren maiden leireiltä Suomeen siirretyt pääasiassa poikia* (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁸ [Iltalehti](#) 23.1.2020, *Tämän takia maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa – tuore selvitys lyö faktat pöytään* (Viitattu 8.4.2021)

⁴⁹ [Iltalehti](#) 25.2.2020, *Kristillisdemokraateilta lakiehdotus: Työttömyydestä 10 prosenttia pois, jos ei osaa riittävästi suomea tai ruotsia* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁰ [Hämeen Sanomat](#) 27.2.2020, *Lapsikaappaukset ovat lisääntyneet viime vuosina Suomessa* (Viitattu 8.4.2021)

⁵¹ [YLE 9 July](#), *Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden nuorten jälkihoidon yläikäraja nousee 25 vuoteen* (Viitattu 8.4.2021)

⁵² [Iikka-Pohjalainen](#) 12.11.2020, *Kyselytunti toi nuorisojengit eduskuntaan – Ohisalo painotti hallituksen lisänneen poliisin resursseja ja nuorten koulutusmahdollisuuksia* (Viitattu 8.4.2021)

⁵³ [Iikka-Pohjalainen](#) 26.11.2020, *Ulkomaalaistaustaisten vanhempien lapset ovat Suomessa muita lapsia heikommassa asemassa, selviää tutkimuksesta* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁴ [Lapin Kanssa](#) 19.1.2020, *Migri tilasi sopivampia lausuntoja – Maahanmuuttovirasto yritti vuosi sitten syrjäyttää kaksi turvapaikanhakijasta lausuntoja antavaa lääkäriä* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁵ [Kainuun Sanomat](#) 23.4.2020, *Palautetun irakilaismiehen kuolemaa epäillään keksytyksi – Näin sisäministeri pahoitteli Suomen viranomaisten toimintaa viime syksynä* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁶ [Iikka-Pohjalainen](#) 2.1.2020, *Itävallan konservatiivien ja vihreiden hallitusohjelmaluonnoksessa mukana muun muassa huivikielto* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁷ [YLE](#) 21.2.2020, *IL: Hallitus pääsi sopuun Välimereltä tuotavista turvapaikanhakijoista – Suomeen 175 ihmistä leireiltä* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁸ [Turun Sanomat](#) 2.3.2020, *Tuhannet pakolaiset pyrkivät Kreikkaan, kun Turkki ilmoitti päästävänsä heidät eteenpäin – rajalla kahakoitiin viikonloppuna ja yhden väitetään kuolleen* (Viitattu 8.4.2021)

⁵⁹ [YLE](#) 7.3.2020, *Hallitus pätkäilee turvapaikanhakijoiden jalkapantoja – rajunkuloinen keino voikin helpottaa palautusta odottavien asemaa* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁰ [YLE](#) 14.5.2020, *Rajavartiolaitos paljasti ihmislakuljetusringin Helsinki-Vantaalla – ihmisiä viety Manner-Euroopasta Isoon-Britanniaan noin 8 000 euron hinnalla* (Viitattu 8.4.2021)

ner-Euroopasta eri maiden kautta Isoon-Britanniaan. Tekojen taustalla epäillään olleen ainakin Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa vaikuttava ammattimainen salakuljetusrinki, jonka epäillään veloittaneen salakuljettavilta noin 8 000 euroa per matka

IHMISKAUPPA

Viikolla 5 uutisoitiin laajasti kulttuurineuvos Veijo Baltzarin syytteistä, joihin lukeutui myös syytteitä ihmiskaupasta.⁶¹

Helsingin Sanomien tutkivan journalismin artikkeli siivousalan työntekijöiden hyväksikäytöstä näkyi laajasti mediassa. Hyväksikäytön kerrottiin lähentelevän ihmiskauppaa, ja alkuperäinen artikkeli nosti muun muassa esiin hallitusohjelmaan kirjatun, mutta artikkelin julkaisun aikaan vielä toteutumattoman, poliisin ihmiskaupparyhmän perustamisen.⁶² Keskustelu työvoiman hyväksikäytöstä jatkui myös tulevina kuukausina.

Veijo Baltzarin syytteiden käsittelystä kirjoitettiin laajasti mediassa viikoilla 38. Uutisointi jatkuu prosessin edetessä ja aiheutti suuret julkisuuspiikit viikoilla 49 ja 50.⁶³

Parituslain avaaminen seksityöntekijöiden turvallisuuden parantamiseksi⁶⁴ sekä TEM:in toimenpide-ehtotukset ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisyyn ja tutkintaan olivat elokuussa 2020 näkyvästi mediassa esillä.⁶⁵ MTV Uutiset kertoi elokuussa rikosuhripäivystykseen yhteyttä ottaneiden ihmiskaupan uhrien määrän kasvaneen merkittävästi.⁶⁶

Viikolla 36 uutisoitiin ETYJin raportista, missä todettiin, että Suomella on haasteita ihmiskaupan torjunnassa muun muassa siksi, että rikollisia ei saada riittävästi vastuuseen teoistaan.⁶⁷ Viikolla 37 uutisoitiin thaimaalaisten marjanpoimijoiden oikeudenkäynnistä korkeimmassa oikeudessa. Tapaus koski thaimaalaisten marjanpoimijoiden kohtelua keskisuomalaisella marjatilalla vuonna 2016. Poimijoiden oltiin epäilty joutuneen ihmiskaupan uhreiksi.⁶⁸

⁶¹ [YLE](#) 31.1.2020, *Veijo Baltzarin rikosepäilyt laajenivat ja uusia uhreja ilmeni: epäillään nyt myös törkeästä raiskauksesta* (Viitattu 8.4.2021)

⁶² [Helsingin Sanomat](#) 5.7.2020, *Siivoton ala* (Viitattu 8.4.2021)

⁶³ [Iltä-Sanomat](#) 2.12.2020, *Veijo Baltzar sai syytteet ihmiskauppa- ja seksuaalirikoksista – oikeudenkäynti alkaa ensi viikolla* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁴ [MTV Uutiset](#) 22.8.2020, *Voisivatko seksityöntekijät työskennellä yhteisissä työtiloissa? Utissuomalainen: Näin puolueet vastaavat* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁵ [Iltalehti](#) 20.8.2020, *Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä yritetään suitsia - Ministeri: "Nyt tehdään kurssin muutos"* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁶ [MTV Uutiset](#) 21.8.2020, *Viidessä vuodessa 8 uhrista 380:een: Ihmiskaupan uhrien määrä paisui valtavaksi rikosuhripäivystyksessä – tällainen on tyypillinen hyväksikäytetty työntekijä* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁷ [Helsingin Sanomat](#) 3.9.2020, *Etyj: Suomella merkittäviä haasteita ihmiskaupan torjumisessa* (Viitattu 8.4.2021)

⁶⁸ [Ilkka-Pohjalainen](#) 10.9.2020, *Thaimaalaisiin marjanpoimijoihin kohdistunutta ihmiskauppaa käsitellään korkeimmassa oikeudessa* (Viitattu 8.4.2021)

2.3. Maahanmuuttoaiheista tutkimusta

Vuonna 2020 julkaistiin jälleen merkittävää maahanmuuttoaiheista tutkimusta. Alle on koottu havainnollistava mutta ei tyhjentävä otos aiheeseen liittyvistä merkittävistä viranomaisjulkaisuista sekä akateemisista tutkimuksista.

Siirtolaisuusinstituutin kymmenennestä Muuttoliikesymposium 2019 -tapahtumasta ilmestyi vuonna 2020 tutkimusjohtaja Elli Heikkilän toimittama kirja **Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka. In Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration**⁶⁹, joka perustuu artikkelikokoelmaan, joka tarkastelee muuttoliikkeitä laajasti kansainvälisen muuton, maan sisäisen muuttoliikkeen ja liikkuvuuden sekä ulkosuomalaisten näkökulmasta. Kirja antaa ajankohtaista tietoa julkisen sektorin edustajille, poliittisille päätöksentekijöille, tutkijoille ja laajalle muuttoliikkeistä kiinnostuneelle yleisölle.

Tuomas Martikaisen ja Pirkko Pitkäsän toimittamassa kirjassa **Muuttoliikkeiden vuosisata**⁷⁰ tarkastellaan kansainvälisten muuttoliikkeiden vaikutuksia Suomeen sekä muuttoliikkeiden lähitulevaisuuden näkymiä. Muuttoliikkeiden vuosisata on johtavien suomalaisten maahanmuuttotutkijoiden katsaus ajankohtaisiin kansainvälisen liikkuvuuden ilmiöihin. Siinä tarkastellaan muun muassa väestöllisiä muutoksia, maahanmuuttopolitiikkaa, työvoiman liikkuvuutta ja ilmastomuutosta.

Erikoistutkija ja dosentti Pasi Saukkosen kokoelmateos **Vimmainen maailma - Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista** käsittelee kansainvälistä muuttoliikettä, monikulttuurista yhteiskuntaa ja uusnationalistista⁷¹ nostalgiaa. Teokseen on koottu tämän politiikan tutkijan vuosina 2015–2019 julkaisemia Siirtolaisuus-Migration-lehden kolumneja sekä muita kirjoituksia.

Suomen kulttuurirahaston ja e2 Researchin julkaisemassa ja Ville Pitkäsän, Pasi Saukkosen ja Jussi Westisen toimittamassa **How different are we? Survey results on identities, values and attitudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities**⁷² -sarjan raporteissa tutkitaan eri kieliryhmien identiteettiä, arvoja ja asenteita Suomessa. Tutkimus tehtiin kahdessa osassa, joista ensimmäinen käsitteli suomalaisia ja ruotsinkielisiä suomalaisia, ja toinen osa keskittyi identiteetteihin, arvoihin ja asenteisiin Helsingin seudun suurimpien etnis-kielellisten ryhmien keskuudessa: venäjää, viroa, englantia, somalia ja arabiaa puhuvat ihmiset.

Vuonna 2020 julkaistiin myös tutkimuksia koskien maahanmuuttajia ja eri palveluiden käyttöä:

MATEAS - maahanmuuttajat terveyspalveluiden asiakkaina -hankkeen julkaisu⁷³ tarjoaa tietoa suomalaisen terveydenhuollon järjestelmästä ja monikulttuurisesta työskentelystä erityisesti terveydenhuollon alueella. Hankkeessa kehitettiin Terveyspalvelut Suomessa -koulutus, joka on suunnattu maahanmuuttajille ja kouluttajille. Terveyspalveluiden ammattilaisille ja kolmannen sektorin toimijoille toteutettiin Maahanmuuttaja terveydenhuollossa -koulutuksia sekä kehitettiin asiakas- ja palveluprosesseja maahanmuuttaja-asiakkaan näkökulmasta. Hankkeessa tuotettiin esitysaineistoa, videoita, kuvia, karttasovellus ja kouluttajan oppaita.

Kelan **Maahanmuuttajien kuntoutuksen kehittämishanke (Mahku-hanke)** koostui kolmesta projektista, ja se toteutettiin vuosina 2015–2020. Hankkeessa kokeiltiin ja kehitettiin ammatillista kuntoutusta ja suomen kielen opetusta yhdistävää kuntoutuspalvelua, tuotettiin maahanmuuttajille tietoa Kelan kuntoutuspalveluista eri kielillä sekä tarjottiin kulttuurisensitiivistä työtöitä ja kulttuurista osaamista vahvistavaa koulutusta Kelan kuntoutuksen palveluntuottajille. Mahku-hankkeen loppujulkaisussa⁷⁴ kerrotaan hankkeen taustoista, tavoitteis-

⁶⁹ Heikkilä, Elli (2020) Esipuhe. Elli Heikkilä (toim.), Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka. In Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration. X Muuttoliikesymposium 2019. Julkaisuja 39. Turku: Siirtolaisuusinstituutti

⁷⁰ Martikainen, Tuomas & Pirkko Pitkänen (toim.) (2020) Muuttoliikkeiden vuosisata. Julkaisuja 37. Turku: Siirtolaisuusinstituutti. 90 s.

⁷¹ Saukkonen, Pasi: Vimmainen maailma. Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista. Julkaisuja 35. Turku: Siirtolaisuusinstituutti 2020

⁷² Pitkänen, Ville, Pasi Saukkonen & Jussi Westinen: How different are we? Survey results on identities, values and attitudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities. Helsinki: E2 Research 2020

⁷³ Helena, T., Nina, S. and Taija, K. eds., (2020). Terveyspalvelut tutuksi: Mateas : maahanmuuttajat terveyspalveluiden asiakkaina. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-40-3> (Viitattu 09.04.2021)

⁷⁴ Salli, A. (2020). Maahanmuuttajien kuntoutuksen kehittämishanke. Kehittämistä, kokeilua, kohtaamisia ja taitojen vahvistamista. Kuntoutusta kehittämässä, Helsinki: Kela. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321982/Kuntoutustakehittamassa24_saavutettava.pdf (Viitattu 9.4.2021)

ta, toteutuksesta ja tuloksista. Pääosa julkaisun luvuista on ammatillista kuntoutusta ja suomen kielen opetusta yhdistävän kuntoutuspalvelun kehittämiseen ja kokeiluun osallistuneiden ammattilaisten kirjoittamia.

Kelan kokeilemassa maahanmuuttajien ammatillisessa kuntoutuspalvelussa yhdistettiin Työllistymistä edistävää ammatillista kuntoutusta (TEAK) ja suomen kielen opetusta. Tutkimusraportissa **Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa - Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus**⁷⁵ arvioidaan kuntoutuspalvelun toimivuutta ja soveltuvuutta Kelan palveluksi. Kokeiltua Mahku-kuntoutusta tutkittiin monimenetelmäisesti. Kuntoutuspalvelun toimivuutta ja koettuja vaikutuksia tutkiessa otettiin huomioon kuntoutujien, palveluntuottajien ja työkokeilupaikkojen tarjonneiden työnantajien näkökulmat.

Myös COVID-19 pandemian vaikutuksia maahanmuuttajayhteisöihin tutkittiin. Eerika Finell et al tutkimus **Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking mi-grants in Finland**⁷⁶ tarkasteli arabian, venäjän ja somalinkielisten yhteisöjen kokemuksia Suomessa pandemiatilanteen ollessa pahimmillaan keväällä 2020. Kyselytutkimukseen osallistui 209 henkilöä ja tutkimus osoitti, että ryhmien kokemukset olivat vaihdelleet paljon keskenään, mutta yhteisenä nimittäjänä voitiin mainita yhteisöjen merkityksen korostuminen vaikeassa tilanteessa ja tutkimuksessa pohdittiin sitä, miten viranomaisen ja yhteisöjen välistä luottamusta voitaisiin jatkossa parantaa.

2.4. Muita yleisesti maahanmuuttoon liittyviä kehityskulkuja

Maahanmuuttohallinnon henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely koottiin uuteen lakiin, joka tuli voimaan 1.9.2020. Maahanmuuttohallinnon henkilötietolaki korvasi yli 20 vuotta vanhan ulkomaalaisrekisterilain ja täydensi EU:n tietosuoja-asetusta, tietosuojalakia ja rikosasioiden tietosuojalakia sekä tiedonhallintalakia. Lisäksi lakiin koottiin henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely maahanmuuton hallinnonalan muista laeista. Näin henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntely selkeytyy sekä lainsoveltajan että rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen näkökulmasta.⁷⁷

Maahanmuuttovirasto julkaisi 21.8.2020 selvityksen, joka käsitteli viranomaisen selvittämismuutoksia ja tiedonhankintaa ulkomaalaisasioissa. Selvityksen laati Itä-Suomen yliopisto.

Oikeudellinen selvitys tarkastelee

- viranomaisen velvollisuutta selvittää ja asiakkaan velvollisuutta myötävaikuttaa asiansa ratkaisuun
- salassapitoa koskevaa sääntelyä ulkomaalaisasioissa
- tiedonsaantia ja -käyttöä ulkomaalaisasioissa.

Selvitys tilattiin osana Maahanmuuttoviraston ja Poliisiammattikorkeakoulun toteuttamaa maahanmuutto- ja turvallisuusviranomaisten yhteistyön kehittämishanketta (MISEC-hanke).⁷⁸

⁷⁵ Varjonen, S., Vuorento, M., Pitkänen, S., Vilhunen, T. and Hautamäki, L. (2020). Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa. Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus, Helsinki: Kela. Saatavilla: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321978/Kuntoutustakehittamassa23_saavutettava.pdf (Viitattu 9.4.2021)

⁷⁶ Finell, Eerika, Inga Jasinskaja-Lahti, Marja Tiilikainen, Nasteho Hasan, Fairuz Muthana (2020) Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking migrants in Finland. PsyArXiv Preprints. November 24. doi:10.31234/osf.io/q2v7r

⁷⁷ <https://intermin.fi/-/uusi-maahanmuuttohallinnon-henkilötietolaki-selkeyttää-saantelya-ja-tukee-oikeusturvaa> (Viitattu 9.4.2021)

⁷⁸ <https://migri.fi/-/uusi-selvitys-tarkastelee-viranomaisten-selvittämismuutoksia-ja-tiedonhankintaa-ulkomaalaisasioissa?ref=newsroom> (Viitattu 9.4.2021)

3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike

3.1. Työperusteinen maahanmuutto

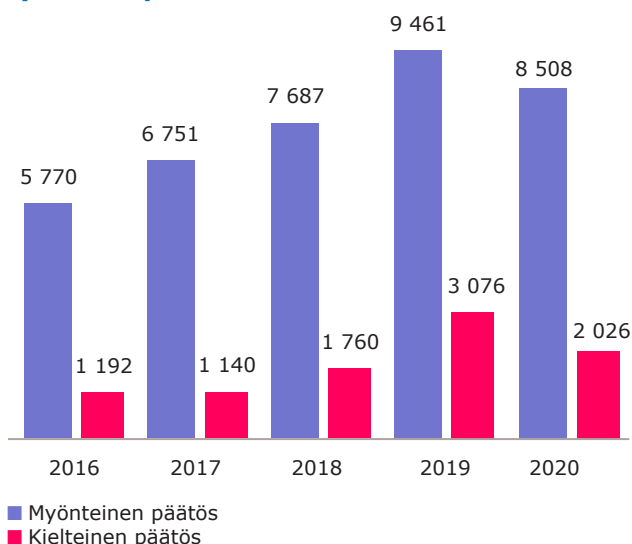
PÄÄTÖKSET

Vuonna 2020 ensimmäinen oleskelulupa Suomeen työntöon perusteella myönnettiin 8 508 henkilölle. **Työntöon perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä laski selvästi edellisvuoteen verrattuna**, jolloin oleskelulupia myönnettiin tällä perusteella 9 461 kappaletta.

Työntöon perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrät ovat yleisesti olleet kasvusuunnassa jo useamman vuoden ajan, mutta vuoden 2020 tilanteeseen vaikutti selkeästi COVID-19 pandemia.

Maahanmuuttovirasto ratkaisi kaikkiaan 10 737 työperusteista ensimmäistä oleskelulupahakemusta, joista 79 prosenttiin tehtiin myönteinen päätös ja 19 prosenttiin kielteinen päätös (2% raukesi). Eniten ensimmäisiä oleskelulupia työntöon perusteella myönnettiin Ukrainan (2 613), Venäjän (1 075) ja Intian (517) kansalaisille.

Ensimmäiset oleskelulupapäätökset työntöon perusteella 2016-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työntöon perusteella myönnettyt oleskeluluvat jaotellaan alakategorioihin alla olevan kaavion mukaisesti. Edellisvuosien tapaan yleisimmin ensimmäinen työperusteinen oleskelulupa myönnettiin osaratkaisua edellyttävää työntökoa varten, eli kyseessä oli niin sanottu työntekijän oleskelulupa.⁷⁹

Työntekijän oleskelulupaa hakevat ovat pääasiassa suorittavan työn tekijöitä. Työntekijän oleskelulupia myönnetään esimerkiksi seuraaville ammattialoille: maatalous-, ravintola-, keittiö-, rakennus-, siivous- ja kuljetusalat.⁸⁰ Työntekijän oleskelulupia myönnettiin vuonna 2020 yhteensä 4 504 kappaletta. Yleisin kansalaisuus olivat ukrainalaiset (1 218 oleskelulupaa).

Oleskelulupia myönnettiin paljon myös erityisasiantuntijoille, yhteensä 864 kappaletta, joskin vähemmän kuin vuonna 2019.

Myös vuonna 2020 eniten erityisasiantuntijoita Suomeen saapui Intiasta (288). Suurin osa heistä tuli IT-alan tehtäviin, kuten edellisinäkin vuosina.

Lisäksi Suomeen tuli paljon kausityöntekijöitä: Yhteensä 1 681 myönnettyä lupaa, kun mukaan lasketaan 3–6 kuukautta kestävä kausityö sekä 6–9 kuukautta kestävä kausityö, joka edellyttää osaratkaisua. Kausityöntekijöitä Suomessa työskentelee erityisesti puutarhoilla, kasvihuoneilla, marjatililla ja metsämarjanpoiminnassa.

Kasvuyrittäjän oleskelulupia myönnettiin vuonna 2020 yhteensä 53 kappaletta, mikä on saman verran kuin 2019.

Jatkolupia työntöon perusteella myönnettiin yhteensä 10 461 kappaletta, joten jatkolupien määrä nousi merkittävästi edellisvuodesta, jolloin vastaavia oleskelulupia myönnettiin 8 255 kappaletta. Oleskeluoikeuttaan työn perusteella jatkoivat yleisimmin Ukrainan, Venäjän federaation ja Intian kansalaiset.

Työn perusteella oleskeluluvan saaneista 30 prosenttia oli naisia ja 70 prosenttia miehiä.⁸¹

⁷⁹ Työntekijän oleskelulupahakemus ratkaistaan kaksivaiheisessa prosessissa, johon sisältyy TE-toimiston osapäätös. Tämän vuoksi työntekijän oleskeluluvasta käytetään myös nimitystä osaratkaisua edellyttävä työnteko. TE-toimiston osapäätös on kokonaisharkinta, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen ja työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin. TE-toimiston osapäätöksen jälkeen oleskelulupahakemuksen lopullinen ratkaisu siirtyy Maahanmuuttovirastolle, joka arvioi, täyttyvätkö oleskeluluvan myöntämisen yleiset edellytykset.

⁸⁰ Sisäministeriö (2018), Töihin Suomeen - Hallituksen maahanmuuttopolitiittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi, Sisäministeriön julkaisu 1/2018, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-176-3> (Viitattu 16.4.2020)

⁸¹ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Päätökset ensimmäisiin oleskelulupahakemuksiin työnteon perusteella 2020

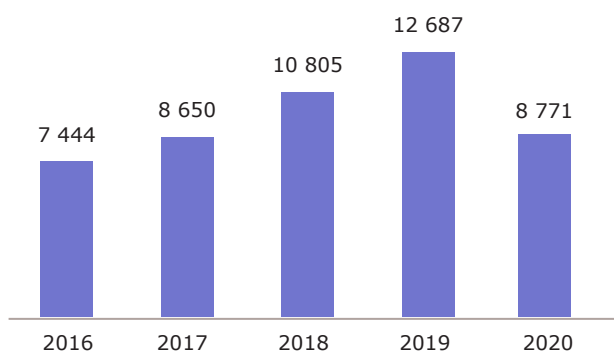
	Myönteiset	Kielteiset	Yhteensä
Elinkeinonharjoittaminen	104	274	378
Osaratkaisua edellyttävä työnteke	4 504	1 467	5 971
Tieteellinen tutkimus	776	8	784
Harjoittelija	70	20	90
Urheilu ja valmentaminen	137	101	238
Erityisasiantuntija	864	16	880
Muu työnteke	176	28	204
Erityisasiantuntija, sininen kortti	108	2	110
Kausityö	1 208	70	1 278
Osaratkaisua edellyttävä kausityö	484	21	505
Sisäinen siirto	15	1	16
Startup-yrittäjä	53	12	65
Vapaaehtoistyö	9	6	15
Yhteensä	8 508	2 026	10 534

Lähde: Maahanmuuttovirasto

HAKEMUKSET

Pandemian vaikutuksista huolimatta, vuonna 2020 työ pysyi edellisvuoden tapaan yleisimpänä ensimmäisen oleskeluluvan hakuperusteena. Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia työnteon perusteella pantiin vireille yhteensä 8 771 kappaletta, mikä oli 30% pudotus edellisvuoteen (vrt. 12 687 hakemusta vuonna 2019).

Ensimmäiset työperusteiset oleskelulupahakemukset 2016-2020

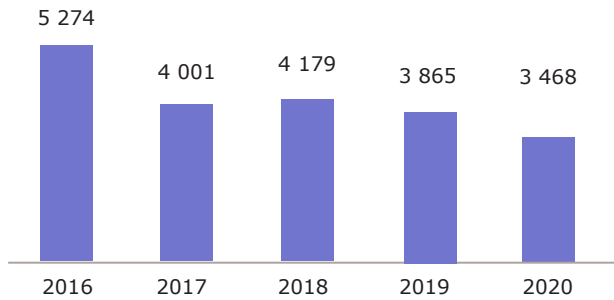
Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä ei kuitenkaan anna kaiken kattavaa kuvaa ulkomaisesta työvoimasta Suomessa, sillä kaikkien Suomeen töihin tulevien ei tarvitse hankkia oleskelulupaa. Osa ulkomaisesta työvoimasta saapuu Suomeen vapaan liikkuvuuden puitteissa EU- ja ETA-alueelta. EU-kansalaiset voivat oleskella ja työskennellä Suomessa vapaasti kolmen kuukauden ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan. Yli kolme kuukautta Suomessa oleskelevien EU-kansalaisten tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa.

Vuonna 2020 työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineiden EU-kansalaisten määrä jatkoi laskevaa trendiä. Vuonna 2020 yhteensä 3 468 EU-kansalaista rekisteröi oleskeluoikeutensa Suomessa työnteon perusteella. Luku sisältää sekä työn, että elinkeinonharjoittamisen perusteella myönteisen rekisteröintipäätöksen saaneet.

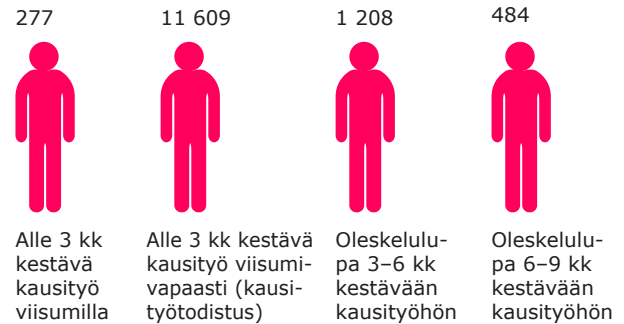
Noin neljäsosa työnteon perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineistä EU-kansalaisista oli kansalaisuudeltaan virolaisia (863 henkilöä). Työnteon perusteella Suomeen tultiin myös mm. Romaniasta ja Latviasta.

Työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineet EU-kansalaiset

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Kausityö vuonna 2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto ja ulkoministeriö

EU- ja ETA-kansalaisten lisäksi **osa kolmansista maista Suomeen saapuneista kausityöntekijöistä jää pois tarkastelusta, jos katsotaan ainoastaan myönnettyjä oleskelulupia.** Vuonna 2018 voimaan tulleen lain mukaan yli kolmeksi kuukaudeksi kausityöhön tulevien tulee hakea kausityöntekijän oleskelulupaa, joten he sisältyvät nykyisellään oleskelulupatilastoihin.

Alle kolmeksi kuukaudeksi kausityöhön tulevat eivät kuitenkaan edelleenkään näy oleskelulupatilastoissa. Viisumivapaasta maasta alle kolmeksi kuukaudeksi kausityöhön saapuvien tulee hankkia **kausityötodistus.** Näitä myönnettiin vuonna 2020 yhteensä 11 609 kappaletta.⁸² Viisumivelvollisista maista saapuvat alle 3 kuukaudeksi työhön tulevat puolestaan hankkivat **viisumin,** joita myönnettiin kausityön tekoon noin 277 kappaletta. Kausityöviisumeita myönnettiin pääosin Venäjän (148), Ukrainan (126) ja Thaimaan (93) kansalaisille.⁸³ On kuitenkin huomattava, että ukrainalaiset pääsevät liikkumaan Suomeen myös biometrisellä passilla ilman viisumia. Tällöin heidän tulee hakea kausityötä varten kausityötodistus Maahanmuuttovirastosta.

BREXIT

Ison-Britannian kansalaiset sekä heidän perheenjäsenensä ovat 1.10.2020 alkaen voineet hakea erosopimuksen mukaista oleskeluoikeutta. Viime vuonna britit ja heidän perheenjäsenensä jättivät 1 737 hakemusta erosopimuksen mukaisesta oleskeluoikeudesta.

Britit ja heidän perheenjäsenensä voivat hakea erosopimuksen mukaista oleskeluoikeutta 30.9.2021 asti, jos he ovat rekisteröineet oleskeluoikeutensa EU-kansalaisena tai EU-kansalaisen perheenjäsenenä. Vuodesta 2021 alkaen Suomeen muuttavat britit tarvitsevat oleskeluluvan.⁸⁴

⁸² Lähde: Maahanmuuttovirasto.

⁸³ Lähde: Ulkoministeriö, mukana luvussa ovat myös luonnonmarjanpimijät, jotka eivät hae kausityöviisumia vaan normaalin Schengen-viisumin.

⁸⁴ <https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaikutti-hakemusten-maaraan> (Viitattu 24.03.2021)

3.2. Työperusteista maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta

Maahanmuuttajaopiskelijan ääni - näkökulmia opintoihin ja työelämään Suomessa⁸⁵ - tutkimus- ja kehittämishanke vastaa kysymykseen, mitkä tekijät edistävät tai vaikeuttavat maahanmuuttajaopiskelijan ammatillisia opintoja, siirtymiä eri kouluasteiden välillä sekä työllistymistä. Tutkimus- ja kehittämishanke jakaantuu tutkimus- ja kehittämissosaan kehittävän työntutkimuksen periaatteiden mukaan.

Tutkimusraportin aineistoanalyysissä edetään maahanmuuttajaopiskelijan yksilötason kokemuksen kuvaamisesta, oppilaitoskohtaisten opettajahaastattelujen ja oppilaitosrekisterianalyyysien kautta valtakunnallisten tilastojen tasolle. Eri tutkimusaineistoista piirtyvä kuva konkretisoi tutkimusaineisto- ja intressiryhmäspesifisti painottuen maahanmuuttajaopiskelijan elämisen arkea suomalaisilla ja erityisesti uusmaalaisilla koulutus- ja työmarkkinoilla.

Kaisu Koskelan väitöskirja **Negotiating the 'migrant elite': Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland**⁸⁶ käsittelee Suomessa asuvien korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien sosiaalisia identiteettejä, ryh-

mien välisiä rajoja ja kuulumisen tunnetta. Väitöskirjan aineisto on etnografinen. Väitöskirjan keskeisin tutkimuskysymys on: Miten korkeasti koulutetut maahanmuuttajat löytävät ja määrittävät itselleen paikkaa yhteiskunnan rakenteissa asettuessaan Suomeen? Väitöskirjan mukaan korkeasti koulutetut maahanmuuttajat eivät koe, että he olisivat lähtökohtaisesti tasavertaisia jäseniä suomalaisessa yhteiskunnassa. Siksi he etsivät kuulumisen tunnetta 'kansainvälisestä rinnakkaisyhteiskunnasta' Suomessa, joka koostuu muista korkeasti koulutetuista maahanmuuttajista ja kansainvälistyneistä suomalaisista.

Henna Jousmäen raportti **Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutusmahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla**⁸⁷ referoi Etelä-Pohjanmaalaista hanketta, jossa kartoitettiin työperusteisten maahanmuuttajien suomen kielen opiskelumahdollisuuksia Etelä-Pohjanmaan alueella. Raportin mukaan haasteita Etelä-Pohjanmaalla tuovat pitkät välimatkat kansalaisopistoissa, jotka palvelevat eri kuntien asukkaita. Lisäksi pätevien suomea toisena kielenä opettavien tuntityöläisten löytäminen alueelta ei ole helppoa. Selvityksen mukaan maakunnan kansalaisopistot seuraavat kuitenkin tarkasti kysyntää, ja pohdittavaksi jääkin, ymmärtävätkö vieraskieliset työssäkävijät esittää kurssoita kielitaitonsa kehittämiseksi.

⁸⁵ Ahonen-Coly, S., Halme, K., Hietalahti, A., Lang, T., Rätty, M., Saari, E. and Viinamäki, L. (n.d.). Maahanmuuttajaopiskelijan ääni - näkökulmia opintoihin ja työelämään Suomessa. Helsinki: Laurea Ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-599-3> (Viitattu 9.4.2021)

⁸⁶ Koskela, Kaisu (2020) Negotiating the 'migrant elite' : Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland (Väitöskirja), Helsingin yliopisto, Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/317814> (Viitattu 9.4.2021)

⁸⁷ Jousmäki, H. (2020). Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutusmahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla Selvityshankkeen raportti. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys.

3.3. Työperusteista maahanmuuttoa koskevia kehityskulkuja

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kansallista Talent Boost -toimenpideohjelmaa laajennettiin syksystä 2020 alkaen koskemaan erityisasiantuntijoiden ja startupien lisäksi työvoimaa, opiskelijoita ja tutkijoita.

Talent Boost -ohjelmassa suunnattiin vuonna 2020 houkuttelu- ja maakuvaviestintää erityisasiantuntijoille, opiskelijoille, tutkijoille ja startup-yrittäjille kolmansissa maissa. Suurin kampanja vuonna 2020 oli Aasiaan kohdennettu Future is Made in Finland -kampanja⁸⁸.

Talent Boost -toimenpideohjelman päämääränä on, että kansainväliset osaajat vahvistavat Suomen työllisyysastetta, korkeakoulujen laatua, monimuotoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä yritysten ja TKI-toiminnan kasvua, kansainvälistymistä ja uudistumista sekä investointien saamista Suomeen.

Vuonna 2020 käynnistettiin kehittämishanke⁸⁹ toimeenpanemaan ja koordinoimaan hallitusohjelman toteuttamista maahanmuuton säännösten ja lupamenettelyjen osalta. Hankkeeseen osallistuvat Työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, ulkoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Hanke toteutetaan osana Talent Boost -toimenpidekokonaisuutta.

Hankkeen päämäärinä ovat:

- oleskelulupahakemusten käsittelyyn liittyvän lainsäädännön sujuvoittaminen
- opiskelijoita ja tutkijoita koskevien säännösten uudistaminen
- kausityöntekijöitä koskevien säännösten uudistaminen
- oleskelulupahakemusten käsittelyyn liittyvien viranomaismenettelyjen nopeuttaminen
- ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäiseminen

Työministeri Tuula Haatainen asetti keväällä 2020 työryhmän valmistelemaan työperäisen hyväksikäytön vastaisia toimenpiteitä osana harmaan talouden torjunnan strategiaa. Työryhmän toimenpidekoko-

naisuus koostuu 14 toimenpide-ehdotuksesta, jotka koskevat sekä lainsäädäntötoimia että viranomaisten ohjeistukseen ja yhteistoiminnan parantamiseen liittyviä toimenpiteitä. Työryhmä esittää hyväksikäytön seuraamusten tarkentamista siten, että seuraamukset kohdistuisivat uhrin sijaan hyväksikäyttöön syyllistyvään työnantajaan nykyistä paremmin. Työryhmä ehdottaa myös, että viranomaisten resursseja lisättäisiin ja viranomaisten yhteistyömahdollisuuksia vahvistettaisiin parantamalla tiedonvaihtoa sekä valvonta- ja muiden havaintotietojen käyttöä. Osa ehdotuksista on toimeenpantavissa syksyn 2020 aikana. Työryhmä valmistelee lisätoimenpiteitä ja jatkaa työtään vuoden 2021 loppuun saakka.⁹⁰

Koronaviruspandemia vaikutti vuonna 2020 monella tavalla työntekijöiden oleskelulupien käsittelyprosesseihin.

Maahanmuuttovirasto muokkasi työlupien käsitteilyä koskevaa ohjeistustaan koronaviruksesta johtuvan poikkeuksellisen tilanteen vuoksi. Koronapandemia vaikutti monien maahanmuuttajien työllisyyteen ja tulotasoon, joten työperusteista jatkolupaa hakevien kohdalla joustettiin toimeentuloedellytyksestä; hakijan toimeentulo voitiin poikkeuksellisesti pitää turvattuna, jos hakijan tulot tai muut käytettävissä olevat varat yltyivät työmarkkinatuen bruttomääräiseen vähimmäissummaan 724 euroon kuukaudessa. Ohje oli voimassa 25.6.2020-31.12.2020. Ohjeen mukaan myös seuraavan jatkolupahakemuksen yhteydessä huomioidaan koronan vaikutukset lieventävänä tekijänä toteutuneeseen työaikaan/toimeentuloon, edellyttäen että työnantajalla muuten kaikki työnantajan edellytykset kunnossa.

Koronapandemiasta johtuvat matkustusrajoitukset vaikeuttivat maahanmuuttajien passien hakemista. Maahanmuuttovirasto muokkasi muukalaispasseja koskevaa ohjeistustaan huomioidakseen tilanteen; Uuden ohjeen mukaan muukalaispassi voitiin myöntää oleskeluluvan hakijalle oleskeluluvan kanssa samanaikaisesti jos hakija täyttää muut oleskeluluvan myöntämisen edellytykset ja hän ei voi uusia/hankkia kansallista passia Suomesta käsin (Suomessa ei ole ko. maan edustustoa, ko. edustusto ei myönnä passeja tai on koronapandemian takia kiinni tms.). Muukalaispassin myöntämiselle voitiin tällöin katsoa olevan ulkomaalaislain 134 §:n mukainen muu erityinen syy. Käytäntö oli voimassa 31.10.2020 saakka.

⁸⁸ <https://www.studyinfinland.fi/future-is-made-in-finland> (Viitattu 12.4.2021)

⁸⁹ <https://tem.fi/ulkomaalaislainsaadannon-ja-lupamenettelyjen-kehittamishanke> (Viitattu 12.4.2021)

⁹⁰ <https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvakskaytto> (Viitattu 30.3.2021)

Työntekijän oleskelulupahakemuksissa TE-toimisto arvioi lomautuksen merkityksen luvan myöntämiseen osapäätöksessä. Migri teki päätöksen normaalisti osapäätöksen mukaisesti. Päätettiin, että jos osapäätös on jo tehty ja Migrille tulee tieto hakijan lomautuksesta/irtisanomisesta, Migri ottaa TE-toimistoon yhteyttä ja pyytää heitä arvioimaan osapäätöksen uudelleen.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksen myötä työ- ja opiskeluperusteisten oleskelulupahakemusten käsittelyaikatavoitetta lyhennettiin siten, että niiden ratkaisemisessa tulee päästä 30 vrk keskimääräiseen käsittelyaikaan ja erityisasiantuntijoissa ja kasvuyrittäjissä perheineen 2 viikkoon. Tällä ei ollut muutosta laeissa mainittuihin varsinaisiin käsittelyaikatavoitteisiin.⁹¹

Ulkomaalaislakiin⁹², kausityölakiin⁹³, yritysten sisällä siirtyviä ulkomaalaisia koskevaan lakiin⁹⁴ sekä opiskelijoita, tutkijoita ja vapaaehtoistyöntekijöitä⁹⁵ koskevaan lakiin lisättiin väliaikaiset säännökset, joiden mukaan näiden lakien nojalla laillisesti maassa jo oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset saavat työskennellä huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden kannalta tärkeissä tehtävissä. Muutokset olivat voimassa aikavälillä 9.4.2020-31.10.2020.⁹⁶

Johtuen varsinkin keväällä 2020 vallinneista maahanpääsyn vaikeuksista, Maahanmuuttovirasto sai eri viranomaistahoilta listoja, joiden perusteella kausityötodistuksia/ kausityöoleskelulupia priorisoitiin ja myönnettiin ja maahanpääsyä helpotettiin.

Hallitus linjasi neuvottelussaan 6. toukokuuta maaja puutarhatiloilla tarvittavan kausityövoiman saataavuuden turvaamisesta sekä ulkomaisen kausityövoiman maahantulosta että kotimaisen työvoiman kannusteista. Ulkomaisen kausityövoiman osalta hallitus päätti purkaa seuraavat kausityövoiman maahantulon rajoitukset:

- Sallitaan EU-maiden kansalaisten maahantulo kausityöhön muun työmatkaliikenteen tavoin 14.5. alkaen.
- Sallitaan kevään ja alkukesän tarpeisiin 3 000 henkilön maahantulo EU:n ulkopuolelta aikaisemmin päätetyn 1 500 henkilön lisäksi 14.5 alkaen. Voimassaolevia ohjeita kuljetuksista ja kahden viikon karanteenista jatketaan. MMM ohjeistaa maahantulosta erikseen tarkemmin.
- Sadonkorjuun varmistamiseksi sallitaan sille erikseen arvioitavan työvoiman määrä 31.5. mennessä kesäkuun alusta syyskuun loppuun huomioiden Covid19-tilanne lähtömaissa sekä kotimaan työvoiman saatavuus.⁹⁷

Valtioneuvosto päätti 27. elokuuta muuttaa rajaliikenteen rajoituksia siten, että Suomeen ei voinut enää tulla luonnonmarjojen poimijoita niistä EU:n ulkopuolisista maista, joista maahantuloa Suomeen oli rajoitettu koronaepidemian takia. Rajoitus tuli voimaan 28. elokuuta. Muutos ei vaikuttanut esimerkiksi thaimaalaisten marjanpoimijoiden mahdollisuuteen tulla Suomeen, sillä Thaimaan asukkaisiin ei kohdistunut maahantulon rajoituksia. Muut kolmannet maat, joiden asukkaat voivat rajoituksetta saapua Suomeen olivat Etelä-Korea, Georgia, Ruanda, Tunisia, Uruguay ja Uusi-Seelanti. Muista kolmansista maista ei voinut tulla Suomeen kuin valtioneuvoston päätöksessä määritellyistä syistä.⁹⁸

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti kesällä 2020 avustushaun maahanmuuttajille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittämiseksi ja olemassa olevan palveluverkoston laajentamiseksi. Avustusta myönnettiin 21:lle kuntien ja kuntayhtymien toteuttamalle hankkeelle. Valtion vuoden 2020 talousarvioon sisältyi neljä miljoonaa euroa maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen. TEM järjesti kunnille ja kuntayhtymille avustushaun 18.5.-18.6.2020. Hausta rahoitettavia hankkeita tuetaan ajalla 1.9.2020-31.8.2021 yhteensä noin 3,3 miljoonalla eurolla.

Valtaosassa rahoitettavista hankkeista ohjausta ja neuvontaa kehitetään maakunnallisesti, seutukunnallisesti tai useamman kunnan alueella.⁹⁹

⁹¹ Maahanmuuttovirasto, Lupa- ja kansalaisuusyksikkö: Sähköpostihaastattelu 21.12.2020

⁹² <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200208> (Viitattu 16.4.2021)

⁹³ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200209> (Viitattu 16.4.2021)

⁹⁴ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200210> (Viitattu 16.4.2021)

⁹⁵ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200211> (Viitattu 16.4.2021)

⁹⁶ <https://tem.fi/-/lakimuutokset-kolmansien-maiden-kansalaisten-oikeudesta-tyoskennella-huoltovarmuuden-ja-tyomarkkinoiden-toimivuuden-kannalta-tarkeissa-tehtavissa-voim> (Viitattu 16.4.2021)

⁹⁷ <https://intermin.fi/-/10616/hallitus-linjasi-kausityovoiman-saatavuuden-turvaamisesta> (Viitattu 30.3.2021)

⁹⁸ <https://intermin.fi/-/tiettyjen-riskimaiden-marjanpoimijoiden-maahantulo-rajoitetaan> (Viitattu 12.4.2021)

⁹⁹ <https://tem.fi/-/maahanmuuttajien-ohjaus-neuvonta> (Viitattu 12.4.2021)

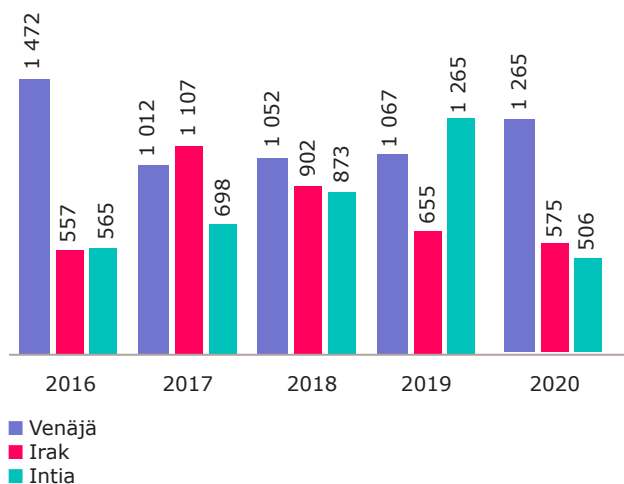
3.4. Perheenyhdistäminen

Huolimatta COVID-19 pandemian aiheuttamasta yleisestä oleskelulupien määrän laskusta, oli perhe vuonna 2020 edelleen yleisin syy muuttaa Suomeen. Vuonna 2020 ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella sai 8 592 ulkomaalaista. Määrä laski merkittävästi edellisvuodesta, jolloin perhesideperusteisia oleskelulupia myönnettiin 10 251 kappaletta.

Venäjän federaatio on perinteisesti pitänyt kärkeijaa perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneiden kansalaisuuksissa vuoden 2017 muodostaessa tähän poikkeuksen, jolloin Irak nousi Venäjän edelle. Vuonna 2019 Intia ohitti Venäjän yleisimpänä kansalaisuutena perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneissa, mutta vuonna 2020 Venäjä palasi jälleen kärkisijalle kun taas intialaisten hakemukset vähenivät merkittävästi.

Maahanmuuttovirasto teki yhteensä 10 559 päätöstä ensimmäisiin perhesiteen perusteella tehtyihin oleskelulupahakemuksiin. **Päätöksistä 81% prosenttia oli myönteisiä ja 17% prosenttia kielteisiä.**

Perhesiteen perusteella myönnetty oleskeluluvat, kolme suurinta kansalaisuutta 2016-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia perhesiteen perusteella jätettiin 8 369 kappaletta. Edellisvuonna vastaava lukumäärä oli 11 753 hakemusta, joten määrä putosi merkittävästi. Kuten päätöksissä, myös hakemusten määrässä Venäjä oli yleisin kansalaisuus.

Perhesiteen perusteella myönnetty oleskeluluvat voidaan jaotella perheenkokoajan mukaan;

33% perhesiteen perusteella ensimmäisen oleskeluluvan saaneista oli Suomen kansalaisen perheenjäseniä.

Kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäseniä oli 15,5% kaikista perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneista.

Edellisvuoden tapaan **useimmiten Suomeen perhesiteen perusteella saapunut henkilö oli kuitenkin muun ulkomaalaisen, esimerkiksi työn perusteella oleskeluluvan saaneen henkilön, perheenjäsen: 51 prosenttia kaikista tapauksista.**¹⁰⁰

Kuva muuttuu hieman, kun tarkastellaan, että kenelle oleskelulupaa haettiin: Kansainvälistä suojelua saaneiden kohdalla heidän Suomeen saapunut perheenjäsenensä oli selvästi yleisimmin heidän alaikäinen lapsensa. Alaikäiset lapset olivat enemmistössä myös muiden ulkomaalaisten Suomeen saapuneissa perheenjäsenissä, vaikkakin melko usein oli kyse myös puolisoista. Suomen kansalaisten kohdalla Suomeen saapunut perheenjäsen taas oli selvästi yleisimmin puoliso. Trendi on sama kuin edellisvuosina.

Jatkolupia perhesiteen perusteella myönnettiin 12 346 kappaletta. Määrä nousi edellisvuodesta, jolloin vastaavia lupia myönnettiin 10 615 kappaletta. Perhesiteen perusteella jatkoluvan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Irak ja Intia.

Perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneista 60% oli naisia ja 40% miehiä.¹⁰¹

Perhesyiden vuoksi Suomeen saapui kolmansien maiden kansalaisten lisäksi myös EU-kansalaisia.

¹⁰⁰ Muilla ulkomaalaisilla tarkoitetaan esimerkiksi työn perusteella oleskeluluvan saaneita henkilöitä.

¹⁰¹ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Päätökset ensimmäisiin perhesideperusteisiin oleskelulupahakemuksiin 2020

	Myönteiset	Kielteiset	Yhteensä
Kv. suojelua saaneen huoltaja	35	14	49
Kv. suojelua saaneen lapsi	1 038	83	1 121
Kv. suojelua saaneen muu omainen	67	128	195
Kv. suojelua saaneen puoliso	220	125	345
Muun ulkomaalaisen huoltaja	15	21	36
Muun ulkomaalaisen lapsi	2 723	442	3 165
Muun ulkomaalaisen muu omainen	5	20	25
Muun ulkomaalaisen puoliso	1 683	401	2 084
Suomen kansalaisen huoltaja	99	27	126
Suomen kansalaisen lapsi	363	134	497
Suomen kansalaisen muu omainen	8	127	135
Suomen kansalaisen puoliso	2 336	272	2 608
Yhteensä	8 592	1 794	10 386

Vuonna 2020 1621 EU-kansalaista rekisteröi oleskeluoikeutensa Suomessa perhesiteen perusteella. Määrässä oli pientä laskua edellisvuoteen verrattuna: vuonna 2019 vastaavia rekisteröintejä tehtiin 1795 kappaletta. Selvästi yleisimmin oleskeluoikeutensa perheen perusteella rekisteröivät virolaiset (423 henkilöä), kuten aikaisempinakin vuosina.

Lisäksi Maahanmuuttovirasto myönsi perheenjäsenen oleskelukortteja yhteensä 728 kappaletta. EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin voi saada EU-kansalaisen perheenjäsenen, joka ei ole EU-kansalainen. Eniten EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortteja myönnettiin Venäjän federaation kansalaisille (133 kappaletta).

3.5. Perheenyhdistämistä koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Sisäministeriössä valmisteltiin vuonna 2020 ulkomaalaislain muutosta, jonka tavoitteena on lopettaa toimeentuloedellytyksen soveltaminen alaikäisiin perheenkokoajiin, jotka ovat saaneet oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella. Samassa yhteydessä selvitetään, miten toimeentuloedellytykset vaikuttavat pakolaisaseman ja toissijaista suojelua saaneiden perhe-elämän suojaan ja perheenyhdistämisen toteutumiseen. Sisäministeriön 15.7.2020 asettamassa hankkeessa selvitetään lisäksi perheen yhdistämiseen liittyviä ongelmia ja arvioidaan muita mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita hallitusohjelman mukaisesti. Perheenyhdistämistä koskevaa lainsäädäntöä tarkastellaan erityisesti lapsen edun toteutumisen kannalta.¹⁰²

COVID-19 pandemiasta johtuen ulkomaalaislainsäädännön tulkinnassakin jouduttiin joustamaan. Vuonna 2020 pakolaisten perheenjäsenten tapauksissa joustettiin ulkomaalaislain 114 §:n 4 momentin mukaisesta kolmen kuukauden vireyttämisaikavaatimuksesta toimeentuloedellytyksestä vapauttamisen osalta, jos asiakas ei koronasta johtuen saanut perheenyhdistämishakemusta vireille kolmen kuukauden sisällä siitä, kun perheenkokoaja sai tiedon myönteisestä turvapaikkapäätöksestä.

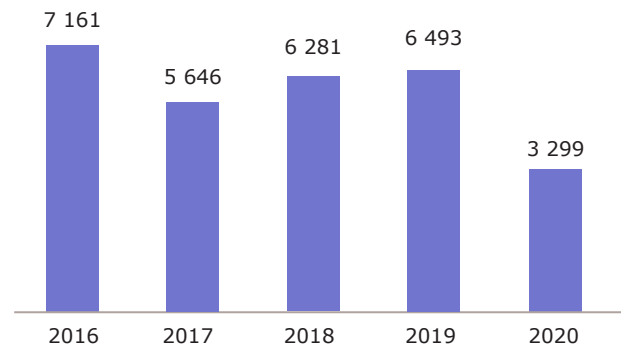
Lisäksi Maahanmuuttovirasto antoi ohjeen koronaviruksesta johtuvan poikkeuksellisen tilanteen huomioimisesta jatkolupaharkinnassa: Jos hakija on irtisanottu, lomautettu tai hänelle tarjottavan työn määrä on muutoin vähentynyt, voi se olla ulkomaalaislain tarkoittama poikkeuksellisen painava syy poiketa ulkomaalaislain 39 §:n mukaisesta toimeentuloedellytyksestä.

3.6. Opiskelijat

Vuonna 2020 ensimmäinen oleskelulupa opiskelun perusteella myönnettiin 3225 ulkomaalaiselle. Määrä oli selkeä pudotus edellisvuosien lukemista, joutuessaan maailmanlaajuisesta COVID-19 pandemiasta.

Opiskeluperusteisten oleskelulupahakemusten kokonaismäärässä nähtiin niin ikään selkeä pudotus; 3299 opiskelijan oleskelulupahakemusta verrattuna edellisvuoden 6493 hakemukseen. Hakemusten määrän laskuun vaikutti koronaviruspandemia, jonka takia ulkoministeriön Suomen edustustot joutuivat keskeyttämään tai rajoittamaan hakemusten vastaanottoa.

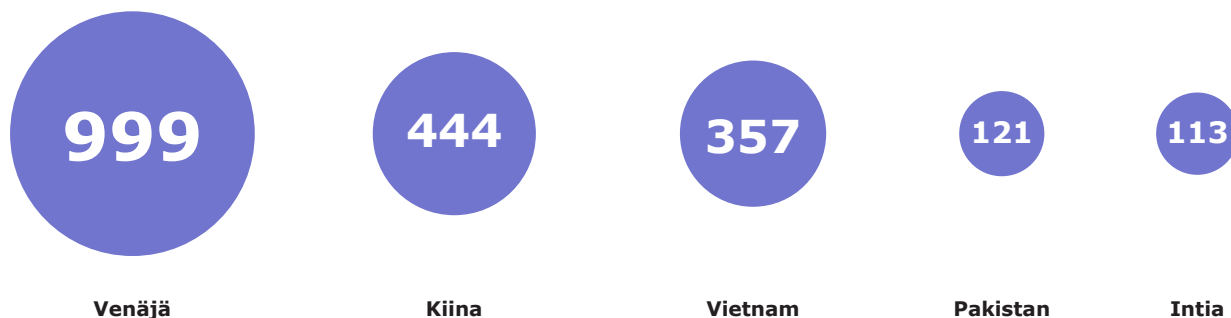
Ensimmäiset oleskelulupahakemukset opiskelun perusteella 2016-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Suomeen saapui 2020 eniten opiskelijoita Venäjältä, mikä oli muutos edelliseen vuoteen, jolloin kärkisijaa pitivät Kiinalaiset. Lisäksi opiskelijoita Suomeen saapui muun muassa Kiinasta, Vietnamista, Pakistanista ja Intiasta.

¹⁰² <https://intermin.fi/-/perheenyhdistamista-koskevaa-lainsaadantoa-tarkastellaan-lapsen-edun-toteutumisen-edistamiseksi> (Viitattu 30.3.2021)

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat opiskelun perusteella, top-5 kansalaisuudet 2020

Myönteinen päätös opiskelijan oleskelulupahakemukseen tehtiin 85,5% tapauksista.

Kansalaisuuden perusteella jaoteltuna huomataan, että myönteisten ja kielteisten päätösten suhteessa oli eroja lähtömaasta riippuen: vaikka valtaosa päätöksistä oli myönteisiä, tiettyjen kansalaisuuksien kohdalla kielteiset päätökset olivat yleisimpiä, kuin toisten kohdalla.

Uusia määräaikaisia oleskelulupia opiskelun perusteella eli niin sanottuja jatkolupia myönnettiin 2838 kappaletta. Määrä laski jälleen edellisvuodesta, jolloin jatkolupia myönnettiin 4829 kappaletta. Opiskelun perusteella jatkoluvan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Vietnam, Venäjä, Nepal, Kiina ja Bangladesh.

Opiskelun perusteella oleskeluluvan saaneista noin puolet oli naisia ja puolet miehiä.

3.7. Opiskelijoiden maahanmuuttoa koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Vuonna 2020 käynnistettiin säädöshanke lain muuttamiseksi siten, että valmistuneelle opiskelijalle ja tutkinnon suorittaneelle tutkijalle voidaan myöntää oleskelulupa työnhakua ja yrittäjyyttä varten kahdeksi vuodeksi, kun lupa voidaan nyt myöntää enintään vuodeksi.

Talent Boost -toimenpideohjelmalla tuettiin myös kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelua, rekrytointia, Suomeen integroitumista ja sijoittumista suomalaisille työmarkkinoille. Ulkomaalaislainsäädännön ja lupamenettelyjen kehittämishankkeessa sujuvoitetaan myös opiskelijoiden lupaprosesseja ja tuetaan lainsäädännön keinoin Suomeen jäämistä. Yliopistolakia sekä ammattikorkeakoululakia muutettiin väliaikaisesti ajalle 1.7.2020-31.7.2021. Lakimuutoksen myötä mm. korkeakouluissa kansainväliset opiskelijat pystyivät ilmoittautumaan poissa olevaksi lukuvuodelle 2020-2021, jos he olivat estyneet aloittamasta opintojaan epidemiaan liittyvän viiranomais määräyksen vuoksi tai muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä.¹⁰³

Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden ministeri-työryhmä sekä työllisyyden edistämisen ministeri-työryhmä hyväksyivät 16.6.2020 poikkihallinnollisen Talent Boost -toimenpideohjelman, jonka tavoitteena on tehdä Suomesta kansainvälisesti houkutteleva paikka työskennellä, opiskella, tutkia ja yrittää. Kansainvälisten osaajien asiantuntemuksella pyritään edistämään yritysten ja TKI-toiminnan kasvua, kansainvälistymistä ja uudistumista. Lisäksi ministeri-työryhmien mukaan tavoitteena on, että jatkossa työnantajat osaavat ja haluavat rekrytoida entistä enemmän kansainvälisiä osaajia. Keskeinen osa Talent Boost -toimenpideohjelman edistämistä on oleskelulupien nopeuttaminen ja sujuvoittaminen.¹⁰⁴

Osana vuonna 2020 käynnistettyä varhaiskasvatuk- sen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa parantavaa Oikeus oppia-kehittämishanketta päätettiin laatia toimenpiteet maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimisedellytysten ja koulutussiirtymien turvaamiseksi erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa. Ohjelmassa huomio kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten oppimisedellytysten turvaamiseen, erityisesti vasta maahan saapuneiden oppilaiden kielellisen ja muiden oppimisvalmiuksien osalta.¹⁰⁵

¹⁰³ <https://minedu.fi/-/perusopetuksen-poikkeuksellisia-opetusjarjestelyita-koskevat-saannokset-voimaan-elokuussa-muutoksia-myos-ammattillisiin-nayttoihin-ja-korkeakoulujen-poissaolosaantoihin> (Viitattu 12.4.2021)

¹⁰⁴ <https://minedu.fi/-/1410877/talent-boost-toimenpideohjelma-hyvakysyttiin-ministerityoryhmissa> (Viitattu 12.4.2021)

¹⁰⁵ <https://minedu.fi/laatuohjelmat> (Viitattu 12.4.2021)

4. Kansainvälinen suojelu

4.1. Turvapaikanhakijat

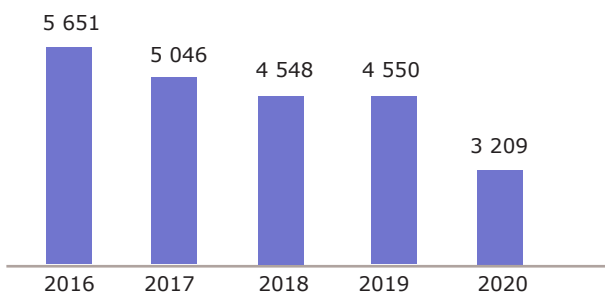
COVID-19 pandemian vaikutukset ihmisten liikkuvuuteen ulottuivat myös pakolaisuuteen vuonna 2020. **Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä väheni merkittävästi vuonna 2020 edellisvuosiin verrattuna.** Turvapaikkahakemuksia tehtiin yhteensä 3 209 kappaletta. Vuonna 2020 tehdyistä turvapaikkahakemuksista 60 % prosenttia oli uusintahakemuksia (1 932 kappaletta).¹⁰⁶

Yleisimmät turvapaikanhakijoiden lähtömaat olivat Irak, Somalia, Afganistan ja Venäjän Föderatio. Syksyn 2015 tapahtumat näkyivät yhä turvapaikkahakemuksissa vuonna 2020. Suuri osa irakilaisista oli aikaisemmin Suomeen saapuneita, jotka tekivät uusintahakemuksen vuonna 2019. Uusia hakijoita Irakista tuli suhteellisen vähän.

Ensimmäisissä turvapaikkahakemuksissa suurimmaksi lähtömaaksi nousi Välimeren siirtojen myötä Afganistan (148 turvapaikanhakijaa).¹⁰⁷

Suurin osa turvapaikanhakijoista oli edellisvuosien tapaan nuoria aikuisia: noin puolet turvapaikanhakijoista oli iältään 18–34-vuotiaita. Naisia turvapaikanhakijoista oli 27 % ja miehiä 73 %.

Turvapaikkahakemukset 2016–2020

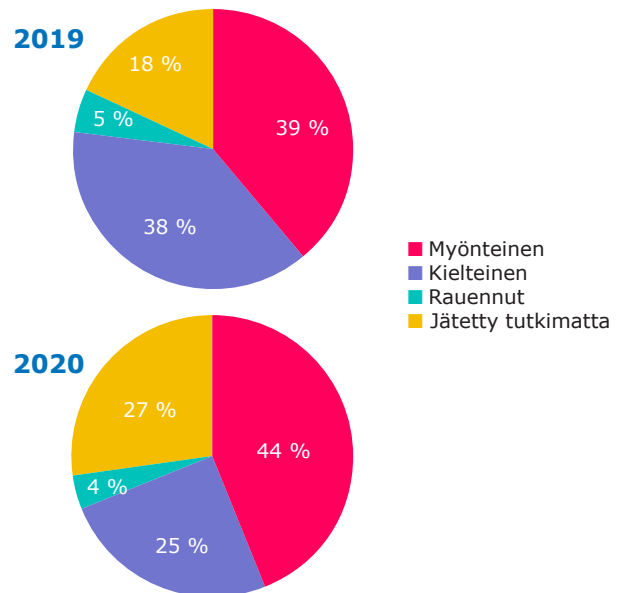
Lähde: Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2020 yhteensä 4721 päätöstä turvapaikkahakemukseen.

Päätöksistä myönteisiä oli 44%. Lukumäärällisesti myönteisiä päätöksiä tehtiin 2066 kappaletta, joista valtaosa oli turvapaikkoja. Toissijaista suojelua myönnettiin 252 henkilölle ja oleskelulupa muulla perusteella, esimerkiksi yksilöllisen inhimillisen synn vuoksi, 314 henkilölle. 25 prosenttiin hakemuksista tehtiin kielteinen päätös. 27 prosenttia päätöksistä jätettiin tutkimatta ja 4 prosentissa tapauksista hakemus raukesi.

Verrattaessa päätösjakaumaa edellisvuoteen havaitaan, että kielteisten päätösten määrä suhteessa myönteisiin päätöksiin väheni jonkin verran verrattuna edelliseen vuoteen.

Maahanmuuttoviraston päätökset turvapaikkahakemuksiin, päätösjakauma 2019 ja 2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹⁰⁶ Uusintahakemuksella tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, jonka ulkomaalainen tekee saatuaan lainvoimaisen päätöksen aikaisemmin tekemäänsä hakemukseen (UlkL 102 §).

¹⁰⁷ <https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaihatti-hakemusten-maaraan> (Viitattu 25.03.2021)

4.2. Kansainvälistä suojelua koskevia lainsäädäntömuutoksia

Turvapaikanhakijoiden oikeutta työntekoon laajennettiin tilapäisellä muutoksella ulkomaalaislakiin. Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta (487/2020, HE 65/2020 vp) tuli voimaan 29.6.2020 ja sen voimassaolo päättyi 31.10.2020. Lainmuutoksella laajennettiin väliaikaisesti kansainvälistä suojelua hakeneen työnteko-oikeutta. Muutokset koskivat kansainvälistä suojelua hakeneen työnteko-oikeuden alkamista ja päättymistä. Työnteon aloittamista rajoittava karenssiaika poistettiin sellaisilta kansainvälistä suojelua hakeneilta, joilla oli lain voimaan tullessa kansainvälistä suojelua koskeva asia vireillä joko Maahanmuuttovirastossa tai hallintotuomioistuimessa. Työnteko-oikeuden kestoa laajennettiin siten, että oikeus työskennellä jatkui täytäntöönpanokelpoisesta maastapoistamispäätöksestä huolimatta niin kauan kuin ulkomaalaiselle annettiin vastaanottopalveluja.

Lain tavoitteena oli lisätä työvoiman tarjontaa erityisesti sellaisissa työtehtävissä, jotka ovat huoltovarmuuden tai työmarkkinoiden toimivuuden kannalta välttämättömiä. Lain tavoitteena oli myös tukea osaltaan huoltovarmuustavoitteiden toteutumista sekä pienentää rajaliikenteen rajoittamisesta aiheutuvia elinkeinoelämän vahinkoja lisäämällä työvoiman tarjontaa alkutuotannon kriittisillä aloilla, joilla poikkeusoloista johtuva ulkomaisen työvoiman puute aiheuttaa merkittävää haittaa. Ehdotetut muutokset koskivat työskentelyä maa-, metsä-, puutarha- ja kalatalouden työtehtävissä.¹⁰⁸

4.3. Kansainvälistä suojelua koskeva kehittämistyö

Valtioneuvosto aloitti vuonna 2020 tutkimushankkeen, jonka avulla pyrittiin saamaan tarkempaa tietoa siitä, miten ulkomaalaislain ja sen soveltamiskäytännön muutokset ovat vaikuttaneet yleisesti kansainvälistä suojelua hakevien ja saavien oikeudelliseen asemaan sekä erityisesti lasten asemaan. Ajallisesti tutkimuksen kohteeksi rajattiin viime hallituskauden aikana (2015–2019) hyväksytyt tai voimaan tulleet muutokset. Tutkimuksen tavoitteena oli saada kokonaiskuva tilanteesta, ja sen tuloksia voidaan hyödyntää tulevissa lainsäädäntöhankkeissa. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että ulkomaalaislain muutosten ja soveltamiskäytäntöjen yhteisvaikutukset oikeusturvaan selvitetään. Tutkimuksessa tuotettiin myös konkreettisia toimenpidesuosituksia. Hankkeen tulokset julkaistiin tammikuuhun 2021 mennessä.¹⁰⁹

Helmikuussa 2020 Maahanmuuttovirasto ilmoitti, että Vastaanottokeskukset tekevät uusille turvapaikanhakijoille osaamiskartoituksen, jossa kootaan yhteen tiedot hakijan aiemmasta työkokemuksesta, koulutuksesta ja kiinnostuksen kohteista. Lisäksi osaamiskartoituksessa dokumentoidaan Suomeen tulon jälkeen hankittu osaaminen, kuten suomen tai ruotsin opiskelussa edistyminen. Vastaanottokeskukset ovat saaneet käyttöönsä sähköisen osaamiskartoituspohjan. Osaamiskartoitus on suunniteltu OSAKA-hankkeessa yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Hankkeen tavoitteena on tukea turvapaikanhakijoiden toimintakykyä ja aktiivisuutta vastaanottovaiheen aikana. Yhteistyötä on tehty myös järjestöjen, oppilaitosten ja kuntien kanssa.¹¹⁰

Maahanmuuttovirasto ilmoitti helmikuussa 2020 tarkastaneensa yhteensä 319 tekemäänsä lainvoimaista turvapaikkapäätöstä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 14.11.2019 antaman langettavan päätöksen takia. Tarkastus kohdistui sellaisiin Maahanmuuttoviraston tekemiin lainvoimaisiin turvapaikkapäätöksiin, joissa hakija odotti maasta poistamista, eikä hakijalla ollut vireillä kansainvälistä suojelua koskevaa asiaa Maahanmuuttovirastossa tai oikeusasteissa 14.11.2019. Tarkastetuista päätöksistä 309 (97 %) oli käsitelty EIT:n päätöksen edellyttämällä tavalla. Kymmenessä (3 %) viraston turvapaikkapäätöksessä ilmeni merkityksellisiä puutteita. Selvityksessä teh-

¹⁰⁸ Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö: Sähköpostihaastattelu 18.12.2020

¹⁰⁹ <https://intermin.fi/-/ulkomaalaislakiin-tehtyjen-muutosten-yhteisvaikutusta-selvitetaan> (Viitattu 13.4.2021)

¹¹⁰ <https://migri.fi/-/turvapaikanhakijoiden-osaaminen-esille-ja-lisaa-aktivoivaa-tekemista-vastaanottokeskuksiin?ref=newsroom> (Viitattu 13.4.2021)

tyjen havaintojen pohjalta Maahanmuuttovirasto ilmoitti kehittävänsä turvapaikkaprosessissaan hakijoiden riskianalyysiä, uusintahakemusten käsittelyä, laillisuusvalvontaa ja laadunvalvontayhteistyötä UNHCR:n kanssa.¹¹¹

Maahanmuuttoviraston TUVI-hankkeessa (Turvapaikkaprosessin vireillepanovaiheen uudistaminen tietojärjestelmätyökaluja kehittämällä) kehitetään sujuvampi ja laadukkaampi turvapaikka-asian rekisteröintivaihe tietojärjestelmissä, mikä mahdollistaa osaltaan turvapaikkahakemusten viivytyksettömän käsittelyn sekä turvapaikanhakijoiden menettelyn laatuun liittyvien oikeuksien toteutumisen. Hankkeessa uudistetaan turvapaikkahakemuksen vireillepanokokonaisuus huomioiden ne hyvät käytännön ratkaisut, joita kevennetyn vireillepanolomakkeen kanssa saavutettiin. Tällaisia ovat muun muassa asian haku poliisiasiantietojärjestelmän tunnisteella ja samaan aikaan hakeneiden perheenjäsenten turvapaikkahakemusten avaaminen automaattisesti peräkkäin. Hanke ajoittuu aikavälille 01.06.2020 - 31.11.2021.

Valtioneuvosto päätti 27.2.2020, että Suomi ottaa Välimeren alueen Euroopan unionin ulkorajavaltioista yhteensä enintään 175 kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevaa turvapaikanhakijaa, ensisijaisesti ilman huoltajaa olevia alaikäisiä sekä yksinhuoltajaperheitä, joilla on todennäköisesti perusteita saada kansainvälistä suojelua ja jotka tulevat erityisen heikon turvallisuustilanteen maista kuten Syyriasta ja Afganistanista. Hakijoita voidaan vastaanottaa Kreikasta, Kyprokselta, Maltalta ja Italiasta sen mukaan, missä heidän tilanteensa on vakavin. Maahanmuuttovirasto perusti 2020 hankkeen turvatakseen vapaaehtoisten sisäisten siirtojen sujuvuuden ml. vastaanottopalvelut ja turvapaikkatutkinta. Hanke ajoittuu aikavälille 20.04.2020 - 20.04.2022.

4.4. EU-tason toimintaan osallistuminen

EU-tasolla vuoden 2020 merkittävin uudistus oli EU-komission maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistusta koskeva tiedonanto eli ns. maahanmuuttopaketti. Tiedonannon liitteenä annettiin viisi lainsäädäntöehdotusta. Valtioneuvosto ilmaisi kantansa komission ehdotuksiin eduskunnalle antamisaan kirjelmässä 12.11.2020.

Komission lainsäädäntöehdotukset koskivat Schengen-ulkorajoilla tehtävää seulontaa, turvapaikkahakemusten rajamenettelyn käyttöönottoa, muuttoliikkeen tasaavaa yhteisvastuujärjestelmää, jäsenmaiden yhteisvastuutoimia kriisitilanteissa sekä Eurodac-järjestelmän uudistusta. Valtioneuvoston kanta ehdotuksiin oli lähtökohtaisesti myönteinen sillä edellytyksellä, että uudistuksissa huomioidaan perus- ja ihmisoikeudet riittävästi. Hallitus teki lokakuussa 2020 yleisiä linjauksia Suomen suhtautumisesta uudistuskokonaisuuteen. Niiden mukaan Suomi on sitoutunut yhteisiin eurooppalaisiin ratkaisuihin maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kehittämiseksi ja valmis avoimiin, joustaviin ja kompromissihakuisiin keskusteluihin komission esitysten pohjalta.¹¹²

Valtioneuvosto vahvisti 27.2.2020 päätöksen¹¹³ ottaa Välimeren alueen Euroopan unionin ulkorajavaltioista yhteensä enintään 175 kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevaa turvapaikanhakijaa, ensisijaisesti ilman huoltajaa olevia alaikäisiä sekä yksinhuoltajaperheitä, joilla on todennäköisesti perusteita saada kansainvälistä suojelua ja jotka tulevat erityisen heikon turvallisuustilanteen maista kuten Syyriasta ja Afganistanista. Hakijoita voidaan vastaanottaa Kreikasta, Kyprokselta, Maltalta ja Italiasta sen mukaan, missä heidän tilanteensa on vakavin. Sovituilla toimilla pyrittiin helpottamaan turvapaikanhakijoiden humanitaarista tilannetta Välimeren alueen EU-jäsenmaissa.

¹¹¹ <https://migri.fi/-/maahanmuuttoviraston-eit-selvitys-on-valmistunut-tuloksia-hyodynnetaan-kehitystyossa?ref=newsroom> (Viitattu 13.4.2021)

¹¹² <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-otti-kantaa-eu-n-laajaan-maahanmuutto-ja-turvapaikkapolitiikan-uudistukseen> (Viitattu 13.4.2021)

¹¹³ <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806891e1> (Viitattu 13.4.2021)

4.5. Kansainvälistä suojelua koskevaa oikeuskäytäntöä

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) vuosikirjapäättöksissä käsiteltiin vuonna 2020 jälleen monenlaisia kansainväliseen suojeluun liittyviä aiheita.

Osa tapauksista käsitteli yleisen turvallisuustilanteen suhdetta hakijan henkilökohtaiseen henkeen tai terveyteen kohdistuvaan uhkaan.

Eräässä tapauksessa¹¹⁴, joka käsitteli hallinto-oikeudesta palautunutta Maahanmuuttoviraston tekemää uutta päätöstä myöntää toissijaista suojelua hakijalle, korkein hallinto-oikeus totesi, että kansainvälisen suojelun edellytyksiä harkittaessa on arvioitava sekä hakijaan kohdistuvaa henkilökohtaista vainoa, vaaraa tai uhkaa että kotialueen yleistä turvallisuustilannetta. Maahanmuuttoviraston on sille tuomioistuimesta palautettua asiaa uudelleen käsitellessään voitava ottaa huomioon päätöksen tekohetkellä vallitsevat seikat ja olosuhteet riippumatta siitä, miten tuomioistuin on arvioinut kansainvälisen suojelun edellytyksiä tehdessään omaa päätöstään. Toisessa vastaavassa tapauksessa KHO katsoi, että hakijan lähtömaassa vallitseva erottelemattoman väkivallan tilanne vaikutti myös hakijan henkilökohtaiseen turvallisuuteen¹¹⁵

Kansainvälisen suojelun tarvetta tarkasteltiin siitä näkökulmasta, ovatko olosuhteet lähtömaassa pysyneet samana. Eräässä tapauksessa Maahanmuuttovirasto katsoi, että Vietnamin kansalainen, joka oli matkustanut kotimaahansa isänsä hautajaisiin, oli näin tehdessään turvautunut vapaaehtoisesti kansalaisuusvaltionsa suojeluun.¹¹⁶ Toisessa tapauksessa Maahanmuuttovirasto oli lakkauttanut Kongon Demokraattisen Tasavallan kansalaisen kansainvälisen suojeluaseman, koska katsoi, että henkilö voi palata jollekin toiselle alueelle kotimaassaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia.¹¹⁷ Molemmissa tapauksissa KHO toi esille, että henkilöiden tapauksissa ei oltu riittävästi selvitetty, olivatko pakolaisaseman syntymisen taustal-

la olleet olosuhteet lakanneet olemasta, vaikka selvitysvelvollisuus olisi ollut ensisijaisesti viranomaisella.

Myös yksilölliset seikat kuten sukupuoli ja uskonto esiintyivät KHO:n käsittelyissä. Eräässä tapauksessa¹¹⁸ Somalian kansalainen oli valittanut Maahanmuuttoviraston kielteisestä turvapaikkapäätöksestä hallinto-oikeuteen vetoamalla siihen, että hän ei ollut kyennyt kertomaan turvapaikkaperusteistaan kattavasti turvapaikkamenettelyssä, koska sekä puhuttelija että tulkki olivat miehiä. Hän oli alun perin vedonnut turvapaikkaperusteenaan muun ohella häneen al-Shabaabin taholta kohdistuneeseen toistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan. Puhuttelijana toimi Maahanmuuttoviraston miesvirkailija. Tulkki oli niin ikään mies. Korkein hallinto-oikeus kumosi Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden päätökset ja palautti asian Maahanmuuttovirastolle uuden turvapaikkapuhuttelun järjestämiseksi. KHO totesi päätöksessään, että Maahanmuuttovirastolla oli lain mukaan velvollisuus ottaa huomioon turvapaikanhakijan yksilöllinen asema ja olosuhteet siten, että hakija voi ilman tukea hyödyntämään oikeuksiaan ja täyttämään velvollisuutensa turvapaikkamenettelyssä.

Toisessa tapauksessa¹¹⁹ Maahanmuuttovirasto oli hylännyt venäläisten hakijoiden turvapaikkahakemukset, jotka olivat perustuneet siihen, että heitä oli vainottu Venäjällä sen vuoksi, että he olivat Jehovan todistajia. Maahanmuuttovirasto oli katsonut, että etteivät Jehovan todistajiin kohdistuva arvostelu, satunnainen uhkailu tai viranomaisten Jehovan todistajiin satunnaisesti kohdistamat toimenpiteet, kuten sakkorangaistus, puutu perustavanlaatuisesti valittajien ihmisoikeuksiin. KHO kumosi Maahanmuuttoviraston päätöksen ja palautti hakemukset uudelleen käsiteltäväksi, koska sen katsoi, että ei voitu kohtuudella edellyttää, että henkilöt luopuvat uskonnonharjoittamisestaan tai salaavat sen kotimaahansa palatessaan. Maatiieto huomioon ottaen valittajien ei voitu katsoa saavan kotimaassaan viranomaisuojelua.

¹¹⁴ KHO:2020:37

¹¹⁵ KHO:2020:30

¹¹⁶ KHO:2020:61

¹¹⁷ KHO:2020:130

¹¹⁸ KHO: 2020: 91

¹¹⁹ KHO: 2020: 94

4.6. Kansainvälistä suojelua koskevaa tutkimusta

Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin (HEUNI) tutkimus **Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU**¹²⁰ tarkastelee sukupuolittuneen väkivallan ilmenemismuotoja ja seurauksia ja uhrien auttamisen haasteita maahanmuuttokontekstissa. Raportissa pyritään valottamaan niitä rakenteellisia haasteita joita sukupuolittunutta väkivaltaa kohdanneet pakolaisnaiset ja turvapaikkaa haavevat naiset kohtaavat. Raportin johtoargumenttina on, että avustamiseen tarkoitetut instituutiot (turvapaikkajärjestelmä, oikeusjärjestelmä) eivät aina onnistu tehtävässään, koska naisten todelliset olosuhteet ja instituutioiden odotukset eivät aina kohtaa.

THL:n TERTTU-projektiin liittyvässä raportissa **Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland**¹²¹ summattiin hankkeen tuloksia. TERTTU -hankkeessa luotiin yhtenäinen alkuterveystarkastusmalli turvapaikanhakijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja palvelutarpeiden kartoittamiseksi. Hankkeeseen osallistui 1087 aikuista ja lasta. Osallistujien vastausten pohjalta pilotoitiin ja edelleen kehitettiin terveystarkastusmallia vastaanottokeskuksissa. Oheistuuotteena kehitettiin terveys-tarkastuskäsikirja sekä lyhyitä opetusvideoita.

Tutkimuksessa **Governance of health services for asylum-seekers in Finland**¹²² tutkittiin turvapaikanhakijoiden terveydenhuoltojärjestelmää eten-

kin vuoden 2015 saapuneiden turvapaikanhakijoiden kontekstissa. Tutkimuksessa tarkasteltiin oikeus terveyteen-lähestymistapaa kolmesta näkökulmasta: oikeuden terveyteen virallinen tunnistaminen, standardit ja koordinaatiomekanismit.

Olli Snellmannin väitöskirja **Aikuisten turvapaikanhakija- ja pakolaisasiakkaiden kokemat ja terapeuttisissa keskusteluissa kuvaamat ongelmat, auttavat tekijät ja hyödylliset muutokset**¹²³ millaisia erityispiirteitä liittyy aikuisten turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mielenterveyteen ja psyykkisiin ongelmiin. Tutkimus perustuu neljään osatutkimukseen, jotka kaikki osaltaan tarkastelevat turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mielenterveysongelmia ja niiden hoitoa.

Tutkimuksessa **Small agency and precarious residency in Afghan refugee families**¹²⁴ tarkasteltiin pienessä suomalaisessa kaupungissa asuvien afgaaniperheiden tapoja käsitellä kärsimystä. Etnografisessa tutkimuksessa muun muassa tarkasteltiin tapoja käsitellä traumaattisia kokemuksia kuten perheenjäsenten maastakarkoituksen uhkaa ja perheiden toimijuutta yleisesti kärsimyksestä huolimatta.¹²⁴

Maria Asuntan ja Erkki Seppäsen **Turvapaikka uutisissa – Mediakatsaus 2015-2020**¹²⁵ on ensimmäinen laaja journalistinen julkaisu, jossa tarkastellaan sitä, miten turvapaikka-asiaa käsiteltiin sosiaalisessa mediassa sekä valta- että vastamedioissa kyseisinä vuosina.

¹²⁰ Lilja, I., Kervinen, E., Lietonen, A., Olus, N., Viuhko, M. and Jokinen, A. (2020). Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU. Helsinki: HEUNI.

¹²¹ Skogberg, N.; Garoff, F.; Omar, A. Ahmed Haji; Koponen, P.; Klemettila, K-L; Castaneda, A. E. (2020) Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland: project results. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30:V76-V76

¹²² Tuomisto, K.; Tiittala, P.; Keskimäki, I.; Helve, O. (2020): Governance of health services for asylum-seekers in Finland. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30

¹²³ Snellman, Olli (2020) Aikuisten turvapaikanhakija- ja pakolaisasiakkaiden kokemat ja terapeuttisissa keskusteluissa kuvaamat ongelmat, auttavat tekijät ja hyödylliset muutokset (väitöskirja), Jyväskylän Yliopisto, Saatavilla <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/67520> (Viitattu 8.4.2021)

¹²⁴ Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Kati, Jaana Vuori (2020) Small agency and precarious residency in Afghan refugee families. In Johanna Hiitola, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) *Family life in transition: Borders, Transnational Mobility and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge, 177-187.

¹²⁵ Asunta, Maria & Seppänen, Erkki (2020): Turvapaikka uutisissa: mediakatsaus 2015-2020. Turku, Kovanen kustannus

4.7. Kiintiöpakolaiset

Suomeen uudelleen sijoitetaan kiintiöpakolaisina YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. UNHCR esittää uudelleensijoitettaviksi henkilöitä, jotka ovat paenneet kotimaastaan toiseen maahan, yleensä kotimaan lähialueille, mutta eivät kuitenkaan voi asettua sinne asumaan pysyvästi. Kiintiöpakolaiset asuvat esimerkiksi pakolaisleireillä. Eduskunta vahvistaa vuosittain valtion talousarviossa, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi vastaanottaa tulevana vuonna. Maahanmuuton ministeriyöryhmä laatii hallitukselle esityksen pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta, jonka sisäministeri vahvistaa.

Vuonna 2020 Suomi sitoutui vastaanottamaan 850 kiintiöpakolaista.¹²⁶ Kiintiö sisälsi 400 syyrialaista pakolaista Libanonista ja Turkista, 200 kongolaista pakolaista Sambiasta, 130 Libyasta Nigeriin ETM-mekanismiin puitteissa evakuoitua pakolaista sekä 120 hätätaupausta ilman alue- tai kansalaisuusrajoitusta.

Vuonna 2020 Suomi ei tehnyt valintamatkoja johtuen COVID-19 pandemiasta. Suomi jatkoi kuitenkin pandemiankin aikana kiintiöpakolaisten vastaanottamista. Pakolaisvalintoja tehtiin pandemian aikana etäyhteyshaastatteluin sekä UNHCR:n asiakirjojen pohjalta. Ensimmäiset etähaastattelujen avulla suoritettavat valinnat tehtiin syksyn alussa Libanonista ja toinen vuoden vaihteessa Nigeristä.

Pakolaiskiintiö täyttyi täysimääräisenä. Suomi myönsi valitsemilleen henkilöille oleskeluluvan ja tarvittavat matkustusasiakirjat ennen heidän saapumistaan Suomeen. Suomeen valituista 850 kiintiöpakolaisesta 661 ehti saapua maahan vuoden 2020 aikana ja loput saapuvat vuoden 2021 aikana.¹²⁷

Kaikki Suomeen valitut kiintiöpakolaiset eivät aina saavu lainkaan tai saapuminen viivästyy eri syistä.

4.8. Kiintiöpakolaisia koskeva kehittämistyö

Sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö tilasivat 2020 selvityksen siitä, millä tavalla niin sanottu yhteisölähtöisen kotoutumisen malli voisi täydentää viranomaistoimintaa kiintiöpakolaisten vastaanottamisessa. Selvityksen tekijäksi valittiin Jyväskylän yliopiston alainen Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Tarkoitus on arvioida mallin oikeudellista ja käytännön toteutettavuutta Suomessa.¹²⁸

Yhteisölähtöisen kotoutumisen mallissa (engl. community sponsorship) kiintiöpakolaiselle valitaan yleensä noin viiden hengen kummiryhmä, joka osallistuu 1–2 vuoden ajan tämän kotoutumisen edistämiseen. Ryhmä voi auttaa kiintiöpakolaista esimerkiksi viranomaisasioinnissa, kulttuuriin tutustumisessa, kieliopinnoissa sekä opiskelu- ja työpaikan löytämisessä. Tarkoitus on näin nopeuttaa ja parantaa kiintiöpakolaisten kotoutumista.

¹²⁶ Suomen vuosittainen pakolaiskiintiö on ollut 750 henkilöä vuodesta 2001 alkaen pois lukien vuodet 2014 ja 2015, jolloin pakolaiskiintiötä korotettiin 300 henkilöllä Syyrian kriisin vuoksi.

¹²⁷ <https://migri.fi/-/kiintiopakolaistilastot-2020-julki-korona-vaikutti-valintojen-jarjestelyihin> (Viitattu 13.4.2021)

¹²⁸ <https://intermin.fi/-/yhteisöjen-roolia-kiintiopakolaisten-kotoutumisen-edistamisessa-selvitetaan> (Viitattu 13.4.2021)

4.9. Vastaanotto

Koronapandemia vaikutti kaikkeen myös vastaanottojärjestelmässä: uusien asiakkaiden määriin, käyttöasteisiin, asiakassiirtoihin, turvapaikkaprosessiin, maasta poistamisiin, avustetun vapaaehtoisen paluun toimintaan, vastaanottopalvelujen lakkaamiseen ja kadonneiden määriin.

Vastaanottojärjestelmän piirissä olevien henkilöiden määrä laski vuonna 2020 merkittävästi. Vuoden alussa vastaanottojärjestelmän piirissä oli noin 8 382 henkilöä ja vuoden lopussa noin 6 323 henkilöä. Aikuisten ja perheiden keskusten käyttöaste laski tasaisesti läpi vuoden asiakasmäärän vähentyessä.

Vuonna 2020 vastaanottojärjestelmästä vähennettiin lakkautusten ja supistusten myötä 1748 asiakaspaikkaa. Vastaanottokeskusten määrää vähennettiin vuoden aikana 35:sta 24:een, mutta alaikäisyksiköitä sen sijaan lisättiin viidestä seitsemään.

Vuoden alussa yksityismajoittajat muodostivat 38 % kaikista vastaanottojärjestelmässä olevista asiakkaista, mutta joulukuun loppuun tultaessa yksityismajoituksessa oli jo lähes puolet asiakkaista (48 %).

Suurimmat kansalaisuusryhmät olivat Irakin, Afganistanin ja Somalian kansalaiset. Irakilaisten osuus kaikista kirjoilla olevista asiakkaista oli 37,9 %. Kaikkiaan asiakkaina oli 96 eri kansalaisuutta. Asiakkais-

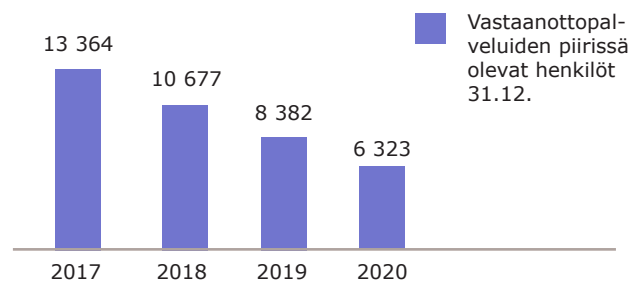
ta 71 % oli miehiä ja 29 % naisia. Alaikäisten osuus asiakkaista oli 16 %. Täysi-ikäisten keski-ikä oli 32 vuotta ja alaikäisten 7 vuotta.¹²⁹

Säilöönottokapasiteetti vuonna 2020 oli 109 paikkaa¹³⁰

Edellä turvapaikanhakijoita käsittelevässä luvussa on todettu, että lähes puolet kaikista vuonna 2020 tehdyistä turvapaikkahakemuksista oli uusintahakemuksia.

Kuten yllä mainittu, edellisten vuosien tapaan yleisin kansalaisuus olivat Irakin kansalaiset, mutta uusien hakemusten kohdalla yleisin kansalaisuus olivat Afganistanin kansalaiset.

Vastaanottopalveluiden piirissä olevat henkilöt 2017-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹²⁹ Lähde: Maahanmuuttovirasto, Vastaanottoyksikkö

¹³⁰ Lähde: Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikkö, sähköposti 26.3.2020

4.10. Vastaanottoa koskeva kehittämistyö

Myös vastaanottoon liittyviä EU:n AMIF-rahoitteisia hankkeita aloitettiin vuonna 2020.

Vuoden 2020 aikana otettiin kokonaisvaltaisesti käyttöön uusi ja päivitetty turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastusmalli ja – protokolla vastaanottokeskuksissa. Mallia on valmisteltu yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa toteutetussa TERTTU- hankkeessa¹³¹. Hankkeessa luotu alkuterveystarkastusmalli mahdollistaa, että turvapaikanhakijoille suunnattujen palveluiden kehittäminen perustuu valtakunnalliseen seurantatietoon. Yhtenäiset käytännöt edistävät yhdenvertaista terveyden ja palvelutarpeiden kartoitusta.

Kesäkuussa 2020 päättyi Maahanmuuttoviraston valtakunnallinen ONE-projekti, jossa laadittiin vastaanottokeskusten käyttöön tietopaketti, joka sisältää materiaalia vastaanottokeskuksen antaman yleisen oikeudellisen neuvonnan tueksi. Materiaali käsittää hakijoille kohdennettavan materiaalin (videomateriaali, kirjallinen tiedotusmateriaali) sekä vastaanottokeskusten työntekijöille annettavan kokonaisuuden (koulutus, muu materiaali).

Helsingin vastaanottokeskus päätettiin siirtää Maahanmuuttovirastolle syksyllä 2021, kun sopimus Helsingin kaupungin kanssa päättyi lokakuussa 2021. Hankkeessa suunnitellaan, valmistellaan ja toteutetaan keskuksen toiminnan saumaton siirto Maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto asetti vuonna 2020 myös viraston ja Helsingin kaupungin yhteisen valmistelu- ja seurantahankkeen vastaanottokeskuksen toiminnan siirtämiseksi. Vastaanottokeskuksen kokonaisasiakasmäärä on ollut myös säännöllisesti maan suurin.¹³²

¹³¹ <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/turvapaikanhakijoiden-alkuterveystarkastuksen-valtakunnallinen-kehittamishanke-terttu-> (Viitattu 14.4.2021)

¹³² Maahanmuuttovirasto, tilinpäätös ja toimintakertomus 2020

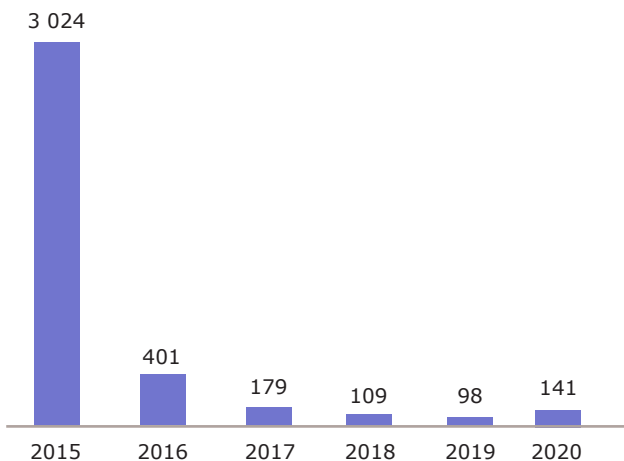
5. Yksin tulleet alaikäiset¹³³ ja muut haavoittuvassa asemassa olevat

5.1. Yksin tulleet alaikäiset

Yksin tulleiden alaikäisten määrä nousi hieman edellisvuodesta. Vuonna 2020 Suomesta haki turvapaikkaa 141¹³⁴ Suomeen ilman huoltajaa tullutta alaikäistä. Hakijat edustivat 18 eri kansalaisuutta. Eniten hakijoita oli Afganistanista (80), Somaliasta (19) ja Syyriasta (12).

Kreikasta ja Kyprokselta vastaanotettiin yhteensä 86 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä sisäisinä siirtona ja 20 vastaanotettiin Dublin-siirtona perhesiirton perusteella.

Yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat 2015-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Yksin tulleille alaikäisille turvapaikanhakijoille tehtiin yhteensä 97 päätöstä. Tehdyistä päätöksistä 94 prosenttia oli myönteisiä. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa 91 myönteistä oleskelulupapäätöstä, 4 kielteistä ja 2 rauennutta hakemusta.

Myönteisistä päätöksistä 66 tapauksessa myönnettiin turvapaikka, 17 tapauksessa toissijaista suojelua ja 8 tapauksessa oleskelulupa jollakin muulla kuin kansainvälisen suojelun perusteella.

Muulla kuin kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävä oleskelulupa tarkoittaa yksin tulleen alaikäisen kohdalla yleensä yksilöllisestä inhimillisestä syystä myönnettävää oleskelulupaa. Yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella oleskelulupa myönnetään silloin, kun perusteita kansainvälisen suojelun myöntämiselle ei ole, mutta palauttaminen kotimaahan olisi muusta syystä inhimillisesti katsottuna kohtuutonta. Ilman huoltajaa olevien alaikäisten kohdalla kyse on usein tilanteesta, jossa ei ole selvyyttä siitä, kuka huolehtisi alaikäisestä hänen palatessaan kotimaahan.

¹³³ Termin englanninkielinen vastine on 'unaccompanied minor'. Suomessa käytetään sekä termiä 'yksin tullut alaikäinen' että 'ilman huoltajaa oleva alaikäinen'. Uusimmassa EMN:n sanastossa Maahanmuutto- ja turvapaikkasanasto 6.0: suomenkielinen laitos on esitetty molemmat termit. Termejä käytetään synonyymeinä. Termin 'yksin tullut alaikäinen' valinnalla voidaan myös korostaa sitä, että alaikäinen on tullut Suomeen yksin ja hänen turvapaikkahakemuksensa käsitellään siten erillisenä kenenkään aikuisen hakemuksesta, ja termillä 'ilman huoltajaa oleva alaikäinen' sitä, että alaikäinen on kyseisellä hetkellä Suomessa ilman huoltajaa.

¹³⁴ Vuonna 2020 vireytettiin 146 turvapaikkahakemusta yksin tullut alaikäinen -käsittelyperusteella. Todellinen hakemusten määrä oli 141, sillä muutamalle vanhemman kanssa hakeneelle alaikäiselle oli valittu virheellinen käsittelyperuste hakemuksen avaamistoimenpiteessä.

5.2. Yksin tulleet alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat: kehityskulut

Valtioneuvoston päätöksen perusteella Suomi päätti alkuvuodesta 2020 vastaanottaa 175 haavoittuvassa asemassa olevaa turvapaikanhakijaa Välimeren alueelta. Suomi ilmoitti vastaanottavansa ensisijaisesti ilman huoltajaa olevia lapsia ja nuoria sekä yksinhuoltajaperheitä. Suomi pyrki helpottamaan siirroilla Välimeren alueen valtioiden kuormittunutta turvapaikanhakijoiden vastaanottotilannetta.

Heinäkuussa 2020 Suomi vastaanotti ensimmäisen ryhmän alaikäisiä turvapaikanhakijoita Kreikasta. Ensimmäisessä ryhmässä Suomeen saapui 24 ilman huoltajaa olevaa 10-16-vuotiasta lasta ja nuorta. Suurin osa heistä oli kotoisin Afganistanista.

Suomi päätti lisäksi syksyllä 2020 auttaa Kreikkaa vastaanottamalla 11 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa tulipalon tuhoamalta Morian leiriltä. Valtioneuvosto päätti keväällä 2020 vastaanottaa 175 erityisen haavoittuvassa asemassa olevaa turvapaikanhakijaa Välimeren alueelta. 11 alaikäisen turvapaikanhakijan vastaanotto on osa tämän päätöksen toimeenpanoa. Kreikka oli siirtänyt yli 400 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä turvapaikanhakijaa manterelle pois Lesboksen saarelta ja Suomeen siirrettävät lapset olivat osa tätä mantereelle siirrettyä ryhmää.¹³⁵

Vastaanottokeskuksissa otettiin vuoden 2020 aikana käyttöön Lapset puheeksi -menetelmä, jonka avulla tuetaan lasten, perheiden ja nuorten arkea. Maa-

hanmuuttovirasto ja MIELI Suomen Mielenterveys ry olivat vuodesta 2017 alkaen arvioineet ja kehittäneet menetelmää vastaanottokeskuksiin ja turvapaikanhakijoille soveltuvaksi. Hanke oli EU:n turvapaikka-, maahanmuutto-, ja kotouttamisrahaston (AMIF) tukema. Arvioinnin pohjalta valmistui uusi malli kaikille turvapaikkaa hakeville perheille ja ilman huoltajaa oleville alaikäisille. Lapset puheeksi -keskustelussa vahvistetaan vanhemmuutta, lapsen ja vanhemman myönteistä suhdetta sekä lapsen turvallista ja sujuvaa arkea.¹³⁶

Kuopion Setlementti Puijola ry aloitti kesäkuussa 2020 uuden hankkeen turvapaikkaa hakevien naisten ja tyttöjen sukupuolistuneen väkivallan kokemusten tunnistamiseksi ja kokemusten käsittelyyn tarvittavan tuen vahvistamiseksi. Hankkeessa tuotetaan koulutusta ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään potentiaalisesti sukupuolistunutta väkivaltaa kokeneita turvapaikanhakijanaisia ja -tyttöjä. Koulutus tarjoaa konkreettisia työkaluja kohtaamiseen ja rohkeutta ottaa väkivalta puheeksi. Koulutus perustuu tutkittuun tietoon sukupuolistuneesta väkivallasta pakolaiskontekstissa sekä useassa Euroopan maassa pilotoidun ohjaamisen mallin jakamiseen. Ohjaamisen mallia jatkokehitetään ja juurrutetaan Suomeen, Pohjois-Savoon, keskisuuren kaupungin palvelurakenteisiin sopivaksi. Hankkeessa tarjotaan turvapaikanhakijanaishille ja -tytöille tietoa sukupuolistuneesta väkivallasta ja heidän oikeuksistaan väkivallan uhreina yksilöllisen tuen ja ryhmätöiminnan keinoin. Lisäksi hankkeessa luodaan materiaalipankki koulutettavien ja laajemminkin ammattilaisten käyttöön.

¹³⁵ <https://intermin.fi/-/suomi-vastaanottaa-11-alaikaista-turvapaikanhakijaa-kreikasta-tulipalon-tuhoamalta-morian-leirilta> (Viitattu 14.4.2021)

¹³⁶ <https://migri.fi/-/turvapaikanhakijaperheille-ja-lapsille-entista-kattavammin-tukea-vastaanottokeskuksissa?ref=newsroom> (Viitattu 14.4.2021)

6. Kotouttaminen

6.1. Kotouttamista koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Yksi olennaisimpia lakimuutoksia kotouttamisen saralla vuonna 2020 oli jälkihuollon ikärajan nostaminen. Kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 27 § muutettiin siten, että lapsi tai nuori henkilö voi olla tukitoimenpiteiden piirissä, kunnes hän täyttää 25 vuotta tai kunnes hänellä on huoltaja Suomessa. Aikaisemmin ikäraja oli 21 vuotta. Ikärajan nostamisella pyrittiin kohentamaan nuorten asemaa ja parantamaan jälkihuollon vaikuttavuutta.

Valtioneuvosto asetti 17.12. uuden valtakunnallisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) kaudelle 17.12.20-16.12.2024. Valtakunnallisen ETNO:n rinnalla toimii 7 alueellista ETNO neuvottelukunta, joita koordinoidaan ELY-keskuksissa.

Työelämän monimuotoisuusohjelman laatiminen käynnistettiin jo syksyllä 2019. Ohjelma sisältää mm. toimia maahanmuuttajien ammatillisten verkostojen kehittämiseksi, monimuotoisuusosaamisen lisäämiseksi rekrytoinnissa ja työpaikoilla sekä työn ja osaamisen kehittämisen yhdistämiseksi. Vuonna 2020 asetettiin ohjelman ohjausryhmä, jonka on tarkoitus hyväksyä ohjelmaluonnos alkuvuodesta 2021.

6.2. Kotouttamista koskeva kehittämistyö

Yksi olennaisimpia kotouttamisen kehittämistoimia oli kotoutumisen indikaattoritietokannan¹³⁷ julkaiseminen vuoden 2020 alussa. Tietokanta on avoin, rekisteri- ja kyselyaineistoihin perustuva tilastotietokanta, jonka avulla voidaan seurata kotoutumisen tilaa ja sen kehittymistä Suomessa. Indikaattorit on luokiteltu viiteen aihealueeseen: työllisyys, koulutus, hyvinvointi, osallistuminen ja kaksisuuntainen kotoutuminen.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen ja THL:n yhteinen tutkimushanke **Tavoitteena syrjimätön työelämä: Tutkittua tietoa nykytilasta ja keinoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi**¹³⁸ tavoitteena on tuottaa päätöksentekijöille tietoa syrjinnästä työelämässä ja keinoista yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tutkimus on kaksiosainen: Ensimmäisessä osassa selvitetään työelämässä esiintyvän syrjinnän yleisyyttä ja ajankohtaista tilannetta tilasto-, viranomais- ja väestötutkimusaineistojen pohjalta. Syrjintää tarkastellaan eri perusteiden näkökulmasta (esim. ikä, sukupuoli, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vamma, terveydentila tai muu henkilöön liittyvä syy). Toisessa osassa selvitetään erityisesti työhaussa ja rekrytoinnissa tapahtuvaa syrjintää.

THL:n hankkeessa **Vahva ja ajantasainen kotoutumisen tietopohja ja tutkittua tietoa kotoutumisesta (FinMonik 2)**¹³⁹ vahvistetaan kotoutumisen seurantajärjestelmän tietopohjaa ja tuotetaan tietoa Suomeen muuttaneiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Hankkeessa kartoitetaan asiakastietojärjestelmiin kertyviä keskeisiä tietoja käytettäväksi kotoutumisen seurantaan. Lisäksi tuotetaan ja tuoteistetaan tutkittua tietoa Suomeen muuttaneiden terveydestä ja hyvinvoinnista kotoutumisen tueksi.

LAB Ammattikorkeakoulun **Arjen apu**-hanke tukee maahanmuuttajien kotoutumista vapaaehtoisten toteuttamalla arkilähtöisellä Arjen apu -toiminnalla: maahanmuuttajat saavat apua arjen pulmissa, jotka eivät vaadi viranomais- tai ammattilaisohjausta ja jotka johtuvat puutteellisesta kielitaidosta ja/ tai kulttuurin vieraudesta. Tavoitteena on vahvistaa

¹³⁷ <https://kotouttaminen.fi/kotoutumisen-indikaattorit> (Viitattu 14.04.2021)

¹³⁸ <https://tietokayttoon.fi/-/tavoitteena-syrjimaton-tyoelama-tutkittua-tietoa-nykytilasta-ja-keinoja-yhdenvertaisuuden-edistamiseksi> (Viitattu 14.4.2021)

¹³⁹ <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/vahva-ja-ajantasainen-kotoutumisen-tietopohja-ja-tutkittua-tietoa-kotoutumisesta-finmonik-2-> (Viitattu 14.4.2021)

maahanmuuttajien osallisuutta ja hyvinvointia sekä sujuvoittaa arkea. Hankkeessa keskitytään afganistanilais- ja eritrealaistaustaisiin maahanmuuttajiin.

Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän **Kotoa Koollekutsujaksi**-hankkeella rakennetaan vuorovaikutteisempia sekä verkostoituneempia asuinyhteisöjä ja synnytetään yhteisöllistä toimintaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhteisöt, hankkeessa mukana olevat organisaatiot ja yhdistykset muodostavat keskusteluyhteyden sekä yhdessä tekemistä vahvistavan toimintakulttuurin. Kohderyhmänä ovat Hervannassa, Kontulassa ja Myllypurossa sekä niiden lähialueilla asuvat oleskeluluvan saaneet kolmansien maiden kansalaiset. Ydiniideana hankkeessa on vahvistaa kohderyhmän toimijuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja kotoutumista valmennuksen sekä alueille luotavien matalan kynnyksen yhteisöverkostojen avulla.

Satakunnan koulutusyhtymän **Koulutus, ohjaus ja mentorointi kotouttavan diakonian tueksi** hankkeessa tehostetaan koulutusten avulla seurakuntien kotouttavan vapaaehtoistoiminnan psykososiaalista osaamista haavoittuvien maahanmuuttajaryhmien tukemisessa. Seurakuntia kehitetään kulttuurisensitiivisiksi ja aidosti integroituneiksi yhteisöiksi ja edistetään verkostoitumista muiden kotouttavien toimijoiden kanssa. Psykososiaalisen tuen konsepti lanseerataan hankkeeseen valittuihin pilottiseurakuntiin. Haavoittuville ryhmille järjestetään vertais- tukiryhmiä, annetaan arjen taitojen kuten vanhemmuuden tukea, millä on selkeä vaikutus perheen ja yksilön henkiseen terveyteen ja toimintakykyyn.

Kuusamon kaupungin **KotoKuusamo**-hankkeessa tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia järjestämällä tietoa ja osaamista lisäävää toimintaa sekä madaltamalla kynnystä osallistua palveluiden kehittämiseen ja kolmannen sektorin toimintaan. Kahdensuuntaista kotoutumista tuetaan järjestämällä kohtaamispaikkoja, joissa vanhat ja uudet kuusamolaiset pääsevät tutustumaan toisiinsa. Tavoitteena on saada maahanmuuttajat kokemaan olevansa tasavertaisia kuntalaisia. Hanke tarjoaa koulutusta ja neuvontaa erilai-

sista kulttuuritaustoista tulevia ihmisiä työssään ja toiminnassaan kohtaaville henkilöille. Kotouttamisen parissa toimivien tahojen keskinäistä koordinoitua ja vastuunjakoja kehitetään luomalla kuntaan kotouttamisverkosto, johon kuuluvat keskeiset toimijat kuten kunta ja kolmas sektori. Yhteistyössä verkoston kanssa luodaan kotouttamispalveluiden toteuttamiseksi malli, jossa määritellään palveluiden toteuttamisen tavat, roolit ja vastuut.

Åbo Akademin **Stig in2, Astu sisään2, Come in2 - Born to be included** hankkeessa pyritään kehittämään toimintaa ja osaamista sekä vahvistamaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin työntekijöiden ja vapaaehtoisten välistä monialaista yhteistyötä. Tavoitteena on jakaa tietoja ja kehittää menettelytapa, joka edistää lasten ja nuorten hyvää integroitumista sekä lisää lasten ja nuorten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassamme. Tavoite saavutetaan järjestämällä kansallisia konferensseja ja kolme monialaista kehitysprosessia, joissa keskitytään lasten ja nuorten osallistamiseen ja integrointiin. Prosessien teemoina on vanhempien voimaannuttaminen ja tukeminen, traumatisoituneiden lasten ja nuorten tukeminen sekä neuvojen antaminen koulutus- ja vapaa-ajan sektoreiden kehittämiseen joustavuuden lisäämiseksi ja systeemisten epäoikeudenmukaisuuksien vähentämiseksi. Hankkeesta kansallisesti saatuja tietoja ja kokemuksia jaetaan julkaisun avulla, kehittämällä pedagogisia oppisisältöjä sisältävä verkkoalusta sekä digitaalisella monikielisellä artikkelikokoelmalla, jossa käsitellään lasten ja nuorten integraatiota Suomessa, Pohjoismaissa ja maailmalla.

Koronaepidemian vaikutukset ulkomailla syntyneiden hyvinvointiin (MigCOVID)¹⁴⁰ on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimushanke, jossa selvitetään koronaepidemian ja siihen liittyvien rajoittamistoimien vaikutusta ulkomailla syntyneiden arkeen, terveyteen, elämänlaatuun ja mielialaan sekä kokemuksiin palveluiden käytöstä. Tiedon avulla arvioidaan koronaepidemian yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tulosten avulla voidaan kehittää palveluita, joiden avulla tuetaan väestön terveyttä ja hyvinvointia koronaepidemian aikana ja sen jälkeen.

¹⁴⁰ <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/koronaepidemian-vaikutukset-ulkomailla-syntyneiden-hyvinvointiin-migcovid-> (Viitattu 14.4.2021)

6.3. Kotouttamista koskevaa tutkimusta

Vuonna 2020 julkaistiin huomattava määrä kotouttamisaiheisia tutkimuksia, viranomaisraportteja ja aihetta muuten sivuavia kirjoja Suomessa. Ohessa havainnollistava otos joistain näistä julkaisuista.

Tammikuussa 2020 julkaistiin Työ- ja Elinkeinoministeriön julkaisema kaksoisjulkaisu **Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta**¹⁴¹ sekä siihen liittyvä tilastojulkaisu **Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Indikaattoritietoa kotoutumisesta**¹⁴². Työ- ja elinkeinoministeriön kotouttamisen osaamiskeskus julkaisee neljän vuoden välein Kotoutumisen kokonaiskatsauksen osana kotoutumisen seurantajärjestelmää. Seurantajärjestelmä ja vuoden 2019 kokonaiskatsaus jatkautuvat seuraaviin teemoihin: työllisyys, koulutus, hyvinvointi, osallistuminen ja kaksisuuntainen kotoutuminen. Vuoden 2019 kokonaiskatsaus koostuu indikaattoreita esittelevästä infografiikasta ja tutkimusjulkaisusta. Samalla julkistettiin kotoutumisen indikaattoritietokanta (ks. yllä).

Myös kotoutumista koskevia yleisteoksia julkaistiin 2020. Pasi Saukkosen kirja **Suomi omaksi kodiksi**¹⁴³ tarjoaa uusinta tietoa kotouttamispolitiikan keinovalikoimasta, konkreettisia ehdotuksia sekä eväitä kotouttamisesta käytävään keskusteluun. Kirjassa tarkastellaan niin julkisen sektorin, kolmannen sektorin kuin yritysten roolia kotoutumisen sujuvoittamisessa. Kirja toteaa kotoutumisen edistäminen kuuluvan kaikille: koko yhteiskunnalle ja jokaiselle hallinnonalalle. Satu Leiskon **KOTI SUOMESTA (SELKOKIRJA): NUORTEN MAAHANMUUTTAJIEN TARINOITA UUDESTA KOTIMAASTAAN**¹⁴⁴ kirjassa nuoret maahanmuuttajat kertovat muutostaan Suomeen. Osa heistä muutti perheensä kanssa, osa tuli Suomeen yksin. Suomessa vastassa olivat uusi kieli, uuden maan tavat ja erilaiset ihmiset. Samalla Suomesta löytyi kaunista lunta ja pakkasta, uusia kaveireita, koulua ja töitä sekä monia mahdollisuuksia, joita kotimaassa ei ollut. Kirjan haastateltavat ovat kotoisin Somaliasta, Meksikosta, Syyriasta, Iranista, Nepalista, Ghanasta, Etiopiasta ja Englannista. Kirja on selkokielenä. Se sopii esimerkiksi suomen kielen opiskelijoille ja muille, jotka tarvitsevat selkokieltä.

Suomen muslimiyhteisöä käsitteleviä julkaisuja ilmestyi myös. Lähi-idän ja islamin tutkimuksen dosentti Marko Juntusen kirja **Matkalla islamilaisessa Suomessa**¹⁴⁵ kuvaa vuosien tutkimustyötä Turussa sijaitsevassa Varissuon lähiössä. Teos avaa näkökulmia monikulttuuriseen lähiön arkeen sekä kuvaa kehityskulkuja, jotka ovat käsillä Suomessa jokaisella asuinalueella, jonka muslimiväestö on voimakkaassa kasvussa. Tuomas Martikaisen artikkeli **Finnish Muslims' Journey from an invisible Minority to Public Partnerships**¹⁴⁶ taas tarkastelee Suomen muslimiyhteisön kasvua ja kehitystä historiallisesta näkökulmasta ja sen nykytilannetta.

Poliisiammattikorkeakoulun **Poliisin tietoon tulut viharikollisuus Suomessa 2019**¹⁴⁷ -raportin mukaan Vuoden 2019 aikana poliisi kirjasi yhteensä 899 rikosilmoitusta epäillyistä viharikoksista. Tämä on prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Suurin osa (72,3 %) rikosilmoituksista sisälsi etniseen tai kansalliseen taustaan kohdistuneita rikospäilyjä. Uhrin uskonnolliseen taustaan liittyvien tapausten osuus oli 14,8 prosenttia, seksuaaliseen suuntautumiseen 5,7 prosenttia sekä vammaisuuteen 4,9 prosenttia. Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvistä viharikoksista tehtiin 21 rikosilmoitusta (2,3 %). Suurin osa liittyi etniseen tai kansalliseen taustaan ja useimmin kyse oli tapauksista, joissa kantaväestöön kuuluvat henkilöt ilmaisivat enakkoluuloa ja vihamielisyyttä etnisiä tai kansallisia vähemmistöjä kohtaan.

Kelan tutkimuksen **Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018**¹⁴⁸ tarkastelun kohteena ovat Kelan vuonna 2018 maksamat toimeentuloa turvaavat sosiaaliturvaetuudet: perustoimeentulotuki, työttömyysturva, yleinen asumistuki, eläkkeensaajan asumistuki, opintoraha, vanhempainpäivärahat, lapsilisä, kotihoidon tuki, sairauspäivärahaetuudet, kansaneläke ja takuueläke. Tarkastelun ulkopuolelle jäivät muun muassa korvatut lääkeostot ja taksimatkat sekä kuntoutus. Tiedot perustuvat Kelan etuusrekistereihin. Tutkimuksen kohdejoukko on kaikki Suomen väestöön 31.12.2018 kuuluneet, 18 vuotta täyttäneet henkilöt.

¹⁴¹ Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:10, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7> (Viitattu 17.4.2020)

¹⁴² Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:11, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-489-1> (Viitattu 17.4.2020)

¹⁴³ Saukkonen, Pasi (2020) Suomi omaksi kodiksi. Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus

¹⁴⁴ Leisko, Satu (2020) Koti suomesta (selkokirja): Nuorten maahanmuuttajien tarinoita uudesta kotimaastaan, Avain, Helsinki

¹⁴⁵ Juntunen, Marko (2020) Matkalla islamilaisessa Suomessa, Helsinki: Vastapaino

¹⁴⁶ Martikainen, Tuomas (2020) Finnish Muslims' Journey from an Invisible Minority to Public Partnerships. Temenos, 56 (1), 33–51. Saatavilla: <https://journal.fi/temenos/article/view/77424/53958> (Viitattu 14.4.2021)

¹⁴⁷ Poliisiammattikorkeakoulu (2020) Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019, <http://www.theseus.fi/handle/10024/345708> (Viitattu 14.4.2021)

¹⁴⁸ Kela (2020), Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020120198868> (Viitattu 14.4.2021)

Vuonna 2020 julkaistiin myös tutkimuksia maahanmuuttajien käyttämistä yhteiskunnan palveluista. Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut selvityksen¹⁴⁹ loppuraportissa kuvataan ohjaus- ja neuvontapisteiden palveluita ja toimijoita. Selvityksestä käy ilmi, että Suomessa maahanmuuttaneille suunnatut matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut ovat hajanaisia palvelutarjonnaltaan ja resursoinniltaan. Palveluita ei ole valtakunnallisesti yhdenvertaisesti tarjolla. Vaikka käytännön toiminnassa on yhtäläisyyksiä, palvelut eivät ole sisällöllisesti yhtenäisiä. Ohjaus- ja neuvontapalveluja tuottavat kunnat ja järjestöt. Raportissa esitetään, että kaikilla kuntien järjestämällä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluilla olisi yhteisiä tunnuspiirteitä. Selvityksessä ehdotetaan kunnan järjestämää matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua maahanmuuttajamäärältään suurimpiin kuntiin. Kuntayhteistyöllä ulotettaisiin palvelut myös pienempiin kuntiin. Kansallinen etäneuvonta täydentäisi palveluvalikoimaa. Selvityksen laati Owl Group Oy työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta. Eevliina Heinon ja Annika Lillrankin tutkimus **Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataustaiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä**¹⁵⁰ tarkastelee sitä, miten vammaisen lapsen maahanmuuttajataustaisten vanhempien luottamus julkisiin instituutioihin rakentuu palvelujen käyttäjänä. Kyselytutkimus perustuu 20 vanhempien haastatteluun kuudesta eri maasta.

Myös maahanmuuttajien asumista tutkittiin. Karin Torpanin et al tutkimus **Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility**¹⁵¹ tarkasteli maahanmuuttajien asumista pääkaupunkiseudulla. Tutkimuksessa katsottiin sitä, miten kodin omistajuus korreloi kalliimmille alueille muuttamisen kanssa. Löydökset viittaavat siihen, että maahanmuut-

tajille on suhteellisen helppoa vaihtaa asuinalueita kalliimmalle alueelle, mutta ensimmäiseen omaan asuntoon kiinni pääseminen on vaikeampaa. Näin ollen asumistavan ja asuinalueen välillä ei ole suoraa korrelaatiota.

Vuonna 2020 julkaistiin paljon myös maahanmuuttajaperheisiin liittyvää tutkimusta. Johanna Hiitola et al julkaisivat kokoomateoksen **Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries**¹⁵² jossa tarkasteltiin monipuolisesti muuttoliikettä, maahanmuuttopolitiikkaa ja perheiden dynamiikkaa. Elina Turjanmaa ja Inga Jasinskaja-Lahden vuoden 2020 tutkimuksessa¹⁵³ tutkittiin sukupolvien välisiä suhteita maahanmuuttajakontekstissa. Marja Tiilikainen sen sijaan oli tutkinut Suomessa asuvien somalitaustaisten isien perhedynamiikkaa¹⁵⁴. **Päivi Iikkanen**¹⁵⁵ sen sijaan tarkasteli väitöskirjassaan sitä, miten siirtolaisesta vanhempien olemassa olevat kielelliset resurssit otetaan vastaan ja miten niitä arvioidaan Suomessa ja erityisesti siihen, miten ennen muuttoa saavutettu englannin kielen taito vaikutti osallistujien kielenoppimiseen ja kotoutumiseen. **Minna Intke-Hernandez**¹⁵⁶ taas oli omassa väitöskirjassaan tutkinut sitä, minkälaisista kieleen sosiaalistumista maahanmuuttajaitien arkipäivässä tapahtuu heidän jokapäiväisen elämänsä askareissa ja vuorovaikutussuhteissa. Tutkimuksessa analysoitiin äitien kertomien arjen kielitarinoiden sekä havainnoitujen vuorovaikutustilanteiden kautta äitiyttä kieleen sosiaalistumisen tilana. **Riti Esbergin**¹⁵⁷ väitöskirjassa tarkasteltiin, millaisia sosiaalisia suhteita ja millaisia sosiaalisten suhteiden solmimiseen vaikuttavia tekijöitä on Iranista Suomeen muuttaneilla naisilla, millaista tukea iranilaiset naiset sosiaalisten suhteiden kautta saavat ja millaiset tekijät vaikuttavat iranilaisten naisten integroitumiseen sosiaalisten suhteiden kautta.

¹⁴⁹ Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut. Selvityksen loppuraportti, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-542-3> (Viitattu 14.4.2020)

¹⁵⁰ Heino, E & Lillrank, A (2020), 'Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataustaiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä', *Sosiologia*, Vuosikerta. 57, Nro 4.

¹⁵¹ Torpan, Karin; Sinitsyna, Anastasia; Kahrik, Anneli; Kauppinen, Timo M.; Tammaru, Tiit: Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility. *HOUSING STUDIES*. 2020 <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1849574> (Viitattu 15.4.2021)

¹⁵² Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) (2020), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge

¹⁵³ Turjanmaa, Elina & Jasinskaja-Lahti, Inga (2020) Thanks but no thanks? Gratitude and indebtedness within intergenerational relations in immigration context. *Family Relations*, 69(1), 63–75.

¹⁵⁴ Tiilikainen, Marja (2020) Finnish Somali fathers, respectability, and transnational family life. Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge, 131–141.

¹⁵⁵ Iikkanen, Päivi (2020). The role of language in integration: a longitudinal study of migrant parents' trajectories (väitöskirja), Jyväskylän Yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8306-2> (Viitattu 15.4.2021)

¹⁵⁶ Intke-Hernandez, M. (2020). Maahanmuuttajaitien arjen kielitarinat : etnografinen tutkimus kielyhteisöön sosiaalistumisesta. (väitöskirja), Helsingin Yliopisto Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6838-2> (Viitattu 15.4.2021).

¹⁵⁷ Esberg, Riti (2020) Iranista Suomeen muuttaneiden naisten sosiaaliset suhteet ja niiden merkitys yhteiskuntaan kiinnittymisessä (väitöskirja), Turun Yliopisto, Saatavilla <https://www.utupub.fi/handle/10024/150451> (Viitattu 15.4.2021)

Jussi Tervolan tekemässä THL:n ja Kelan yhteistutkimuksessa **Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland**¹⁵⁸ seurattiin kaikkien vuosina 2001–2014 Suomeen muuttaneiden pakolaisten työtuloja, työttömyyttä ja perhevapaiden yleisyyttä. Kaikkiaan aineistossa on noin 15 000 henkilöä, joista valtaosa on lähtöisin

Irakista, Somaliasta, Afganistanista ja Iranista. Tutkimuksen aineisto koottiin Kelan, Verohallinnon ja Digi- ja väestötietoviraston rekistereistä. Tutkimuksen perusteella perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät nopeammin kuin muut pakolaisryhmät. Perheenyhdistämisen kautta tulleet naiset sen sijaan työllistyvät muita hitaammin. Lisäksi miehillä työllisyserot kaventuvat sitä mukaa kun maasaoloaika pitenee, naisilla taas kasvavat.

¹⁵⁸ Tervola, J (2020) Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland. *Comparative Migration Studies* 8(28)

7. Kansalaisuus ja kansalaisuudettomuus

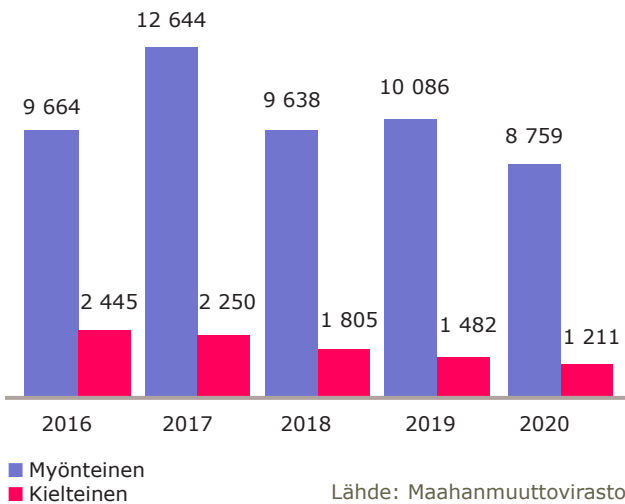
Vuonna 2020 Suomen kansalaisuuden sai 8759 henkilöä, mikä oli vähemmän kuin vuonna 2019. Kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin tehtiin yhteensä 11687 päätöstä. Päätöksistä 75 prosenttia oli myönteisiä ja 10 prosenttia kielteisiä.

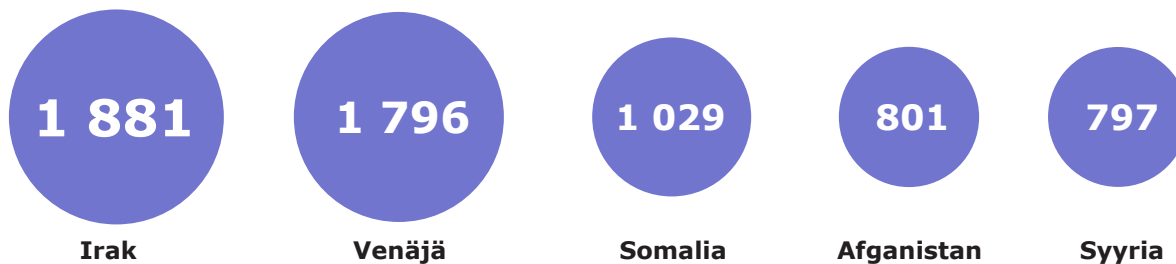
Yleisin syy kielteiseen päätökseen oli edellisvuosien tavoin riittämätön kielitaito. Muita yleisiä perusteita olivat epäselväksi jäänyt henkilöllisyys, riittämätön asumisaika ja se, että hakija ei täyttänyt nuhteettomuusedellytystä.

Suomen kansalaisuuden saaneista 54 prosenttia oli naisia ja 46 prosenttia miehiä.

Vuonna 2020 suurimmaksi hakijaryhmäksi nousivat Irakin kansalaiset. Vuonna 2015 saapuneista irakilaisista syyrialaisista pakolaisista moni täytti neljän vuoden minimiasumisajan vuonna 2019, mikä heijastui hakijatilastoissa. Suomen kansalaisuutta hakivat edellisvuosien tapaan myös Venäjän federaation, Somalian, Syyrian, Viron ja Afganistanin kansalaiset.

Kansalaisuuspäätökset (kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin) 2016-2020

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset top-5 kansalaisuudet 2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Suomen kansalaisuuden saaneet (hakemuksella ja ilmoituksella) top-5 entisen kansalaisuuden mukaan

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vuoden aikana tehtiin yhteensä 11 569 kansalaisuushakemusta ja 1 811 kansalaisuusilmoitusta. Määrät olivat lähellä edellisvuoden tasoa, joskin kansalaisuusilmoituksia oli jonkin verran enemmän.

Vuonna 2020 kansalaisuuden saaneista 82 prosenttia sai kansalaisuuden hakemusmenettelyn kautta.

Tietyt ryhmät voivat kuitenkin saada kansalaisuuden myös ilmoitusmenettelyn kautta. Näitä ryhmiä ovat entiset Suomen kansalaiset, 18–22-vuotiaat nuoret, Pohjoismaan kansalaiset, ulkomaalaiset, joiden isä

on Suomen kansalainen, sekä Suomen kansalaisen yli 12-vuotiaat adoptiolapset.

Kansalaisuusilmoituksiin tehtiin yhteensä 1 638 päätöstä, joista 95 prosenttia oli myönteisiä. Yleisimmin Suomen kansalaisuuden myöntämisen perusteena ilmoitusmenettelyssä oli entinen Suomen kansalaisuus (64 % tapauksista).

Ilmoitusmenettelyssä kansalaisuuden saaneet olivat useimmiten entiseltä kansalaisuudeltaan ruotsalaisia (60 % kansalaisuuden saaneista).

7.1. Kansalaisuutta koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Sisäministeriö asetti vuonna 2020 säädöshankkeen, jossa valmistellaan muutoksia kansalaisuuslakiin ja sitä täydentävään valtioneuvoston asetukseen. Tavoitteena on ajantasaistaa ja selkeyttää säännöksiä, mutta kansalaisuuden saamisen tai menettämisen edellytyksiä ei ole tarkoitus muuttaa.

Muutoksilla pyritään muun muassa selkeyttämään sääntelyä siitä, miten ulkomaanmatkat vaikuttavat kansalaisuutta varten vaadittavaan asumisaikaan. Tarkoituksena on myös tarkentaa henkilöllisyyden selvittämistä koskevia säännöksiä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännön perusteella sekä täydentää kansalaisuuteen vaadittavan kielitaidon osoittamisen tapoja. Hankkeessa tehdään myös lukuisia teknisluonteisempia muutoksia.

Esiselvityksessä¹⁵⁹ arvioitiin kansalaisuutta koskevien säännösten toimivuutta, selkeyttä ja ajantasaisuutta. Lisäksi selvitettiin, millaisia vaikutuksia on oikeuskäytännön kehityksellä ja hallinnon yleislakien muutoksilla.

Esiselvityksestä saatiin yhteensä 18 lausuntoa eri viranomaisilta ja järjestöiltä. Lausunnoissa kannatettiin muun muassa, että henkilöllisyyden selvittämisen

vaatimukset ovat kansainvälistä suojelua saaneille henkilöille tiukkoja ja siksi lakiin tulisi lisätä maininta kokonaisharkinnan mahdollisuudesta.

Lausunnoissa nostettiin esille myös ehdotus, että asumisaikaa ei enää jaoteltaisi yhtäjaksoiseen ja ke-rättyyn ja että ulkomaanmatkoja koskevia säännöksiä yksinkertaistettaisiin.

Kielitaitovaatimuksen suhteen esitettiin toivomuksia siitä, että osoittamisen tapoja koskevan luettelon on oltava jatkossakin mahdollisimman tyhjentävä. Lisäksi kiinnitettiin huomiota erityisesti kuulovammaisten kielitaidon osoittamiseen ja siitä poikkeamiseen.

Lapsen määritelmän muuttamista kannatettiin, samoin lapsen kansalaisuuden saamisen yksinkertaistamista siten, että lapsi saisi Suomen kansalaisuuden useammin suoraan lain nojalla. Myös kansalaisuudettoman määritelmän muuttamista ja kansalaisuuden säilyttämiseen liittyvän viranomaisten ilmoitusvelvollisuuden päivittämistä kannatettiin. Joissakin lausunnoissa katsottiin, että käsittelymaksuja pitäisi alentaa kansalaisuudettomien ja kansainvälistä suojelua saaneiden henkilöiden osalta.

Säädöshanke ajoittuu aikavälille 30.10.2020–31.5.2022. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022.

¹⁵⁹ <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM046:00/2019> (Viitattu 15.4.2021)

8. Rajavalvonta, Schengen ja viisumipolitiikka

8.1. Rajavalvonta

Rajavartiolaitoksen tutkimien valtionrajarikosten määrä kasvoi vuodesta 2019 (337 kpl) vuoteen 2020 (616 kpl) lähes puolella. Vuoden 2020 laitton maahantulo oli tosin muodoltaan hyvin erilaista (pääosin Suomen ja Ruotsin kansalaisia), mutta valtionrajarikoksen tunnusmerkistön täyttävää laitonta rajojen ylittämistä kaikesta huolimatta. Rajavartiolaitos tutki yhteensä 83 laittoman maahantulon järjestämisrikosta (25 törkeä ja 58 normimuotoista). 2019 RVL tutki vastaavia rikoksia 93 kappaletta (22 törkeä ja 71 normi)

Venäjän rajaviranomaiset jatkoivat tehokasta toimintaa itärajalla estäen laittoman maahantulon yrityksiä puolellaan. Rajavartiolaitos arvioi, että ylittävän rikollisuuden, laittoman maahantulon järjestämisrikosten ja ihmiskaupan uhka ei ole laantunut pandemiasta huolimatta. Patoutunut tilanne saattaa heidän arvionsa mukaan johtaa näiden rikosten merkittävään lisääntymiseen pandemian ollessa ohi.

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden työn tuloksena estettiin ennalta 568 maahanpääsyä joka oli selvä lasku edellisistä vuosista, mutta oli kuitenkin melko suuri suhteessa myönnettyihin viisumeihin. Näin ollen yhdyshenkilötoiminnan vaikuttavuuden voidaan katsoa parantuneen.

Schengen-alueen ulkopuolelta Suomeen suuntautuvassa lentoliikenteessä havaittiin vuonna 2020 yhteensä 7 laitonta maahantuloa. Näiden tapausten yhteydessä 2 henkilöä käytti väärää matkustusasiakirjoja, 2 ei ollut matkustusasiakirjoja ja 3 henkilöä käytti toiselle henkilölle kuuluvia asiakirjoja.

Ulkorajan lentoliikenteessä havaittujen laittomien maahantulojen lisäksi vuonna 2020 havaittiin 36 kpl

laillisia maahantulotapoja väärinkäyttäneitä henkilöitä, jotka saapuivat transit-lennolla Helsinki-Vantaan lentoasemalle, jättivät jatkolentonsa käyttämättä ja hakivat turvapaikkaa.

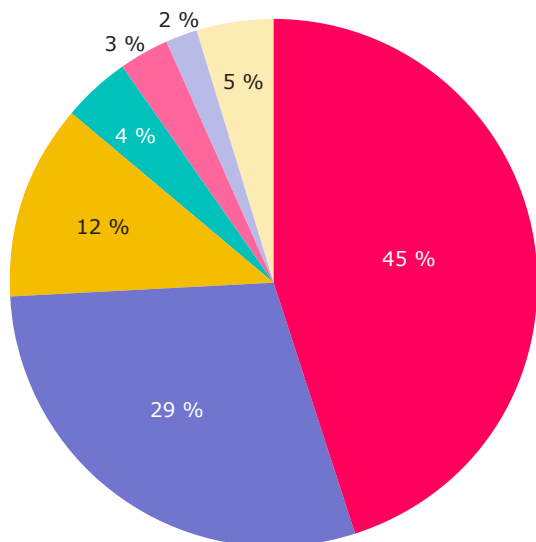
Itärajan rajanylityspaikoilla havaittiin vuoden loppuun mennessä 2 laittomasti saapunutta henkilöä, joista 2 väärennetyin matkustusasiakirjoin. Laittoman maahantulon tarkoituksessa tehtyjä maastorajan ylityksiä Venäjältä Suomeen havaittiin vuonna 2020 yhteensä 9.¹⁶⁰

Valtioneuvosto päätti 17.3.2020 palauttaa sisäraja- valvonnan 19.3.2020 lukien koronaviruksen aiheuttamasta COVID-19-tartuntatautiepideemiasta Suomen sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvan vakavan uhan edellyttämien toimien vuoksi. Lisäksi valtioneuvosto päätti 17.3.2020 koronaviruksen aiheuttaman COVID-19-tartuntatautiepidemian laajentumisen ennalta ehkäisemiseksi ja viruksesta kansanterveydelle aiheutuvan uhan torjumiseksi sulkea eräät rajanylityspaikat sekä rajoittaa rajanylitysliikennettä 19.3.2020 lukien. Covid-19-tartuntatautiepidemian jatkuessa edelleen, myös päätöstä eräiden rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja liikenteen rajoittamisesta jatkettiin 12.1.2021 asti.

Rajavartiolaitos teki henkilöiden rajatarkastukset valvomillaan rajanylityspaikoilla Schengen-säännösten mukaisesti COVID-19-pandemiasta huolimatta. Ulkorajaliikenteen rajoittaminen laski rajanylitysmääriä kaikilla rajanylityspaikoilla. Sisäraja- valvonnan palauttaminen lisäsi käännytyksiä ja pääsyn epäämisistä. Merkittävä osa niistä kohdistui EU-kansalaisiin. Merkittävimmät perusteet käännyttämisille/epäämisille olivat kaikilla rajaosuuksilla joko maahantuloedellytysten puuttuminen matkustusrajotusten voimassa ollessa tai kansanterveydelliset syyt.

¹⁶⁰ Lähde: Rajavartiolaitos: Tilinpäätös 2020 ja sähköpostihaastattelu 22.3.2021

Käännäysperusteet vuonna 2020 (Rajavartiolaitos)

- Maahantulo-edellytysten puuttuminen 45 %
- YJT, sisäinen turvallisuus, kansanterveys, kansainväliset suhteet 29 %
- Ei voimassa olevaa viisumia tai oleskelulupaa 12 %
- Tulojen hankkiminen epärehellisin keinoin 4 %
- Ei asiakirjoja oleskelun tarkoituksen ja olosuhteiden osoittamiseksi 3 %
- Oleskelu 90 päivää EU:n alueella 180 päivän jakson aikana 2 %
- Muut 5 %

8.2. EU-yhteistyö

EU:n ulkorajoilla havaittujen laittomien rajanylitysten määrä oli noin 124 000 (139 000/2019). Määrä on pienin sitten vuoden 2013. Laittomaan maahan-tuloon käytetyistä reiteistä vilkkain oli keskisen Väli-meren reitti noin 35 000 laittomalla rajanylityksellä.

EU-yhteistyössä keskeisin hanke oli eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen käyttöön-ottoon liittyvä valmistelu ja valmistautuminen. Ra-javartiolaitoksen velvoite pysyviin joukkoihin vuona-2021 on asetuksen mukaisesti kahdeksan henki-löä koko vuodeksi ja 71 henkilöä neljän kuukauden mittaisille komennuksille.

Rajavartiolaitos osallistui vuonna 2020 Frontexin koordinoimiin rajaturvallisuusoperaatioihin EU:n maa- ja meriulkorajoilla sekä lentoasemilla lähes samalla tasolla, kuin vuonna 2019. Suunnitellusta tasosta jäätiin covid-19-pandemian vuoksi. Sama-ta syystä myös kansainväliset harjoitukset pääosin peruuntuivat.

Käynnissä oleviin Frontex-operaatioihin osallis-tuttiin yhteensä 14 henkilötyövuoden panoksella (16/2019). Kahden- ja monenvälisiä yhteyksiä on pidetty niin EU-jäsenvaltioihin kuin kolmansiiin mai-hin pääasiassa etäyhteyksin. Keskusteluyhteys Ven-äjän rajaviranomaisiin pidettiin pandemiarajoituk-set huomioiden etäyhteyksin.¹⁶¹

¹⁶¹ Lähde: Rajavartiolaitos, Tilinpäätös 2020

8.3. Muita rajavalvonnan kehityskulkuja

Rajanylitysluonnon rajoitusten ja sisärajoilla suoritettavan rajavalvonnan korvaamiseksi suunniteltujen toimenpiteiden edellyttämä lainsäädäntötyö käynnistettiin. Rajavartiolaitys osallistui valmiuslain kehittämistarpeiden kartoitukseen sekä sisäisen turvallisuuden selonteon valmisteluun.

Rajavartiolaitys edisti EU:n laajuisten tietojärjestelmien kansallista käyttöönottoa. Rajanylitystietojärjestelmän (EES) sekä EU:n matkustustieto- ja lupajärjestelmän (ETIAS) kansallinen toimeenpano eteni lähes suunnitelmien mukaisesti. Kansallinen toimeenpano sisältää sekä lainsäädännöllisen, operatiivisen että teknisen kehittämisen, jotka etenevät omina kokonaisuuksinaan rinnakkain.

Rajavartiolaitys jatkoi saadulla lisämäärärahalla itärajan rajavalvonnan vahvistamiseksi, lisääntyvien EU-velvoitteiden hoitamiseksi ja Helsinki-Vantaan kasavan matkustajaliikenteen hoitamiseksi palkattujen uusien rajavartijoiden koulutusta

Rajavartiolaitys oli mukana Rajan ja poliisin kansallisessa PASIS-yhteishankkeessa, jonka pilotointivaihe oli 2019-2020 ja hanke jatkuu edelleen vuoden 2021 puolella. Hankkeessa pyritään saamaan käyttöön tuotantoympäristö, jossa voitaisiin lukea EU-jäsenvaltioiden passien ja ID-korttien siruilta sormenjälki ja verrata sitä asiakkaan sormenjälkeen. Hankkeen avulla voidaan mahdollisesti paljastaa väärä henkilöllisyys, impostori-tapauksia ja mahdollisia morffattuja (eng. morphed) asiakirjoja.

Rajanaapuriyhteistyön vaikuttavuus itärajalta säilyi korkealla tasolla. Venäjän viranomaisten ilmoittamien estojen ja heiltä saatujen ennakkotietojen määrä oli suhteessa itärajan rajanylitysmääriin aikaisemmalla tasolla. Sen sijaan kokonaistunnusluku rajanaapuriyhteistyön vaikuttavuudessa laski, koska merkittävä osa havaituista rikoksista, rikkomuksista ja kääntymykseen tai pääsyn epäämisiin johtaneista havainnoista tehtiin sisärajan rajavalvonnassa.

Vuoden aikana järjestettiin noin 140 Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten tapaamista. Tämä on alle puolet normaalitasosta. Tapaamisia korvattiin etäyhteyksillä. Tapaamisissa ja etäyhteyksillä vaihdettiin säännöllisesti tietoja laittoman maahantulon ja rikollisuuden torjumiseksi.

8.4. Schengen

COVID-19 tilanteen vuoksi Suomi ei pystynyt osallistumaan yhteenkään suunniteltuun Schengen-tarkastukseen vuonna 2020. Normaalitytilanteessa Suomi lähettää vähintään yhden asiantuntijan kaikkiin ulkorajan tarkastusmissioihin.

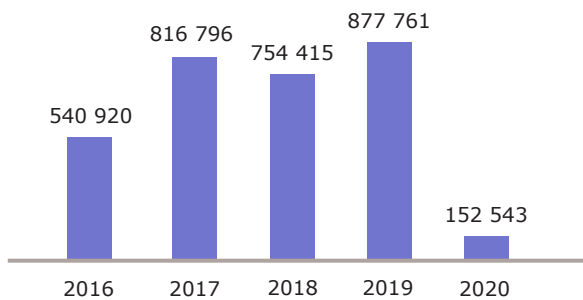
Schengenin tietojärjestelmään liittyviä ylläpito-hankkeita aloitettiin vuonna 2020. Poliisihallituksen Schengen operatiivinen tuki-hankkeessa toteutetaan kansallisen Schengenin tietojärjestelmään (SIS II) ylläpito- ja käyttöpalvelut ja niin ikään Poliisihallituksen SIS-Recast-Poliisi-hankkeessa toteutetaan tarvittavia muutoksia poliisin tietojärjestelmiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten¹⁶² vaatimusten täyttämiseksi.

¹⁶¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä (EU 2018/1862), asetus SIS:n käytöstä rajatarkastuksissa (EU 2018/1861) ja asetus SIS:n käytöstä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (EU 2018/1860).

8.5. Viisumipolitiikka

Maailmanlaajuisesta COVID-19 pandemiasta johtuvien matkustusrajoitusten vuoksi viisumien määrät Suomeen romahtivat merkittävästi. Vuonna 2020 Suomen edustustot myönsivät Suomeen vain 152 543 viisumia, mikä on 83% pudotus vuoteen 2019, jolloin viisumeja myönnettiin 877 761 kpl. Tämän lisäksi Rajavartiolaitos myönsi 508 viisumia vuonna 2020.

Suomeen myönnetyt Schengen-viisumit 2016-2020

Lähde: Ulkoministeriö

Viisumihakemuksia tehtiin yhteensä 157 644.

Kuten aikaisempinakin vuosina, **Venäjä oli ylivoimaisesti suurin viisumien hakumaa**: 85 % viisumihakemuksista tehtiin Venäjällä.

8.6. Viisumipolitiikan kehitystyö

Ulkoministeriö aloitti vuonna 2020 viisumijärjestelmien kehityshankkeita. MIAMI-hankkeella (Kehityshanke ulkoministeriön viisumitietojärjestelmän uuden identiteetin- ja pääsynhallinnan ratkaisun kehittämiseen) tavoitellaan koko VISA käyttäjähallinnan uudistamista, sisältäen sekä käyttäjähallinnan sovelluksen, palvelinalustan että käyttäjän tunnistamiseen liittyvät SSO- ja federaatoratkaisut. KEHU-MEESI-hankkeella varmistetaan, että EU-komission ja IT viraston vaatimat tietojärjestelmät toteutetaan kansallisesti. Tietojärjestelmien (viisumitietojärjestelmä sekä rajanylitystietojärjestelmä) kehittäminen tapahtuu EU-vaatimusten mukaan, takaa pakollisiin yhteistestausvaiheisiin osallistumisen, sekä luo edellytykset EES-rajanylitysjärjestelmän käyttöön kansallisille viranomaisille.

9. Säännösten vastainen maahanmuutto¹⁶³ ja ihmissalakuljetus

Vuonna 2020 Suomessa tavattiin 1 144 säännösten vastaisesti maassa oleskellutta henkilöä, mikä on lievä lasku edellisvuoden lukuihin (1 219 henkilöä).

Vuoden 2020 tilastoon on laskettu mukaan ilman voimassa olevaa lupaa maassa oleskelleet tai työskennelleet sisämaassa tai ulkorajalla tavatut henkilöt sekä ne turvapaikkaa hakeneet, joiden on ennen turvapaikkahakemuksen esittämistä todettu olleen maassa ilman siihen oikeuttavia asiakirjoja. Tilastointitapa perustuu lähinnä Eurostatin laittoman oleskelun tilastoinnin kriteereihin.

Suuri osa tilastoidusta laittomasta oleskelusta on lyhytaikaista; luvaton työ on tyypillisesti keikkaluonteista ja tapahtuu esimerkiksi muutaman kuukauden jaksoissa. Keikkaluonteisesti luvattoman työn tapaan tehdään myös rikoksia.

Pandemia on vaikuttanut säännösten vastainen oleskelun määrään kokonaisvaltaisesti laskevasti. Suurin osa säännösten vastaisen oleskelun tapauksista ovat yhä lyhytaikaisia. Euroopasta saadun tavoiteltavaman työvoiman osuus näkyy etenkin kokonaan ilman työlupaa työskennelleiden kasvuna kausityöntekijöiden keskuudessa.

Rajatarkastusten tiukentuminen näkyy maahantuloikiellon rikkomisesta sisämaassa tai sisärajoilla tavattujen määrässä etenkin Euroopan ulkopuolelta tulneiden kolmannen maan kansalaisten osalta.

Säännösten vastaisesti maassa oleskelleet top-10 kansalaisuudet 2020 (sis. työskentelyn ilman työlupaa)

Venäjä	130
Irak	125
Ukraina	92
Kiina	85
Nigeria	83
Gambia	56
Turkki	41
Somalia	38
Kansalaisuutta vailla oleva	33
Valko-Venäjä	33
TOP 10 yhteensä	716
Kaikki yhteensä	1 144

Lähde: Poliisi

Poliisi tilastoi erikseen myös luvattonta työntekoa. **Vuonna 2020 Suomessa tavattiin 421 kokonaan ilman työlupaa työskennellyttä kolmannen maan kansalaista.**

Luvaton työnteko on harmaata taloutta, joka kytkeytyy säännösten vastaiseen maassa oleskeluun. Pimeä työ on useimmille säännösten vastaisesti maassa oleskeleville varteenotettavin keino hankkia elantoa, mutta myös kansainvälinen halpatyövoiman ja pimeän työvoiman välitys kasvaa. Pimeän työvoiman käyttö väärin kilpailua: pimeän ja halpatyövoiman välitykseen liittyy myös järjestäytynyttä rikollisuutta, jolle yritysrakenteissa toteutettava rikollisuus on kasvava tulonlähde.

Läheskään kaikki luvatta työskentelevät eivät sinänsä oleskele maassa laittomasti. Pimeän ja halpatyövoiman liikkumista ja työskentelyä mahdollistetaan monessa tapauksessa väärin asiakirjoja käyttäen samaan tapaan kuin laitonta siirtolaisuutta ja rajat ylittävää rikollista toimintaa muutenkin. Oheisessa tilastossa on esitetty kokonaan ilman työlupaa työskennelleet riippumatta siitä, oliko heidän oleskelunsa maassa sinänsä luvallista vai ei.

¹⁶³ Termin englanninkielinen vastine on 'irregular migration'. Suomenkielinen käännös 'säännösten vastainen maahanmuutto' perustuu EMN:n uusimpaan sanastoon Maahanmuutto- ja turvapaikkasanasto 6.0: suomenkielinen laitos. Suomen lainsäädäntö sekä viranomaiset käyttävät termiä 'laiton maahantulo' tai 'laiton maassa oleskelu'.

Kolme edustetuinta kansalaisuutta kokonaan ilman työlupaa työskennelleiden tilastoissa on pysynyt samana sitä edeltävästä vuodesta, joskin niiden suuruusjärjestys on vaihtunut. Etenkin ukrainalaisten ilman työlupaa työskentelevien määrä lisääntyi viime vuonna, joka johtuu ukrainalaisen työvoiman lisääntyneestä käytöstä rakennustyömailla. Monet ovat tulleet maahan toisen EU-maan myöntämällä, yleisimmin Puolan tai Viron, D-viisumilla, mikä ei oikeuta kuitenkaan työskentelyyn Suomessa. Viisumien myöntömaa riippuu aliorakointsijayritysten rekisteröintimaasta. Ukrainalaisten työvoiman käyttö on näkynyt myös kausityössä aloilla, joissa työvoiman palkkaaminen on vaikeutunut Euroopan ulkopuolisista maista maahantulo rajoitusten myötä.

Nigerialaisten ja irakilaisien ilman työlupaa työskennelleiden profiili on pysynyt samana sitä edeltävästä vuodesta. Useimmat ilman työlupaa työskennelleillä nigerialaisilla on oleskelulupa Italiaan ja työskentelevät pääsääntöisesti ruokalahetteinä Suomessa. Irakilaisien osalta monet heistä ovat saaneet kielteisen turvapaikka- tai oleskelulupapäätöksen ja säännösten vastainen työskentely on tapahtunut uuden turvapaikkahakemuksen työnteko-oikeuden karenssiaikana.¹⁶⁴

Kokonaan ilman työlupaa työskennelleet 2020

Ukraina	72
Nigeria	64
Irak	51
Venäjä	33
Kirgisia	15
Kiina	12
Turkki	12
Iran	9
Kansalaisuutta vailla oleva	9
Valko-Venäjä	8
TOP 10 yhteensä	285
Kaikki yhteensä (eri henkilöitä)	421

Lähde: Poliisi.

9.1. Säännösten vastaista maahanmuuttoa ja ihmissalakuljetusta koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Sisäministeriö aloitti 2020 laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaisen toimintaohjelman päivittämisen vuosille 2021–2024. Ohjelmassa tarkastellaan edellisten toimintaohjelmien lisäksi myös ilman oleskelulupaa maassa oleskelevien asemaa ja heihin liittyviä hyväksikäytön ilmiöitä sekä ihmiskaupan uhrien asemaa.

Strategisten linjausten lisäksi ohjelmassa on tarkoitettu edistää konkreettisia toimenpiteitä, joilla ehkäistään maassa oleskelua ilman laillista oleskeluoikeutta. Tällaisia olisivat esimerkiksi ennakoivat toimenpiteet lähtö- ja kauttakulkumaissa sekä kotimaahan paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeminen. Valmistelussa huomioidaan myös EU:ssa tehtävä työ ihmissalakuljetuksen torjumiseksi ja paluiden edistämiseksi.

Lisäksi toimintaohjelmassa otetaan huomioon ihmiskaupan uhrien asemaan liittyvä työ oikeusministeriössä ja sosiaali- ja terveysministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä tehtävä työ ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäytön estämiseksi.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Lähde: KRP

¹⁶⁵ <https://intermin.fi/-/laittoman-maahantulon-ja-maassa-oleskelun-vastainen-toimintaohjelma-paivitetaan> (Viitattu 15.4.2021)

10. Ihmiskaupan torjuminen

10.1. Ihmiskaupan uhreille myönnetyt oleskeluluvat¹⁶⁶

Hakemuksia käsitellessään Maahanmuuttovirasto saattaa käsittelyn aikana havaita viitteitä ihmiskau-
pasta. Tämä ei välttämättä vielä tarkoita, että ihmi-
nen on joutunut ihmiskaupan uhriksi, vaan, että vi-
ranomaisilla on epäilyksiä asiasta. Oleskeluluvan perus-
teena saattaa olla kansainvälinen suojeleminen, yksilöllinen
inhimillinen syy tai ihmiskaupan uhreille myön-
nettävä oleskelulupa.

Suomessa oleskelevalle ihmiskaupan uhrille voidaan
tietyin edellytyksin myöntää oleskelulupa ihmiskau-
pan uhriksi joutumisen perusteella. Vuonna 2020 en-
simmäisiä oleskelulupia ihmiskaupan uhreille myön-
nettiin 4 kappaletta. Uusia määräaikaista oleskelulu-
pia eli niin kutsuttuja jatkolupia ihmiskaupan uhreille
myönnettiin yhteensä 9 kappaletta.

10.2. Auttamisjärjestelmään ohjautuneet ihmiskaupan uhrit¹⁶⁷

**Ihmiskauppaan viittaavan hyväksikäytön koh-
teeksi Suomessa joutuneita henkilöitä tunnis-
tettiin vuonna 2020 enemmän kuin koskaan
aiemmin**, mikä näkyi ihmiskaupan uhrien autta-
misjärjestelmässä. Järjestelmään otettiin uusia asi-
akkaita ennätyskelliset 247. Samalla asiakkuuteen
otettiin 50 asiakkaan huollettavana olevaa alaikäis-
t lasta. Uusista asiakkaista noin puolta oli hyväksi-
käytetty Suomen ulkopuolella.

Suurin osa asiakkaista on aikuisia, mutta myös ala-
ikäisiä (ei aikuisen asiakkaan huollossa olevia) ohja-
taan järjestelmään. Vuonna 2020 ihmiskaupan uh-
rien auttamisjärjestelmään ohjautuneista henkilöis-
tä 10 oli alaikäisiä.

Tavallisesti Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän
asiakkaaksi on vuosittain otettu enemmän ulkomailla
(66 - 70 %) kuin Suomessa (34 - 30 %) ihmiskau-
pan uhriksi joutuneita. Vuonna 2020 Suomessa hy-
väksikäytettyjä (123 henkilöä) otettiin kuitenkin pal-
veluihin hieman enemmän kuin ulkomailla hyväksi-
käytettyjä (121 henkilöä).

Suomessa ihmiskaupan uhriksi mahdollisesti joutu-
neita henkilöitä otettiin vuonna 2020 auttamisjärjes-
telmän asiakkaaksi 123, mikä on merkittävä nousu
vuoteen 2019 nähden (70 henkilöä).¹⁶⁸

Yhteensä auttamisjärjestelmässä oli vuoden 2020
lopussa 916 henkilöä, joista 704 mahdollisia ihmis-
kaupan uhreja ja 212 heidän huollettavanaan olevia
alaikäisiä lapsia.

Suomessa hyväksikäytetyt edustavat 31 eri kansa-
laisuutta. Yleisimmin hyväksikäytetyksi tunnistet-
tiin Irakin, Suomen, Albanian, Nepalil ja Afganista-
nin kansalainen. Heistä liki kolmannes oli Suomes-
sa oleskeluluvan turvin. Suomen tai muun EU-maan
kansalaisia oli 19, ja 14 henkilöä oli kotoisin maas-
ta, jonka kansalaisilta ei vaadita viisumia Suomessa
oleskelua varten.

Suomessa ilman laillista oleskeluoikeutta oleskele-
vien eli niin sanottujen paperittomien henkilöiden on

¹⁶⁶ Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹⁶⁷ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2020), Tilannekatsaus 1.1.-31.12.2020, http://www.ihmiskauppa.fi/files/525/Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_1.1.-31.12.2020.pdf (Viitattu 18.3.2021)

¹⁶⁸ Auttamisjärjestelmään ottaminen ei tarkoita, että henkilö olisi virallisesti tunnistettu ihmiskaupan uhriksi. Auttamisjärjestelmään otettu henkilö katsotaan vasta mahdolliseksi ihmiskaupan uhriksi. Tämän jälkeen henkilö voidaan virallisesti tunnistaa ihmiskaupan uhriksi. Virallisesti tunnistettu ihmiskaupan uhri voi jatkaa auttamisjärjestelmän palveluissa, kunnes ei niitä enää tarvitse. Mikäli asiakasta ei voida virallisesti tunnistaa ihmiskaupan uhriksi, päättyvät auttamisjärjestelmän palvelut.

arvioitu olevan erityisen alttiita monenlaiselle hyväksikäytölle. Vuonna 2020 auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otettiin 22 paperitonta henkilöä, joiden arviointiin joutuneen ihmiskauppaan liittyvän hyväksikäytön kohteeksi Suomessa.

Auttamisjärjestelmän pariin voidaan ohjautua eri tahojen toimesta, pääosin yleensä kuitenkin uhrin ohjautuvat Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskusten kautta. Vuonna 2020 vastaanottokeskukset ohjasivat järjestelmään yhteensä 88 henkilöä ja Maahanmuuttovirasto yhteensä 63 henkilöä.¹⁶⁹ Aikaisempina vuosina Suomessa uhriksi joutuneen on yleisimmin ohjannut avun piiriin järjestö, turvakoti, lakimies/ asianajaja tai poliisi. Vuonna 2020 huomionarvoista on kuitenkin, että 70 henkilöä hakeutui itse auttamisjärjestelmään, joka oli toiseksi eniten.

Auttamisjärjestelmän asiakkaisiin lukeutuu sekä Suomen kansalaisia, EU-kansalaisia, viisumivapauden turvin Suomeen saapuneita henkilöitä, Suomessa luvallisesti työtä tekeviä kolmansien maiden kansalaisia sekä turvapaikanhakijataustaisia henkilöitä.

Kaikista uusista asiakkaista 56 % on turvapaikanhakijoita. Suomessa uhriksi joutuneista turvapaikanhakijoita on vain 25 %. Yleisemmin hyväksikäytön kohteeksi Suomessa joutuu muulla oleskelutatuksella Suomessa oleskeleva, kuten perhesiteen perusteella, EU-kansalaisena (ml. Suomen kansalaiset), työperusteisella oleskeluluvalla tai kokonaan laittomasti oleskeleva.

Ihmiskauppaa on monentyyppistä ja uusia muotoja tunnistetaan jatkuvasti. Yleisimmät näistä kuitenkin ovat edelleen pakkotyö ja seksikauppa. Näiden lisäksi esimerkiksi Suomessa on havaittu keraamiseen tai rikolliseen toimintaan pakottamista ja pakkoavioliittoja.

Seksikaupan uhreiksi Suomessa joutuneita henkilöitä tunnistettiin 15, mikä on hieman enemmän kuin viime vuonna (11). Suurin osa seksikaupan uhreista oli joutunut uhriksi ulkomailla (47).

Vuonna 2020 Suomessa uhritunut henkilö oli usein pakkotyön uhri (78 henkilöä). Pakkotyöhön on jouduttu erityisesti ravintolatyössä, siivousalalla ja rakennusalalla. Pakkotyön piirteitä on havaittu myös yksityisten perheiden kotiapulaisten olosuhteissa sekä maataloilla tehtävässä työssä. Pakkotyön uhriksi joutuu tavallisesti muu kuin Suomen kansalainen, mutta työnantajapuolella tavataan myös suomalaisia.

Muulla kuin Suomessa työvoiman hyväksikäyttöön liittyvän ihmiskaupan uhriksi joutuneita (44 henkilöä) oli yleisimmin hyväksikäytetty EU:n ulkopuolella, tavallisesti omassa kotimaassa tai sen naapurimaassa.

Yhteensä **pakkoavioliittoon** liittyvän ihmiskaupan uhreja otettiin auttamisjärjestelmän asiakkaaksi 45. Yleisimmin liitto oli alkanut uhrin kotimaassa ja jatkunut Suomessa ihmisarvoa loukkaavissa olosuhteissa. Liittoa solmittaessa uhri on tavallisesti ollut alaikäinen. Joitakin uhreja oli tuotu Suomeen uudeksi vaimoksi Suomessa asuvalle henkilölle tai liitto on solmittu Suomessa. Usein tapaukset paljastuvat viranomaisen puuttuessa lähisuhdeväkivaltaan. Poliisi, vastaanottokeskukset ja turvakodit ovat avainasemassa pakkoavioliiton uhrien tunnistamisessa.

¹⁶⁹ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2020), Tilannekatsaus 1.1.–31.12.2020, http://www.ihmiskauppa.fi/files/525/Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_1.1.-_31.12.2020.pdf (Viitattu 18.3.2021)

10.3. Ihmiskaupan torjumiseen liittyviä kehityskulkuja

Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelma vuodelta 2019 sisälsi useita toimenpiteitä ihmiskaupan vastaiseen työhön.

- Valmistellaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta ja lisätään sosiaali- ja terveydenhuoltolaakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin.
- Päivitetään lakia niin, että ihmiskaupan uhri voisi nykyistä paremmin saada tarvitsemaansa apua riippumatta rikosprosessin alkamisesta, sen etenemisestä tai lopputuloksesta.
- Huolehditaan siitä, että ihmiskaupan uhrien turvallinen ja tuettu asuminen järjestetään EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Asumispalvelun valvonta ja ohjaus osoitetaan hallitusohjelman mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle.
- Parannetaan ihmiskaupan uhrien yhdenvertaisuutta palveluiden saajina.
- Perustetaan poliisiin ryhmä ihmiskaupparikosten paljastamiseen ja tutkimiseen.

Vuonna 2020 alkoi **valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman** valmistelu¹⁷⁰. Toimintaohjelmaa on valmisteltu ihmiskaupakoordinaattorin johdolla ja se käsittää vuodet 2021–2023. Toimintaohjelma sisältää lukuisia ihmiskaupan vastaisia toimenpiteitä laaja-alaisesti ja toimenpiteiden toteuttamiselle on kullekin määritelty oma vastuutaho. Oikeusministeriö asetti työryhmän toimintaohjelman valmistelua varten ja Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus uudeksi laiksi ihmiskaupan uhrien auttamisesta.

Ohjelmassa tuodaan esiin laaja joukko kehittämissuunnitelmia, jotka liittyvät mm. viranomaiskäytäntöjen, -ohjeistusten ja -yhteistyön kehittämiseen sekä tiedonvaihdon parantamiseen, koulutuksen lisäämiseen, koulutus- ja opetusmateriaalin laatimiseen sekä viranomaisten ja järjestöjen välisen yhteistyön tukemiseen. Yksi toimintaohjelman painopistealueista onkin ihmiskaupan vastaisen työn valtavirtaistaminen ja koordinaation vahvistaminen. Ohjelman avulla pyritään sitouttamaan ja vahvistamaan yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Yksi konkreettisimpia päätöksiä oli **Poliisin ihmiskauppaerikoisyksikön** perustaminen, jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa vuonna 2021. Helsingin poliisilaitokselle päätettiin perustaa ihmiskaupparikosten paljastamiseen ja tutkimiseen keskittyvä ryhmä, joka tulee toimimaan tiiviissä yhteistyössä keskusrikospoliisin, valtakunnallisen ihmiskaupparikostorjunnan asiantuntijaverkoston sekä muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa. Valtakunnallinen tutkintaryhmä hankkii tietoa, paljastaa ja tutkii valtakunnalliset rikokset ja tukee muita yksiköitä sekä torjuu rajat ylittävää rikollisuutta yhteistyössä keskusrikospoliisin kanssa. Poliisilla tulee myös olemaan kaksi nimettyä ihmiskaupparikostutkijaa jokaisessa poliisilaitoksessa.¹⁷¹

Työ- ja elinkeinoministeriö esitti, että ulkomaalaislakiin tehdään useita muutoksia, joilla **torjutaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä** ja parannetaan hyväksikäytön uhrin asemaa. Esitettyjen ulkomaalaislain muutosten tavoitteena on ehkäistä ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä, vahvistaa työvoiman hyväksikäytön uhriksi joutuneen oikeusasemaa ja luoda edellytyksiä työvoiman hyväksikäyttötapausten parempaan ilmituloon.¹⁷²

Osana työvoiman hyväksikäytön ehkäisytöitä, **aluehallintovirastojen työsuojelun** vastuualueet saavat yhteensä 15 henkilötyövuoden lisäyksen ulkomaalaisten työntekijöiden työolojen ja -lupien valvontaan sekä tukipalveluihin.

THL sai vuonna 2020 sosiaali- ja terveysministeriöltä (STM) toimeksiannon liittyen hallitusohjelman kirjaukseen **ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta**. THL:n tehtävänä on laatia selvitys, jonka tavoitteena on arvioida nykyisen palvelujärjestelmän valmius vastata ihmiskaupan uhriksi joutuneiden ihmisten asumispalveluiden tarpeisiin sekä kartoittaa mahdollisia puutteita.

Selvityksessä tarkastellaan sosiaalipalveluna järjestettävää asumista sekä turvallista majoitusta, jota voidaan tarpeen vaatiessa järjestää ihmiskaupan uhrien auttamistoimena. Tarkastelu ulotetaan sekä kriisitilanteisiin tarkoitettuihin palveluihin että pitkäkestoisempaan tuettuun asumiseen.¹⁷³

¹⁷⁰ <https://oikeusministerio.fi/ihmiskaupan-vastainen-tyo-hanketiedot-ja-asiakirjat> (Viitattu 15.4.2021)

¹⁷¹ <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ihmiskaupan-torjuntaa-tehostetaan-viranomaisten-ja-jarjestojen-yhteistyolla> (Viitattu 15.4.2021)

¹⁷² <https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvakskaytto-esitys-lausunnolle> (Viitattu 15.4.2021)

¹⁷³ <https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/ihmiskaupan-uhrien-asumispalvelut> (Viitattu 15.4.2021)

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä aloitti 2020 **IKUT-hankkeen**, jonka tavoitteena on vahvistaa ihmiskaupan uhrien työelämätaitoja, kehittää uhreille suunnattuja työelämäpalveluita, lisätä tietoa ihmiskaupan uhrien asemasta työelämässä ja lisätä yksityisen sektorin osallistumista ihmiskaupan vastaiseen työhön. Hanke on ensimmäisiä ihmiskaupan uhrien työelämätaitoihin keskittyviä hankkeita Euroopassa.

Hankkeessa laaditaan selvitys ihmiskaupan uhrien tilanteesta työmarkkinoilla ja työelämäpalveluiden saajana. Lisäksi rakennetaan työelämämalli ihmiskaupan uhreille. Mallin tavoitteena on vahvistaa uhrien työelämätaitoja ja -valmiuksia sekä tukea heitä työelämään siirtymisessä. Hankkeen osana järjestetään myös yrityksille koulutuksia ja kaksi ihmiskaupaan ja yritysvastuuseen liittyvää seminaaria.¹⁷⁴

10.4. Ihmiskauppaa koskevaa tutkimusta

Anni Lietosen et al Euroopan kriminaalipolitiikan instituutille (HEUNI) laatima raportti **Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua : työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi**¹⁷⁵ tarjoaa konkreettisia välineitä yrityksille puuttua hyväksikäyttöön. Työkaluja ovat riskien arviointi, ihmiskaupan vastaisen strategian laatiminen, sopimuskumppaneiden ennakkoarviointi, sopimusehtojen käyttö hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumisen näkökulmasta sekä alihankkijoiden tai muiden sopimuskumppanien toiminnan tarkastukset ja arvioinnit. Raportin parina julkaistiin ohjekirja **Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking**¹⁷⁶ jossa on tiivistetysti listattu olemassaoleva lainsäädäntö koskien yritysten vastuuta koskien työvoiman hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa.

HEUNI julkaisi myös poliisin ja työsuojelun edustajien kanssa tutkintaoppaan **Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen**¹⁷⁷, johon on koottu onnistuneessa ihmiskauppatutkinnassa tarvittavat askeleet. Työsuojeluviranomaisille opas tarjoaa tarkistuslistan, jonka kysymysten avulla on mahdollista arvioida, voiko epäilyttävässä tilanteessa olla kyse työntekijöiden hyväksikäytöstä.

¹⁷⁴ <https://migri.fi/-/ainutlaatuinen-hanke-kehittaa-ihmiskaupan-uhrien-tyoelamaosaamista?ref=newsroom> (Viitattu 15.04.2021)

¹⁷⁵ Lietonen, A., Jokinen, A. and Ollus, N. (2020). Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua. Työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 93b.

¹⁷⁶ Lietonen, A., Jokinen, A. and Pekkarinen, A.-G. (2020). Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 94.

¹⁷⁷ Ylinen, P., Jokinen, A., Pekkarinen, A.-G., Ollus, N., Jenu, K.-P. and Skur, T. (2020). Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen. Helsinki: HEUNI Publication Series no. 95b.

11. Paluu

11.1. Maastapoistamispäätökset

Maastapoistamispäätös on hallintopäätös, jolla ulkomaalainen määrätään poistumaan Suomesta. Maastapoistamispäätöksiä ovat käännättäminen ja karkottaminen.¹⁷⁸

Käännytettäväksi määrätään henkilö, jolla ei ole ollut oleskelulupaa Suomeen eikä hän täytä maassa oleskelun edellytyksiä.¹⁷⁹

Karkotettavaksi määrätään henkilö, jolla on ollut oleskelulupa Suomeen, mutta joka ei enää täytä maassa oleskelun edellytyksiä.

Vuonna 2020 käännättämispäätöksiä ja maahanpääsyn epäämispäätöksiä tehtiin yhteensä 7 597 kappaletta.¹⁸⁰ Valtaosa maastapoistamispäätöksistä oli Maahanmuuttoviraston tekemiä käännättämispäätöksiä, joiden lisäksi poliisi ja Rajavartiolaitos tekivät jonkin verran päätöksiä.

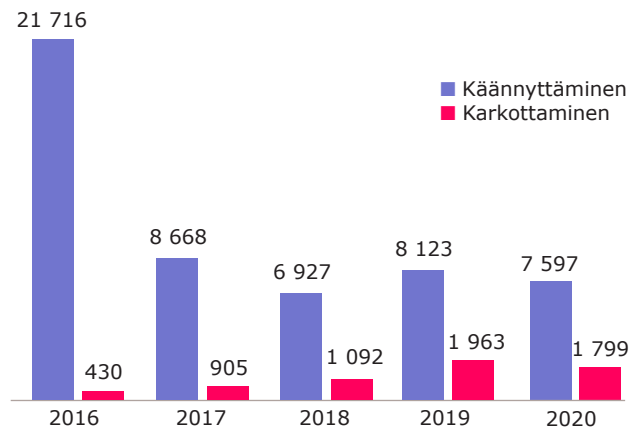
Vuonna 2020 Maahanmuuttovirasto teki yhteensä 4 705 käännättämispäätöstä ja poliisi 451¹⁸¹. Rajavartiolaitos taas käännätti tai epäsi maahanpääsyn yhteensä 2 441¹⁸² henkilöltä, mikä oli huomattava lisäys viime vuoteen (1 489).

Vaihtelu Maahanmuuttoviraston tekemien käännättämispäätösten määrässä on yhteydessä kielteisten turvapaikkapäätösten määrään sillä kielteiseen turvapaikkapäätökseen sisältyy maastapoistamispäätös. Siten maastapoistamispäätösten määrä korreloi jonkin verran maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kanssa. Maahanmuuttoviraston käännätysluvat muodostuvat siten sekä kielteisten turvapaikkapäätösten että muiden oleskelulupapäätösten yhteydessä tehdyistä käännätyspäätöksistä.

Karkottamispäätöksiä vuonna 2020 tehtiin 1 799 kappaletta, mikä oli vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin vastaavia päätöksiä tehtiin 1 955 kappaletta. Karkottamispäätöksistä 1 680 eli **suurin osa liittyi luvattomaan oleskeluun maassa.**

Rikosperusteisia karkottamispäätöksiä tehtiin 119 kappaletta. Ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta rikosten perusteella, jos hän on syyllistynyt rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta tai hän on syyllistynyt toistuvasti rikoksiin. Päätökset perustuvat kokonais-harkintaan, jossa huomioidaan esimerkiksi teon vakavuus, siteet Suomeen, terveydentilaa koskevat selvitykset sekä non-refoulement -periaate eli ehdoton palautuskielto, jonka mukaan ketään ei voida palauttaa sellaiseen maahan, jossa kyseistä henkilöä uhkaa vaino, muu epäinhimillinen kohtelu, kidutus, ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai kuolemanrangaistus.

Käännättämis- ja karkottamispäätökset 2016-2020

Lähde: Maahanmuuttovirasto, poliisi ja Rajavartiolaitos

Yleisesti ottaen **vuonna 2020 paluiden kanssa oli edellisten vuosien haasteiden lisäksi** (so. palajien haluttomuus palata vapaaehtoisesti ja kohdemaiden haluttomuus vastaanottaa palautettavia) myös erityisiä haasteita johtuen COVID-19 pandemiatilanteesta. Yleisesti paluiden käytännön järjestelyjä määrittävä tekijä oli COVID19-pandemia: Lentotapahtumat lopetettiin, matkusturajoiutuksia asetettiin, sekä palautettavia että henkilökuntaa jouduttiin asettamaan karanteeniin. Karanteeniä päti toisinaan myös molempiin suuntiin, kun pohdittavaksi tuli, voivatko palautettavia palauttavat poliisit palata turvallisesti Suomeen.¹⁸³

¹⁷⁸ Lisäksi on olemassa **pääsyn epäminen**, jolla tarkoitetaan kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten, kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa. (UlkL 142 § 1 mom.)

¹⁷⁹ Yleisimmin käännättämisestä puhuttaessa kyseessä on maassa jo oleskelevan henkilön maasta poistaminen (UlkL 142 § 2 mom. 4 kohta). Tietyissä tilanteissa käännättämisellä tarkoitetaan myös henkilön pääsyn estämistä jo ulkorajalla. Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisempia. (UlkL 142 § 2 mom. 1-3 kohdat).

¹⁸⁰ Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen tekemät käännättämis- ja maahanpääsyn epäämispäätökset yhteensä.

¹⁸¹ Lähde: Poliisihallitus (sisältää EU-kansalaiset ja kolmannen maan kansalaiset)

¹⁸² Rajavartiolaitos (2020), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2020 (Sähköposti 18.03.2021)

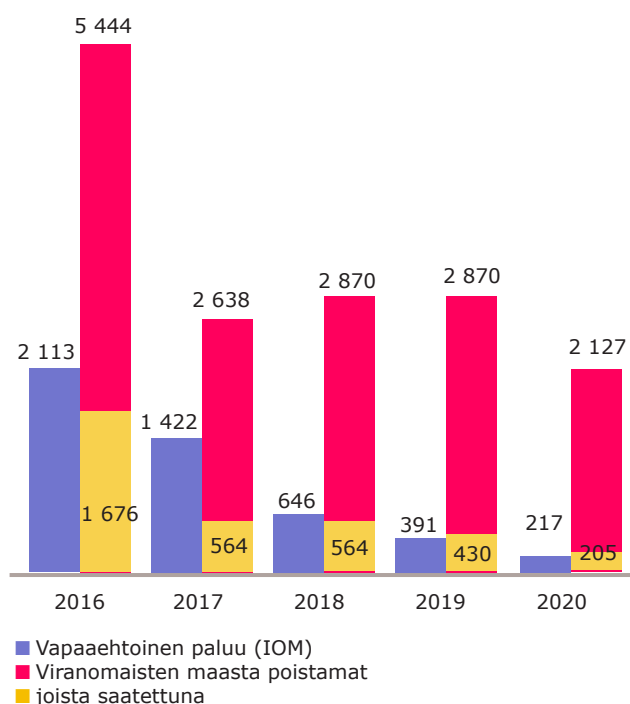
¹⁸³ Poliisihallitus, puhelinhaastattelu 10.12.2020

11.2. Vapaaehtoinen paluu

Vuonna 2020 **Suomesta palasi lähtömaahansa vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta 217 henkilöä**. Palaajia oli yhteensä 28 maahan. Yksittäisistä maista eniten palaajia oli Irakiin (56 henkilöä). Vapaaehtoisesti palaavista oli 62 prosenttia miehiä ja 17 prosenttia naisia. Iältään palaajat olivat useimmiten nuoria aikuisia ja siviilisäädyltään naimattomia.¹⁸⁴

Vapaaehtoisesti palaavien määrä on tasaisesti laskenut vuosi vuodelta ennätysvuoden 2016 jälkeen ja vuonna 2020 sama trendi jatkui. Pudotus edellisvuoteen oli huomattava johtuen etenkin pandemia-tilanteesta.

Vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta palanneet ja Suomesta viranomaistoiminnasta poistetut henkilöt 2016-2020

Lähde: IOM ja Poliisihallitus

11.3. Muita paluuseen liittyviä kehityskulkuja

Maahanmuuttovirastossa annettiin uusi sisäinen ohje, joka koskee tilapäisen oleskeluluvan myöntämistä ulkomaalaislain 45 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisen muun erityisen syyn perusteella Suomessa olevalle hakijalle, joka vetoaa siihen, ettei hän tilapäisesti voi palata kotimaahansa tai muuhun asuinmaahansa koronaviruksesta johtuvan syyn, kuten puuttuvien liikenneyhteyksien vuoksi. Ohjeessa määritettiin ne edellytykset, joiden vallitessa koronan vuoksi maahan jumiin jääneelle voitiin myöntää tilapäinen oleskelulupa ulkomaalaislain 45 § 1 mom. perusteella.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun 2020 alkaneella **Haavoittuvuuden tunnistaminen ja huomioiminen maastapoistamisen valmistelussa ja täytäntönnpanossa**-hankkeella pyritään edistämään haavoittuvuuden tunnistamista ja huomioimista palautuksissa. Palautusten valvonnassa on havaittu, että haavoittuvassa asemassa olevien palautettavien tunnistaminen ja heidän erityistarpeidensa huomioiminen vaihtelee. Kyse voi olla esim. terveydenhuollon toimenpiteen jälkeisestä riittävästä toipumisajasta ennen palautusta, lääkityksen ja sairaskertomusten mukaan saamisesta tai ihmiskaupassa uhritumisen tai lapsen edun huomioimisesta.

Hankkeella pyritään parantamaan viranomaisten välistä yhteistyötä ja kohdentamaan valvontaa tehokkaammin. Tavoitteena on, että poliisi pystyisi huomioimaan paremmin ja yhdenmukaisemmin haavoittuvuuden. Haavoittuvuuteen liittyvää tiedonkulkua viranomaisten välillä pyritään parantamaan. Maahanmuutosta ja palautustoiminnasta käydään yhteiskunnallista keskustelua. Oikean tiedon tarve on suuri. Hankkeella tuotetaan tietoa maastapoistamistoimintaan liittyvistä inhimillisistä tekijöistä. Hanke edistäisi humaania palautustoimintaa.

¹⁸⁴ Lähde: Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM, Helsingin toimisto.

12. Muuttoliike ja kehitys

Suomi on kehityspolitiikassaan korostanut johdonmukaisuutta eri politiikka-alojen kesken, jotta edellytyksiä kehitysmaiden kestäväälle kehitykselle pääsee syntymään.

Painopisteitä ovat olleet ruokaturvan, kaupan, verotuksen ja turvallisuuden lisäksi myös maahanmuutto. Konkreettisia kansallisen tason toimenpiteitä ovat olleet muun muassa valtionhallinnon eri toimijoiden yhteistyön sekä EU-asioiden koordinoinnin tiivistäminen¹⁸⁵.

Vuonna 2020 **Ulkoministeriössä toteutettiin jälleen muuttoliikeviestintää**¹⁸⁶, jonka tavoitteena on vaikuttaa säännösten vastaisen muuttoliikkeen perimmäisiin syihin. Muuttoliikeviestinnällä tarkoitetaan siirtolaisuuden lähtö-, kauttakulku- ja/tai kohdemaan suunnattua ja/tai paikan päällä tehtävää viestintää, jonka tavoitteena on tavalla tai toisella vaikuttaa muuttoliikkeisiin. Viestintää on toteutettu ulkoministeriössä eduskunnan osoittamalla määrärahalla vuosina 2016 – 2019. Vuonna 2020 muuttoliikeviestintä kytkettiin hallitusohjelman määrittelemään kertaluonteiseen tulevaisuusinvestointiin ja sitä toteutetaan osana ulkoministeriön normaalia toimintaa nykyisen hallituskauden ajan. Muuttoliikeviestinnän taustalla vuoden 2015 kiihtynyt maahanmuutto, mikä edelleen ja osaltaan määrittelee muuttoliikeviestinnän keskeisimmät kohdemaat.

Suomi toteuttaa säännösten vastaisen muuttoliikkeen perimmäisiin syihin vaikuttavaa viestintää Irakissa, Afganistanissa ja Somaliassa ehkäisemällä paikallisten kokemaa näköalattomuutta ja tukemalla maiden myönteistä kehitystä. Irakissa ja Afganista-

nissa tarjotaan oppia rauhantyöstä ja mediavaikuttamisesta nuorille järjestettävissä työpajoissa. Somaliassa on puolestaan kuvattu henkilödokumentteja anteeksiannosta ja koston kierteen murtamisesta, joiden kautta nuoria kannustetaan sovintoon ja rauhanrakentamiseen.

Vuonna 2020 jatkettiin rauhaa ja sovintoa edistävä nuorille suunnattua projektia ”Salam for Peace” Irakissa, Somaliassa ja Afganistanissa. Vuonna 2020 projekti sai jatkoa vuosittain järjestettävien työpajojen muodossa vuoteen 2023 saakka. Hankkeen tarkoituksena on antaa irakilaisille ja afganistanilaisille nuorille mahdollisuus verkostoitua ja saada oppia rauhantyöstä ja mediavaikuttamisesta.¹⁸⁷

Rauhanhankkeen työpajat järjestettiin Kabulissa 11–14.10. ja Erbilissä 27–29.11. Molemmat onnistuttiin järjestämään fyysisesti ja Suomesta käsin osallistuttiin virtuaalisesti. Somalian rauhanhankkeessa kuvattiin vuonna 2020 kahta lyhytdokumenttia ja kolmannen kuvaukset saatiin myös käynnistettyä.

Hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäistä tai hidastaa esimerkiksi niiden syiden syntymistä, joiden vuoksi nuoret kokevat näköalattomuutta, syrjäytymistä, radikalisoitumista ja turvautuvat laittomiin keinoihin kuten ihmissalakuljettajiin tai liittyvät terrorismia kannattaviin ääriajattelijoihin. Projektin aikana pyrittiin edistämään muun muassa rauhaa, konfliktinratkaisua ja nuorten uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin sekä vahvistaa nuorten mediaosaamista ja tarjota heille mahdollisuuksia kansainväliseen verkostoitumiseen.

¹⁸⁵ Ulkoministeriö, Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet, <https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet> (Viitattu 17.4.2020)

¹⁸⁶ Ulkoministeriö, sähköpostihaastattelu 16.12.2020

¹⁸⁷ https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/ulkoministeri-c3-b6-jatkaa-nuorten-rauhanty-c3-b6n-tukemista-irakissa-ja-afganistanissa-salam-hankkeella (Viitattu 15.4.2021)

Lähteet

VIRANOMAISLÄHTEET

Euroopan muuttoliikeverkosto (2019), Maahanmuutto- ja turvapaikkasanasto 6.0: Suomenkielinen laitos. Helsinki: Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN).

Sisäministeriö (2018), Töihin Suomeen - Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi, Sisäministeriön julkaisu 1/2018, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-176-3> (Viitattu 16.4.2020)

Valtioneuvoston päätös turvapaikanhakijoiden ottamisesta Suomeen SM/2020/16
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatokset?decisionId=0900908f806891e1> (Viitattu 13.4.2021)

THL, Turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastuksen valtakunnallinen kehittämishanke (TERTTU)
<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/turvapaikanhakijoiden-alkuterveystarkastuksen-valtakunnallinen-kehittamishanke-terttu-> (Viitattu 14.4.2021)

Työ- ja Elinkeinoministeriö, Kotoutumisen Indikaattorit-tietokanta
<https://kotouttaminen.fi/kotoutumisen-indikaattorit> (Viitattu 14.04.2021)

Valtioneuvoston Selvitys- ja tutkimustoiminta, Tavoitteena syrjimätön työelämä: Tutkittua tietoa nykytilasta ja keinoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi
<https://tietokayttoon.fi/-/tavoitteena-syrjimaton-tyoelama-tutkittua-tietoa-nykytilasta-ja-keinoja-yhdenvertaisuuden-edistamiseksi> (Viitattu 14.4.2021)

THL, Vahva ja ajantasainen kotoutumisen tietopohja ja tutkittua tietoa kotoutumisesta (FinMonik 2)
<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/vahva-ja-ajantasainen-kotoutumisen-tietopohja-ja-tutkittua-tietoa-kotoutumisesta-finmonik-2-> (Viitattu 14.4.2021)

THL, Koronaepidemian vaikutukset ulkomailla syntyneiden hyvinvointiin (MigCOVID)
<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/koronaepidemian-vaikutukset-ulkomailla-syntyneiden-hyvinvointiin-migcovid-> (Viitattu 14.4.2021)

Oikeusministeriö, Ihmiskaupan vastainen työ, Hanke nro OM031:00/2020
<https://oikeusministerio.fi/ihmiskaupan-vastainen-tyo-hanketiedot-ja-asiakirjat> (Viitattu 15.4.2021)

Sisäministeriö, Esiselvitys kansalaisuutta koskevien säännösten muutostarpeista SM046:00/2019
<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM046:00/2019> (Viitattu 15.4.2021)

THL, Ihmiskaupan uhrien asumispalvelut
<https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/ihmiskaupan-uhrien-asumispalvelut> (Viitattu 15.4.2021)

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2020), Tilannekatsaus 1.1.–31.12.2020, http://www.ihmiskaupa.fi/files/525/Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_1.1.-_31.12.2020.pdf (Viitattu 18.3.2021)

VIRANOMAISTEN TIEDOTTEET JA VERKKOUUTISET

<https://intermin.fi/-/suomen-rajaliikennetta-aletaan-rajoittaa-elakkeella-olevia-rajavartijoita-ja-poliise-ja-voidaan-kutsua-toihin> (Viitattu 30.3.2021)

https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyoperaisen-maahanmuuton-hallinto-siirtyy-tyo-ja-elinkeinoministerioon (Viitattu 29.3.2021)

<https://intermin.fi/-/sisaministerio-selvittaa-maahanmuuttohallinnon-voimavaroja-ja-vaikuttavuutta> (Viitattu 30.3.2021)

<https://intermin.fi/-/uusi-maahanmuuttohallinnon-henkilotietolaki-selkeyttaa-saantelya-ja-tukee-oikeusturvaa> (Viitattu 9.4.2021)

<https://migri.fi/-/uusi-selvitys-tarkastelee-viranomaisten-selvittamisvelvollisuutta-ja-tiedonhankintaa-ulkomaalaisasioissa?ref=newsroom> (Viitattu 9.4.2021)

<https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaikutti-hakemusten-maaraan> (Viitattu 24.03.2021)

<https://www.studyinfinland.fi/future-is-made-in-finland> (Viitattu 12.4.2021)

<https://tem.fi/ulkomaalaislainsaadannon-ja-lupamenettelyjen-kehittamishanke> (Viitattu 12.4.2021)

<https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvaisikaytto> (Viitattu 30.3.2021)

<https://intermin.fi/-/10616/hallitus-linjasi-kausityovoiman-saatavuuden-turvaamisesta> (Viitattu 30.3.2021)

<https://intermin.fi/-/tiettyjen-riskimaiden-marjanpoimijoiden-maahantuloa-rajoitetaan> (Viitattu 12.4.2021)

<https://tem.fi/-/maahanmuuttajien-ohjaus-neuvonta> (Viitattu 12.4.2021)

<https://intermin.fi/-/perheenyhdistamista-koskevaa-lainsaadantoa-tarkastellaan-lapsen-edun-toteutumisen-edistämiseksi> (Viitattu 30.3.2021)

<https://minedu.fi/-/perusopetuksen-poikkeuksellisia-opetusjarjestelyita-koskevat-saannokset-voimaan-elo-kuussa-muutoksia-myos-ammattillisiin-nayttoihin-ja-korkeakoulujen-poissaolosaantoihin> (Viitattu 12.4.2021)

<https://minedu.fi/-/1410877/talent-boost-toimenpideohjelma-hyvaisyttiin-ministerityoryhmissa> (Viitattu 12.4.2021)

<https://minedu.fi/laatuohjelmat> (Viitattu 12.4.2021)

<https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaikutti-hakemusten-maaraan> (Viitattu 25.03.2021)

<https://intermin.fi/-/ulkomaalaislakiin-tehtyjen-muutosten-yhteisvaikutusta-selvitetaan> (Viitattu 13.4.2021)

<https://migri.fi/-/turvapaikanhakijoiden-osaaminen-esille-ja-lisaa-aktivoivaa-tekemista-vastaanottokeskuksiin?ref=newsroom> (Viitattu 13.4.2021)

<https://migri.fi/-/maahanmuuttoviraston-eit-selvitys-on-valmistunut-tuloksia-hyodynnetaan-kehitystyossa?ref=newsroom> (Viitattu 13.4.2021)

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-otti-kantaa-eu-n-laajaan-maahanmuutto-ja-turvapaikkapolitiikan-uudistukseen> (Viitattu 13.4.2021)

<https://tem.fi/-/lakimuutokset-kolmansien-maiden-kansalaisten-oikeudesta-tyoskennella-huoltovarmuuden-ja-tyomarkkinoiden-toimivuuden-kannalta-tarkeissa-tehtavissa-voim> (Viitattu 16.4.2021)

<https://migri.fi/-/kiintiopakolaistilastot-2020-julki-korona-vaikutti-valintojen-jarjestelyihin> (Viitattu 13.4.2021)

<https://intermin.fi/-/yhteisojen-roolia-kiintiopakolaisten-kotoutumisen-edistamisessa-selvitetaan> (Viitattu 13.4.2021)

<https://intermin.fi/-/suomi-vastaanottaa-11-alaikaista-turvapaikanhakijaa-kreikasta-tulipalon-tuhoamalta-morian-leirilta> (Viitattu 14.4.2021)

<https://migri.fi/-/turvapaikanhakijaperheille-ja-lapsille-entista-kattavammin-tukea-vastaanottokeskuksissa?ref=newsroom> (Viitattu 14.4.2021)

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ihmiskaupan-torjuntaa-tehostetaan-viranomaisten-ja-jarjestojen-yhteistyolla> (Viitattu 15.4.2021)

<https://migri.fi/-/ainutlaatuinen-hanke-kehittaa-ihmiskaupan-uhrien-tyoelamaosaamista?ref=newsroom> (Viitattu 15.4.2021)

<https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvaisikaytto-esitys-lausunnolle> (Viitattu 15.4.2021)

<https://intermin.fi/-/laittoman-maahantulon-ja-maassa-oleskelun-vastainen-toimintaohjelma-paivitetaan> (Viitattu 15.4.2021)

<https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet> (Viitattu 17.4.2020)

https://um.fi/ajankohtaista/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/ulkoministeri-c3-b6-jatkaa-nuorten-rauhanty-c3-b6n-tukemista-irakissa-ja-afganistanissa-salam-hankkeella (Viitattu 15.4.2021)

MEDIA

YLE 26.6.2020, Maahanmuuttajat korkeakouluun selvästi kantasuomalaisia harvemmin – eri taustojen vaikutus kouluttautumiseen selvitetään (Viitattu 8.4.2020 2021)

Iltalehti 26.6.2020, Pääkirjoitus: Tapaus Mäenpää on murheellinen monista syistä – ja se antaa haljun kuvan sananvapauskeskustelusta (Viitattu 8.4.2020 2021)

YLE 22.9.2020, Korkein oikeus: Väkivaltainen uusnatsijärjestö PVL ei nauti sananvapauden suojaa, joten se on lakkautettava (Viitattu 8.4.2020 2021)

Helsingin Sanomat 23.9.2020, EU:n uusi maahanmuuttopaketti antaa jäsenmaille kaksi vaihtoehtoa: tultiin tai palautuksissa auttaminen – Ministeri Ohisalo pitää mallia ”raikkaana ja kiinnostavana” (Viitattu 8.4.2020 2021)

YLE 29.1.2020, Hallitus kokoontui iltakouluun ruotimaan työllisyystavoitettaan – työministeri lupasi uusia avauksia työperäisestä maahanmuutosta (Viitattu 8.4.2020 2021)

Iltalehti 18.2.2020, Työvoimaennuste paljastaa kuntien ahdingon: Mistä 8 000 sairaanhoitajaa? (Viitattu 8.4.2020 2021)

Turun Sanomat 5.5.2020, Ulkoministeri Ukrainan ratkaisusta päästää kausityöntekijöitä Suomeen: ”Paine kasvoi suureksi, koska työsopimuksia oli jo” (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Turun Sanomat](#) 7.7.2020, Syntyvyyden kasvu ei vähentäisi väestön ikääntymisen aiheuttamia ongelmia – työperäinen maahanmuutto nopeampi keino kohentaa julkista taloutta (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 8.9.2020, Väestöliitto patistaa tekemään lisää vauvoja – järjestö on huolissaan syntyvyyden laskusta nälkävuosien tasolle (Viitattu 8.4.2020 2021)

[MTV Uutiset](#) 23.8.2020, Intiasta Suomeen saapuneita kausityöntekijöitä ei testattu Helsinki-Vantaalla (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 12.2.2020, Vihreiden Kari: Esitys alaikäisten turvapaikanhakijoiden tuomisesta Kreikasta ei voinut tulla yllätyksenä keskustalle (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 3.3.2020, Lapsen oikeudet eivät toteudu lähes puolissa perheenyhdistämispäätöksistä, toteaa yhdenvertaisuusvaltuutettu (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 8.9.2020, Väestöliitto haluaa lisää maahanmuuttoa, koska se voi purkaa eläkepommien – Uudellemaalle muutetaan jo nyt enemmän ulkomailta kuin maakunnista (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 12.10.2020, THL: Perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät nopeammin kuin muut pakolaisryhmät (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 17.3.2020, Ammattikorkeakoulut peruvat huhtikuun pääsykokeet koronan vuoksi – tilalle valintatehtäviä verkossa, todistusvalinta pääväylä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 8.7.2020, KHO: Poliisiammattikorkeakoulu sai eväitä Venäjän kaksoiskansalaisen opiskelupaikan mahdollisen painostusriskin takia (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 4.6.2020, Yliopiston koronapäätökset tekevät selvän loven opiskelija-asuntojen kysyntään Itä-Suomessa – vaihto-opiskelijoita ei oteta vastaan syksyllä, etäopetus jatkuu (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Aamulehti](#) 29.2.2020, Turkin mukaan jo 18 000 ihmistä on ylittänyt rajan EU:n puolelle – Erdoğan sanoo, että raja pysyy auki (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 28.2.2020 Hovioikeus hylkäsi irakilaisien kaksosveljesten syytteet terroristisista murhista (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 25.2.2020, Nämä ovat kokoomuksen seitsemän ehdotusta terrorismilainsäädännön kiristämiseksi: "Kansalaisuus voitava perua, terroristijärjestöön kuuluminen rikolliseksi" (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 21.2.2020, Hallitus vahvistaa: Suomi on päättänyt hakea 175 turvapaikanhakijaa Välimeren pakolaisleireiltä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 29.2.2020, Uutissuomalainen: Kaksi viidestä ottaisi alaikäiset lapset Suomeen Kreikan pakolaisleireiltä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltasanomat](#) 1.3.2020, "Portit Eurooppaan auki" – Suomen hallitus vaikenä Turkin ja Kreikan rajan tilanteesta (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 11.3.2020, Perussuomalaiset jätti välikysymyksen turvapaikkapolitiikasta, mukaan lähti vain nyt-liike (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Aamulehti](#) 17.6.2020, Ensimmäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikasta Suomeen heinäkuussa – koronapandemia ja erityisjärjestelyt viivästyttivät tuloa (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 13.5.2020, Laajennettu työnteko-oikeus koskisi 1 000 turvapaikanhakijaa – "Turvapaikkajärjestelmää ei ole tarkoitettu työvoiman maahanmuuttoon (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 24.6.2020, Maahanmuuttovirasto sulkee 7 vastaanottokeskusta – turvapaikanhakija Omar Abdulle tustusta keskukselta poismuuttaminen tuntuu vaikealta (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 26.6.2020, Eduskunta ei antanut lupaa syyttää perussuomalaisten Mäenpäättä – Halla-ahon mukaan asian käsittely ”häpeällinen farssi”, näin kansanedustajat äänestivät (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 9.7.2020, Suomeen jäänyt satoja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita, arvioi Kuntaliitto (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Kaleva](#) 7.7.2020, Ensimmäiset alaikäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikan leireiltä tällä viikolla – karanteenijärjelyn jälkeen heidät sijoitetaan ympäri Suomen (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 9.9.2020, Kreikan isoimmalla siirtolaisleirillä suuri tulipalo, Lesbokselle hätätila – ”Koko leiri on tulesa” (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Keski-Uusimaa](#) 9.9.2020, Migri: Osa Suomeen tulevista turvapaikanhakijoista ollut ainakin jossain kohtaa tuhoutuneella Morian leirillä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 11.9.2020, Suomi vastaanottaa 11 alaikäistä turvapaikanhakijaa Kreikasta tulipalon tuhoamalta Morian leiriltä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 13.2.2020, Sisäministeri Ohisalo toisi perheettömiä lapsia Kreikan leireiltä: Yli 90 prosenttia heistä on 14–17-vuotiaita (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Kaleva](#) 24.4.2020, LM:n tiedot: Kreikasta on tulossa Suomeen 20-30 turvapaikanhakijaa todennäköisesti toukokuussa: ”Tilat ja karanteenijärjestelyt ovat valmiina” (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Kaleva](#) 4.6.2020, Migri: Suomeen on toivottu myös tyttöjä – ensimmäiset alaikäiset Kreikan leireiltä Suomeen kesäkuun aikana (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 15.7.2020 Hallitus valmistelee perheenyhdistämistä koskevien tulorajojen poistamista alaikäisiltä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Kaleva](#) 18.9.2020, Tavoite erityisesti tyttöjen auttamisesta karkaamassa – Välimeren maiden leireiltä Suomeen siirretyt pääasiassa poikia (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 23.1.2020, Tämän takia maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa – tuore selvitys lyö fakat pöytään (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 25.2.2020, Kristillisdemokraateilta lakiehdotus: Työttömyystuesta 10 prosenttia pois, jos ei osaa riittävästi suomea tai ruotsia (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Hämeen Sanomat](#) 27.2.2020, Lapsikaappaukset ovat lisääntyneet viime vuosina Suomessa (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 9.7.2020, Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden nuorten jälkihuollon yläikäraja nousee 25 vuoteen (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 12.11.2020, Kyselytunti toi nuorisojengit eduskuntaan – Ohisalo painotti hallituksen liisänneen poliisin resursseja ja nuorten koulutusmahdollisuuksia (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 26.11.2020, Ulkomaalaistaustaisten vanhempien lapset ovat Suomessa muita lapsia heikommissa asemassa, selviää tutkimuksesta (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Lapin Kansa](#) 19.1.2020, Migri tilasi sopivampia lausuntoja – Maahanmuuttovirasto yritti vuosi sitten syrjäyttää kaksi turvapaikanhakijoista lausuntoja antavaa lääkäriä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Kainuun Sanomat](#) 23.4.2020, Palautetun irakilaismiehen kuolemaa epäillään keksytyksi – Näin sisäministeri pahoitteli Suomen viranomaisten toimintaa viime syksynä (Viitattu 8.4.2020 2021) (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 2.1.2020, Itävallan konservatiivien ja vihreiden hallitusohjelmaluonnoksessa mukana muun muassa huivikielto (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 21.2.2020, IL: Hallitus pääsi sopuun Välimereltä tuotavista turvapaikanhakijoista – Suomeen 175 ihmistä leireiltä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Turun Sanomat](#) 2.3.2020, Tuhannet pakolaiset pyrkivät Kreikkaan, kun Turkki ilmoitti päästävänsä heidät eteenpäin – rajalla kahakoitiin viikonloppuna ja yhden väitetään kuolleen (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 7.3.2020, Hallitus pähkäilee turvapaikanhakijoiden jalkapantoja – rajunkuuloinen keino voikin helpottaa palautusta odottavien asemaa (Viitattu 8.4.2020 2021)

[YLE](#) 14.5.2020, Rajavartiolaitos paljasti ihmissalakuljetusringin Helsinki-Vantaalla – ihmisiä viety Manner-Euroopasta Isoon-Britanniaan noin 8 000 euron hinnalla (Viitattu 15.4.2020 2021)

[YLE](#) 31.1.2020, Veijo Baltzarin rikosepäilyt laajenivat ja uusia uhreja ilmeni: epäillään nyt myös törkeästä raiskauksesta (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 5.7.2020, Siivoton ala (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Ilta-Sanomat](#) 2.12.2020, Veijo Baltzar sai syytteet ihmiskauppa- ja seksuaalirikoksista – oikeudenkäynti alkaa ensi viikolla (Viitattu 8.4.2020 2021)

[MTV Uutiset](#) 22.8.2020, Voisivatko seksityöntekijät työskennellä yhteisissä työtiloissa? Uutissuomalainen: Näin puolueet vastaavat (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Iltalehti](#) 20.8.2020, Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä yritetään suitsia - Ministeri: "Nyt tehdään kurssin muutos" (Viitattu 8.4.2020 2021)

[MTV Uutiset](#) 21.8.2020, Viidessä vuodessa 8 uhrista 380:een: Ihmiskaupan uhrien määrä paisui valtavaksi rikosuhrinäivystyksessä – tällainen on tyypillinen hyväksikäytetty työntekijä (Viitattu 8.4.2020 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 3.9.2020, Etyj: Suomella merkittäviä haasteita ihmiskaupan torjumisessa (Viitattu 15.4.2020 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 10.9.2020, Thaimaalaisiin marjanpoimijoihin kohdistunutta ihmiskauppaa käsitellään korkeimmassa oikeudessa (Viitattu 15.4.2020 2021)

TUTKIMUKSET

Heikkilä, Elli (2020) Esipuhe. Elli Heikkilä (toim.), Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka. In Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration. X Muuttoliikesymposium 2019. Julkaisuja 39. Turku: Siirtolaisuusinstituutti

Martikainen, Tuomas & Pirkko Pitkänen (toim.) (2020) Muuttoliikkeiden vuosisata. Julkaisuja 37. Turku: Siirtolaisuusinstituutti. 90 s.

Saukkonen, Pasi: Vimmainen maailma. Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista. Julkaisuja 35. Turku: Siirtolaisuusinstituutti 2020

Pitkänen, Ville, Pasi Saukkonen & Jussi Westinen: How different are we? Survey results on identities, values and attitudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities. Helsinki: E2 Research 2020

Helena, T., Nina, S. and Taija, K. eds., (2020). Terveyspalvelut tutuiksi: Mateas : maahanmuuttajat terveyspalveluiden asiakkaina. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-40-3> (Viitattu 09.04.2021)

Salli, A. (2020). Maahanmuuttajien kuntoutuksen kehittämishanke. Kehittämistä, kokeilua, kohtaamisia ja taitojen vahvistumista. Kuntoutusta kehittämässä, Helsinki: Kela. Saatavilla https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321982/Kuntoutustakehittamassa24_saavutettava.pdf (Viitattu 9.4.2021)

Varjonen, S., Vuorento, M., Pitkänen, S., Vilhunen, T. and Hautamäki, L. (2020). Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa. Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus, Helsinki: Kela. Saatavilla: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321978/Kuntoutustakehittamassa23_saavutettava.pdf (Viitattu 9.4.2021)

Finell, Eerika, Inga Jasinskaja-Lahti, Marja Tiilikainen, Nasteho Hasan, Fairuz Muthana (2020) Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking migrants in Finland. PsyArXiv Preprints. November 24. doi:10.31234/osf.io/q2v7r

Ahonen-Coly, S., Halme, K., Hietalahti, A., Lang, T., Rätty, M., Saari, E. and Viinamäki, L. (n.d.). Maahanmuuttajaopiskelijan ääni - näkökulmia opintoihin ja työelämään Suomessa. Helsinki: Laurea Ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-599-3> (Viitattu 9.4.2021)

Koskela, Kaisu (2020) Negotiating the 'migrant elite' : Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland (Väitöskirja), Helsingin yliopisto, Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/317814> (Viitattu 9.4.2021)

Jousmäki, H. (2020). Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutusmahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla Selvityshankkeen raportti. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys

Lilja, I., Kervinen, E., Lietonen, A., Olus, N., Viuhko, M. and Jokinen, A. (2020). Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU. Helsinki: HEUNI.

Skogberg, N.; Garoff, F.; Omar, A. Ahmed Haji; Koponen, P.; Klemettila, K-L; Castaneda, A. E. (2020) Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland: project results. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30:V76-V76

Tuomisto, K.; Tiittala, P.; Keskimäki, I.; Helve, O. (2020): Governance of health services for asylum-seekers in Finland. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30

Snellman, Olli (2020) Aikuisten turvapaikanhakija- ja pakolaisasiakkaiden kokemat ja terapeuttisissa keskusteluissa kuvaamat ongelmat, auttavat tekijät ja hyödylliset muutokset (väitöskirja), Jyväskylän Yliopisto, Saatavilla <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/67520> (Viitattu 8.4.2021)

Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Kati, Jaana Vuori (2020) Small agency and precarious residency in Afghan refugee families. In Johanna Hiitola, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) Family life in transition: Borders, Transnational Mobility and Welfare Society in Nordic Countries. London: Routledge, 177-187.

Asunta, Maria & Seppänen, Erkki (2020): Turvapaikka uutisissa: mediakatsaus 2015–2020. Turku, Kovasana kustannus

Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:10, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7> (Viitattu 17.4.2020)

Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:11, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-489-1> (Viitattu 17.4.2020)

Saukkonen, Pasi (2020) Suomi omaksi kodiksi. Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus

Leisko, Satu (2020) Koti suomesta (selkokirja): Nuorten maahanmuuttajien tarinoita uudesta kotimaastaan, Avain, Helsinki

- Juntunen, Marko (2020) Matkalla islamilaisessa Suomessa, Helsinki: Vastapaino
- Martikainen, Tuomas (2020) Finnish Muslims' Journey from an Invisible Minority to Public Partnerships. *Temenos*, 56 (1), 33–51. Saatavilla: <https://journal.fi/temenos/article/view/77424/53958> (Viitattu 14.4.2021)
- Poliisiammattikorkeakoulu (2020) Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019, <http://www.theseus.fi/handle/10024/345708> (Viitattu 14.4.2021)
- Kela (2020), Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018, <http://urn.fi/URN:NBN:-fi-fe2020120198868> (Viitattu 14.4.2021)
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut.
- Selvityksen loppuraportti, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-542-3> (Viitattu 14.4.2020)
- Heino, E & Lillrank, A 2020, 'Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataus-taiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä', *Sosiologia*, Vuosikerta. 57, Nro 4.
- Torpan, Karin; Sinitsyna, Anastasia; Kahrik, Anneli; Kauppinen, Timo M.; Tammaru, Tiit: Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility. *HOUSING STUDIES*. 2020 <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1849574> (Viitattu 15.4.2021)
- Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) (2020), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge
- Turjanmaa, Elina & Jasinskaja-Lahti, Inga (2020) Thanks but no thanks? Gratitude and indebtedness within intergenerational relations in immigration context. *Family Relations*, 69(1), 63–75.
- Tiilikainen, Marja (2020) Finnish Somali fathers, respectability, and transnational family life. Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge, 131-141.
- Iikkanen, Päivi (2020). *The role of language in integration: a longitudinal study of migrant parents' trajectories* (väitöskirja), Jyväskylän Yliopisto, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8306-2> (Viitattu 15.4.2021)
- Intke-Hernandez, M. (2020). *Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat: etnografinen tutkimus kieliyh-teisöön sosiaalistumisesta*. (väitöskirja), Helsingin Yliopisto Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6838-2> (Viitattu 15.4.2021).
- Esberg, Riti (2020) *Iranista Suomeen muuttaneiden naisten sosiaaliset suhteet ja niiden merkitys yhteiskuntaan kiinnittymisessä* (väitöskirja), Turun Yliopisto, Saatavilla <https://www.utupub.fi/handle/10024/150451> (Viitattu 15.4.2021)
- Tervola, J (2020) Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland. *Comparative Migration Studies* 8(28)
- Lietonen, A., Jokinen, A. and Ollus, N. (2020). Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua. Työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 93b.
- Lietonen, A., Jokinen, A. and Pekkarinen, A.-G. (2020). Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 94.
- Ylinen, P., Jokinen, A., Pekkarinen, A.-G., Ollus, N., Jenu, K.-P. and Skur, T. (2020). Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen. Helsinki: HEUNI Publication Series no. 95b.

VIITATTU LAINSÄÄDÄNTÖ, LAKIMUUTOKSET JA OIKEUSKÄYTÄNTÖ

Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 208/2020

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200208> (Viitattu 16.4.2021)

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskente-
lyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 209/2020 <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200209>
(Viitattu 16.4.2021)

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yh-
teydessä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200210> (Viitattu 16.4.2021)

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työ-
harjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200211> (Viitattu 16.4.2021)

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut

KHO:2020:30

KHO:2020:37

KHO:2020:61

KHO: 2020: 91

KHO: 2020: 94

KHO:2020:130

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Maahanmuuttovirasto
PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto

0295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

ISBN 978-952-7427-12-5 (PDF)
ISBN 978-952-7427-14-9 (Nid.)

European Migration Network (EMN)

Finnish Immigration Service
P.O. BOX 10
FIN-00086 Finnish Immigration Service

+358 (0) 295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) perustettiin neuvoston päätöksellä 14. päivänä toukokuuta 2008. Se saa taloudellista tukea Euroopan unionilta. Euroopan muuttoliikeverkoston tavoitteena on vastata yhteisön toimielinten sekä jäsenvaltioiden viranomaisten ja laitosten tarpeeseen saada tietoa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioista. EMN tuottaa ajantasaista, puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa politiikan suunnittelun tueksi Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa. EMN antaa lisäksi yleisölle tietoa kyseisistä asioista.

The EMN was established by Council Decision 2008/381/EC. It is financially supported by the European Union. The objective of the EMN is to meet the information needs of Community institutions and of Member States' authorities and institutions by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The EMN also serves to provide the general public with such information.

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2020

Annual Report on Migration and Asylum

Finland 2020

Published by:
European Migration Network 2021

Overall responsibility:
Senior Adviser Tuukka Lampi (EMN Finland)
Coordinator Rafael Bärlund (EMN Finland)

The report has been published and printed in Finnish and English under the following ISBN codes:
ISBN 978-952-7427-12-5 (PDF)
ISBN 978-952-7427-15-6 (Printed volume)

Contents

Executive summary	5
Overview 2020	6
1. Introduction	7
1.1. Structure of the immigration administration.....	8
2. Overview of migration and asylum policy developments in 2020	12
2.1. Immigration policy	12
2.2. Migration in public dialogue and the media	13
2.3. Research on migration	18
2.4. Other general developments related to immigration	19
3. Legal migration	20
3.1. Labour migration	20
3.2. Research on labour migration	23
3.3. Developments related to labour migration	24
3.4. Family reunification	26
3.5. Legislative amendments and other developments related to family reunification	28
3.6. Students.....	29
3.7. Legislative amendments and other developments related to student migration	30
4. International protection including asylum.....	31
4.1. Asylum seekers	31
4.2. Legislative amendments related to international protection	32
4.3. Developments related to international protection	32
4.4. Participation in EU-level operations.....	33
4.5. Case law related to international protection	34
4.6. Research on international protection	35
4.7. Quota (resettled) refugees	36
4.8. Developments related to quota refugees	36
4.9. Reception.....	37
4.10. Developments related to reception	38

5. Unaccompanied minors and other vulnerable groups	39
5.1. Unaccompanied minors	39
5.2. Unaccompanied minors and other vulnerable groups: developments	40
6. Integration	41
6.1. Legislative amendments and other developments related to integration	41
6.2. Developments related to integration	41
6.3. Research on integration	43
7. Citizenship and statelessness	46
7.1. Legislative amendments and other developments related to citizenship	48
8. Borders, Schengen and visas	49
8.1. Border control	49
8.2. EU cooperation	50
8.3. Other developments in border control	51
8.4. Schengen	52
8.5. Visa policy	52
8.6. Visa policy development	53
9. Irregular migration and migrant smuggling	54
9.1. Legislative amendments and other developments related to irregular migration and smuggling in human beings	55
10. Actions addressing trafficking in human beings	56
10.1. Residence permits issued to victims of trafficking in human beings	56
10.2. Victims of trafficking in human beings included in the assistance system	56
10.3. Developments related to trafficking in human beings	58
10.4. Research on trafficking in human beings	59
11. Return and readmissions	60
11.1. Removal decisions	60
11.2. Voluntary return	61
11.3. Other developments related to return and readmissions	61
12. Migration and development	62
Sources	63

Executive summary

In Finland, 2020 was another diverse and active year in the various areas of migration. The global COVID-19 pandemic affected nearly all aspects of international migration in Finland and around the world. The pandemic restricted international mobility everywhere and it was reflected in lower volumes in all areas of migration.

There were also administrative reforms in migration during the year. Perhaps the most significant organisational reform was the transfer of the administration of labour migration to the Ministry of Economic Affairs and Employment to improve the efficiency of processing of applications. Following this decision, the Ministry of Economic Affairs and Employment has been responsible for policy, legislation and the development of permit processes related to the migration of workers, students and researchers since the beginning of 2020.

Public discussion on migration in 2020 was focused on the general debate around migration as well as international protection in particular. In the general debate on migration, questions related to racism were highlighted, whereas the situation in Greece attracted media attention in the area of international protection. The news coverage of asylum seekers entering Finland was steady throughout the year. The COVID-19 pandemic was reflected to some extent in all discussion around migration. Difficulties related to the immigration of seasonal workers made headlines in the spring and summer in particular.

The COVID-19 pandemic also had an impact on legislation. During the period 9 April 2020–31 October 2020, temporary regulations were in effect concerning the right of third-country nationals to work in duties central to the security of supply and to the functioning of the labour market. These provisions increased flexibility and enabled exemptions related to the right of foreign nationals to work in different sectors.

There was a substantial decrease in the number of residence permits issued on the grounds of employment compared to the previous year. However, in spite of the impacts of the pandemic, employment was the most common grounds of application for a first residence permit, as was the case in the previous year. There was also a substantial decline in the total number of residence permit applications submitted on the grounds of studying.

In spite of the general decline in the number of residence permits caused by the COVID-19 pandemic, family ties were still the most common reason for migrating to Finland in 2020.

The number of asylum seekers entering Finland decreased significantly in 2020 compared to the previous years. This was mainly due to the restrictions caused by the COVID-19 pandemic. Most of the asylum applications submitted in 2020 were subsequent applications. The number of unaccompanied minors increased slightly from the previous year, but this was partly due to the Government's decision to relocate asylum seekers from Greece to Finland. No quota selection visits were made by Finnish authorities in 2020 due to the COVID-19 pandemic. Nevertheless, even during the pandemic, Finland continued to receive quota refugees and by conducting remote interviews and dossier selection.

One of the most significant legislative amendments related to integration policy in 2020 was increasing the age limit of after-care to 25 years to improve the position of young asylum seekers. In the area of integration, several development projects were started and a lot of research on the subject was published during the year.

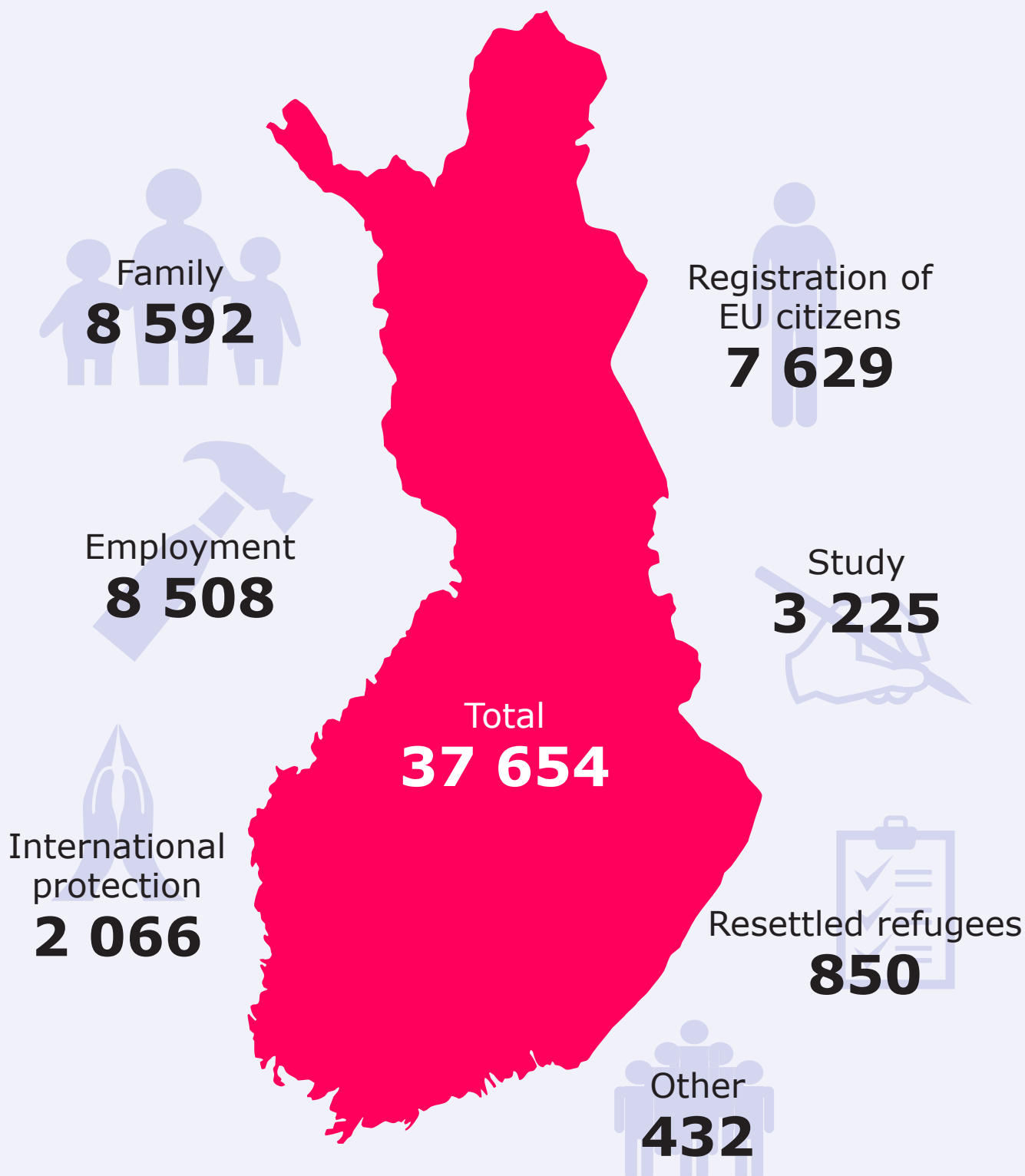
In naturalisations a notable trend was the emergence of Iraqi nationals as the largest applicant group. Many of the Iraqi and Syrian refugees who arrived in 2015 satisfied the four-year minimum residence requirement in 2019, which was reflected in the application statistics.

In border control, the most significant change was the Government's decision to reinstate internal border controls due to the pandemic. There was a decline in the number of unauthorised border crossings as well as the statistics for irregular migration in general.

In the area of trafficking in human beings, 2020 was a busy year. A record-high number of applicants were admitted to the assistance system for victims of human trafficking. Most of them were victims of forced labour. It is also worth noting that the number of people admitted to the assistance system was higher for those who had become victims of human trafficking in Finland than abroad. One significant political reform was the establishment of a police unit specialising in crimes involving trafficking in human beings. The unit is scheduled to become operational in 2021.

Overview 2020

The figure includes the first residence permits issued by the Finnish Immigration Service to third-country nationals as well as the registration of the right of residence of EU-citizens and their family members. The largest group is third-country nationals who entered the country on the grounds of family ties. The second-largest group is third-country nationals who entered the country on the grounds of employment.

1. Introduction

The 2020 Annual Policy Report of the Finnish National Contact Point for the European Migration Network (EMN) presents the key developments in migration in 2020. The reference period of this report is from 1 January to 31 December 2020.

The National Contact Points for the European Migration Network produce annual reports on migration and asylum that describe the development of migration and asylum policy and present annual statistics.¹ The reporting process has two stages. In the first stage of reporting, the National Contact Points collect monitoring information on migration and asylum matters for the European Commission. The Commission uses the data in compiling an annual report on migration and asylum for the EU as a whole, as well as Norway. The Finnish National Contact Point collected the monitoring information from official resources and by allocating the responsibility for reporting to the relevant authorities responsible for each area. The participants in the reporting included the Finnish Immigration Service, the Ministry of the Interior, the Ministry of Economic Affairs and Employment, the Ministry of Education and Culture, the Ministry for Foreign Affairs, the Ministry of Social Affairs and Health, the Ministry of Justice, the National Police Board, the Finnish National Agency for Education, the National Bureau of Investigation, the Finnish Border Guard, the Office of the Non-Discrimination Ombudsman and the Association of Finnish Local and Regional Authorities. The Finnish National Contact Point for the European Migration Network was responsible for collecting statistical information.

This Annual Report on Migration and Asylum is the second part of reporting. It is primarily aimed at the national audience. It is the only document that annually reports compiled information on development

trends in migration-related matters in Finland. The key findings of the first part of the reporting process are included in this report. In addition, the report describes public debate on immigration in 2020 and presents key trends in immigration and asylum statistics. The media analysis concerning public debate in 2020 was conducted by Retriever in cooperation with the European Migration Network. The European Migration Network also publishes a separate statistical review, *Key figures on immigration 2020*.

The sources used in the report include various Internet-based reports by authorities in the field of migration, studies, statements and press releases. Pending legislative projects have been monitored using the Government Project Register and Parliamentary documents. In 2020, the National Contact Point also participated in various seminars related to migration in Finland and in other EU Member States in order to network with various producers of immigration research and to gather information on current national projects and international trends.

The Finnish National Contact Point of the European Migration Network produced this report in accordance with the network's general research guidelines. The terminology used in the report is based on the EMN Glossary published and maintained by the European Migration Network, the updated Finnish edition of which was created in February 2019.² The structure and headings of the report are based on a model jointly agreed on by the European Migration Network. The division into topics follows the structure used by the European Commission, which has also been adopted by the European Migration Network.

¹ The reporting duty is stipulated by Council Regulation 2008/381/EC, which was also the basis for establishing the European Migration Network.

² European Migration Network (2019), *Asylum and Migration Glossary 6.0: Finnish edition*. Helsinki: European Migration Network (EMN).

1.1. Structure of the immigration administration

The Finnish Government directs migration policy and its administration following the targets set in the Government Programme and the policies approved by the Government. The Prime Minister's Office is in charge of the coordination of EU issues in general.

The Ministerial Working Group on Internal Security and Strengthening the Rule of Law discusses matters relating to the development of judicial administration, prevention of exclusion, prevention of over-indebtedness, and realisation of fundamental rights. It also discusses matters of internal security and asylum and refugee policy. The ministerial working group is chaired by Minister of Justice Anna-Maja Henriksson. The other members are Minister of Local Government and Ownership Steering Sirpa Paatero, Minister of the Interior Maria Ohisalo, Minister of Social Affairs and Health Aino-Kaisa Pekonen and Minister of Defence Antti Kaikkonen.

The Ministry of the Interior, through the Migration Department, is in charge of immigration issues. Its tasks include the formulation of migration policy and the drafting of legislation on immigration and Finnish citizenship. The Ministry of the Interior is responsible for the performance guidance of the Finnish Immigration Service. Appropriations for the immigration administration are included in the Ministry of the Interior's budget proposal. In addition, the Ministry of the Interior coordinates activities related to migration between various branches of administration and represents Finland in migration issues in the European Union and on other international forums.

The Finnish Immigration Service (Migri) processes applications for residence permits, asylum and citizenship. The Finnish Immigration Service also guides the operations of reception centres, decides on refusals of entry and deportation, and is in charge of the granting of alien's passports. The Finnish Immigration Service operates under the Ministry of the Interior.

The Police monitor compliance with the Aliens Act, accept asylum applications and serve decisions. The Police also enforce decisions on deportation and refusal of entry. **The Ministry of the Interior's Police Department** is in charge of the strategic guidance and supervision of the police sector. **The National Police**

Board plans, leads, develops and supervises practical police operations carried out at **police departments**.

The Finnish Border Guard monitors entry into and departure from the country and carries out passport control. The Border Guard makes visa decisions at the border, if necessary, and receives applications for asylum. **The Headquarters of the Finnish Border Guard** operates under the Chief of the Finnish Border Guard and also acts as **the Ministry of the Interior's Border Guard Department**.

The Ministry for Foreign Affairs is responsible for visa policy. Finnish missions abroad grant visas and accept citizenship declarations and residence permit applications.

The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for directing integration matters. Together with the Ministry of the Interior, it monitors the volume and structure of labour migration and develops monitoring tools. Effective from the beginning of 2020, the Ministry of Economic Affairs and Employment is also responsible for policy, legislation and the development of permit processes related to the migration of workers, students and researchers. The responsibility for legislative projects related to the migration of workers, students and researchers was transferred from the Ministry of the Interior to the Ministry of Economic Affairs and Employment in 2020. Legislative drafting processes are carried out in cooperation with the Ministry of the Interior. The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for performance guidance pertaining to labour migration in cooperation with the Ministry of the Interior.

The Centre of Expertise in Integration operates as part of the Ministry of Economic Affairs and Employment. Its tasks include the creation of cooperation networks among the actors involved in integration across occupational and geographical boundaries. In order to lay a foundation for the planning and execution of integration activities, the Centre of Expertise compiles research, statistical and monitoring information, with the aim of enabling the development of integration effectiveness evaluation.

The administrative sector of the Ministry of Economic Affairs and Employment encompasses **the Centres for Economic Development, Transport and the Environment (ELY Centres)** that handle tasks re-

lated to immigration, integration and good ethnic relations on a regional basis as well as **the Employment and Economic Development Offices** the work permit units of which make preliminary decisions on applications for a residence permit for an employed person before the Finnish Immigration Service processes and makes decisions on the applications.

Municipalities are responsible for integration at the local level. For instance, municipalities create, together with other parties in their area, an integration programme to promote integration and solidify cooperation. Municipalities provide basic services to immigrants living there permanently, in the same manner as to other residents of the municipality. In addition, municipalities decide independently on the reception of quota refugees and asylum seekers who have been granted a residence permit.

The Regional State Administrative Agencies (AVI) are responsible for the planning, steering and supervision of the services promoting immigrant integration in matters coming under their authority. The Regional State Administrative Agencies steer municipal operations in various sectors, such as social and health care services, education and other cultural services. The Regional State Administrative Agencies operate under the steering of eight different ministries. Administratively, the operations of the Agencies are steered by the Ministry of Finance.

The Ministry of Education and Culture is tasked with the development of education provided to immigrants at different levels. The ministry's field of operation also includes matters related to immigrants' culture, sports activities, youth work and religion. **The Finnish National Agency for Education**, operating under the Ministry of Education and Culture, is responsible for immigrants' education issues and the recognition of foreign degrees.

The Ministry of Social Affairs and Health is tasked with the promotion of immigrants' health and well-being. Issues related to immigrants' means of support fall within the responsibilities of the Ministry of Social Affairs and Health. The Ministry of Social Affairs and Health supports the integration of immigrants into Finnish society e.g. by developing social and health services so that the needs of immigrants are taken into account in them.

The duties of the Unit for Democracy, Language Affairs and Fundamental Rights, operating under **the**

Ministry of Justice, include the promotion of equality and non-discrimination, among other things. Organisationally, **the Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO)** has been placed under this Unit. ETNO is a broad-based expert body established by the government whose goal is to develop interaction between different groups and to assist ministries in developing a pluralistic society with ethnic equality.

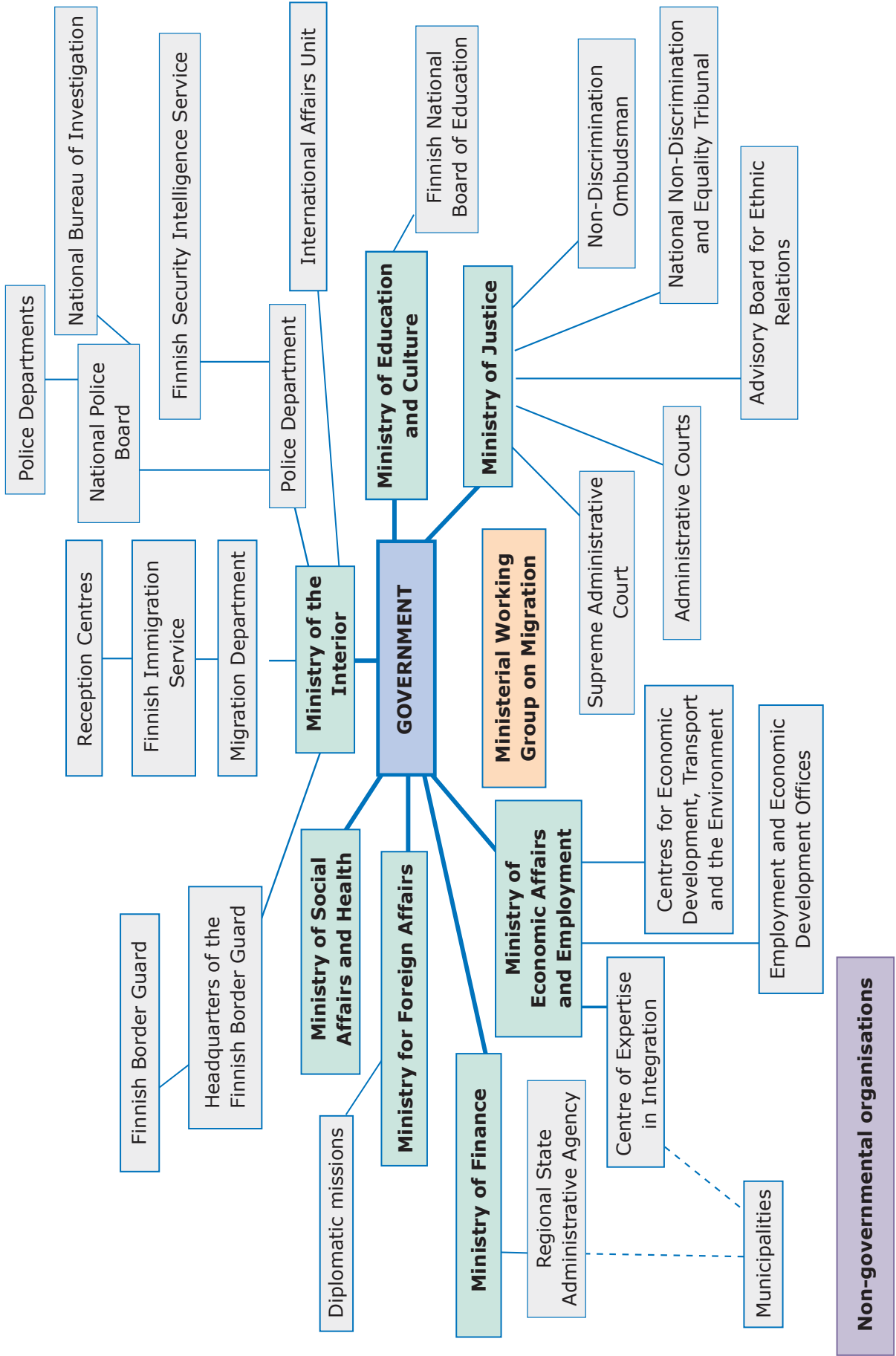
The Non-Discrimination Ombudsman, operating under the Ministry of Justice, promotes equal treatment and takes action to intervene in cases of discrimination. The Non-Discrimination Ombudsman is also responsible for promoting the rights and position of foreign nationals. In addition, the Non-Discrimination Ombudsman has a special task of monitoring the enforcement of removal decisions concerning foreign nationals and acting as the national rapporteur on trafficking in human beings.

The administrative sector of the Ministry of Justice also includes **the administrative courts**, which are responsible for processing appeals against the Finnish Immigration Service's decisions. The processing of asylum-related appeals has been concentrated in the Administrative Court of Helsinki and the Administrative Courts of Eastern Finland, Northern Finland and Turku. In asylum-related matters, the competent Administrative Court is determined on the basis of the Finnish Immigration Service's operating area (Southern, Northern, Western or Eastern). In other appeals against the Finnish Immigration Service's decisions, the competent Administrative Court is the one in whose judicial district the person concerned lives. A decision of an Administrative Court may be appealed to the Supreme Administrative Court, provided that the Supreme Administrative Court gives leave to appeal.

The National Non-Discrimination and Equality Tribunal is an autonomous and independent legal protection body appointed by the Government. It monitors compliance with the Non-Discrimination Act and the Act on Equality both in private activities and in public administrative and business operations.

Non-governmental organisations produce various services, offer help and counselling to asylum seekers and contribute to integration activities. The immigration expertise of non-governmental organisations is needed in the development of legislative drafting and immigration policy.

Structure of the migration administration in Finland

KEY ACTS AND DECREES CONCERNING IMMIGRATION IN FINLAND

- [Aliens Act \(301/2004\)](#)
- [Nationality Act \(359/2003\)](#)
- [Act on the Reception of Persons Applying for International Protection and on the Identification of and Assistance to Victims of Trafficking in Human Beings \(746/2011\)](#)
- [Act on the Treatment of Aliens Placed in Detention and Detention Units \(116/2002\)](#)
- [Act on the Register of Aliens \(1270/1997\)](#)
- [Administrative Procedure Act \(434/2003\)](#)
- [Act on the Promotion of Immigrant Integration \(1386/2010\)](#)
- [Act on the Finnish Immigration Service \(156/1995\)](#)
- [Act on Security Measures in the Finnish Immigration Service \(717/2018\)](#)
- [Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals on the Grounds of Research, Studies, Training and Voluntary Service \(719/2018\)](#)
- [Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals for the Purpose of Employment as Seasonal Workers \(907/2017\)](#)
- [Act on the Conditions of Entry and Residence of Third-country Nationals in the Framework of an Intra-corporate Transfer \(908/2017\)](#)
- [Non-Discrimination Act \(1325/2014\)](#)
- [Act on the Non-Discrimination Ombudsman \(1326/2014\)](#)
- [Act on the National Non-Discrimination and Equality Tribunal \(1327/2014\)](#)
- [Act on Home Affairs Funds \(903/2014\)](#)
- [Government Decree on Nationality \(293/2013\)](#)
- [Government Decree on the Finnish Immigration Service \(193/2002\)](#)
- [Government Decree on Fees and Compensations for the Representatives of Unaccompanied Children \(1394/2014\)](#)
- [Ministry of the Interior Decree on Fees for Services Provided by the Finnish Immigration Service in 2019 \(1256/2018\)](#)

KEY INTERNATIONAL LEGISLATION AND INTERNATIONAL TREATIES

- [Dublin III Regulation \(EU No 604/2013\)](#)
- [Schengen Agreement and Convention \(23/2001\)](#)
- [European Convention on Human Rights](#)
- [Convention on the Rights of the Child](#)
- [The Refugee Convention](#)
- [Convention against Torture](#)

WEBSITES OF THE KEY IMMIGRATION ADMINISTRATION AUTHORITIES

- Prime Minister's Office
www.vnk.fi/en
 - Ministry of the Interior
www.intermin.fi/en
 - Finnish Immigration Service
www.migri.fi/en
 - The Police
www.poliisi.fi/en
 - The Finnish Border Guard
www.raja.fi/en
 - Ministry of Economic Affairs and Employment
www.tem.fi/en
 - Centre of Expertise in Integration
www.kotouttaminen.fi/en
 - Ministry for Foreign Affairs
www.formin.fi/english
 - Ministry of Education and Culture
www.minedu.fi/en
 - Finnish National Agency for Education
www.oph.fi/english
 - Ministry of Social Affairs and Health
www.stm.fi/en
 - Ministry of Justice
www.om.fi/en
 - Advisory Board for Ethnic Relations
<https://oikeusministerio.fi/en/the-advisory-board-for-ethnic-relations>
 - Non-Discrimination Ombudsman
www.syrjinta.fi/web/EN/frontpage
 - National Non-Discrimination and Equality Tribunal
www.yvtltk.fi/en
 - Supreme Administrative Court
www.kho.fi/en
 - Administrative Courts
www.oikeus.fi/tuomioistuimet/hallintooikeudet/en
-

2. Overview of migration and asylum policy developments in 2020

2.1. Immigration policy

The new Government Programme published in 2019 included a substantial number of immigration policy measures that were intended to begin in 2020. As in practically all areas of public policy, the COVID-19 pandemic that spread to Finland in 2020 largely dictated the implementation of immigration policy and had a significant impact on migration in general. Migration numbers declined significantly across the board and, overall, migration activity in 2020 was lower than average. At the same time, border traffic was restricted on several occasions in 2020 due to the COVID-19 pandemic, which also contributed to the decrease in migration.³

From an administrative perspective, perhaps the most significant organisational reform was the transfer of the administration of labour migration to the Ministry of Economic Affairs and Employment to improve the efficiency of handling. Following this decision, the Ministry of Economic Affairs and Employment has been responsible for policy, legislation and the development of permit processes related to the migration of workers, students and researchers since the beginning of 2020. The aim is to simplify the process in order to achieve the processing time of one month specified in the Government Programme. Processing times were also shortened by reinforcing the network of foreign missions and applying the recommendations of reports on eliminating processing bottlenecks.

The decision was made to change the division of responsibilities in such a way that the Ministry of the Interior is still in charge of the big picture of immigration policy and legislation and the general permit conditions as well as the performance guidance of the Finnish Immigration Service and ensuring resources for the Finnish Immigration Service. The Ministry of Economic Affairs and Employment is now responsible for residence permit procedures concerning employed persons, students and researchers. Performance guidance pertaining to labour migration will be the joint responsibility of the two ministries going forward.

Starting from 2020, the responsibilities and stages of the permit procedure are allocated as follows:

1. Ministry for Foreign Affairs: diplomatic missions receive applications and personal information and interview the applicants.
2. Ministry of Economic Affairs and Employment: Employment and Economic Development Offices issue a preliminary decision concerning a residence permit for an employed person that takes into account labour availability and an assessment of the conditions of employment as well as the employer's and employee's conditions.
3. Ministry of the Interior: The Finnish Immigration Service makes the actual decisions on all permits. Permit processing officers will continue to work at the Finnish Immigration Service.⁴

In addition, the Ministry of the Interior launched a project in 2020 to clarify the picture of migration to Finland and its impacts on the immigration administration and especially the Finnish Immigration Service. The purpose is to ensure that the immigration administration responds to society's needs. The aim was to have the project provide a better understanding of the changes in the operating environment that the Finnish Immigration Service will need to respond to in the future and what levels of personnel and funding are required for this. To this end, both global migration trends and Finland's immigration-related needs and expectations will be evaluated.⁵

The Ministry of Economic Affairs and Employment also put the Government Programme into action by continuing the Talent operations of Business Finland. The operations support the placement of international talent in Finland and the use of expertise in enterprise growth, globalisation and renewal, and growth of investment.

³ https://intermin.fi/-/suomen-rajaliikennetta-aletaan-rajoittaa-elakkeella-olevia-rajavartijoita-ja-poliiseja-voidaan-kutsua-toihin?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

⁴ https://tem.fi/-/tyoperaisen-maahanmuuton-hallinto-siirtyy-tyo-ja-elinkeinoministerioon?languageId=en_US (Cited 29 March 2021)

⁵ <https://intermin.fi/-/sisaministerio-selvittaa-maahanmuuttohallinnon-voimavaroja-ja-vaikuttavuutta> (Cited 30 March 2021)

2.2. Migration in public dialogue and the media

Migration-related topics were again the subject of diverse public dialogue and media coverage in 2020. Public discussion on migration in 2020 was focused on the general debate around migration as well as international protection in particular. In the general debate on migration, questions related to racism were highlighted, whereas the situation in Greece attracted media attention in the area of international protection. The news coverage of asylum seekers entering Finland was steady throughout the year.

The COVID-19 pandemic was reflected to some extent in all discussion around migration, but the most notable news coverage concerned labour migration as Finland struggled with managing the entry of seasonal workers in the spring and summer.

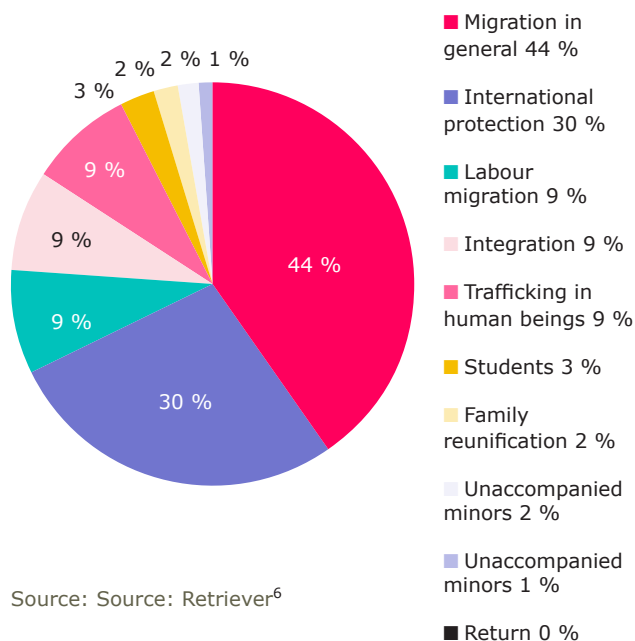
In addition to the COVID-19 pandemic, the position of young people and children was also highlighted in news headlines during the year. In the area of international protection, this was seen in discussion regarding the reception of underage asylum seekers, while media coverage pertaining to integration highlighted the situation of young second-generation migrants. Political decision-making regarding family reunification was also featured in news coverage.

Two topics were particularly prominent in media headlines related to trafficking in human beings. The Veijo Baltzar case and the exploitation of foreign workers, which emerged as a topic of discussion following an article published by Helsingin Sanomat.

Helsingin Sanomat had the most news coverage on immigration and related themes. An investigative journalism article by Helsingin Sanomat on the use of foreign labour by cleaning companies led to extensive discussion on the exploitation of workers and trafficking in human beings. Another media outlet with a large audience, YLE, also published a large number of articles on the subject, although the amount of coverage was less than half of that of Helsingin Sanomat. YLE published in-depth articles on topics such as the Moria refugee camp and the refugee crisis threatening Greece.

Other leading media in Finland include major regional and local newspapers and the tabloid *Ilta-Sanomat*. Although most of the articles were published in regional, local and national newspapers, general interest magazines such as *Suomen Kuvalehti* were also active in covering the subject.

Migration in public dialogue and the media in 2020

Source: Source: Retriever⁶

MIGRATION IN GENERAL

In week 4, the Finnish media company Lännen Media wrote that there are thousands of immigrants in Finland who have previously experienced violent torture⁷. That same week, headlines are made by the Finnish National Rescue Association's study indicating that Finns are more concerned than before about the threats posed by climate change, cyber security and immigration.⁸

In an article published by Lännen Media in week 24, experts from the Finnish Institute for Health and Welfare and the Non-Discrimination Ombudsman's Office highlighted the dangers of structural racism⁹. In week 26, news published by the Finnish News Agency STT revealed that the rate of participation in higher edu-

⁶ This analysis is based on editorial online and print media material collected via Retriever's media monitoring for the period 1 January–31 December 2020. The total number of articles during the monitoring period was 32,037. The analysis is based on quantitative metrics and headline-level reviews.

⁷ [Satakunnan kansa 21 January](#), *Sähköisku ja raiskauksia ja happoa päälle – "Olen hämmästynyt siitä, millainen kyky kovia kokeneella ihmisellä on selviytyä tavalliseen elämään takaisin"* (Cited 8 April 2021)

⁸ [Maaseudun tulevaisuus 23 January](#), *Kysely: Kansalaiset pitävät Suomea turvallisena, mutta ilmastonmuutos, kyberturvallisuus ja maahanmuutto huolestuttavat aiempaa enemmän* (Cited 8 April 2021)

⁹ [Turun Sanomat 8 June](#), *Rasismen vaarallisin muoto on rakenteellinen ja näin se vaikuttaa Suomessa – huonoosaisuus voi kasautua läpi elämän* (Cited 8 April 2021)

¹⁰ [YLE 26 June](#), *Maahanmuuttajat korkeakouluun selvästi kantasuomalaisia harvemmin – eri taustojen vaikutus kouluttautumiseen selvitetään* (Cited 8 April 2021)

ation is lower among immigrants than in the original population.¹⁰

There was also lively discussion in the media regarding freedom of speech following comments made by the Member of Parliament Juha Mäenpää, who likened asylum seekers to invasive species¹¹. In September, the Supreme Court handed down a decision banning the Nordic Resistance Movement neo-Nazi organisation¹². That same week, Minister of the Interior Maria Ohisalo issued comments to news outlets, such as MTV, on the challenges associated with the EU's migration and asylum package.¹³

LABOUR MIGRATION

In week 5, there was news coverage of Minister of Employment Tuula Haatainen's briefing after a Government meeting on employment measures, announcing the creation of a unit focusing on labour migration.¹⁴

In early February, labour migration is discussed as a solution to labour shortages. The shortage of nurses is highlighted in particular, although Minister of Employment Tuula Haatainen says there are other primary means of resolving that issue.¹⁵

In early May, headlines are made by the lifting of COVID-19 restrictions and the entry of Ukrainian seasonal workers into Finland, which had already been discussed in the media in the preceding weeks.¹⁶

A report by the Ministry of Finance found that, subject to certain conditions, labour migration is a faster solution for improving public finances than increasing the birth rate¹⁷. Discussion around this topic continued in week 37 following the publication of a report by the Family Federation of Finland.¹⁸

In August, headlines were made by the testing of seasonal workers coming to Finland from countries with a high-risk of COVID-19.¹⁹

FAMILY REUNIFICATION

In week 7, reports in the media suggest that the issue of receiving underage asylum seekers from refugee camps in Greece has created a conflict between the Centre Party and the other Government parties.²⁰

In week 10, headlines were made by a report published by the Non-Discrimination Ombudsman expressing concern regarding the realisation of the rights of children in the Finnish Immigration Service's family reunification decisions.²¹

In week 37, the Family Federation of Finland lists recommendations for population policy in its report. One of the recommendations is that family reunification should be made easier because it is seen as an important aspect of integration.²²

In week 42, there was widespread coverage in national, regional local media of research results published by the Finnish Institute for Health and Welfare, according to which men who entered Finland through the family reunification process found employment faster than other groups of refugees.²³

STUDENTS

In week 12, there was news coverage of universities of applied sciences cancelling their admission examinations for foreign-language programmes because international students could not attend the examinations due to the exceptional circumstances. Universities of applied sciences indicated that international students would start their studies in the autumn us-

¹¹ [Italehti 26 June](#), Pääkirjoitus: Tapaus Mäenpää on murheellinen monista syistä – ja se antaa haljun kuvan sananvapauskeskustelusta (Cited 8 April 2021)

¹² [YLE 29 September](#), Korkein oikeus: Väkivaltainen uusnatsijärjestö PVL ei nauti sananvapauden suojaa, joten se on lakkautettava (Cited 8 April 2021)

¹³ [Helsingin Sanomat 23 September](#), EU:n uusi maahanmuuttopaketti antaa jäsenmaille kaksi vaihtoehtoa: tulijakiintiö tai palautuksissa auttaminen – Ministeri Ohisalo pitää mallia "raikkaana ja kiinnostavana" (Cited 8 April 2021)

¹⁴ [YLE 29 January](#), Hallitus kokoontui iltakouluun ruotimaan työllisyystavoitettaan – työministeri lupasi uusia avauksia työperäisestä maahanmuutosta (Cited 8 April 2021)

¹⁵ [Italehti 18 February](#), Työvoimaennuste paljastaa kuntien ahdingon: Mistä 8 000 sairaanhoitajaa? (Cited 8 April 2021)

¹⁶ [Turun Sanomat 5 May](#), Ulkoministeri Ukrainan ratkaisusta päästää kausityöntekijöitä Suomeen: "Paine kasvoi suureksi, koska työsopimuksia oli jo" (Cited 8 April 2021)

¹⁷ [Turun Sanomat 7 July](#), Syntyvyyden kasvu ei vähentäisi väestön ikääntymisen aiheuttamia ongelmia – työperäinen maahanmuutto nopeampi keino kohentaa julkista taloutta (Cited 8 April 2021)

¹⁸ [YLE 8 September](#), Väestöliitto patistaa tekemään lisää vauvoja – järjestö on huolissaan syntyvyyden laskusta nälkävuosien tasolle (Cited 8 April 2021)

¹⁹ [MTV Uutiset 23 August](#), Intiasta Suomeen saapuneita kausityöntekijöitä ei testattu Helsinki-Vantaalla (Cited 8 April 2021)

²⁰ [Helsingin Sanomat 12 February](#), Vihreiden Kari: Esitys alaikäisten turvapaikanhakijoiden tuomisesta Kreikasta ei voinut tulla yllätyksenä keskustalle (Cited 8 April 2021)

²¹ [YLE March 3](#), Lapsen oikeudet eivät toteudu lähes puolissa perheenyhdistämissäpäätöksistä, toteaa yhdenvertaisuusvaltuutettu (Cited 8 April 2021)

²² [YLE 8 September](#), Väestöliitto haluaa lisää maahanmuuttoa, koska se voi purkaa eläkepommin – Uudellemaalle muutetaan jo nyt enemmän ulkomailta kuin maakunnista (Cited 8 April 2021)

²³ [YLE 12 October](#), THL: Perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät nopeammin kuin muut pakolaisryhmät (Cited 8 April 2021)

ing online teaching because visa and residence permits were not processed for the time being due to the pandemic.²⁴

In the second week of July, news broke of a decision handed down by the Supreme Administrative Court confirming that the Police University College was entitled to deny admission to a dual citizen of Finland and Russia.²⁵ That same week, the media reported that several Finnish higher education institutions had announced that they would not accept exchange students in the autumn.²⁶

INTERNATIONAL PROTECTION

Events in week 9 included the opening of the border between Turkey and Greece, the Court of Appeal hearing of a case involving two brothers accused of participating in a mass murder carried out by Isis, the National Coalition Party's calls for stricter anti-terrorism legislation, the Government's decision on receiving 175 asylum seekers and poll results on Finns' willingness to receive underage asylum seekers.^{27 28 29 30 31}

In week 10, the situation in Greece and Turkey was commented on in the media by President Sauli Niinistö, Prime Minister Sanna Marin, Minister of the Interior Maria Ohisalo and Minister for Foreign Affairs Pekka Haavisto. Haavisto and Niinistö both said that they had also discussed the issue with the Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation, Sergey Lavrov, during his visit to Finland.³² The Finns Party was

reported to be filing an interpellation motion regarding Finland's policy.³³

News broke that the first underage asylum seekers would travel from Greece to Finland in July.³⁴ That same week, headlines were also made by policy reforms to make it easier for asylum seekers to work³⁵, the Finnish Immigration Service's decision on the termination of seven reception centres³⁶ and the Parliament's plenary session discussion regarding the lifting of parliamentary immunity in the case of Finns Party MP Juha Mäenpää following statements he made in a previous plenary session comparing asylum seekers and invasive species.³⁷

In early July, news broke of the Association of Finnish Local and Regional Authorities' estimate that hundreds of foreign nationals who have been issued a negative decision on asylum have remained in Finland.³⁸ That same week, the first underage asylum seekers arrived from Greece.³⁹

In week 37, there was extensive news coverage of the fire at the Moria refugee camp.⁴⁰ The Finnish Immigration Service commented on the links between the camp and asylum seekers set to enter Finland.⁴¹ On Friday, news broke that Finland would receive 11 underage asylum seekers from the camp. The articles on the subject described the difficult conditions at the camp and the drastic measures taken by the authorities. The Prime Minister of Greece was reported to have appealed to other EU countries for solidarity.⁴²

²⁴ [YLE 17 March](#), *Ammattikorkeakoulut peruvat huhtikuun pääsykokeet koronan vuoksi – tilalle valintatehtäviä verkossa, todistusvalinta pääväylä* (Cited 8 April 2021)

²⁵ [YLE 8 July](#), *KHO: Poliisiammattikorkeakoulu sai evätä Venäjän kaksoiskansalaisen opiskelupaikan mahdollisen painostusriskin takia* (Cited 8 April 2021)

²⁶ [YLE 4 June](#), *Yliopiston koronapäätökset tekevät selvän loven opiskelija-asuntojen kysyntään Itä-Suomessa – vaihto-opiskelijoita ei oteta vastaan syksyllä, etäopetus jatkuu* (Cited 8 April 2021)

²⁷ [Aamulehti 29 February](#), *Turkin mukaan jo 18 000 ihmistä on ylittänyt rajan EU:n puolelle – Erdoğan sanoo, että raja pysyy auki* (Cited 8 April 2021)

²⁸ [Iltalehti 28 February](#), *Hovioikeus hylkäsi irakilaisien kaksosveljesten syytteet terroristisista murhista* (Cited 8 April 2021)

²⁹ [Iltalehti 25 February](#), *Nämä ovat kokouksen seitsemän ehdotusta terrorismilainsäädännön kiristämiseksi: "Kansalaisuus voitava perua, terroristijärjestöön kuulumisen rikolliseksi"* (Cited 8 April 2021)

³⁰ [Helsingin Sanomat 21 February](#), *Hallitus vahvistaa: Suomi on päättänyt hakea 175 turvapaikanhakijaa Välimeren pakolaisleireiltä* (Cited 8 April 2021)

³¹ [Iltalehti 29 February](#), *Uutissuomalainen: Kaksi viidestä ottaisi alaikäiset lapset Suomeen Kreikan pakolaisleireiltä* (Cited 8 April 2021)

³² [Iltasanomat 1 March](#), *"Portit Eurooppaan auki" – Suomen hallitus vaikenä Turkin ja Kreikan rajan tilanteesta* (Cited 8 April 2021)

³³ [Helsingin Sanomat 11 March](#), *Perussuomalaiset jätti välikysymyksen turvapaikkapolitiikasta, mukaan lähti vain nyt-liike* (Cited 8 April 2021)

³⁴ [Aamulehti 17 June](#), *Ensimmäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikasta Suomeen heinäkuussa – koronapandemia ja erityisjärjestelyt viivästyttivät tuloa* (Cited 8 April 2021)

³⁵ [Iltalehti 13 May](#), *Laajennettu työnteko-oikeus koskisi 1 000 turvapaikanhakijaa – "Turvapaikkajärjestelmää ei ole tarkoitettu työvoiman maahanmuuttoon"* (Cited 8 April 2021)

³⁶ [YLE 24 June](#), *Maahanmuuttovirasto sulkee 7 vastaanottokeskusta – turvapaikanhakija Omar Abdulle tutusta keskuksista poismuuttaminen tuntuu vaikealta* (Cited 8 April 2021)

³⁷ [YLE 26 June](#), *Eduskunta ei antanut lupaa syyttää perussuomalaisten Mäenpäättä – Halla-ahon mukaan asian käsittely "häpeällinen farssi", näin kansanedustajat äänestivät* (Cited 8 April 2021)

³⁸ [YLE 9 July](#), *Suomeen jäänyt satoja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita, arvioi Kuntaliitto* (Cited 8 April 2021)

³⁹ [Kaleva 7 July](#), *Ensimmäiset alaikäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikan leireiltä tällä viikolla – karanteenijan jälkeen heidät sijoitetaan ympäri Suomen* (Cited 8 April 2021)

⁴⁰ [YLE 9 September](#), *Kreikan isoimmalla siirtolaisleirillä suuri tulipalo, Lesbokselle hätätila – "Koko leiri on tullessa"* (Cited 8 April 2021)

⁴¹ [Keski-Uusimaa 9 September](#), *Migri: Osa Suomeen tulevista turvapaikanhakijoista ollut ainakin jossain kohtaa tuhoutuneella Morian leirillä* (Cited 8 April 2021)

⁴² [Helsingin Sanomat 11 September](#), *Suomi vastaanottaa 11 alaikäistä turvapaikanhakijaa Kreikasta tulipalon tuhoamalta Morian leiriltä* (Cited 8 April 2021)

UNACCOMPANIED MINORS

The circumstances of children at refugee camps in Greece divided opinion in the Finnish Government. Minister of the Interior Maria Ohisalo was prepared to bring in minors without families, the Centre Party called for stricter migration policy and Prime Minister Sanna Marin emphasised that no decisions had been made yet.⁴³

In Week 17, news broke that Lännen Media had been informed that 20–30 underage asylum seekers would come to Finland from Greece in May.⁴⁴ According to the Finnish Immigration Service's statement, Finland wanted to receive girls and children in need of special support from the refugee camps.⁴⁵

The Ministry of the Interior was reported to be preparing an amendment to the Aliens Act that would lead to income limits not being applied to family reunification sponsors who are minors.⁴⁶

In week 38, the Finnish Immigration Service stated that most of the underage asylum seekers moved to Finland had been boys. The news headlines pointed out that the goal of helping girls in particular was slipping away.⁴⁷

INTEGRATION

The Ministry of Economic Affairs and Employment's report on integration made headlines early in the year. According to the report, employment alone does not guarantee the success of integration.⁴⁸

In week 9, headlines were made by the Christian Democrats' calls to establish a link between language proficiency and labour market support⁴⁹ and the increase in child abductions in Finland over the past few years.

The Executive Director of the NGO Abducted Children Finland said that unsuccessful integration was an underlying factor in many abduction incidents⁵⁰.

Headlines were also made by an amendment to the Act on the Promotion of Immigrant Integration, which increased the upper age limit for the after-care of young immigrants to 25 years.⁵¹

There was active discussion about youth gangs and the integration of second-generation migrants in week 46. The topic was addressed in newspaper editorials and during questions in the Parliament.⁵² In week 48, news broke of a report by the Finnish Institute for Health and Welfare that indicated that the home life of second-generation immigrants born in Finland was not as good as among the original population.⁵³

RETURN

In week 3, local and regional media wrote headlines suggesting that the Finnish Immigration Service had ordered more suitable statements from physicians. The Finnish Immigration Service was said to have attempted to influence physicians' statements that make it more difficult to return asylum seekers.⁵⁴

Minister of the Interior Maria Ohisalo issued comments to the media regarding the National Bureau of Investigation's investigation into the faked death of a returned Iraqi man.⁵⁵

IRREGULAR MIGRATION

The draft programme of the next Austrian Government made headlines in Finnish media early in the year. The programme placed emphasis on combating irregular migration.⁵⁶ News broke that the Government had reached an agreement on asylum seekers to be brought in from the Mediterranean. The ar-

⁴³ [Helsingin Sanomat 13 February](#), *Sisäministeri Ohisalo toisi perheettömiä lapsia Kreikan leireiltä: Yli 90 prosenttia heistä on 14–17-vuotiaita* (Cited 8 April 2021)

⁴⁴ [Kaleva 24 April](#), *LM:n tiedot: Kreikasta on tulossa Suomeen 20-30 turvapaikanhakijaa todennäköisesti toukokuussa: "Tilat ja karanteenijärjestelyt ovat valmiina"* (Cited 8 April 2021)

⁴⁵ [Kaleva 4 June](#), *Migri: Suomeen on toivottu myös tyttöjä – ensimmäiset alaikäiset Kreikan leireiltä Suomeen kesäkuun aikana* (Cited 8 April 2021)

⁴⁶ [Helsingin Sanomat 15 July](#), *Hallitus valmistelee perheenyhdistämistä koskevien tulorajojen poistamista alaikäisiltä* (Cited 8 April 2021)

⁴⁷ [Kaleva 18 September](#), *Tavoite erityisesti tyttöjen auttamisesta karkaamassa – Välimeren maiden leireiltä Suomeen siirretyt pääasiassa poikia* (Cited 8 April 2021)

⁴⁸ [Iltalehti 23 January](#), *Tämän takia maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa – tuore selvitys lyö faktat pöytään* (Cited 8 April 2021)

⁴⁹ [Iltalehti 25 February](#), *Kristillisdemokraateilta lakiehdotus: Työttömyydestä 10 prosenttia pois, jos ei osaa riittävästi suomea tai ruotsia* (Cited 8 April 2021)

⁵⁰ [Hämeen Sanomat 27 February](#), *Lapsikaappaukset ovat lisääntyneet viime vuosina Suomessa* (Cited 8 April 2021)

⁵¹ [YLE 9 July](#), *Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden nuorten jälkihuollon yläikäraja nousee 25 vuoteen* (Cited 8 April 2021)

⁵² [Iikka-Pohjalainen 12 November](#), *Kyselytunti toi nuorisojengit eduskuntaan – Ohisalo painotti hallituksen lisänneen poliisin resursseja ja nuorten koulutusmahdollisuuksia* (Cited 8 April 2021)

⁵³ [Iikka-Pohjalainen 26 November](#), *Ulkomaalaistaustaisten vanhempien lapset ovat Suomessa muita lapsia heikommassa asemassa, selviää tutkimuksesta* (Cited 8 April 2021)

⁵⁴ [Lapin Kansa 19 January](#), *Migri tilasi sopivampia lausuntoja – Maahanmuuttovirasto yritti vuosi sitten syrjäyttää kaksi turvapaikanhakijoista lausuntoja antavaa lääkäriä* (Cited 8 April 2021)

⁵⁵ [Kainuun Sanomat 23 April](#), *Palautetun irakilaismiehen kuolemaa epäillään keksityksi – Näin sisäministeri pahoitteli Suomen viranomaisten toimintaa viime syksynä* (Cited 8 April 2021) (Cited 8 April 2021)

⁵⁶ [Iikka-Pohjalainen 2 January](#), *Itävallan konservatiivien ja vihreiden hallitusohjelmaluonnoksessa mukana muun muassa huivikielto* (Cited 8 April 2021)

ticles on the topic also mentioned the Government's decision on promoting the action plan against irregular migration.⁵⁷

In week 10, there were discussions on irregular migration particularly with regard to the situation in Greece and Turkey.⁵⁸ YLE also published news regarding rumours that the Government was making plans to use ankle bracelets for the electronic monitoring of asylum seekers. The article mentioned that the Centre Party was calling for stricter policies against irregular migration.⁵⁹

In week 20, headlines were made by the Finnish Border Guard's arrest of an international human smuggling ring at Helsinki Airport⁶⁰. The Border Guard's investigation revealed that people had been smuggled from continental Europe to the UK through various countries. It was suspected that a professional human smuggling ring active in at least Sweden and the UK was behind the offences. The smugglers were suspected of having charged the migrants approximately EUR 8,000 per trip.

TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS

In week 5, headlines were made by the charges filed against the Finnish theatre figure and writer Veijo Baltzar, which included human trafficking offences.⁶¹

An investigative journalism article published by Helsingin Sanomat regarding the exploitation of workers in the cleaning industry received widespread media coverage. The exploitation was reported to border on

trafficking in human beings. The original article mentioned that the Government Programme includes the initiative of creating a human trafficking team in the Police, but the team had not been established yet.⁶² The discussion concerning labour exploitation continued in the subsequent months.

The hearing of the case against Veijo Baltzar received extensive media coverage in week 38. This continued as the process went on, with major headlines made in weeks 49 and 50.⁶³

Amendments to legislation concerning procurement to improve the safety of sex workers⁶⁴ and the Ministry of Economic Affairs and Employment's action proposals for the prevention and investigation of labour exploitation and trafficking in human beings were prominently covered by the media in August 2020.⁶⁵ In August, MTV Uutiset reported that the number of victims of trafficking in human beings who had contacted Victim Support Finland had increased significantly.⁶⁶

In week 36, a report by the Organisation for Security and Cooperation in Europe made headlines. The report indicated that Finland faces challenges in combating human trafficking because offenders are not sufficiently brought to justice for their actions.⁶⁷ In week 37, headlines were made by a Supreme Court case concerning Thai berry pickers. The case concerned the treatment of Thai berry pickers at a berry farm in Central Finland in 2016. The pickers were suspected of having been the victims of trafficking in human beings.⁶⁸

⁵⁷ [YLE 21 February](#), *IL: Hallitus pääsi sopuun Välimereltä tuotavista turvapaikanhakijoista – Suomeen 175 ihmistä leireiltä* (Cited 8 April 2021)

⁵⁸ [Turun Sanomat 2 March](#), *Tuhannet pakolaiset pyrkivät Kreikkaan, kun Turkki ilmoitti päästävänsä heidät eteenpäin – rajalla kahakoitiin viikonloppuna ja yhden väitetään kuolleen* (Cited 8 April 2021)

⁵⁹ [YLE 7 March](#), *Hallitus pätkäilee turvapaikanhakijoiden jalkapantoja – rajunkuuloinen keino voikin helpottaa palautusta odottavien asemaa* (Cited 8 April 2021)

⁶⁰ [YLE 14 May](#), *Rajavartiolaitos paljasti ihmiskuljetusringin Helsinki-Vantaalla – ihmisiä viety Manner-Euroopasta Isoon-Britanniaan noin 8 000 euron hinnalla* (Cited 15 April 2021)

⁶¹ [YLE 31 January](#), *Veijo Baltzarin rikosepäilyt laajenivat ja uusia uhreja ilmeni: epäillään nyt myös törkeästä raiskauksesta* (Cited 8 April 2021)

⁶² [Helsingin Sanomat 5 July](#), *Siivoton ala* (Cited 8 April 2021)

⁶³ [Iltasanomat 2 December](#), *Veijo Baltzar sai syytteet ihmiskauppa- ja seksuaalirikoksista – oikeudenkäynti alkaa ensi viikolla* (Cited 8 April 2021)

⁶⁴ [MTV Uutiset 22 August](#), *Voisivatko seksityöntekijät työskennellä yhteisissä työtiloissa? Utissuomalainen: Näin puolueet vastaavat* (Cited 8 April 2021)

⁶⁵ [Iltalehti 20 August](#), *Ulkomaisten työvoiman hyväksikäyttöä yritetään suitsia - Ministeri: "Nyt tehdään kurssin muutos"* (Cited 8 April 2021)

⁶⁶ [MTV Uutiset 21 August](#), *Viidessä vuodessa 8 uhrista 380:een: Ihmiskaupan uhrien määrä paisui valtavaksi rikosuhripäivystyksessä – tällainen on tyypillinen hyväksikäytetty työntekijä* (Cited 8 April 2021)

⁶⁷ [Helsingin Sanomat 3 September](#), *Etyj: Suomella merkittäviä haasteita ihmiskaupan torjumisessa* (Cited 15 April 2021)

⁶⁸ [Ilkka-Pohjalainen 10 September](#), *Thaimaalaisiin marjanpoimijoihin kohdistunutta ihmiskauppaa käsitellään korkeimmassa oikeudessa* (Cited 15 April 2021)

2.3. Research on migration

A significant amount of research on migration was again published in 2020. The following is an illustrative – but not exhaustive – list of significant publications by the public authorities as well as academic studies on the subject.

The book **Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka. In Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration**⁶⁹ edited by Research Director Elli Heikkilä was published in 2020 following the X Migration Symposium 2019 event organised by the Migration Institute of Finland. The book is based on a collection of articles that broadly address migration from the perspectives of international migration, internal migration and mobility as well as expatriate Finns. The book provides current information to public sector representatives, policy-makers, researchers and the broader audience interested in migration.

The book **Muuttoliikkeiden vuosisata**⁷⁰ edited by Tuomas Martikainen and Pirkko Pitkänen discusses the impacts of international migration on Finland and the near-term outlook of migration. *Muuttoliikkeiden vuosisata* is a report by leading Finnish immigration researchers on current phenomena related to international mobility. It addresses topics such as demographic changes, immigration policy, labour mobility and climate change.

The compilation **Vimmainen maailma - Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista**⁷¹ by Senior Researcher and docent Pasi Saukkonen discusses international migration, multiculturalism in society and neo-nationalist nostalgia. The book is a collection of his columns published in *Siirtolaisuus-Migration* magazine between 2015–2019 and other writings.

Reports published in the series **How different are we? Survey results on identities, values and at-**

titudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities⁷²

published by the Finnish Cultural Foundation and e2 Research and edited by Ville Pitkänen, Pasi Saukkonen and Jussi Westinen discuss the identities, values and attitudes of different ethno-linguistic groups in Finland. The study was conducted in two parts, with the first covering Finns and Swedish-speaking Finns. The second part focuses on identities, values and attitudes amongst the largest ethno-linguistic minorities in the Helsinki region: Russian, Estonian, English, Somali and Arabic speakers.

Studies were also published in 2020 regarding immigrants and their use of various services:

A publication by the **MATEAS - maahanmuuttajat terveysterveystieteen asiakkaina** project⁷³ provides information on the Finnish health care system and multicultural work particularly in health care. The project developed Health Care Services in Finland training aimed at immigrants and instructors. Immigrants in Health Care training activities were organised for health care professionals and third sector participants. Customer and service processes were also developed from the perspective of immigrant customers. The project produced presentation materials, videos, photos, a map application and instructor's guides.

The Finnish social insurance institution Kela's **Immigrant rehabilitation development project (Mahku)** consisted of three sub-projects that were carried out between 2015 and 2020. The project piloted and developed rehabilitation services that combine vocational rehabilitation with Finnish language teaching, produced information for immigrants on Kela's rehabilitation services in various languages and offered training to promote a culturally sensitive approach to work and cultural competence for Kela's rehabilitation service providers. The final publication of the Mahku project⁷⁴ discusses the project's background, objectives, implementation and results. Most of the chapters in the publication were written by profes-

⁶⁹ Heikkilä, Elli (2020) Foreword. Elli Heikkilä (ed.), *Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka*. In *Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration*. X Migration Symposium 2019. Publications 39. Turku: Migration Institute of Finland

⁷⁰ Martikainen, Tuomas & Pirkko Pitkänen (toim.) (2020) *Muuttoliikkeiden vuosisata*. Publications 37. Turku: Migration Institute of Finland. 90 pages.

⁷¹ Saukkonen, Pasi: *Vimmainen maailma. Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista*. Publications 35. Turku: Migration Institute of Finland 2020

⁷² Pitkänen, Ville, Pasi Saukkonen & Jussi Westinen: *How different are we? Survey results on identities, values and attitudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities*. Helsinki: E2 Research 2020

⁷³ Helena, T., Nina, S. and Taija, K. eds., (2020). *Terveysterveystieteen asiakkaina*. Available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-40-3> (Cited 9 April 2021)

⁷⁴ Salli, A. (2020). *Maahanmuuttajien kuntoutuksen kehittämishanke. Kehittämistä, kokeilua, kohtaa-misia ja taitojen vahvistumista. Kuntoutusta kehittämässä*, Helsinki: Kela. Available from https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321982/Kuntoutustakehittamassa24_saavutettava.pdf (Cited 9 April 2021)

sionals who participated in the development and piloting of rehabilitation services that combine vocational rehabilitation and Finnish language teaching.

A vocational rehabilitation service for immigrants piloted by Kela combined vocational rehabilitation to promote employment (TEAK) and Finnish language teaching. The research report **Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa - Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus**⁷⁵ assesses the effectiveness of the rehabilitation service and its suitability as a Kela service. The piloted Mahku rehabilitation model was studied using a multi-method approach. The perspectives of rehabilitees, service providers and employers who provided work try-out opportunities were taken into consideration in assessing the effectiveness of the rehabilitation service and its perceived impacts.

The impacts of the COVID-19 pandemic on immigrant communities were also studied during the year. A report titled **Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking migrants in Finland**⁷⁶ by Eerika Finell et al. focused on the experiences of Arabic-, Russian- and Somali-speaking communities in Finland when the pandemic was at its worst in spring 2020. A total of 209 people participated in the survey, which showed that there was a lot of variation in the groups' experiences, but the common denominator was the increased importance of the community in the difficult circumstances. The study also discussed how trust between the public authorities and communities could be improved in the future.

2.4. Other general developments related to immigration

Legal provisions concerning the processing of personal data by the immigration administration were compiled into new legislation that entered into force on 1 September. The Act on the Processing of Personal Data in Immigration Administration replaced the Act on the Register of Aliens, which was over 20 years old, and supplemented the EU's General Data Protection Regulation, the Finnish Data Protection Act, the Act on the Processing of Personal Data in Criminal Matters and the Act on Information Management in Public Administration. Personal data processing provisions from other acts concerning the administrative branch of migration were also concentrated in the Act. This clarified the regulations governing the processing of personal data for the authorities applying the legislation as well from the perspective of safeguarding the rights of register subjects.⁷⁷

On 21 August 2020, the Finnish Immigration Service published a report on the authorities' obligation to investigate and the acquisition of information in immigration-related affairs. The report was prepared by the University of Eastern Finland.

The legal report addresses

- the obligation of the authorities to investigate and the customer's obligation to contribute to
- the resolution of their matter as well as regulatory
- provisions pertaining to confidentiality and the acquisition and use of information in immigration-related affairs.

The report was commissioned under the MISEC project, which is carried out by the Finnish Immigration Service and the Police University College to develop cooperation between the immigration authorities and the security authorities.⁷⁸

⁷⁵ Varjonen, S., Vuorento, M., Pitkänen, S., Vilhunen, T. and Hautamäki, L. (2020). Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa. Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus, Helsinki: Kela. Available from https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321978/Kuntoutustakehittamassa23_saavutettava.pdf (Cited 9 April 2021)

⁷⁶ Finell, Eerika, Inga Jasinskaja-Lahti, Marja Tiilikainen, Nasteho Hasan, Fairuz Muthana (2020) Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking migrants in Finland. PsyArXiv Preprints. November 24. doi:10.31234/osf.io/q2v7r

⁷⁷ https://intermin.fi/-/uusi-maahanmuuttohallinnon-henkilotietolaki-selkeyttaa-saantelya-ja-tukee-oikeusturvaa?languageId=en_US (Cited 9 April 2021)

⁷⁸ https://migri.fi/-/uusi-selvitys-tarkastelee-viranomaisten-selvittamisvelvollisuutta-ja-tiedonhankintaa-ulkomaalaisasioissa?languageId=en_US (Cited 9 April 2021)

3. Legal migration

3.1. Labour migration

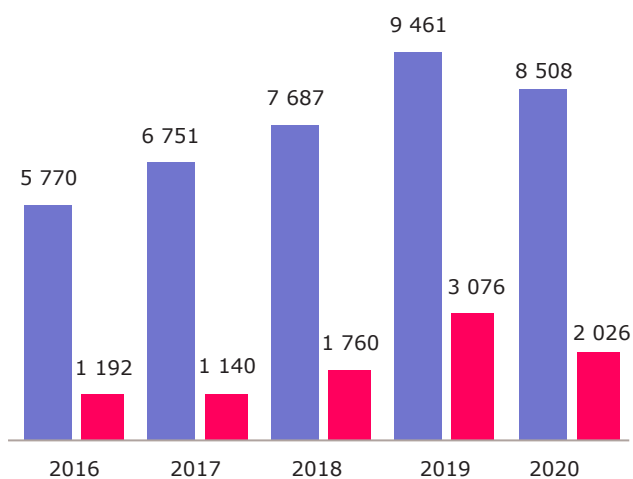
DECISIONS

In 2020, a first residence permit for Finland on the grounds of employment was issued to 8,508 individuals. **There was a substantial decrease in the number of residence permits issued on the grounds of employment compared to the previous year**, when the corresponding figure was 9,461.

The number of employment-based residence permits has generally increased for the past several years, but the situation in 2020 was clearly affected by the COVID-19 pandemic.

The Finnish Immigration Service issued decisions on a total of 10,737 applications for a residence permit on the grounds of employment. Of the decisions given, 79 per cent were positive and 19 per cent were negative (2% expired). First residence permits on the grounds of employment were issued most often to citizens of Ukraine (2,613), the Russian Federation (1,075) and India (517).

First residence permit decisions on the grounds of employment 2016–2020

■ Positive decisions
■ Negative decisions

Source: Finnish Immigration Service

Residence permits issued on the grounds of employment are divided into subcategories according to the chart below. **As in the previous years, the most common case was that a first residence permit on the grounds of employment was issued for employment requiring a preliminary decision, that is: it was a so-called residence permit for an employed person.**⁷⁹

Most of the applicants for a residence permit for an employed person are manual labourers. Sectors for which such residence permits are issued include the following, for instance: agriculture, catering, construction, cleaning and transport.⁸⁰ A total of 4,504 seasonal work certificates were issued in 2020. The largest group by citizenship was Ukrainians (1,218 residence permits).

Many residence permits were also issued to specialists: the number of permits was 864, which was a decrease from the previous year.

Again in 2020, Indian nationals represented the largest group of specialists who entered Finland during the year (288). Most of them came to work in the IT sector, as in the previous years.

Many seasonal workers also entered Finland during the year: There were 1,681 residence permits issued, including both 3–6-month seasonal work and 6–9-month seasonal work requiring a preliminary decision. Seasonal workers in Finland are mostly employed by gardens, greenhouses, berry farms and forest berry picking companies.

A total of 53 residence permits for startup entrepreneurs were issued in 2020. The number was mostly unchanged from the previous year.

A total of 10,461 extended permits were issued on the grounds of employment, representing a significant increase from the previous year, when the corresponding figure was 8,255. Extending the right of residence on the grounds of employment was the most common among citizens of Ukraine, Russian Federation and India.

Of those who were issued a residence permit on the grounds of employment, 30 per cent were female and 70 per cent were male.⁸¹

⁷⁹ A decision on an application for a residence permit for an employed person is made in a two-step process that includes a preliminary decision by an Employment and Economic Development Office. For this reason, a residence permit for an employed person is also called employment requiring a preliminary decision. The preliminary decision by the Employment and Economic Development Office is an overall consideration that takes into account labour availability and an assessment of the conditions of employment as well as the employer's and employee's conditions. After the preliminary decision by the Employment and Economic Development Office, the final decision on the residence permit application is made by the Finnish Immigration Service, which determines whether the general requirements for issuing a residence permit are met.

⁸⁰ Ministry of the Interior (2018), Work in Finland – Government Migration Policy Programme to Strengthen Labour Migration, Ministry of the Interior publication 1/2018, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-176-3> (Cited 16 April 2020)

Decisions on first applications for a residence permit on the grounds of employment in 2020

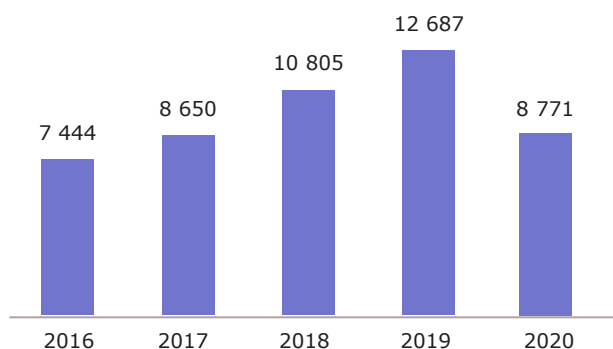
	Positive	Negative	Total
Self-employment	104	274	378
Work requiring a partial decision	4 504	1 467	5 971
Scientific research	776	8	784
Trainee	70	20	90
Sports and coaching	137	101	238
Specialist	864	16	880
Other work	176	28	204
Specialist, blue card	108	2	110
Seasonal work	1 208	70	1 278
Seasonal work requiring partial decision	484	21	505
Intra-corporate transfer	15	1	16
Startup-entrepreneur	53	12	65
Volunteering	9	6	15
Total	8 508	2 026	10 534

Source: Finnish Immigration Service

APPLICATIONS

In spite of the impacts of the pandemic, employment was the most common grounds of application for a first residence permit, as was the case in the previous year. A total of 8,771 first applications for a residence permit were filed on the grounds of employment, representing a 30% decrease from the previous year (2019: 12,687 applications).

First applications for a residence permit on the grounds of employment 2016–2020

Source: Finnish Immigration Service

The number of residence permits issued on the grounds of employment does not, however, give a complete picture of foreign labour in Finland, as not all foreign nationals coming to work in Finland need to obtain residence permits. Some foreign employees enter Finland from the EU and EEA under the principle of free movement. EU citizens may freely reside and work in Finland for three months without registering their right of residence. Those EU citizens who stay in Finland for more than three months are required to register their right of residence.

The number of EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment continued to decline in 2020. In 2020, a total of 3,468 EU citizens registered their right of residence in Finland on the grounds of employment. This figure includes both employed and self-employed EU citizens who received a positive registration decision.

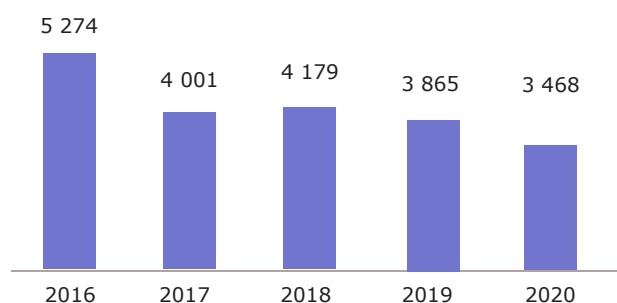
About one quarter (863) of the EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment were Estonians. Other nationalities of employment-based EU migration included citizens of Romania and Latvia, for example.

⁸¹ This includes both first residence permits and extended permits.

⁸² Source: Finnish Immigration Service.

⁸³ Source: Ministry for Foreign Affairs, the figure also includes wild berry pickers who do not apply for a seasonal work visa but a normal Schengen visa.

EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment

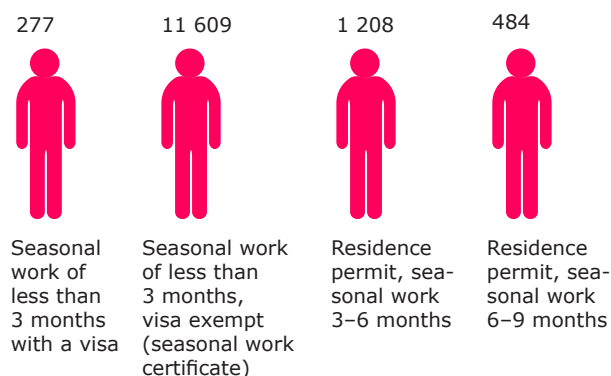

Source: Finnish Immigration Service

In addition to EU and EEA citizens, **some of the third-country seasonal workers are not included if the focus is only on residence permits issued.** Pursuant to the act that entered into force in 2018, people who enter the country for more than three months of seasonal work must apply for a residence permit for a seasonal worker so they are included in residence permit statistics.

However, people who enter the country for less than three months of seasonal work are still not included in residence permit statistics. People who come from a visa-exempt country for less than three months of seasonal work must obtain **a seasonal work certificate**. A total of 11,609 seasonal work certificates were issued in 2020.⁸² People who come from non-visa-exempt countries for less than three months of seasonal work must obtain **a visa**. The number of visas issued for seasonal work was approximately 277. Seasonal work visas were mostly issued to citizens of Russia (148), Ukraine (126) and Thailand (93)⁸³. However, it should be noted that Ukrainians can also enter Finland without a visa by using a biometric passport. In this case, they are required to apply for a seasonal work certificate from the Finnish Immigration Service.

Seasonal work in 2020

Source: Finnish Immigration Service, Ministry for Foreign Affairs

BREXIT

Effective from 1 October 2020, citizens of the United Kingdom and their family members have had the opportunity to apply for the right of residence in accordance with the withdrawal agreement. Last year, UK citizens and their family members submitted 1,737 applications for the right of residence in accordance with the withdrawal agreement.

UK citizens and their family members are eligible to apply for the right of residence in accordance with the withdrawal agreement until 30 September 2021 if they have registered their right of residence as an EU citizen or as the family of an EU citizen. Starting from 2021, UK citizens moving to Finland are required to have a residence permit.⁸⁴

⁸⁴ <https://migri.fi/en/-/statistics-on-immigration-2020-most-immigrants-come-to-finland-to-work-the-coronavirus-affected-the-number-of-applications> (Cited 24 March 2021)

3.2. Research on labour migration

The research and development project: **The Immigrant Student's Voice: Perspectives on Vocational Education and Training and the Labour Market in Finland**⁸⁵ focuses on the factors that promote or hinder the vocational studies of immigrant students as well as their transition between different levels of education and their employment. The research and development is divided into a research part and a development part in accordance with the principles of development-oriented labour research.

The data analysis section of the research report moves from describing the immigrant student's individual experience to school-specific student interviews and analyses of school registers and the level of national statistics. The picture established from the diverse research data provides a concrete view, specific to research data and interest groups, of the daily life of immigrant students in the education and job market in Finland and the Uusimaa region in particular.

Kaisu Koskela's doctoral dissertation **Negotiating the 'migrant elite': Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland**⁸⁶ addresses the social identity, inter-group boundaries and sense of belonging among highly qualified mi-

grants residing in Finland. The dissertation is based on ethnographic data. The key research question of the dissertation is: How do highly qualified migrants find and define their place in the structures of society when they settle in Finland? The dissertation finds that highly qualified migrants do not, as a rule, perceive themselves as equal members of Finnish society. For this reason, they seek a sense of belonging from the 'international parallel society' in Finland, comprising of other highly qualified migrants and internationalised Finns.

Henna Jousmäki's report **Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutusmahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla**⁸⁷ summarises a project in South Ostrobothnia that assessed the Finnish language study opportunities of employment-based immigrants in South Ostrobothnia. According to the report, challenges in South Ostrobothnia arise from the large distances between the adult education centres that serve the residents of different municipalities. In addition, finding qualified hourly workers to teach Finnish as a second language is not easy in the region. Nevertheless, the report finds that the adult education centres in the region keep a close eye on demand. The question is whether non-Finnish-speaking workers realise they should express their wish to participate in language courses to improve their Finnish proficiency.

⁸⁵ Ahonen-Coly, S., Halme, K., Hietalahti, A., Lang, T., Rätty, M., Saari, E. and Viinamäki, L. (n.d.). *Maa-hanmuuttajaopiskelijan ääni - näkökulmia opintoihin ja työelämään Suomessa*. Helsinki: Laurea University of Applied Sciences. Available from <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-599-3> (Cited 9 April 2021)

⁸⁶ Koskela, Kaisu (2020) *Negotiating the 'migrant elite' : Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland* (dissertation), University of Helsinki, Available from <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/317814> (Cited 9 April 2021)

⁸⁷ Jousmäki, H. (2020). *Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikoulutus-mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla Selvityshankkeen raportti*. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu-yhdistys.

3.3. Developments related to labour migration

In accordance with Prime Minister Sanna Marin's Government Programme, the national Talent Boost action programme was expanded starting from autumn 2020 to apply not only to specialists and start-ups but also to other workers, students and researchers.

In 2020, the Talent Boost programme engaged in marketing and country image communications targeted at specialists, students, researchers and start-up entrepreneurs in third countries. The largest campaign in 2020 was the Future is Made in Finland campaign targeted at Asia⁸⁸.

The aim of the Talent Boost action programme is for international talents to enhance Finland's employment rate as well as the quality, diversity and internationality of higher education institutions and the growth, internationalisation and renewal of businesses and RDI activities and promoting investments in Finland.

A development project was launched in 2020 to implement and coordinate the realisation of the Government Programme with regard to immigration regulations and permit procedures. The project participants are the Ministry of Employment and the Economy, the Ministry of the Interior, the Ministry for Foreign Affairs, the Ministry of Education and Culture and the Ministry of Social Affairs and Health. The project is implemented as part of the Talent Boost action programme.

The goals of the project are as follows:

- the introduction of more effective legislation pertaining to the processing of residence permit applications
- the amendment of regulatory provisions concerning students and researchers
- the amendment of regulatory provisions concerning seasonal workers
- accelerating the authorities' procedures related to the processing of residence permit applications
- preventing the exploitation of foreign workers

In spring 2020, Minister of Employment Tuula Haatainen established a working group to prepare actions against labour exploitation as part of the strategy to prevent the grey economy. The working group's action plan consists of 14 action proposals pertaining to legislative measures as well as measures related to guidance of the authorities and improving cooperation. The working group proposes that the regulatory repercussions of exploitation be specified further so that the repercussions would better target the employers that are guilty of exploitation rather than the victim. The working group further proposes increasing the allocation of resources to the authorities and enhancing the authorities' capacity for cooperation through improving the exchange of information as well as the use of monitoring data and other observational data. Some of the proposals were such that they could be implemented in autumn 2020. The working group is preparing additional measures and will continue its work until the end of 2021.⁸⁹

The COVID-19 pandemic affected the residence permit processes of employed persons in many ways in 2020.

The Finnish Immigration Service revised its guidelines concerning the processing of work permits due to the exceptional circumstances caused by COVID-19. The COVID-19 pandemic had an impact on the employment and income of many immigrants. Consequently, flexibility was applied to the requirement for means of support for people applying for extended permits: an applicant's means of support could exceptionally be considered sufficient if their income or other available funds amounted to at least the gross minimum amount of labour market support, which is EUR 724 per month. This guideline was in effect during the period 25 June 2020–31 December 2020. According to the guideline, the impacts of COVID-19 will be considered a mitigating factor in considering the subsequent applications for extended permits with regard to the actual hours worked/income earned, provided that the employer otherwise satisfies all of the requirements set for employers.

The travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic made it more difficult for immigrants to apply for passports. The Finnish Immigration Service revised its guidelines concerning alien's passports to address this situation. According to the

⁸⁸ <https://www.studyinfinland.fi/future-is-made-in-finland> (Cited 12 April 2021)

⁸⁹ https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvaksikaytto?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

revised guidelines, an alien's passport could be issued to a residence permit applicant concurrently with a residence permit if the applicant satisfied the other conditions for the issuance of a residence permit and they were unable to renew their national passport or obtain a new national passport from Finland (if Finland does not have a diplomatic mission of the country in question, if the diplomatic mission does not issue passports, or if the diplomatic mission is closed due to the COVID-19 pandemic, for example). In these circumstances, the Aliens Act section 134 provision concerning the issuance of an alien's passport for other special reasons could be considered to have been met. This practice was in effect until 31 October 2020.

In processing applications for a residence permit for an employed person, Employment and Economic Development Offices considered the significance of temporary layoffs with regard to permit issuance in their preliminary decision. The Finnish Immigration Service made decisions on applications normally in accordance with the preliminary decision. It was decided that if the preliminary decision has already been made and the Finnish Immigration Service is informed of the applicant being temporarily laid off or if their employment is terminated, the Finnish Immigration Service would contact the Employment and Economic Development Office to request a reconsideration of the preliminary decision.

Following the administrative change that brought the residence permit processes of employed persons and students under the guidance of the Ministry of Economic Affairs and Employment, the target processing time was adjusted. The new targets were an average processing time of 30 days for employed persons and students and two weeks for specialists and startup entrepreneurs. This did not involve a change to the actual target processing times specified in legislation.⁹⁰

Temporary amendments were made to the Aliens Act⁹¹, Seasonal Workers Act⁹², legislation concerning foreign nationals transferring within companies⁹³ and legislation concerning students, researchers and volunteer workers⁹⁴ to allow third-country nationals who already reside legally in the country under the legislation in question to work in duties that are important in terms of the security of supply and the labour

market. These amendments were in effect during the period 9 April 2020–31 October 2020.⁹⁵

Due to the difficulties associated with entering the country in spring 2020 in particular, the Finnish Immigration Service obtained lists from various public authorities, based on which seasonal work certificates/residence permits for seasonal work were prioritised and issued and entry into the country was facilitated.

In negotiations held on 6 May, the Government discussed the issue of ensuring the availability of seasonal workers needed at farms and gardens as well as the entry of foreign seasonal workers and incentives for Finnish workers. With regard to foreign seasonal workers, the Government decided to suspend the following restrictions on the entry of seasonal workers:

- The entry of EU citizens for seasonal work was permitted, as in the case of other types of commuting, starting from 14 May.
- The entry of 3,000 seasonal workers from outside the EU was permitted to fulfil labour needs in the spring and early summer, in addition to the 1,500 seasonal workers decided on previously. The decision came into effect on 14 May. The existing procedures concerning transport and two-week quarantines remained in effect. The Ministry of Agriculture and Forestry issued more detailed guidelines on entry.
- To ensure that harvest operations are conducted appropriately, a number of seasonal workers will be permitted to enter the country to work from the beginning of May until the end of September. The number will be determined by 31 May and the assessment will take into account the COVID-19 situation in the countries of origin as well as the availability of domestic labour.⁹⁶

On 27 August, the Government decided to change the restrictions on border traffic to prohibit the entry to Finland of wild berry pickers from non-EU countries subject to restrictions to entry into Finland due to the COVID-19 pandemic. These restrictions entered into force on 28 August. This change did not affect the opportunity of Thai berry pickers to enter

⁹⁰ Finnish Immigration Service, Permit and Nationality Unit: E-mail interview 21 December 2020

⁹¹ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200208> (Cited 16 April 2021)

⁹² <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200209> (Cited 16 April 2021)

⁹³ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200210> (Cited 16 April 2021)

⁹⁴ <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200211> (Cited 16 April 2021)

⁹⁵ https://tem.fi/-/lakimuutokset-kolmansien-maiden-kansalaisten-oikeudesta-tyoskennella-huoltovarmuuden-ja-tyomarkkinoiden-toimivuuden-kannalta-tarkeissa-tehtavissa-voim?languageId=en_US (Cited 16 April 2021)

⁹⁶ https://intermin.fi/-/10616/hallitus-linjasi-kausityovoiman-saatavuuden-turvaamisesta?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

Finland, for example, as citizens of Thailand were not subject to restrictions on entry. Other third countries whose citizens could enter Finland without restrictions included South Korea, Georgia, Rwanda, Tunisia, Uruguay and New Zealand. Entry into Finland from other third countries was only possible for reasons specified in the Government decision.⁹⁷

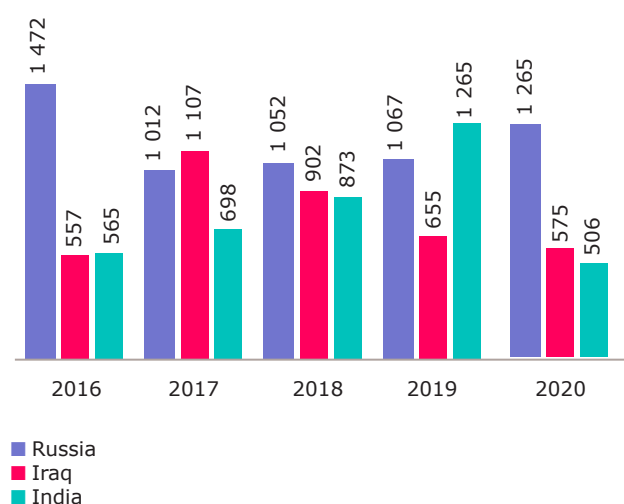
In summer 2020, the Ministry of Economic Affairs and Employment organised a funding application process to support the development of guidance and counselling services aimed at immigrants and the expansion of the existing service network. Funding was granted to 21 projects carried out by municipalities and joint municipal authorities. The state budget for 2020 included EUR 4 million allocated to the establishment and development of guidance and counselling services for immigrants. The Ministry of Economic Affairs and Employment organised a funding application period for municipalities and joint municipal authorities during the period 18 May–18 June 2020. Projects funded on the basis of these applications will be funded by a total of approximately EUR 3.3 million during the period 1 September 2020–31 August 2021. Most of the projects that were granted funding will develop guidance and counselling services in the area of a region, sub-regional unit or multiple municipalities.⁹⁸

3.4. Family reunification

In spite of the general decline in the number of residence permits caused by the COVID-19 pandemic, family ties were still the most common reason for migrating to Finland in 2020. In 2020, a first residence permit on the grounds of family ties was issued to 8,592 foreign nationals. The number decreased significantly from the previous year, when 10,251 residence permits were granted on the grounds of family ties.

Traditionally, nationals of the Russian Federation have topped the list of nationalities in the residence permits issued on the grounds of family ties. However, the year 2017 was an exception to the rule, with Iraq being ahead of Russia. In 2019, India surpassed Russia as the most common nationality among those who received a residence permit on the grounds of family ties. However, in 2020, Russia returned to the top of the list due to a significant decrease in the number of applications submitted by Indian nationals.

Residence permits issued on the grounds of family ties, three largest groups by nationality 2016–2020

Source: Finnish Immigration Service

⁹⁷ https://intermin.fi/-/tiettyjen-riskimaiden-marjanpoimijoiden-maahantuloa-rajoitetaan?languageId=en_US (Cited 12 April 2021)

⁹⁸ <https://tem.fi/-/maahanmuuttajien-ohjaus-neuvonta> (Cited 12 April 2021)

The Finnish Immigration Service made a total of 10,559 decisions on first applications for a residence permit on the grounds of family ties. **Of these, 81% were positive and 17% were negative.**

The number of first applications for a residence permit on the grounds of family ties totalled 8,369. This represented a significant decrease from the previous year's figure of 11,753. As with decisions, Russian nationals accounted for the highest number of applications.

Residence permits issued on the grounds of family ties can be categorised based on the sponsor.

Of those who were issued a first residence permit on the grounds of family ties, 33% were family members of Finnish citizens.

Family members of beneficiaries of international protection accounted for 15.5% of all people who were issued a residence permit on the grounds of family ties.

However, as in the previous year, **the most common scenario was the granting of a residence permit on the grounds of family ties to a family member of other foreign national, such as a foreign national who had been issued a residence permit on the grounds of employment: 51 per cent of all cases were like this.**⁹⁹

The picture is slightly different when examined in terms of the recipient of the residence permit: In the case of beneficiaries of international protection, the family member arriving in Finland was most often their minor child. Minor children were the majority also among other foreign nationals' family members arriving in Finland, although fairly often the arriving person was their spouse. In cases involving Finnish citizens, the family member arriving in Finland was most often their spouse. The trend was the same as in the previous years.

Decisions on first applications for a residence permit on the grounds of family ties 2020

	Positive	Negative	Total
Guardian of a person granted international protection	35	14	49
Child of a person granted international protection	1 038	83	1 121
Other family member of a person granted international protection	67	128	195
Spouse of a person granted international protection	220	125	345
Guardian of a third country national	15	21	36
Child of a third country national	2 723	442	3 165
Other family member of a third country national	5	20	25
Spouse of a third country national	1 683	401	2 084
Guardian of a Finnish citizen	99	27	126
Child of a Finnish citizen	363	134	497
Other family member of a Finnish citizen	8	127	135
Spouse of a Finnish citizen	2 336	272	2 608
Total	8 592	1 794	10 386

⁹⁹ The term "other foreign national" refers to a foreign national who has been issued with a residence permit on the grounds of employment, for instance.

A total of 12,346 extended permits were issued on the grounds of family ties. Their number increased from the previous year, when the corresponding figure was 10,615. The most common nationalities among people who were issued with an extended permit on the grounds of family ties were the Russian Federation, Iraq and India.

Of those who were issued with a residence permit on the grounds of family ties, 60% were women and 40% were men.¹⁰⁰

Apart from third-country nationals, family reasons also brought EU citizens to Finland. **In 2020, a total of 1,621 EU citizens registered their right of residence in Finland on the grounds of family ties.** Their number decreased somewhat from the previous year: in 2019, the corresponding figure was 1,795. As in the previous years, the most common nationality among these registrations was Estonian (423) by a clear margin.

In addition, the Finnish Immigration Service granted a residence card for a family member to 728 individuals. A residence card for a family member of an EU citizen can be granted to an individual who is a family member of a citizen of the European Union but who themselves is not an EU citizen. The most common nationality among people who were issued with a residence card for a family member of an EU citizen was that of the Russian Federation (133).

3.5. Legislative amendments and other developments related to family reunification

In 2020, the Ministry of the Interior drafted amendments to the Aliens Act aimed at discontinuing the practice of applying the income requirement to family reunification sponsors who are minors and who have been issued a residence permit on the grounds of international protection. In connection with these amendments, the degree to which the requirement for means of support affects the protection of family life and the achievement of family reunification among people who have been granted refugee status and subsidiary protection will be assessed. A project established by the Ministry of the Interior on 15 July 2020 will also evaluate problems related to family reunification and assess other potential legislative amendment needs in accordance with the Government Programme. Legislation on family reunification will be assessed particularly with regard to the best interests of children.¹⁰¹

The COVID-19 pandemic also made it necessary to make temporary concessions in interpreting the provisions of the Aliens Act. In 2020, in cases involving the family members of refugees, flexibility was applied with respect to the three-month filing deadline stipulated by Section 114(4) of the Aliens Act regarding exemptions from the requirement for means of support if a customer could not, due to COVID-19, file a family reunification application within three months of the sponsor being informed of their positive asylum decision.

The Finnish Immigration Service also issued guidelines on taking the exceptional circumstances caused by COVID-19 into account in considering extended permits: If an applicant's employment is terminated, if they have been temporarily laid off or if the amount of work offered to them has otherwise been reduced, this may, under the Aliens Act, constitute a serious reason for deviation from the requirement for means of support stipulated by Section 39 of the Aliens Act.

¹⁰⁰ This includes both first residence permits and extended permits.

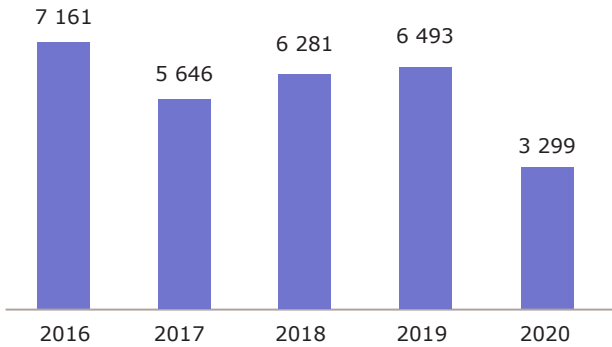
¹⁰¹ https://intermin.fi/-/perheenyhdistamista-koskevaa-lainsaadantoa-tarkastellaan-lapsen-edun-toteutumisen-edistamiseksi?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

3.6. Students

In 2020, a first residence permit on the grounds of studies was issued to 3,225 foreign nationals. This represents a substantial decline from the previous years' figures due to the global COVID-19 pandemic.

There was also a substantial decrease in the total number of residence permit applications on the grounds of studies: 3,299 applications for a student's residence permit compared to 6,493 in the previous year. The lower number of applications was attributable to the COVID-19 pandemic, which forced the Ministry for Foreign Affairs and Finland's diplomatic missions to suspend or restrict the receiving of applications.

First residence permit applications on the grounds of studies 2016–2020

Source: Finnish Immigration Service

The largest nationality group among students migrating to Finland in 2020 was Russians. This represents a change from the previous year, when China was at the top of the list. Students also entered Finland from China, Vietnam, Pakistan and India, for example.

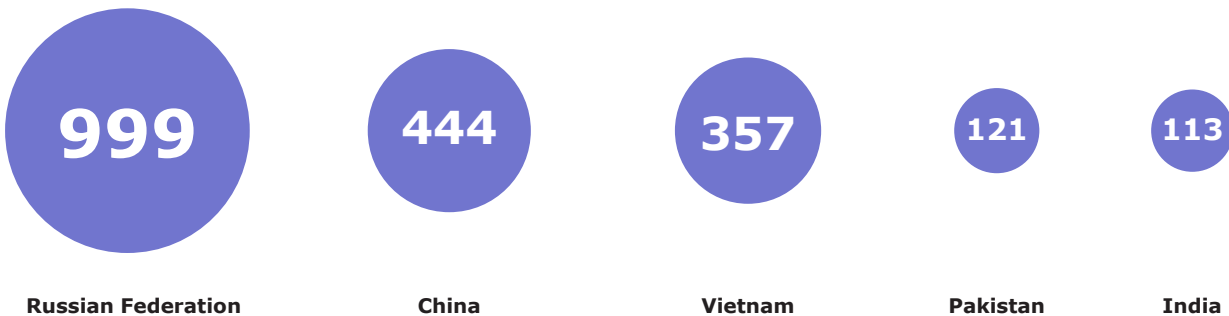
In 85.5% of the cases, the decision on a student's residence permit was positive.

When the decisions are broken down by nationality, it can be seen that there were differences in the ratio of positive and negative decisions depending on the country of origin: although the greater part of the decisions were positive, negative decisions were more common with certain nationalities.

The number of new fixed-term residence permits, i.e. extended permits, issued on the grounds of studies was 2,838. The number again decreased from the previous year, when 4,829 such permits were issued. The most common nationalities among people who were issued with an extended permit on the grounds of studies were Vietnam, the Russian Federation, Nepal, China and Bangladesh.

Approximately half of those who were granted a residence permit for studies were female and half were male.

Decisions on first residence permit applications based on studies, top 5 nationalities in 2020

3.7. Legislative amendments and other developments related to student migration

In 2020, a project was started to amend legislation to make it possible to issue a residence permit valid for two years for job-seeking and entrepreneurship for graduated students and researchers who have completed a degree. Under current law, such residence permits can be issued for a period of one year at most.

The Talent Boost action programme also supported efforts to attract and recruit international students, facilitate their integration in Finland and their placement in the Finnish job market. A project to develop legislation pertaining to foreign nationals and permit procedures also seeks to make permit processes for students smoother and support their continued stay in Finland through legislative measures.

The Universities Act and the Universities of Applied Sciences Act were temporarily amended for the period 1 July 2020–31 July 2021. The amendments make it possible for international students of higher education institutions to report themselves as absent for the academic year 2020–2021 if they are unable to begin their studies due to orders issued by the authorities in relation to the pandemic or other serious reasons related to the pandemic.¹⁰²

On 16 June 2020, the Ministerial Working Group on Competence, Education, Culture and Innovation and the Ministerial Working Group on Promoting Employment approved the interdepartmental Talent Boost action programme that aims to make Finland an internationally attractive place to work, study, research and pursue private enterprise. The goal is to apply the expertise of international specialists to accelerate the growth, globalisation and regeneration of businesses and RDI. A further goal is for employers to be increasingly willing and able to recruit international talent. Accelerated and streamlined residence permit processing is a key element in promoting the Talent Boost action programme.¹⁰³

As part of the Right to Learn development programme launched in 2020 to improve quality and equality in early childhood and comprehensive school education, the decision was made to prepare measures to ensure the learning conditions and education transitions of children and young people from immigrant backgrounds, especially in transition points on the education path. The programme calls attention to ensuring the learning conditions of people from immigrant backgrounds, particularly with regard to the language-related and other learning abilities of students who have just arrived in Finland.¹⁰⁴

¹⁰² <https://minedu.fi/-/perusopetuksen-poikkeuksellisia-opetusjarjestelyita-koskevat-saannokset-voimaan-elokuussa-muutoksia-myos-ammattilisiin-nayttoihin-ja-korkeakoulujen-poissaolosaantoihin> (Cited 12 April 2021)

¹⁰³ https://minedu.fi/-/1410877/talent-boost-toimenpideohjelma-hyvaksyttiin-ministerityoryhmissa?languageId=en_US (Cited 12 April 2021)

¹⁰⁴ <https://minedu.fi/en/qualityprogramme> (Cited 12 April 2021)

4. International protection including asylum

4.1. Asylum seekers

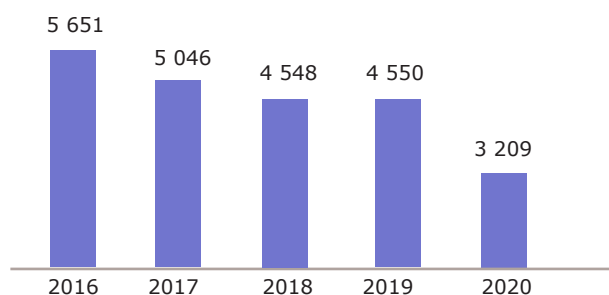
The impacts of the COVID-19 pandemic on mobility extended to refugees in 2020. **The number of asylum seekers entering Finland decreased significantly in 2020 compared to the previous years.** A total of 3,209 asylum applications were submitted. Of the asylum applications submitted in 2020, **60% were subsequent applications** (1,932 applications).¹⁰⁵

The most common countries of origin of asylum seekers were Iraq, Somalia, Afghanistan and the Russian Federation. The events of autumn 2015 were still reflected in applications for asylum in 2020. Many of the Iraqis had arrived in Finland earlier and filed a subsequent application in 2019. The number of new applicants from Iraq was relatively low.

In the category of first asylum applications, relocations from the Mediterranean saw Afghanistan become the largest country of origin (148 asylum seekers).¹⁰⁶

As in previous years, most of the asylum seekers were young adults: approximately half of them were 18–34 years old. Approximately 27% of asylum seekers were women and 73% were men.

Asylum applications 2016–2020

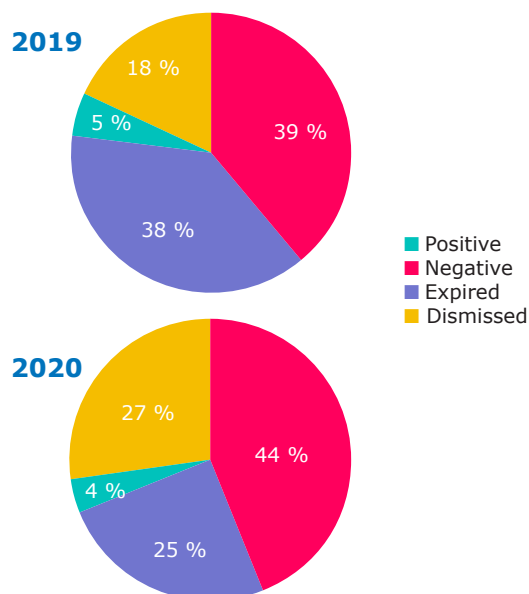
Source: Finnish Immigration Service

In 2020, the Finnish Immigration Service made a total of 4,721 decisions on asylum applications.

Of these decisions, 44% were positive. In absolute numbers, this corresponds to 2,066 positive decisions, most of which granted asylum. Subsidiary protection was granted to 252 individuals and a residence permit on other grounds, such as compassionate grounds, to 314 individuals. The share of negative decisions was 25 per cent. 27 per cent of applications were dismissed and in 4 per cent of cases, the application expired.

Comparing the distribution of decisions with that of the previous year, it can be noted that the share of negative decisions relative to positive decisions decreased somewhat compared to the previous year.

Distribution of asylum decisions made by the Finnish Immigration Service in 2019 and 2020

Source: Finnish Immigration Service

¹⁰⁵ A subsequent application is an application for international protection that a foreign national files after receiving a final decision on a previously submitted application (Section 102 of the Aliens Act).

¹⁰⁶ https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaikutti-hakemusten-maaraan?languageId=en_US (Cited 25 March 2021)

4.2. Legislative amendments related to international protection

Asylum seekers' right to employment was expanded by a temporary amendment to the Aliens Act. The Act on the Temporary Amendment of the Aliens Act (487/2020, Government Bill HE 65/2020 vp) entered into effect on 29 June 2020 and remained in effect until 31 October 2020. The legislative amendment temporarily expanded the right to employment of applicants for international protection. The amendments concerned the start and end of the right to employment of applicants for international protection. The waiting period concerning the start of employment was eliminated for applicants for international protection who, at the time the legislation entered into force, had a pending application for international protection being processed by the Finnish Immigration Service or an Administrative Court. The duration of the right to employment was extended in such a way that the right to work continued, in spite of an enforceable return decision, for as long as the foreign national was provided with reception services.

The objective of the legislation was to increase the supply of labour especially in duties that are essential for the security of supply or the functioning of the labour market. A further aim of the legislation was to support the achievement of goals pertaining to the security of supply and to reduce the adverse impacts on economic activity caused by the restriction of border traffic by increasing the supply of labour in critical primary production industries in which the shortage of foreign labour created by the exceptional circumstances causes significant harm.

The proposed amendments concerned work in agriculture, forestry, horticulture and the fisheries industry.¹⁰⁷

4.3. Developments related to international protection

In 2020, the Government launched a research project that aims to obtain more detailed information on how the amendments to the Aliens Act and the practices of applying the Act have affected the overall legal status of applicants and beneficiaries of international protection and, in particular, the status of children. The project will focus on amendments that were adopted or that entered into force during the previous government term (2015–2019). The aim of the research is to obtain an overall picture of the situation, and the results can be utilised in future legislative projects. The Government Programme states that the combined impact on legal protection of the amendments made to the Aliens Act and of practices of applying the Act will be examined. The research will also produce concrete recommendations for measures. Results are expected to be available by January 2021.¹⁰⁸

In February 2020, the Finnish Immigration Service announced that reception centres will conduct a skills assessment with new asylum seekers, in which information about the asylum seeker's previous work experience, education and interests is collected. In addition, the skills assessment documents the skills acquired after arriving at Finland, such as progress in Finnish or Swedish language studies. An electronic skills assessment form has been made available to the reception centres. The skills assessment was designed in the OSAKA project in cooperation with the Ministry of Economic Affairs and Employment. The goal of the project is to support the asylum seekers' activity and ability to function during the reception phase. It has also included co-operation with organisations, educational institutions and municipalities.¹⁰⁹

In February 2020, the Finnish Immigration Service announced it had reviewed 319 legally valid asylum decisions following a condemnatory decision handed down by the European Court of Human Rights on 14 November 2019. The review concerned legally valid asylum decisions issued by the Finnish Immigration Service in which the applicant was waiting for removal and the applicant did not have a pending case involving international protection with the Finnish Immigration Service or the courts on 14 November 2019. Of the reviewed decisions, 309 (97%)

¹⁰⁷ Finnish Immigration Service, Asylum Unit: E-mail interview 18 December 2020

¹⁰⁸ https://intermin.fi/-/ulkomaalaislakiin-tehtyjen-muutosten-yhteisvaikutusta-selvitetaan?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

¹⁰⁹ https://migri.fi/-/turvapaikanhakijoiden-osaaminen-esille-ja-lisaa-aktivoivaa-tekemista-vastaanottokeskuksiin?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

had been processed in the manner required by the ECHR decision. Significant flaws were found in 10 (3%) of the reviewed asylum decisions issued by the Finnish Immigration Service. Based on the observations made during the review, the Finnish Immigration Service stated it would develop the following aspects of its asylum process: applicant risk analysis, the processing of subsequent applications, judicial review and quality assurance cooperation with the UNHCR.¹¹⁰

The Finnish Immigration Service's TUVI project on the renewal of the filing stage of the asylum process through the development of information system tools will develop a smoother and higher-quality asylum case registration period in information systems to contribute to the expedient processing of asylum applications and the realisation of asylum seekers' rights pertaining to the quality of the procedure. The project will revise the filing process for asylum applications, taking into account the proven practical solutions achieved through the use of the streamlined filing form. These solutions include case retrieval using identifiers from the police case management system and the automatic opening of asylum applications by family members who filed their applications concurrently. The project period is 1 June 2020–31 November 2021.

On 27 February 2020, the Government decided that Finland will receive at most 175 vulnerable asylum seekers from the EU's external border countries, primarily unaccompanied minors and single-parent families that are likely to have grounds for being granted international protection and that come from countries with a particularly weak security situation, such as Syria and Afghanistan. Applicants can be received from Greece, Cyprus, Malta and Italy depending on where the situation of applicants is the worst. The Finnish Immigration Service started a project in 2020 to ensure smooth voluntary relocation, including reception services and asylum examination. The project period is 20 April 2020–20 April 2022.

4.4. Participation in EU-level operations

At the EU level, the most significant change in 2020 was the European Commission's Communication on the reform of migration and asylum policy, known as the New Pact on Migration and Asylum. The Communication was accompanied by five legislative proposals. The Government expressed its position on the Commission's proposals in its communications submitted to the Parliament on 12 November 2020.

The Commission's legislative proposals concerned screening on the Schengen external borders, the implementation of a border procedure for asylum applications, a solidarity mechanism to balance migration pressure, the Member States' solidarity measures in crisis situations and upgrades to the Eurodac system. The Government's stance on the proposals was positive for the most part, provided that the amendments include adequate consideration for the realisation of fundamental and human rights. In October 2020, the Government adopted general guidelines on Finland's position towards the reforms. According to these guidelines, Finland is committed to common European solutions for the development of migration and asylum policy, and is ready for open and flexible discussions seeking compromises on the basis of the Commission proposals.¹¹¹

On 27 February 2020, the Government confirmed the decision that Finland will receive at most 175 vulnerable asylum seekers from the EU's external border countries, primarily unaccompanied minors and single-parent families that are likely to have grounds for being granted international protection and that come from countries with a particularly weak security situation, such as Syria and Afghanistan. Applicants can be received from Greece, Cyprus, Malta and Italy depending on where the situation of applicants is the worst. The agreed-upon measures were aimed at alleviating the humanitarian situation of asylum seekers in EU Member States in the Mediterranean.

¹¹⁰ https://migri.fi/-/maahanmuuttoviraston-eit-selvitys-on-valmistunut-tuloksia-hyodynnetaan-kehitystyossa?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

¹¹¹ https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-otti-kantaa-eu-n-laajaan-maahanmuutto-ja-turvapaikkapolitiikan-uudistukseen?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

4.5. Case law related to international protection

The yearbook decisions of the Supreme Administrative Court (KHO) again dealt with various themes related to international protection in 2020.

Some of the cases addressed the relationship between the general security situation and individual threat to the applicant's life or health.

One case¹¹² concerned a new decision by the Finnish Immigration Service to grant subsidiary protection to an applicant. The decision had been returned by the Administrative Court. The Supreme Administrative Court found that, when the conditions for international protection are considered, it is necessary to assess both individual persecution, danger or threats to the applicant as well as their home region's general security situation. When reconsidering a case returned to it by a court, the Finnish Immigration Service must be able to take into account the facts and prevailing circumstances at the time of the decision regardless of the court's assessment of the conditions for international protection when making its decision. In another similar case, the Supreme Administrative Court found that the circumstances of indiscriminate violence prevailing in the applicant's country of origin also affected the applicant's individual security¹¹³.

The need for international protection was assessed from the perspective of whether the circumstances in the country of origin have remained unchanged. In one case, the Finnish Immigration Service had found that a Vietnamese citizen who had travelled to their home country to attend their father's funeral had, by doing so, voluntarily relied on protection from their country of citizenship.¹¹⁴ In another case, the Finnish Immigration Service had decided on the cessation of the international protection status of a citizen of the Democratic Republic of the Congo because it deemed that the person in question was able to return to a different region in their home country without unreasonable difficulty.¹¹⁵ In both cases, the Supreme Administrative Court pointed out that the Finnish Immigration Service had not adequately investigated whether the conditions behind the person's refugee status had ceased to exist, even though the obligation to determine this lay primarily with the authority.

Individual factors such as gender and religion were also addressed by the Supreme Administrative Court. In one case¹¹⁶, a Somali national had filed an appeal with the Administrative Court regarding a negative asylum decision made by the Finnish Immigration Service based on the argument that she could not comprehensively explain her grounds for asylum during the asylum procedure because both the interviewer and the interpreter were male. One of the original grounds she had stated for her asylum application was repeated sexual violence against her by al-Shabaab. The interviewer was a male officer of the Finnish Immigration Service. The interpreter was also male. The Supreme Administrative Court overturned the decisions of the Finnish Immigration Service and the Administrative Court and returned the case to the Finnish Immigration Service to have a new asylum interview organised. In its decision, the Supreme Administrative Court stated that the Finnish Immigration Service had a legal obligation to take the asylum seeker's individual position and circumstances into consideration in such a way that the applicant can avail their rights and fulfil their obligations during the asylum procedure.

In another case¹¹⁷, the Finnish Immigration Service had rejected asylum applications by Russian applicants filed on the grounds of persecution in Russia due to their being Jehovah's Witnesses. The Finnish Immigration Service had found that the criticism and occasional threats against Jehovah's Witnesses or the occasional actions by the authorities against Jehovah's Witnesses, such as fines, did not represent a fundamental violation of the appellants' human rights. The Supreme Administrative Court overturned the Finnish Immigration Service's decision and returned the applications for reconsideration. In the court's opinion, it was not reasonable to expect that the appellants would cease to practise their religion or hide the practice of their religion upon their return to their home country. Taking country information into account, there was no reason to believe that the appellants would receive protection from the authorities in their home country.

¹¹² KHO:2020:37

¹¹³ KHO:2020:30

¹¹⁴ KHO:2020:61

¹¹⁵ KHO:2020:130

¹¹⁶ KHO: 2020: 91

¹¹⁷ KHO: 2020: 94

4.6. Research on international protection

The European Institute for Crime Prevention's study **Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU**¹¹⁸ presents the manifestations and consequences of gender-based violence and the challenges in assisting victims of violence in the migration context. The report aims to increase the understanding of the structural challenges asylum-seeking and refugee women who have experienced gender-based violence face. The main argument of the report is that the systems that are meant to assist and protect (the asylum system and the criminal justice system) fail to do so because there is a disconnect between the reality of the women and the expectations of the systems.

The report **Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland**¹¹⁹ related to the Finnish Institute for Health and Welfare's TERTTU project summed up the results of the project. The TERTTU project created a consistent initial health examination model to assess the health, well-being and service needs of asylum seekers. A total of 1,087 adults and children participated in the project. Based on the participants' responses, a health examination protocol for reception centres was piloted and developed further. The project also produced a health examination manual and short instructional videos.

The study **Governance of health services for asylum-seekers in Finland**¹²⁰ focused on the health care system for asylum seekers, particularly in the context of asylum seekers who arrived in 2015. The study addressed the right-to-health approach from three perspectives: official recognition of the right to health, standards and coordination mechanisms.

Olli Snellman's doctoral dissertation **Adult asylum seeker and refugee clients' problem, helpful factor and positive change experiences and expressions in therapeutic conversations**¹²¹ discusses the special characteristics of the mental health and psychological problems of adult asylum seekers and refugees. The study is based on four sub-studies that examined the mental health problems of asylum seekers and refugees and the treatment thereof.

The study **Small agency and precarious residency in Afghan refugee families** focused on the way in which Afghan families residing in a small Finnish town process suffering. The ethnographic study addressed the ways in which the families process traumatic experiences, such as the threat of family members' removal from the country and the families' agency in general in spite of their suffering.¹²²

Turvapaikka uutisissa – Mediakatsaus 2015–2020¹²³ by Maria Asunta and Erkki Seppänen is the first comprehensive journalistic publication on how the asylum issue was discussed in social media, major media and alternative media during the period in question.

¹¹⁸ Lilja, I., Kervinen, E., Lietonen, A., Olus, N., Viuhko, M. and Jokinen, A. (2020). Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU. Helsinki: HEUNI.

¹¹⁹ Skogberg, N.; Garoff, F.; Omar, A. Ahmed Haji; Koponen, P.; Klemettä, K-L; Castaneda, A. E. (2020) Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland: project results. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30:V76-V76

¹²⁰ Tuomisto, K.; Tiittala, P.; Keskimäki, I.; Helve, O. (2020): Governance of health services for asylum-seekers in Finland. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH.

¹²¹ Snellman, Olli (2020) Aikuisten turvapaikanhakija- ja pakolaisasiakkaiden kokemat ja terapeuttisissa keskusteluissa kuvaamat ongelmat, auttavat tekijät ja hyödylliset muutokset (dissertation), University of Jyväskylä Available at: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/67520> (Cited 8.4.2021)

¹²² Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Kati, Jaana Vuori (2020) Small agency and precarious residency in Afghan refugee families. In Johanna Hiitola, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) Family life in transition: Borders, Transnational Mobility and Welfare Society in Nordic Countries. London: Routledge, 177–187.

¹²³ Asunta, Maria & Seppänen, Erkki (2020): Turvapaikka uutisissa: mediakatsaus 2015–2020. Turku, Kavasana kustannus

4.7. Quota (resettled) refugees

Quota refugees to be resettled in Finland are persons whom the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has designated as refugees or other foreign nationals in need of international protection. The UNHCR designates for resettlement persons who have fled from their home country to another country, usually in nearby regions, in which they are unable to settle and reside on a permanent basis. Quota refugees are accommodated in refugee camps, for instance. The Parliament confirms Finland's refugee quota for the coming year annually in the State budget. The ministerial working group on migration prepares a proposal to the Government on the regional allocation of the refugee quota, and the proposal is approved by the Minister of the Interior.

In 2020, Finland committed to receiving 850 quota refugees.¹²⁴ The quota consisted of 400 Syrian refugees from Lebanon and Turkey, 200 Congolese refugees from Zambia, 130 refugees evacuated from Libya to Niger under the ETM mechanism and 120 emergency cases without area or nationality restrictions.

No selection visits were made by Finnish officers in 2020 due to the COVID-19 pandemic. Nevertheless, even during the pandemic, Finland continued to receive quota refugees. Refugee selections were made during the pandemic using remote interviews and UNHCR documents. The first selections made using remote interviews were made from Lebanon in the early autumn and the second selections from Niger at the turn of the year.

Finland's entire refugee quota was fulfilled. Finland granted residence permits and the required travel documents to the selected persons before their arrival in the country. Altogether 661 of the selected 850 quota refugees arrived in Finland in 2020, and the rest will arrive in 2021.¹²⁵

Not all of the quota refugees selected by Finland arrive in the country at all, or their arrival can be delayed due to various reasons.

4.8. Developments related to quota refugees

In 2020, the Ministry of the Interior and the Ministry of Economic Affairs and Employment commissioned a report on how the community sponsorship model could complement the actions of the authorities in the receiving of quota refugees. Kokkola University Consortium Chydenius, which operates under the University of Jyväskylä, was chosen to produce the report. The objective is to assess the legal and practical feasibility of the model in Finland.

In the community sponsorship model, a group of about five sponsors is assigned to a quota refugee that will participate in supporting their integration process for a period of 1–2 years. The group can assist the quota refugee in areas such as using the services of the public authorities, becoming familiar with the local culture, language studies and finding a place to study or work. The aim is to accelerate and improve the integration of quota refugees.¹²⁶

¹²⁴ Since 2001, Finland's annual refugee quota has been 750 individuals, excluding the years 2014 and 2015 when the quota was raised by 300 persons because of the crisis in Syria.

¹²⁵ https://migri.fi/-/kiintiopakolaistilastot-2020-julki-korona-vaikutti-valintojen-jarjestelyihin?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

¹²⁶ https://intermin.fi/-/yhteisöjen-roolia-kiintiopakolaisten-kotoutumisen-edistamisessa-selvitetaan?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

4.9. Reception

The COVID-19 pandemic affected all aspects of the reception system: the number of new customers, utilisation rates, customer transfers, the asylum process, removal, assisted voluntary return, the discontinuation of reception services and the number of absconded migrants.

The number of people covered by the reception system decreased significantly in 2020. There were 8,382 people in the reception system at the beginning of the year and 6,323 at the end of the year. The utilisation rate of reception centres for adults and families declined steadily throughout the year as customer volumes fell.

The total customer capacity of the reception system was reduced in 2020 by 1,748 places through closures and capacity reductions. The number of reception centres was reduced from 35 to 24 during the year, but the number of special units for minors was increased from five to seven.

At the beginning of the year, customers in private accommodation represented 38% of the total number of customers in the reception system. By the end of December, their share had increased to nearly half (48%).

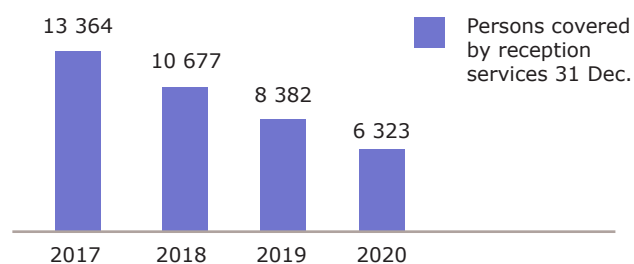
The largest nationality groups were Iraq, Afghanistan and Somalia. Iraqi nationals accounted for 37.9% of the customers registered in the reception system.

The customers represented 96 different nationalities in total. Men accounted for 71% of the customers and women for 29%. Some 16% of the customers were minors. The average age of the adult customers was 32 years and the average age of the minors was 7 years.¹²⁷

The detention capacity was 109 in 2020.¹²⁸

As stated above in the section on asylum seekers, nearly half of the asylum applications submitted in 2020 were subsequent applications. As mentioned above, as in the previous years, the nationality with the highest number of applicants was Iraq, but in terms of new applications, citizens of Afghanistan were the largest group

Persons covered by reception services 2017–2020

Source: Finnish Immigration Service

¹²⁷ Source: Finnish Immigration Service, Reception Unit

¹²⁸ Source: Reception Unit of the Finnish Immigration Service, e-mail, 26 March 2020.

4.10. Developments related to reception

Reception-related EU AMIF-funded projects were also launched in 2020.

A new and updated model and protocol for the initial health examinations of asylum seekers was widely adopted by reception centres in 2020. The model was developed in the TERTTU project carried out in partnership with the Finnish Institute for Health and Welfare¹²⁹. The initial health examination model created in the project enables the development of services for asylum seekers based on national monitoring information. Harmonised practices promote the consistent assessment of health and service needs.

The Finnish Immigration Service's national ONE project was completed in June 2020. The project created an information package for use by reception centres. The package contains material to support the gener-

al legal advisory services provided by reception centres. The material consists of material aimed at applicants (videos and written communications) as well as information for the employees of reception centres (training, other material).

The decision was made to transfer the Helsinki reception centre to the Finnish Immigration Service in autumn 2021. The agreement with the City of Helsinki will expire in October 2021. The project will plan, prepare and implement the seamless transfer of the centre's operations to the Finnish Immigration Service.

In 2020, the Finnish Immigration Service also established a joint preparation and monitoring project between the Finnish Immigration Service and the City of Helsinki to facilitate the transfer of the reception centre's operations. The reception centre's total number of customers has regularly been the highest in the country.¹³⁰

¹²⁹ <https://thl.fi/en/web/thlfi-en/research-and-development/research-and-projects/developing-the-health-examination-protocol-for-asylum-seekers-in-finland-a-national-development-project-terttu-> (Cited 14 April 2021)

¹³⁰ Finnish Immigration Service, financial statements and annual report 2020

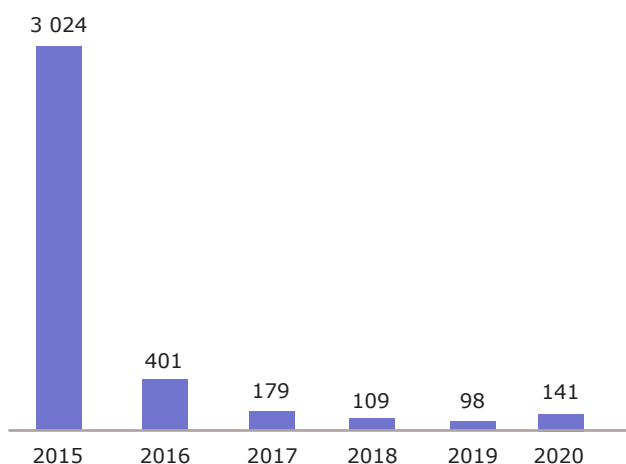
5. Unaccompanied minors¹³¹ and other vulnerable groups

5.1. Unaccompanied minors

The number of unaccompanied minors increased slightly from the previous year. A total of 141¹³² unaccompanied minors applied for asylum in Finland in 2020. The applicants represented 18 different nationalities in total. The nationality groups with the most applicants were Afghanistan (80), Somalia (19) and Syria (12).

A total of 86 unaccompanied minors were received from Greece and Cyprus on a relocation basis and 20 were received as Dublin transfers based on family ties.

Asylum-seeking unaccompanied minors 2015–2020

Source: Finnish Immigration Service

A total of 97 decisions were made on asylum applications submitted by unaccompanied minors. **Positive decisions accounted for 94 per cent of all decisions.** This corresponds to 91 positive residence permit decisions, 4 negative decisions and 2 expired applications.

Of the positive decisions, 66 cases involved the granting of asylum, 17 cases involved the granting of subsidiary protection and 8 cases involved the granting of a residence permit on grounds other than international protection.

For unaccompanied minors, a residence permit granted on grounds other than international protection usually means a residence permit on compassionate grounds. A residence permit is granted on compassionate grounds when there are no grounds for granting international protection but returning the person to his or her home country would be otherwise unreasonable from a humane point of view. For unaccompanied minors, this is often associated with a case in which it is not clear who would take care of the minor when he or she returns to the home country.

¹³¹ There are two Finnish equivalents for the term: "yksin tullut alaikäinen" (a minor who has entered the country alone) and "ilman huoltajaa oleva alaikäinen" (a minor without a guardian). The latest EMN Glossary, Asylum and Migration Glossary 6.0: Finnish edition, includes both terms. The terms are used synonymously. By using the term "yksin tullut alaikäinen", one can emphasise the fact that the minor has entered Finland alone and, as a result, his/her asylum application is processed independently of any adult's application, and by using the term "ilman huoltajaa oleva alaikäinen", one can emphasise the fact that the minor is in Finland without a guardian at that particular moment.

¹³² A total of 146 asylum applications by unaccompanied minors became pending in 2020. The actual number of applications was 141, as the wrong reason for processing was selected in the application filing stage for a few minors applying for a residence permit together with a parent.

5.2. Unaccompanied minors and other vulnerable groups: developments

Based on a Government decision, Finland resolved in early 2020 to receive 175 vulnerable asylum seekers from the Mediterranean. Finland indicated it would primarily receive unaccompanied minors and single-parent families. The aim of these relocations by Finland is to alleviate the excessive asylum seeker reception burden of countries around the Mediterranean.

Finland received the first group of underage asylum seekers from Greece in July 2020. In the first group, 24 unaccompanied minors aged 10–16 arrived in Finland. Most of them were originally from Afghanistan.

Finland subsequently decided in autumn 2020 to help Greece by receiving 11 asylum-seeking unaccompanied minors from the fire-ravaged Moria camp. In spring 2020, the Government decided to receive 175 vulnerable asylum seekers from the Mediterranean. The reception of the 11 underage asylum seekers is part of the implementation of this decision.

Greece had transferred more than 400 asylum-seeking unaccompanied minors from the island of Lesbos to the mainland. The children relocated to Finland were part of this group.¹³³

In 2020, reception centres in Finland implemented the “Let’s Talk about Children” method to support the daily life of children, families and young people. The

Finnish Immigration Service and MIELI Mental Health Finland had evaluated and developed the method since 2017 to be suited to reception centres and asylum seekers. The project received EU funding from the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF). Based on the assessment, a new model was created for all asylum-seeking families and unaccompanied minors. The “Let’s talk about Children” discussion aims to strengthen parenthood, a positive relationship between the child and the parent, and the child’s safe and seamless everyday life.¹³⁴

Kuopion Setlementti Puijola started a new project in June 2020 to identify experiences of gender-specific violence by asylum-seeking women and girls and to enhance support necessary for processing such experiences. The project produces training for professionals whose work involves encounters with asylum-seeking women and girls who have potentially experienced gender-specific violence. The training provides concrete tools for such meetings and helps build the courage to talk about violence. The training is based on research data on gender-specific violence in the refugee context and the sharing of a counselling model piloted in several European countries. The counselling model will be developed and established to make it suitable for the service structures of a medium-sized city in the Northern Savonia region of Finland. The project provides asylum-seeking women and girls information on gender-specific violence and their rights as victims of violence through individual support and group activities. The project will also create a material repository for use by the training participants as well as professionals more broadly.

¹³³ https://intermin.fi/-/suomi-vastaanottaa-11-alaikaista-turvapaikanhakijaa-kreikasta-tulipalon-tuhoamalta-morian-leirilta?languageId=en_US (Cited 14 April 2021)

¹³⁴ https://migri.fi/-/turvapaikanhakijaperheille-ja-lapsille-entista-kattavammin-tukea-vastaanottokeskuksissa?languageId=en_US (Cited 14 April 2021)

6. Integration

6.1. Legislative amendments and other developments related to integration

One of the most significant legislative amendments related to integration in 2020 was increasing the age limit of after-care. Following amendments to Section 27 of the Act on the Promotion of Immigrant Integration, a child or young person can remain within the scope of support measures until they turn 25 or until they have a guardian in Finland. The previous age limit was 21 years. The change in the age limit is aimed at improving the position of young people and enhancing the effectiveness of after-care.

On 17 December, the Government established a new Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO) for the term 17 December 2020–16 December 2024. In addition to the national ETNO, there are seven regional ETNO advisory boards that are coordinated by Centres for Economic Development, Transport and the Environment.

Preparatory work began in autumn 2019 on a diversity programme for working life. The programme includes measures to develop professional networks for immigrants, increasing diversity-related competence in recruitment and workplaces as well as linking work and competence development. A steering group for the programme was established in 2020. The steering group is scheduled to approve the draft programme in early 2021.

6.2. Developments related to integration

One of the most significant development measures related to integration was the publication of an integration indicator database¹³⁵ at the beginning of 2020. The database is an open statistical database consisting of register and survey data. It can be used to monitor the current state and development of immigrant integration in Finland. The indicators are divided into five categories: employment, education and training, well-being, civic participation and two-way integration.

The joint research project **Tavoitteena syrjimätön työelämä: Tutkittua tietoa nykytilasta ja keinoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi**¹³⁶ by the Labour Institute for Economic Research and the Finnish Institute for Health and Welfare aims to produce information for decision-makers on discrimination on working life and ways to promote equality. The research consists of two parts: The first part focuses on the frequency and current situation of discrimination in working life based on statistical data, information obtained from the authorities and population research data. Discrimination is evaluated from various perspectives (e.g. age, gender, origin, nationality, language, religion, disability, health or other individual reason). The second part focuses particularly on discrimination in the context of job-seeking and recruitment.

The Finnish Institute for Health and Welfare project **Solid knowledge base and research-based information about integration (FinMonik2)**¹³⁷ strengthens the knowledge base of the integration monitoring system and produces information on the health and well-being of those who have moved to Finland. The project maps key data collected in customer information systems for use in the monitoring of integration. In addition, researched data on the health and well-being of those moving to Finland will be produced and productised to support integration.

The **Arjen apu** project by LAB University of Applied Sciences supports the integration of immigrants through activities focused on daily life: immigrants receive help with the problems of daily life that do not require guidance by the authorities or professionals and are due to insufficient language proficiency

¹³⁵ <https://kotouttaminen.fi/en/integration-indicators> (Cited 14 April 2021)

¹³⁶ <https://tietokayttoon.fi/-/tavoitteena-syrjimaton-tyoelama-tutkittua-tietoa-nykytilasta-ja-keinoja-yhdenvertaisuuden-edistamiseksi> (Cited 14 April 2021)

¹³⁷ <https://thl.fi/en/web/thlfi-en/research-and-development/research-and-projects/solid-knowledge-base-and-research-based-information-about-integration-finmonik2> (Cited 14 April 2021)

and/or lack of familiarity with the local culture. The aim is to improve the participation and well-being of immigrants as well as make their daily life smoother. The project focuses on immigrants from Afghan and Eritrean backgrounds.

From Home to Host(ess) is a project by the Tampere Lutheran Parishes to develop more interactive and networked residential communities and stimulate community-driven activities. In practice, this means establishing dialogue between communities and the organisations and associations participating in the project to build an operating culture that strengthens cooperation. The target group consists of third-country nationals who have a residence permit and live in Hervanta, Kontula, Myllypuro and nearby areas. The project's core idea is to strengthen the target group's agency, opportunities to exercise influence and integration through training and the creation of low-threshold community networks in these districts.

The project **Koulutus, ohjaus ja mentorointi kotouttavan diakonian tueksi** by the Satakunta Educational Federation uses training to enhance the psychosocial skills in the volunteer integration activities of parishes to help them support vulnerable immigrant groups. The parishes will be developed into culturally sensitive and genuinely integrated communities while promoting networking with other participants in integration processes. The psychosocial support concept will be launched in pilot parishes selected for the project. The activities for the vulnerable groups include peer support groups as well as support related to daily life skills such as parenting. This will have a clear impact on the mental health and functional capacity of families and individuals.

The **KotoKuusamo** project by the City of Kuusamo supports the participation, agency and comprehensive well-being of immigrants by organising activities that increase knowledge and competence and lower the threshold for participation in service development and third-sector activities. Two-way integration is supported by creating meeting places where old and new Kuusamo residents have the opportunity to get acquainted. The aim is for immigrants to see themselves as equal residents of the municipality. The project provides training and advice to people who meet people from different cultural back-

grounds in their work and other areas of life. The mutual coordination and division of responsibilities between parties involved in integration is developed by creating an integration network in the municipality that includes key parties such as the municipality and the third sector. In cooperation with the network, a model for the implementation of integration services will be created. The model will define the methods, roles and responsibilities necessary for service implementation.

Åbo Akademi University's **Stig in2, Astu sisään2, Come in2 - Born to be included** project aims to develop activities and competencies as well as strengthen cross-sectoral collaboration between public, private and third sector workers and volunteers. The goal of the project is to distribute information and develop procedures to promote the effective integration of children and young people to increase the well-being and inclusion of children and young people in Finnish society. This goal will be achieved by organising national conferences and three cross-sectoral development processes focused on the inclusion and integration of children and young people. The process themes include empowering and supporting parents, supporting traumatised children and young people and providing advice for the development of the educational and recreational sectors to increase flexibility and reduce systemic injustices. The information and experiences gained from the project nationally will be shared by means of a publication, by developing an online platform featuring pedagogic learning content and by publishing a digital multi-language collection of articles on the integration of children and young people in Finland, the Nordic region and around the world.

The impact of the COVID-19 pandemic on well-being among the foreign-born population (MigCOVID)¹³⁸ is a research project by the Finnish Institute for Health and Welfare that examines the effect of the COVID-19 pandemic and related restrictions on the daily life, health, quality of life and mood, as well as experiences of service use among foreign-born persons. This information will be used for the evaluation of the societal effects of the COVID-19 pandemic. The findings can also be used for developing services aimed at supporting the population's health and well-being during and after the COVID-19 pandemic.

¹³⁸ <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/koronaepidemiaan-vaikutukset-ulkomailla-syntyneiden-hyvinvointiin-migcovid-> (Cited 14 April 2021)

6.3. Research on integration

A considerable number of studies, reports by the authorities and other publications related to the topic of integration were again published in Finland in 2020. The following is an illustrative sample of these publications.

In January 2020, the Ministry of Economic Affairs and Employment published the dual publication **Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 – Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta**¹³⁹ and the related statistical publication **Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 – Indikaattoritietoa kotoutumisesta**¹⁴⁰. As part of the integration monitoring system, the Centre of Expertise in Immigrant Integration at the Ministry of Economic Affairs and Employment publishes an overall review of integration at intervals of four years. The monitoring system and the overall review for 2019 comprises the following themes: employment, education and training, wellbeing, civic participation and two-way integration. The overall review for 2019 consists of infographics that present key indicators and a research publication. A database of integration indicators was published at the same time (see above).

General publications on integration were also published in 2020. **Suomi omaksi kodiksi**¹⁴¹ by Pasi Saukkonen includes the latest information on integration policy measures, concrete proposals and input for discussions on integration. The book examines the role of the public sector, third sector and businesses in making integration more effective. The book argues that promoting integration is everyone's responsibility: society as a whole and every branch of the public administration. Satu Leisko's book **KOTI SUOMESTA (SELKOKIRJA): NUORTEN MAAHANMUUTTAJIEN TARINOITA UUDESTA KOTIMAASTAAN**¹⁴² sheds light on young immigrants' experiences about moving to Finland. Some of them migrated to Finland with their family, some came alone. In Finland, they were faced with not only a new language, new customs and different people, but also the beauty of snow, freezing temperatures, new friends, school, work and many opportunities they did not have in their home country. The book

features interviews with young immigrants from Somalia, Mexico, Syria, Iran, Nepal, Ghana, Ethiopia and the UK. Written in plain language, the book is suitable for Finnish language learners and other audiences that need plain language.

Publications on the subject of the Muslim community in Finland were also published during the year. In the book **Matkalla islamilaisessa Suomessa**¹⁴³, docent and researcher in Middle East and Islamic studies Marko Juntunen describes his multi-year research in the suburb of Varissuo in Turku. The book offers perspectives on the daily life of a multicultural suburb and describes the developments taking place in every residential district in Finland where the Muslim population is growing rapidly. Tuomas Martikainen's article **Finnish Muslims' Journey from an Invisible Minority to Public Partnerships**¹⁴⁴ discusses the historical growth and development of the Muslim population and its contemporary situation in Finland.

According to the report **Hate crimes reported to the police in Finland in 2019**¹⁴⁵ by the Police University College, the police recorded a total of 899 reports of suspected hate crime in 2019. This represents a decrease of 1 per cent compared to the previous year. The majority (72.3%) of the reports concerned incidents based on ethnic or national origin. Cases related to the victim's religious background accounted for 14.8 per cent, sexual orientation 5.7 per cent and disability 4.9 per cent. A total of 21 incidents of hate crime (2.3%) were reported related to gender identity or gender expression. Most of the reported cases were related to ethnic or national background and, in the majority of the cases, prejudice or hostility was directed towards a member of an ethnic or national minority by a member of the original population.

Kela's report **Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018**¹⁴⁶ provides an overview of income-related social security benefits paid out by Kela in 2018: basic social assistance, unemployment security, general housing allowance, pensioners' housing allowance, study grants, parental per diem allowance, child allowance, child home care allowance, sickness allowance, national pension and guarantee

¹³⁹ Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:10, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7> (Cited 17 April 2020)

¹⁴⁰ Työ- ja elinkeinoministeriö (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:11, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-489-1> (Cited 17 April 2020)

¹⁴¹ Saukkonen, Pasi (2020) Suomi omaksi kodiksi. Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus

¹⁴² Leisko, Satu (2020) Koti suomesta (selkokirja): Nuorten maahanmuuttajien tarinoita uudesta kotimaastaan, Avain, Helsinki

¹⁴³ Juntunen, Marko (2020) Matkalla islamilaisessa Suomessa, Helsinki: Vastapaino

¹⁴⁴ Martikainen, Tuomas (2020) Finnish Muslims' Journey from an Invisible Minority to Public Partnerships. *Temenos*, 56 (1), 33–51. Available from: <https://journal.fi/temenos/article/view/77424/53958> (Cited 14 April 2021)

¹⁴⁵ Poliisiammattikorkeakoulu (2020) Poliisiin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019, <http://www.theseus.fi/handle/10024/345708> (Cited 14 April 2021)

¹⁴⁶ Kela (2020), Maahanmuuttajien Kelan etuuksien käyttö vuonna 2018, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020120198868> (Cited 14 April 2021)

pension. The reported figures exclude benefits such as compensation for purchased medicine, taxi journeys and rehabilitation. The information is based on Kela's benefit registers. The target group included all persons aged 18 and above who were part of the Finnish population on 31 December 2018.

Studies were also published in 2020 regarding immigrants' use of services in society: **Low-threshold guidance and counselling services for immigrants: Final report of the study**¹⁴⁷ describes the organisations providing guidance and counselling, and the services provided. The study shows that low-threshold guidance and counselling services for immigrants in Finland are fragmented in terms of service provision and resource allocation. Access to services is not equally provided in all parts of the country. Although there are similarities between practical activities, the services are not consistent in terms of content. Guidance and counselling services are provided by local authorities and organisations. According to the report, all guidance and counselling services for immigrants organised by local authorities have common characteristics. The report proposes that municipal low-threshold guidance and counselling services should be organised in municipalities with the largest number of immigrants. Intermunicipal cooperation would also extend the services to smaller municipalities. Remote counselling service available nationwide would complement the range of services. The report was commissioned by the Ministry of Economic Affairs and Employment and it was prepared by Owl Group Oy. The study **Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataustaiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä**¹⁴⁸ by Eveliina Heino and Annikka Lillrank examines migrant parents' trust towards public and disability services when they have a disabled child. The data consists of interviews with 20 parents from six different countries.

Migrants' housing was also a subject of research during the year. The study **Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility**¹⁴⁹ by Karin Torpan et al. examined migrants' housing in the Helsinki metropolitan area. The study investigated the correlation between home ownership and moving to a wealthier neighbourhood. The results indicate that while moving to a wealthier neighbourhood is relatively easy, it is much more challenging to enter home ownership. Consequently, there is no direct correlation between the form of housing and the neighbourhood in which a person lives.

A considerable amount of research on immigrant families was also published in 2020. Johanna Hiitola et al. published the collection **Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries**¹⁵⁰, which examines migration, immigration policy and family dynamics from diverse perspectives. A study¹⁵¹ published in 2020 by Elina Turjanmaa and Inga Jasinskaja-Lahti explored intergenerational relations in the immigration context. Marja Tiilikainen studied the family dynamics of fathers from Somali backgrounds residing in Finland¹⁵². **Päivi Iikkanen**¹⁵³ wrote a dissertation exploring how migrant parents' varied language resources are received and evaluated in Finland. The study focuses specifically on how proficiency in English attained pre-migration affected participants' processes of language learning and integration. In her dissertation, **Minna Intke-Hernandez**¹⁵⁴ examines what kind of language socialisation migrant mothers encounter in their everyday lives and interrelationships. Through the mothers' language stories and interactional situations observed by the researcher, the dissertation investigates motherhood as a site of language socialisation. **Riti Esberg's**¹⁵⁵ dissertation examines the kinds of social relations Iranian women living in Finland have, the kinds of factors that influence social relations of

¹⁴⁷ Ministry of Economic Affairs and Employment (2020), Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut. Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2020:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-542-3> (Cited 14 April 2020)

¹⁴⁸ Heino, E & Lillrank, A 2020, Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataustaiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä, Sosiologia, Vuosikerta. 57, Nro 4.

¹⁴⁹ Torpan, Karin; Sinitsyna, Anastasia; Kahrik, Anneli; Kauppinen, Timo M.; Tammaru, Tiit: Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility. HOUSING STUDIES. 2020 <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1849574> (Cited 15 April 2021)

¹⁵⁰ Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) (2020), Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries. London: Routledge

¹⁵¹ Turjanmaa, Elina & Jasinskaja-Lahti, Inga (2020) Thanks but no thanks? Gratitude and indebtedness within intergenerational relations in immigration context. Family Relations, 69(1), 63–75.

¹⁵² Tiilikainen, Marja (2020) Finnish Somali fathers, respectability, and transnational family life. Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.), Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries. London: Routledge, 131–141.

¹⁵³ Iikkanen, Päivi (2020). The role of language in integration: a longitudinal study of migrant parents' trajectories (dissertation), University of Jyväskylä, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8306-2> (Cited 15 April 2021)

¹⁵⁴ Intke-Hernandez, M. (2020). Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat : etnografinen tutkimus kieliyhteisöön sosiaalistumisesta. (dissertation), University of Helsinki, available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6838-2> (cited 15 April 2021).

¹⁵⁵ Esberg, Riti (2020) Iranista Suomeen muuttaneiden naisten sosiaaliset suhteet ja niiden merkitys yhteiskuntaan kiinnittymisessä (dissertation), University of Turku, available from: <https://www.utupub.fi/handle/10024/150451> (Cited 15 April 2021)

Iranian women in Finland, the kinds of support Iranian women receive through social relations and the effect that social relations have on the integration of Iranian women.

Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland¹⁵⁶, a joint study by the Finnish Institute for Health and Welfare and Kela, authored by Jussi Tervola, explores the taxable earnings, unemployment benefits and child care benefits of all of the refugees who migrated to Finland during the period 2001–2014. The data consists of approximately 15,000 migrants who originate mostly from Iraq, Somalia, Afghanistan and Iran. The study found that men who migrated on the grounds of family reunification became employed faster than other refugee groups. Women who migrated on the grounds of family reunification took longer than the other groups to find employment. The gaps between categories of males diminish as the duration of stay grows longer, whereas the opposite is true for women.

¹⁵⁶ Tervola, J (2020) Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland. *Comparative Migration Studies* 8(28)

7. Citizenship and statelessness

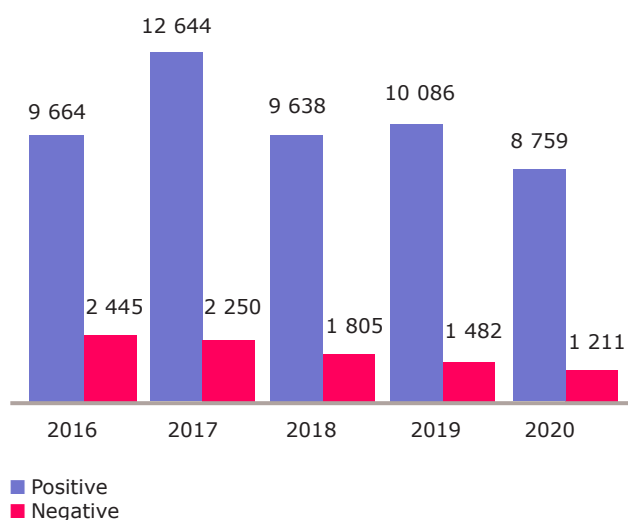
In 2020, a total of 8,759 persons acquired Finnish citizenship, which represents a decrease from 2019. The number of decisions on citizenship applications and declarations was 11,687. Of these, 75 per cent were positive and 10 per cent were negative.

As in previous years, the most common reason for a negative decision was insufficient language skills. Other common reasons were unclear identity, insufficient period of residence and the applicant's failure to satisfy the integrity requirement.

Of those who were granted Finnish citizenship, 54 per cent were female and 46 per cent were male

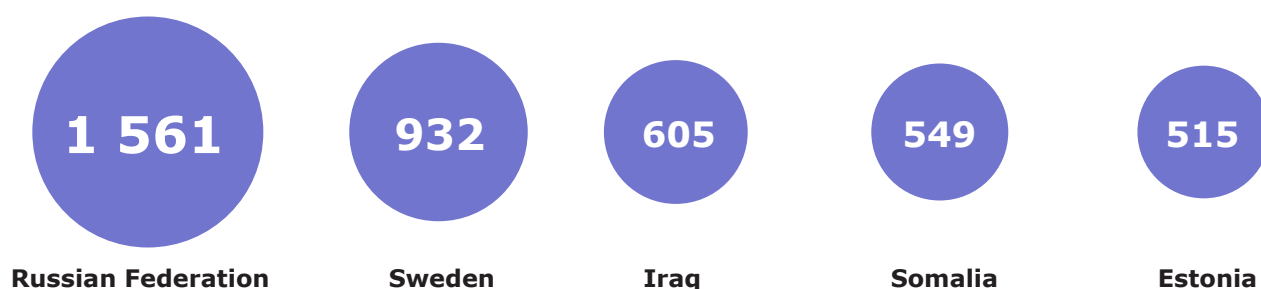
Iraqi nationals became the largest applicant group in 2020. Many of the Iraqi and Syrian refugees who arrived in 2015 satisfied the four-year minimum residence requirement in 2019, which was reflected in the applicant statistics. As in previous years, the top nationalities applying for Finnish citizenship also included citizens of the Russian Federation, Somalia, Estonia and Afghanistan.

Citizenship decisions (citizenship applications and declarations) 2016–2020

Source: Finnish Immigration Service

Persons who were granted Finnish citizenship (by application and declaration), Top 5 groups by former nationality

Source: Finnish Immigration Service

A total of 11,569 citizenship applications and 1,811 citizenship declarations were filed during the year. The numbers were close to the previous year's levels, although the number of citizenship declarations increased slightly.

In 2020, 82 per cent of those who were granted citizenship acquired it through the application procedure.

Certain groups can also acquire citizenship through the declaration procedure. These groups include former citizens of Finland, 18–22-year-old young per-

sons, citizens of the Nordic countries, foreign nationals whose father is a citizen of Finland and over 12-year-old adopted children of Finnish citizens.

A total of 1,683 decisions were made on citizenship declarations, 95 per cent of which were positive. In the declaration procedure, the most common grounds for granting Finnish citizenship was former Finnish citizenship (64% of cases).

The largest group to acquire citizenship through the declaration procedure was citizens of Sweden (60%).

7.1. Legislative amendments and other developments related to citizenship

In 2020, the Ministry of the Interior started a legislative project to draft amendments to the Nationality Act and the Government Decree that supplements it. The aim is to update and clarify the legislative provisions, but there are no plans to change the conditions for obtaining or losing citizenship.

The amendments are aimed at clarifying the provisions concerning the effect of international travel on the period of residence required for citizenship, for example. Another aim is to specify the provisions pertaining to establishing a person's identity based on the Supreme Administrative Court's case law and supplement the methods of demonstrating fulfilment of the language proficiency requirements associated with citizenship. The project also involves a number of amendments that are more technical by nature.

The preliminary assessment¹⁵⁷ focused on whether the existing legislative provisions pertaining to citizenship are effective, clear and current. The assessment also focused on the impacts of the development of case law and amendments to the general legislation governing administrative affairs.

A total of 18 statements were received from various authorities and organisations in response to the preliminary assessment. The statements expressed support for implementing strict requirements with

regard to establishing the identity of persons granted international protection, which is why the legislation should include a mention of the possibility of overall consideration.

The statements also included a proposal to no longer divide the period of residence between continuous and accumulated residence and to simplify the provisions pertaining to international travel.

With regard to the language proficiency requirement, the statements expressed the wish that the list of methods to demonstrate language proficiency should be as exhaustive as possible. In addition, particular attention was called to the demonstration of language proficiency by persons with hearing disabilities and deviations from the requirement in such cases.

Changing the definition of a child was supported, as did the idea of simplifying a child's acquisition of citizenship to enable children to acquire Finnish citizenship more often directly based on the law. Changing the definition of statelessness and updating the authorities' duty to report pertaining to the retention of citizenship were also supported. Some of the statements suggested that processing fees should be reduced for stateless persons and persons who have been granted international protection.

The duration of the legislative project is from 30 October 2020 to 31 May 2022. The related Government Bill is scheduled to be submitted to the Parliament in the spring term 2022.

¹⁵⁷ <https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM046:00/2019> (Cited 15 April 2021)

8. Borders, Schengen and visas

8.1. Border control

The number of state border offences investigated by the Finnish Border Guard nearly doubled from 2019 (337 offences) to 2020 (616 offences). While the nature of irregular entry in 2020 was very different (mostly involving Finnish and Swedish citizens), it nevertheless constituted illegal border crossing and met the criteria for a state border offence. The Finnish Border Guard investigated a total of 83 offences concerning the arrangement of illegal immigration (25 aggravated offences and 58 normal offences). In 2019, the Finnish Border Guard investigated 93 such offences (22 aggravated and 71 normal).

The Russian border authorities continued their effective operations at the eastern border, preventing attempted irregular entry on their side. The Finnish Border Guard estimates that the threat of cross-border crime, the arrangement of illegal immigration and trafficking in human beings has not decreased in spite of the pandemic. In their estimate, the pent-up situation may lead to a significant increase in these types of crimes once the pandemic has passed.

In 2020 the Finnish Border Guard's liaison officers prevented 568 entries to the Schengen area. While this was a substantial decrease compared to the previous years, it was still fairly high relative to the number of visas issued. Consequently, it could be said that the effectiveness of liaison officer operations has improved.

A total of 7 illegal entries were detected in air traffic to Finland from non-Schengen areas in 2020. In the cases in question, two people used forged travel documents, two had no travel documents and three used travel documents belonging to someone else.

In addition to the illegal entries detected in air traffic at the external border, a total of 36 people were found to misuse legal entry methods in 2020, mean-

ing that they arrived at Helsinki Airport on a transit flight, did not continue on to their connecting flight and applied for asylum.

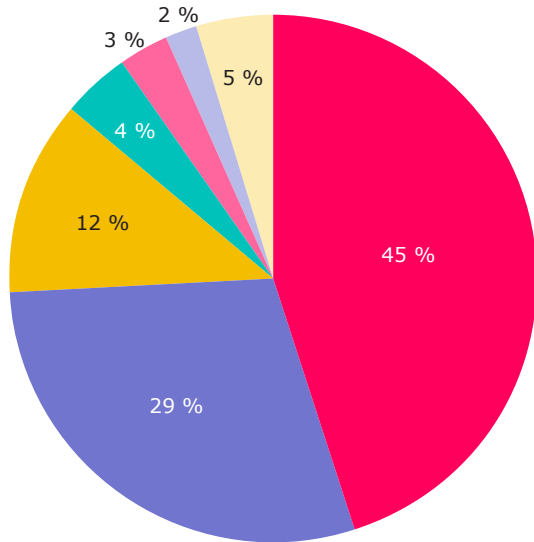
At the border crossing points on the eastern border, a total of 10 illegal entries were detected by the end of the year. Of these, seven used forged travel documents, two involved attempted smuggling and one person used a travel document belonging to someone else (43% higher than in 2018). A total of nine crossings of the land border for the purpose of illegal entry from Russia to Finland were detected in 2020.¹⁵⁸

On 17 March 2020, the Government resolved to reinstate internal border controls effective from 19 March 2020 due to the serious threat to Finland's internal security caused by the COVID-19 pandemic. In addition, on 17 March 2020, the Government decided to close certain border crossing points and restrict cross-border traffic effective from 19 March 2020 to prevent the spread of the COVID-19 pandemic and prevent the threat to public health caused by the virus. As the COVID-19 pandemic continued, the decision on the temporary closure of certain border crossing points and the restriction of traffic was extended until 12 January 2021.

The Finnish Border Guard carried out border checks on individuals at border crossing points in accordance with the Schengen regulations in spite of the COVID-19 pandemic. The restrictions on traffic at the external borders reduced cross-border traffic at all border crossing points. The reinstatement of internal border controls led to an increase in refusals of entry. A significant proportion of these decisions concerned EU citizens. The most significant grounds for the refusal of entry at all border crossing points were non-fulfilment of the conditions for entry while the travel restrictions were in effect and reasons related to public health.

¹⁵⁸ Source: The Finnish Border Guard: Annual report 2020 and e-mail interview 22 March 2021

Grounds for the refusal of entry in 2020 (Finnish Border Guard)

- Non-fulfilment of the conditions for entry 45 %
- Public order and security, internal security, public health, international relations 29 %
- No valid visa or residence permit 12 %
- Earning income through dishonest means 4 %
- Lack of documents to demonstrate the purpose and conditions of stay 3 %
- Staying in the EU for 90 days during a period of 180 days 2 %
- Other 5 %

Source: Finnish Border Guard

8.2. EU cooperation

The number of detected illegal border crossings on external EU borders was approximately 124,000 (2019: 139,000). This is the lowest figure since 2013. The busiest route of irregular entry was the central Mediterranean route with approximately 35,000 irregular entries.

The most significant project in EU cooperation was related to preparations for the deployment of permanent European Border and Coast Guard forces. Pursuant to EU regulation, the Finnish Border Guard's obligation towards the permanent forces is eight people on a full-year basis and 71 people on four-month assignments.

The Finnish Border Guard's participation in border security operations coordinated by Frontex at the EU's external land and sea borders and airports was nearly at the same level in 2020 as in 2019. The level of participation was lower than planned due to the COVID-19 pandemic. International exercises were mostly cancelled for the same reason.

Finland's participation in current Frontex operations corresponded to 14 person-work-years (2019: 16). Bilateral and multilateral relations were maintained with EU Member States and third countries mainly by means of remote connections. Dialogue with the Russian border control authorities was maintained by means of remote connections, with due consideration for the pandemic-related restrictions.¹⁵⁹

¹⁵⁹ Source: Finnish Border Guard, Annual report 2020

8.3. Other developments in border control

Legislative work required by the restrictions on cross-border traffic and the planned measures to replace border control at the internal borders began. The Finnish Border Guard participated in the assessment of the development needs pertaining to the Emergency Powers Act and the drafting of a report on internal security.

The Finnish Border Guard promoted the national deployment of EU-wide information systems. The national implementation of the Entry/Exit System (EES) and the European Travel Information and Authorisation System (ETIAS) progressed nearly according to plan. The national implementation includes legislative, operational and technical development, which move forward separately in parallel.

With the help of additional funding allocated to it, the Finnish Border Guard continued the training of new border guard officers recruited to strengthen border control at the eastern border, manage increasing EU obligations and address the growth of passenger traffic at Helsinki Airport.

The Finnish Border Guard participated in the national PASIS joint project between the Border Guard and

the Police, which had its pilot stage in 2019–2020 and will continue in 2021. The project is aimed at the deployment of an operational environment that enables the scanning of fingerprints from the chips embedded in EU Member State passports and ID cards to compare them with customers' fingerprints. The project may help detect cases of false identity, imposters and potentially morphed documents.

The effectiveness of border neighbour cooperation at the eastern border remained high. The number of blocks reported by the Russian authorities and advance notifications obtained from them was unchanged relative to the number of border crossings at the eastern border. However, the overall indicator of the effectiveness of border neighbour cooperation declined because a significant proportion of the detected criminal offences, violations and observations leading to refusal of entry were made in the context of internal border control.

Approximately 140 meetings between the Finnish and Russian border authorities were organised during the year. This is less than half of the usual amount. Meetings were replaced by remote communication. Meetings and remote discussions were used to regularly exchange information to prevent irregular entry and crime.

8.4. Schengen

Due to the COVID-19 pandemic, Finland was unable to participate in any of the planned Schengen inspections in 2020. Under normal circumstances, Finland assigns at least one expert to all external border inspection missions.

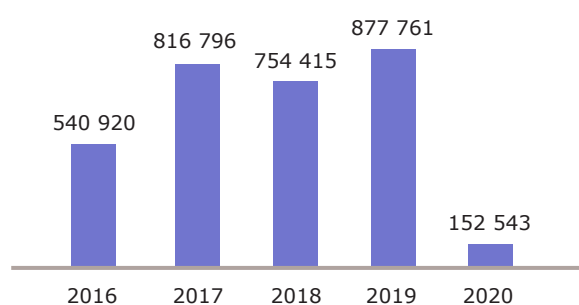
Maintenance projects related to the Schengen Information System began in 2020.

The National Police Board's Schengen operational support project will implement administrative and user services for the national Schengen Information System (SIS II), while the National Police Board's SIS-Recast-Police project implements the necessary changes to the police authorities' information systems in accordance with the regulations¹⁶⁰ issued by the European Parliament and the Council of Europe.

8.5. Visa policy

The number of visas for entering Finland declined significantly due to the travel restrictions introduced in response to the global COVID-19 pandemic. Finnish diplomatic missions issued only 152,543 visas to Finland in 2020. This represents a 83% decrease compared to 2019, when the number of visas issued was 877,761. In addition, the Finnish Border Guard issued 508 visas in 2020.

Schengen visas issued by Finnish diplomatic missions 2016–2020

Source: Ministry for Foreign Affairs

The number of visa applications submitted was 157,644. Once again, **Russia was the leading country in the number of visa applications**: 85% of visa applications were submitted in Russia.

¹⁶⁰ Regulation (EU) 2018/1862 of the European Parliament and of the Council of 28 November 2018 on the establishment, operation and use of the Schengen Information System (SIS) in the field of police cooperation and judicial cooperation in criminal matters, Regulation (EU) 2018/1861 on the establishment, operation and use of the Schengen Information System (SIS) in the field of border checks, and Regulation (EU) 2018/1860 on the use of the Schengen Information System for the return of illegally staying third-country nationals.

8.6. Visa policy development

The Ministry for Foreign Affairs launched visa system development projects in 2020. The MIAMI project to develop a new identity management and access management solution for the Ministry for Foreign Affairs' Visa Information System) is aimed at the comprehensive renewal of VISA user management, including the user management application, server platform and the SSO and federation solutions related to user identification. The KEHUMEESI project will ensure the national implementation of the systems required by the European Commission and the IT agency. The development of the information systems (Visa Information System and Entry/Exit System) will be carried out in accordance with the EU requirements, ensures participation in mandatory joint testing stages and creates the conditions for the deployment of the Entry/Exit System (EES) by the national authorities.

9. Irregular migration¹⁶¹ and migrant smuggling

In 2020, 1,144 irregular migrants were found in Finland, which represents a slight decrease from the previous year (1,219).

The statistics for 2020 include persons who stayed or worked in the country without a valid permit and were found within the country or at an external border as well as those asylum seekers who were found to have stayed in the country without appropriate documents before filing an asylum application. The statistical methods are largely based on the Eurostat's criteria for collecting statistics on irregular stay.

A large proportion of the irregular stay shown in the statistics is short-term; irregular employment is typically gig work that lasts for a period of a few months, for example. Criminal activity can also occur in similar short-term and temporary patterns.

In general, the pandemic has had the effect of reducing irregular stay. Most cases of irregular stay are still short-term. The proportion of more preferred labour from Europe is reflected particularly in an increase in the number of seasonal workers who worked entirely without a work permit.

The implementation of stricter border controls is reflected in the number of persons found to have violated the prohibition of entry within the country or at the internal borders particularly with regard to third-country nationals.

Irregular migrants, top 10 nationalities in 2020 (includes working without a work permit)

Russia	130
Iraq	125
Ukraine	92
China	85
Nigeria	83
Gambia	56
Turkey	41
Somalia	38
Stateless	33
Belarus	33
Top 10 total	716
Total all (individuals)	1,144

Source: Police

The Police compile separate statistics on illegal employment. **In 2020, a total of 421 third-country nationals working without any work permit were found in Finland.**

Illegal employment is part of informal economy, which is connected to irregular stay. For most irregular migrants, undeclared employment is the most convenient means of livelihood but international supply of cheap labour and undeclared workers is also increasing. The use of undeclared workers distorts competition: the supply of undeclared workers and cheap labour also involves organised crime, for which crime within corporate structures is a growing source of income.

Not nearly all of the persons who work illegally are staying irregularly in the country. In many cases, the movement and employment of undeclared workers and cheap labour is facilitated with forged documents, similarly to irregular migration and cross-border crime. The following statistics include persons working without any work permit regardless of whether they were staying in the country legally or not.

¹⁶¹ The Finnish equivalent for the term is "säännösten vastainen maahanmuutto", which is found also in the latest EMN Glossary, Asylum and Migration Glossary 6.0: Finnish edition. Finnish legislation and authorities, however, use terms "laiton maahantulo" (illegal entry in the country) or "laiton maassa oleskelu" (illegal stay in the country).

The three largest nationalities represented in the statistics on persons who worked entirely without a work permit remained unchanged from the previous year, although they switched places in the list. In particular, the number of Ukrainian nationals working without a work permit increased last year due to the increased use of Ukrainian labour at construction sites. Many such persons entered Finland on a Type D visa issued by another EU country – typically Poland or Estonia – which does not, however, grant the right to employment in Finland. The country of issuance of visas depends on the country in which the subcontracting company is registered. The use of Ukrainian workers has also been seen in seasonal work in sectors where the recruitment of workers has been made more difficult by the restrictions on entry from countries outside of Europe.

The profile of Nigerian and Iraqi nationals who worked without a work permit remained unchanged from the previous year. Most of the Nigerians who worked without a work permit have a residence permit for Italy and they primarily work as food delivery workers in Finland. Many of the Iraqis had been issued with a negative asylum or residence permit decision and the irregular employment occurred during the waiting period concerning the right of employment stipulated by the provisions concerning the filing of a new residence permit application.¹⁶²

Persons working without any work permit 2020

Ukraine	72
Nigeria	64
Iraq	51
Russia	33
Kyrgyzstan	15
China	12
Turkey	12
Iran	9
Stateless	9
Belarus	8
TOP 10 total	285
Total all (individuals)	421

Source: Police

9.1. Legislative amendments and other developments related to irregular migration and smuggling in human beings

In 2020, the Ministry of the Interior began to update the action plan against irregular entry and residence for 2021–2024. The action plan focuses on the previous action plans as well as the position of third-country nationals who are staying in the country without a residence permit as well as the exploitation phenomena related to them and the position of victims of trafficking in human beings.

In addition to strategic policies, the action plan is intended to promote concrete measures that prevent staying in the country without legal right of residence. These include, for example, proactive measures in countries of origin and transit as well as supporting repatriation and reintegration. The drafting of the updated action plan will also take into account the work done in the EU to prevent smuggling in human beings and promote return.

The action plan also addresses the work related to the position of victim of trafficking in human beings by the Ministry of Justice and the Ministry of Social Affairs and Health as well as the work carried out by the Ministry of Economic Affairs and Employment to prevent the exploitation of foreign workers.¹⁶³

¹⁶² Source: National Bureau of Investigation

¹⁶³ https://intermin.fi/-/laittoman-maahantulon-ja-maassa-oleskelun-vastainen-toimintaohjelma-paivitetaan?languageId=en_US (Cited 15 April 2021)

10. Actions addressing trafficking in human beings

10.1. Residence permits issued to victims of trafficking in human beings¹⁶⁴

When processing applications, the Finnish Immigration Service may observe indications of trafficking in human beings. This does not necessarily mean that the applicant is a victim of trafficking in human beings. Rather, it means that the authorities suspect this could have happened. The grounds for a residence permit can include international protection, compassionate grounds or being a victim of trafficking in human beings.

A residence permit on the grounds of being a victim of trafficking in human beings can, under certain conditions, be issued to a victim of trafficking in human beings who is currently in Finland. In 2020, first residence permits for a victim of trafficking in human beings were issued to four persons. The number of new fixed-term residence permits, i.e. extended permits, for a victim of trafficking in human beings were issued to nine persons.

10.2. Victims of trafficking in human beings included in the assistance system¹⁶⁵

The number of persons identified as being victims of exploitation indicative of trafficking in human beings was higher in 2020 than ever before. This was reflected in the National Assistance System for Victims of Trafficking in Human Beings. A record-high number of 247 new clients were included in the system. In connection with these, 50 minor dependants of the clients were also included in the system. Approximately half of the new clients had been exploited outside Finland.

The majority of the clients are adults, but minors (who are not dependants of adult clients) are also referred to the system. In 2020, there were 10 minors among the victims of trafficking in human beings included in the Assistance System.

Among the clients admitted into the Assistance System, the proportion of those who became victims abroad has typically been higher (66–70%) than the proportion of those who became victims of human trafficking in Finland (34–30%). However, in 2020, the number of clients admitted to the Assistance System was higher for those who were exploited in Finland (123) than for those exploited abroad (121).

The number of people referred to the Assistance System in 2020 who were potential victims of trafficking in human beings taking place in Finland was 123, which represents a significant increase from 2019 (70 persons).¹⁶⁶

At the end of 2020, the Assistance System included 916 persons, 704 of whom were actual victims of trafficking in human beings and 212 were minor children of adult victims of trafficking in human beings.

The persons exploited in Finland represent 31 different nationalities. Citizens of Iraq, Finland, Albania, Nepal and Afghanistan were the largest groups among them. Nearly one-third of them were staying in Finland on a residence permit. The number of Finnish citizens and

¹⁶⁴ Source: The Finnish Immigration Service

¹⁶⁵ National Assistance System for Victims of Trafficking in Human Beings (2020), Situation report 1.1.–31.12.2020, http://www.ihmiskauppa.fi/files/525/Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_1.1.-_31.12.2020.pdf (Cited 18 March 2021)

¹⁶⁶ Inclusion in the Assistance System does not mean that the person in question would have been officially identified as a victim of trafficking in human beings. The person included in the Assistance System is only considered a potential victim of trafficking in human beings. After this, the person may be officially identified as a victim of trafficking in human beings. An officially identified victim of trafficking in human beings may continue using the services of the Assistance System until they do not need these services any more. If the client cannot be officially identified as a victim of trafficking in human beings, the services of the Assistance System will no longer be available to them.

other EU citizens was 19, while 14 persons originated from countries whose citizens are not required to have a visa to reside in Finland.

Undocumented migrants, i.e. people staying in Finland without the legal right of residence, are estimated to be particularly vulnerable to various forms of exploitation. In 2020, a total of 22 undocumented migrants were admitted to the Assistance System based on the assessment that they had become victims of exploitation related to human trafficking in Finland.

People can be referred to the Assistance System by various parties. In most cases, victims are referred to the system by the Finnish Immigration Service or reception centres. In 2020, reception centres referred 88 people to the system and the Finnish Immigration Service referred 63 people.¹⁶⁷ In the previous years, people who had become victims in Finland were typically referred by an NGO, shelter, lawyer or the police. In 2020, however, it was notable that 70 people sought admission into the Assistance System on their own accord, which made them the second-largest group.

The clients of the assistance system include Finnish citizens, EU citizens, people who entered Finland on a visa-exempt basis, third-country nationals working legally in Finland and people with an asylum seeker background.

Some 56% of the new clients were asylum seekers. Asylum seekers represented only 25% of those who became victims in Finland. Typically, those who become victims of exploitation in Finland are people residing in Finland with some other residence status, such as on the grounds of family ties, as an EU citizen (including Finnish citizens) or a residence permit issued on the grounds of employment. They may also be irregular migrants.

There are many types of trafficking in human beings and new forms are continuously being identified. Nevertheless, forced labour and sexual exploitation are still the most common types. In addition to these, cases have been observed in Finland, for example, involving forced begging, forced criminal activity and forced marriage.

The number of people identified as having become victims of sexual exploitation in Finland was 15, which represents a slight increase from the previous year (11). The majority of the victims of sexual exploitation had been victimised outside Finland (47).

The trafficking cases in Finland in 2020 were mostly victims of forced labour (78 persons).

The cases of forced labour are the most common in the restaurant, cleaning and construction industries. Characteristics of forced labour have also been detected in the conditions of domestic workers in private families as well as farm work. The victims of forced labour are usually non-Finnish nationals, but the employers also include Finnish citizens.

Those who had become victims of trafficking in human beings involving work-related exploitation outside Finland (44 persons) had typically been exploited outside the EU, usually in their home country or a neighbouring country.

In total, 45 victims of trafficking in human beings related to **forced marriage** were included in the Assistance System. Such marriages usually start in the victim's home country and subsequently continue in Finland in circumstances that violate human dignity. In most cases, the victim was a minor when the marriage began. Some victims had been brought to Finland as a new wife for a person residing in Finland, or the marriage began in Finland. Many of the cases are detected when the authorities intervene in domestic violence. The police, reception centres and shelters play a key role in identifying victims of forced marriage.

¹⁶⁷ xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

10.3. Developments related to trafficking in human beings

The 2019 Government Programme of Sanna Marin's Government includes several measures related to combating trafficking in human beings.

- Legislation will be drafted on assistance to victims of human trafficking and reference to victims of human trafficking will be added to the acts that concern health care and social welfare.
- Legislation will be updated so that victims of trafficking in human beings can better obtain the assistance they need regardless of the initiation, progress or outcome of criminal procedure.
- Provisions on safe and supported housing services for victims of human trafficking will be enacted and the services will be provided in accordance with EU law. According to the Government Programme, the responsibility for supervising and overseeing the services will be assigned to the Finnish Institute for Health and Welfare.
- The equality of victims of human trafficking as recipients of services will be improved.
- A police unit will be established to detect and investigate criminal offences involving trafficking in human beings.

The drafting of **the Government's anti-trafficking action plan**¹⁶⁸ began in 2020. The action plan has been drafted under the leadership of the Anti-Trafficking Coordinator and it comprises the years 2021–2023. The action plan consists of a large number of wide-ranging anti-trafficking measures and a responsible party has been assigned for the implementation of each measure. The Ministry of Justice established a working group for the drafting of the action plan and the Ministry of Social Affairs and Health established a working group tasked with drafting a proposal for new legislation on the assistance of victims of trafficking in human beings.

The action plan lays out a wide range of development measures related to areas such as the development of the authorities' practices, guidelines and cooperation, improving the exchange of information, increasing training, preparing training materials and

supporting cooperation between the authorities and NGOs. One of the focus areas of the action plan is mainstreaming anti-trafficking efforts and enhancing coordination. The action plan aims to strengthen commitment and cooperation between the various parties involved.

One of the most concrete decisions was the establishment of **a special police unit on human trafficking**, which is set to become operational in 2021. The decision was made to establish a group at the Helsinki Police Department focused on detecting and investigating human trafficking offences. The unit will work in close cooperation with the National Bureau of Investigation, the national expert network on the prevention of human trafficking as well as other authorities and cooperation partners. The national investigation team will obtain information, detect and investigate national crimes, support other units and prevent cross-border crime in cooperation with the National Bureau of Investigation. The Police will also have two assigned human trafficking investigators at each police department.¹⁶⁹

The Ministry of Economic Affairs and Employment proposes that a number of amendments be made to the Aliens Act to **combat the exploitation of foreign labour** and to improve the status of victims of exploitation. The proposed amendments to the Aliens Act aim to prevent the exploitation of foreign labour, strengthen the legal position of victims of labour exploitation and create conditions for better detection of cases of labour exploitation.¹⁷⁰

As part of the measures to prevent labour exploitation, **the occupational health and safety departments of the Regional State Administrative Agencies** will be granted an increase of a total of 15 person-work-years for the supervision of foreign workers' working conditions and work permits as well as support services targeted at foreign workers.

In 2020, the Finnish Institute for Health and Welfare received an assignment from the Ministry of Social Affairs and Health related to the Government Programme objective of providing **safe and supported housing services for victims of human trafficking**. The Finnish Institute for Health and Welfare is tasked with drafting a report to assess the capacity of the existing service system to respond to the

¹⁶⁸ <https://oikeusministerio.fi/ihmiskaupan-vastainen-tyo-hanketiedot-ja-asiakirjat> (Cited 15 April 2021)

¹⁶⁹ https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ihmiskaupan-torjuntaa-tehostetaan-viranomaisten-ja-jarjestojen-yhteistyolla?languageId=en_US (Cited 15 April 2021)

¹⁷⁰ <https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvaksikaytto-esitys-lausunnolle> (Cited 15 April 2021)

housing services needs of victims of human trafficking and survey potential deficiencies.

The report will evaluate housing provided as a social service and safe accommodation that can be arranged as an assistance measure for a victim of human trafficking as necessary. The assessment will extend to services intended for crisis situations as well as longer-term supported housing services.¹⁷¹

The National Assistance System for Victims of Human Trafficking launched the **IKUT project** in 2020 with the aim of improving the working life skills of victims of human trafficking, developing the employment services offered for the victims, increasing knowledge of the position of victims of human trafficking in working life and increasing the involvement of the private sector in work against human trafficking. The project is one of the first European projects to focus on the working life skills of victims of human trafficking.

The project will conduct a study on the labour market situation of the victims of human trafficking and their reception of employment services. In addition, a working life model for victims of human trafficking will be created. The goal of the model is to strengthen the working life skills and competence of the victims and support them in their transition to working life. The project will also organise training sessions for companies and two seminars on human trafficking and corporate social responsibility.¹⁷²

10.4. Research on trafficking in human beings

The report **Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua: työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi**¹⁷³ written by Anni Lietonen et al. for the European Institute for Crime Prevention and Control (HEUNI) provides concrete tools for companies to take action against exploitation. The tools include risk assessment, drafting an anti-trafficking strategy, advance evaluation of contractual partners, the use of contractual provisions from the perspective of preventing exploitation and human trafficking as well as auditing the operations of subcontractors and other contractual partners. Together with the report, the **Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking**¹⁷⁴ was published, summarising the existing legal frameworks outlining companies' human rights responsibilities with a focus on labour exploitation and trafficking.

HEUNI also published the investigative guide **Uncovering labour trafficking**¹⁷⁵ in collaboration with the Police and representatives of the occupational health and safety authorities. The guide documents the steps necessary for the successful investigation of human trafficking. For occupational safety and health authorities, the guide provides a checklist with questions to help them assess whether a suspicious situation might constitute labour exploitation.

¹⁷¹ <https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/ihmiskaupan-uhrien-asumispalvelut> (Cited 15 April 2021)

¹⁷² <https://migri.fi/-/ainutlaatuinen-hanke-kehittaa-ihmiskaupan-uhrien-tyoelamaosaamista?ref=newsroom> (Cited 15 April 2021)

¹⁷³ Lietonen, A., Jokinen, A. and Ollus, N. (2020). Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua. Työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 93b.

¹⁷⁴ Lietonen, A., Jokinen, A. and Pekkarinen, A.-G. (2020). Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 94.

¹⁷⁵ Ylinen, P., Jokinen, A., Pekkarinen, A.-G., Ollus, N., Jenu, K.-P. and Skur, T. (2020). Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen. Helsinki: HEUNI Publication Series no. 95b.

11. Return and readmissions

11.1. Removal decisions

A removal decision is an administrative decision by which a foreign person is ordered to leave Finland. There are two types of removal decisions: refusal of entry and deportation.¹⁷⁶

Refusal of entry concerns persons who have not had a residence permit for Finland and who do not fulfil the requirements for residence.¹⁷⁷

Deportation concerns persons who have had a residence permit for Finland but who no longer fulfil the requirements for residence.

In 2020, the number of refusal of entry and prohibition of entry decisions was 7,597.¹⁷⁸ The majority of the removal decisions were refusal of entry decisions by the Finnish Immigration Service, with decisions by the Police and the Finnish Border Guard being in the minority.

In 2020, the Finnish Immigration Service made a total of 4,705 refusal of entry decisions and the Police made 451 such decisions¹⁷⁹. The Finnish Border Guard refused entry to 2,441¹⁸⁰ persons, which represents a substantial increase compared to the previous year (1,489).

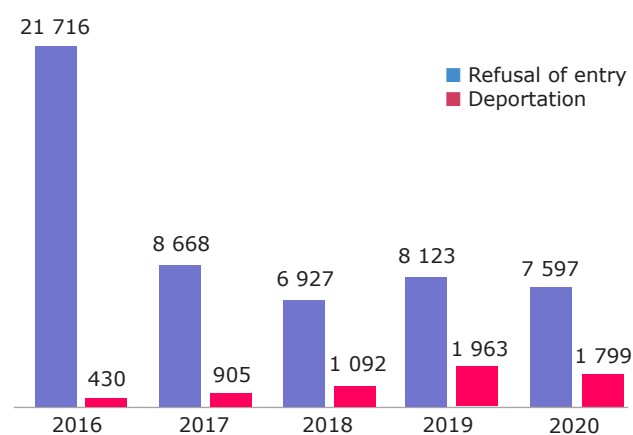
The fluctuation of the number of the refusal of entry decisions by the Finnish Immigration Service is connected with the number of negative asylum decisions: a negative asylum decision entails a removal decision. Consequently, the number of removal decisions correlates somewhat with the number of asylum seekers entering the country. The refusal of entry figures for the Finnish Immigration Service include refusal of entry decisions made in connection with negative asylum decisions as well as other residence permit decisions.

A total of 1,799 deportation decisions were made in 2020, which is a decrease compared to the previous year, when the corresponding figure was 1,955.

The majority (1,680) of the deportation decisions were related to irregular stay.

The number of deportation decisions based on criminal offences was 119. A foreign national may be deported on the basis of criminal offences if he or she is found guilty of an offence carrying a maximum sentence of imprisonment for a year or more or if he or she is found guilty of repeated offences. These decisions are always based on an overall consideration that also takes into account factors such as the seriousness of the crime, the person's ties to Finland, the person's health and the non-refoulement principle, according to which no one should be returned to a country where they would face persecution, other inhuman treatment, torture, treatment violating human dignity or the death penalty.

Refusal of entry and deportation decisions 2016–2020

Source: Finnish Immigration Service, Police, Finnish Border Guard

In general, **the challenges related to returns in 2020 were the same as in the previous years** (returnees being unwilling to return voluntarily and the countries of destination being unwilling to receive returnees), but there were also particular challenges arising from the COVID-19 pandemic. The COVID-19 pandemic was generally a factor that influenced the practical arrangements concerning returns: flights were suspended, travel restrictions were introduced and both returnees and officers had to be quarantined. The quarantine issue played a role in both directions, as the authorities had to consider whether the police officers escorting returnees could safely return to Finland.¹⁸¹

¹⁷⁶ In addition, there is **prohibition of entry**, which means prohibiting the entry of a third-country national at the border in the manner provided in Article 13 of the Schengen Borders Code. (Section 142, Subsection 1 of the Aliens Act)

¹⁷⁷ The most common scenario for refusal of entry is removing a person who has already entered the country (Section 142, Subsection 2 (4) of the Aliens Act). In certain situations, refusal of entry also means preventing a person from entering the country at the border. These cases are, however, less common. (Section 142, Subsection 2 (1–3) of the Aliens Act).

¹⁷⁸ The total number of refusal of entry and prohibition of entry decisions made by the Finnish Immigration Service, the Police and the Finnish Border Guard.

¹⁷⁹ Source: National Police Board (includes EU citizens and third-country nationals)

¹⁸⁰ Finnish Border Guard (2020), Finnish Border Guard annual report 2020 (e-mail 18 March 2021)

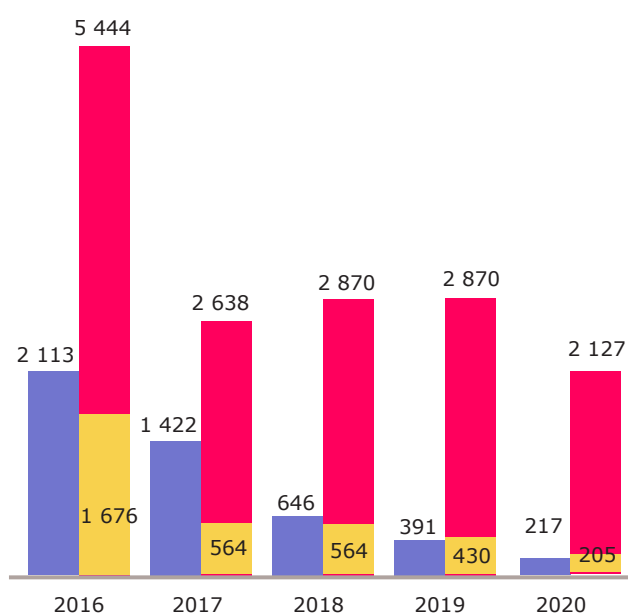
¹⁸¹ National Police Board, telephone interview, 10 December 2020

11.2. Voluntary return

In 2020, **the number of people returning to their countries of origin through the voluntary return programme was 217**. There were altogether 28 countries of return. Most returnees returned to Iraq (56). Of voluntary returnees, 62 per cent were men and 17 per cent were women. When it comes to age and marital status, the returnees are mostly unmarried young adults.¹⁸²

The number of voluntary returnees has decreased steadily every year since the record-breaking year of 2016, and the same trend continued in 2020. There was a significant decline compared to the previous year, mainly due to the pandemic.

Returnees through the voluntary return programme and persons removed from the country by the authorities 2016–2020

Source: IOM, National Police Board

11.3. Other developments related to return and readmissions

The Finnish Immigration Service issued a new internal guideline, MIGDno-2020-658, concerning the issuance of a temporary residence permit on the grounds of a special reason pursuant to Section 45, Subsection 1, Item 3 of the Aliens Act to applicants currently in Finland who argue that they are temporarily unable to return to their home country or other country of residence due to reasons arising from COVID-19, such as the lack of the necessary transport connections. The guideline specifies the conditions that make it possible to issue a temporary residence permit to a foreign national who is stuck in the country due to COVID-19 pursuant to Section 45, Subsection 1 of the Aliens Act.

The Non-Discrimination Ombudsman's project **Vulnerability in the preparation and enforcement of removal from the country**, which began in 2020, is aimed at the identification of the situation of vulnerable returnees and taking their needs into account in return operations. It has been noted in the monitoring of returns that there is variance with respect to the identification of the situation of vulnerable returnees and taking their special needs into consideration. This may involve things such as a recovery period after a health care procedure before return, obtaining patient records or medicines for the return journey or assessing aspects of falling victim to human trafficking or considering the best interests of a child.

The project aims to improve cooperation between the various authorities involved as well as the targeting of monitoring activities. The goal is for the Police to be able to take vulnerability into consideration better and more consistently. Communication between the authorities pertaining to vulnerability will be improved. Immigration and returns are the subject of significant debate in society. There is a tremendous need for accurate information. The project produces information on the human factors related to removal operations. The project aims to promote humane return operations.

¹⁸² Source: International Organization for Migration IOM, Helsinki office

12. Migration and development

Finland's development policy emphasises coherence across the various policy areas so as to ensure favourable conditions for sustainable development in developing countries.

In addition to food security, trade, taxation and security, the priorities have also included migration. Concrete national-level measures have included deeper cooperation among various central government actors and closer coordination of EU affairs¹⁸³.

In 2020, **the Ministry for Foreign Affairs again engaged in migration-related communications**¹⁸⁴ aimed at influencing the root causes of irregular migration. Migration-related communications refer to communications directed at countries of origin, transit and destination in migration and/or on-site communications aimed at influencing migration in one way or another. The Ministry for Foreign Affairs engaged in these communications activities using funding allocated by the Parliament during the period 2016–2019. In 2020, migration-related communications were linked to one-off future investments specified in the Government Programme and will be implemented as part of the Ministry for Foreign Affairs' normal activities during the current Government term. The underlying factor behind migration-related communications is the acceleration of migration in 2015, which still determines the key target countries of these communications activities to some extent.

Finland engages in communications to influence the root causes of irregular migration in Iraq, Afghanistan and Somalia. The aim is to prevent the perceived lack of prospects among the local population and support the positive development of the countries in question. In Iraq and Afghanistan, lessons

on peace-building and media influence are offered in workshops organised for young people. In Somalia, personal documentaries have been shot on the themes of forgiveness and breaking the cycle of retaliation to encourage young people to embrace reconciliation and peace-building.

The "Salam for Peace" project aimed at young people was continued in Iraq, Somalia and Afghanistan in 2020 to promote peace and harmony. The project's extension was confirmed in 2020 in the form of annual workshops to be organised until 2023. The purpose of the project is to give young people in Iraq and Afghanistan the opportunity to build networks and learn lessons on peace-building and media influence.¹⁸⁵

Peace project workshops were held in Kabul during the period 11–14 October and in Erbil during the period 27–29 November. Both workshops could be organised with in-person attendance, with the Finland-based participants attending the events virtually. The peace project in Somalia shot two short-form documentaries in 2020 and shooting also began on a third documentary.

The goal of the project is to prevent or slow down the development of the root causes that lead to young people experiencing a perceived lack of prospects as well as marginalisation and radicalisation, which in turn may make them pursue illegal pathways such as human smuggling or join extremists that promote terrorism. The project aimed to promote peace, conflict resolution and young people's belief in their own ability to have influence while also enhancing their media skills and offering opportunities for international networking.

¹⁸³ Ministry for Foreign Affairs, Goals and principles of Finland's development policy, <https://um.fi/goals-and-principles-of-finland-s-development-policy> (Cited 17 April 2020)

¹⁸⁴ Ministry for Foreign Affairs, e-mail interview 16 December 2020

¹⁸⁵ https://um.fi/current-affairs/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/ulkoministeri-c3-b6-jatkaa-nuorten-rauhanty-c3-b6n-tukemista-irakissa-ja-afghanistanissa-salam-hankkeella (Cited 15 April 2021)

Sources

OFFICIAL SOURCES

European Migration Network (2019), Asylum and Migration Glossary 6.0: Finnish edition. Helsinki: European Migration Network (EMN).

Ministry of the Interior (2018), Töihin Suomeen - Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työpe-rusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi, Sisäministeriön julkaisu 1/2018, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-176-3> (Cited 16 April 2020)

Government decision SM/2020/16
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f806891e1>
(Cited 13 April 2021)

Finnish Institute of Health and Welfare, Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland: A national development project (TERTTU),
<https://thl.fi/en/web/thlfi-en/research-and-development/research-and-projects/developing-the-health-examination-protocol-for-asylum-seekers-in-finland-a-national-development-project-terttu> (Cited 14 April 2021)

Ministry of Economic Affairs and Employment, Integration Indicators Database
<https://kotouttaminen.fi/en/integration-indicators> (Cited 14 April 2021)

Government's Analysis, Assessment and Research Activities, Tavoitteena syrjimätön työelämä: Tutkittua tietoa nykytilasta ja keinoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi
<https://tietokayttoon.fi/-/tavoitteena-syrjimaton-tyoelama-tutkittua-tietoa-nykytilasta-ja-keinoja-yhdenvertaisuuden-edistamiseksi> (Cited 14 April 2021)

Finnish Institute of Health and Welfare, Solid knowledge base and research-based information about integration (FinMonik2)
<https://thl.fi/en/web/thlfi-en/research-and-development/research-and-projects/solid-knowledge-base-and-research-based-information-about-integration-finmonik2> (Cited 14 April 2021)

Finnish Institute of Health and Welfare, Impact of coronavirus epidemic on wellbeing among foreign born population (MigCOVID)
<https://thl.fi/en/web/thlfi-en/research-and-development/research-and-projects/impact-of-coronavirus-epidemic-on-wellbeing-among-foreign-born-population-migcovid> (Cited 14 April 2021)

National Assistance System for Victims of Trafficking in Human Beings (2020), Situation report 1.1.-31.12.2020,
http://www.ihmiskauppa.fi/files/525/Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_vuosikatsaus_1.1.-_31.12.2020.pdf (Cited 18 March 2021)

Ministry of Justice, Anti-Trafficking Project nr.OM031:00/2020
<https://oikeusministerio.fi/ihmiskaupan-vastainen-tyo-hanketiedot-ja-asiakirjat> (Cited 15 April 2021)

National Institute of Health and Welfare, Ihmiskaupan uhrien asumispalvelut (in Finnish)
<https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtion-sosiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/ihmiskaupan-uhrien-asumispalvelut> (Cited 15 April 2021)

PRESS AND MEDIA RELEASES AND WEB NEWS PUBLISHED BY AUTHORITIES

https://intermin.fi/-/suomen-rajaliikennetta-aletaan-rajoittaa-elakkeella-olevia-rajavartijoita-ja-poliise-ja-voidaan-kutsua-toihin?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

https://tem.fi/-/tyoperaisen-maahanmuuton-hallinto-siirtyy-tyo-ja-elinkeinoministerioon?languageId=en_US (Cited 29 March 2021)

<https://intermin.fi/-/sisaministerio-selvittaa-maahanmuuttohallinnon-voimavaroja-ja-vaikuttavuutta> (Cited 30 March 2021)

https://intermin.fi/-/uusi-maahanmuuttohallinnon-henkilotietolaki-selkeyttaa-saantelya-ja-tukee-oi-keusturvaa?languageId=en_US (Cited 9 April 2021)

https://migri.fi/-/uusi-selvitys-tarkastelee-viranomaisten-selvittamisvelvollisuutta-ja-tiedonhankintaa-ul-komaalaisasioissa?languageId=en_US (Cited 9 April 2021)

https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2020-suomeen-muutetaan-useimmiten-tyon-takia-korona-vaikut-ti-hakemusten-maaraan?languageId=en_US (Cited 24 March 2021)

<https://www.studyinfinland.fi/future-is-made-in-finland> (Cited 12 April 2021)

<https://tem.fi/en/project-for-the-development-of-immigrant-legislation-and-permit-procedures> (Cited 12 April 2021)

https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvaksikaytto?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

https://intermin.fi/-/10616/hallitus-linjasi-kausityovoiman-saatavuuden-turvaamisesta?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

https://intermin.fi/-/tiettyjen-riskimaiden-marjanpoimijoiden-maahantuloa-rajoitetaan?languageId=en_US (Cited 12 April 2021)

<https://tem.fi/-/maahanmuuttajien-ohjaus-neuvonta> (Cited 12 April 2021)

https://intermin.fi/-/perheenyhdistamista-koskevaa-lainsaadantoa-tarkastellaan-lapsen-edun-toteu-tumisen-edistamiseksi?languageId=en_US (Cited 30 March 2021)

<https://minedu.fi/-/perusopetuksen-poikkeuksellisia-opetusjarjestelyita-koskevat-saannokset-vo-imaan-elokuussa-muutoksia-myos-ammattillisiin-nayttoihin-ja-korkeakoulujen-poissaolosaantoihin> (Cited 12 April 2021)

https://minedu.fi/-/1410877/talent-boost-toimenpideohjelma-hyvaksyttiin-ministerityoryhmissa?language-Id=en_US (Cited 12 April 2021)

<https://minedu.fi/en/qualityprogramme> (Cited 12 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/statistics-on-immigration-2020-most-immigrants-come-to-finland-to-work-the-coro-navirus-affected-the-number-of-applications> (Cited 25 March 2021)

https://intermin.fi/-/ulkomaalaislakiin-tehtyjen-muutosten-yhteisvaikutusta-selvitetaan?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/turvapaikanhakijoiden-osaaminen-esille-ja-lisaa-aktivoivaa-tekemista-vastaanottoke-skuksiin> (Cited 13 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/maahanmuuttoviraston-eit-selvitys-on-valmistunut-tuloksia-hyodynnetaan-kehitysty-ossa> (Cited 13 April 2021)

https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/hallitus-otti-kantaa-eu-n-laaajaan-maahanmuutto-ja-turvapaikka-politiikan-uudistukseen?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

https://tem.fi/-/lakimuutokset-kolmansien-maiden-kansalaisten-oikeudesta-tyoskennella-huoltovarmuuden-ja-tyomarkkinoiden-toimivuuden-kannalta-tarkeissa-tehtavissa-voim?languageId=en_US (Cited 16 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/quota-refugee-statistics-for2020-published-the-coronavirus-pandemic-affected-the-selection-process> (Cited 13 April 2021)

https://intermin.fi/-/yhteisojen-roolia-kiintiopakolaisten-kotoutumisen-edistamisessa-selvitetaan?languageId=en_US (Cited 13 April 2021)

https://intermin.fi/-/suomi-vastaanottaa-11-alaikaista-turvapaikanhakijaa-kreikasta-tulipalon-tuhoamalta-morian-leirilta?languageId=en_US (Cited 14 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/more-extensive-support-to-asylum-seeking-families-and-children-at-reception-centres> (Cited 14 April 2021)

https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ihmiskaupan-torjuntaa-tehostetaan-viranomaisten-ja-jarjestojen-yhteistyolla?languageId=en_US (Cited 15 April 2021)

https://tem.fi/-/ulkomaisen-tyovoiman-hyvakskaytto-esitys-lausunnolle?languageId=en_US (Cited 15 April 2021)

<https://migri.fi/en/-/ainutlaatuinen-hanke-kehittaa-ihmiskaupan-uhrien-tyoelamaosaamista> (Cited 15 April 2021)

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM046:00/2019> (Cited 15 April 2021)

https://intermin.fi/-/laittoman-maahantulon-ja-maassa-oleskelun-vastainen-toimintaohjelma-paivitetaan?languageId=en_US (Cited 15 April 2021)

<https://um.fi/goals-and-principles-of-finland-s-development-policy> (Cited 17 April 2021)

https://um.fi/current-affairs/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/ulkoministeri-c3-b6-jatkaa-nuorten-rauhanty-c3-b6n-tukemista-irakissa-ja-afganistanissa-salam-hankkeella (Cited 15 April 2021)

MEDIA

YLE 26 June, Maahanmuuttajat korkeakouluun selvästi kantasuomalaisia harvemmin – eri taustojen vaikutus kouluttautumiseen selvitetään (Cited 8 April 2021)

Iltalehti 26 June, Pääkirjoitus: Tapaus Mäenpää on murheellinen monista syistä – ja se antaa haljun kuvan sananvapauskeskustelusta (Cited 8 April 2021)

YLE 22 September, Korkein oikeus: Väkivaltainen uusnatsijärjestö PVL ei nauti sananvapauden suojaa, joten se on lakkautettava (Cited 8 April 2021)

Helsingin Sanomat 23 September, EU:n uusi maahanmuuttopaketti antaa jäsenmaille kaksi vaihtoehtoa: tulijakiintiö tai palautuksissa auttaminen – Ministeri Ohisalo pitää mallia ”raik-kaana ja kiinnostavana” (Cited 8 April 2021)

YLE 29 January, Hallitus kokoontui iltakouluun ruotimaan työllisyystavoitettaan – työministeri lupasi uusia avauksia työperäisestä maahanmuutosta (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 18 February, Työvoimaennuste paljastaa kuntien ahdingon: Mistä 8 000 sairaanhoita-jaa? (Cited 8 April 2021)

[Turun Sanomat](#) 5 May, Ulkoministeri Ukrainan ratkaisusta päästää kausityöntekijöitä Suomeen: "Paine kasvoi suureksi, koska työsopimuksia oli jo" (Cited 8 April 2021)

[Turun Sanomat](#) 7 July, Syntyvyyden kasvu ei vähentäisi väestön ikääntymisen aiheuttamia ongelmia – työperäinen maahanmuutto nopeampi keino kohentaa julkista taloutta (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 8 September, Väestöliitto patistaa tekemään lisää vauvoja – järjestö on huolissaan syntyvyyden laskusta nälkävuosien tasolle (Cited 8 April 2021)

[MTV Uutiset](#) 23 August, Intiasta Suomeen saapuneita kausityöntekijöitä ei testattu Helsinki-Vantaalla (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 12 February, Vihreiden Kari: Esitys alaikäisten turvapaikanhakijoiden tuomisesta Kreikasta ei voinut tulla yllätyksenä keskustalle (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) March 3, Lapsen oikeudet eivät toteudu lähes puolissa perheenyhdistämispäätöksistä, toteaa yhdenvertaisuusvaltuutettu (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 8 September, Väestöliitto haluaa lisää maahanmuuttoa, koska se voi purkaa eläkepommin – Uudellemaalle muutetaan jo nyt enemmän ulkomailta kuin maakunnista (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 12 October, THL: Perheenyhdistämisen kautta saapuneet miehet työllistyvät nopeammin kuin muut pakolaisryhmät (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 17 March, Ammattikorkeakoulut peruvat huhtikuun pääsykokeet koronan vuoksi – tilalle valintatehtäviä verkossa, todistusvalinta pääväylä (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 8 July, KHO: Poliisiammattikorkeakoulu sai evätää Venäjän kaksoiskansalaisen opiskelu-paikan mahdollisen painostusriskin takia (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 4 June, Yliopiston koronapäätökset tekevät selvän loven opiskelija-asuntojen kysyntään Itä-Suomessa – vaihto-opiskelijoita ei oteta vastaan syksyllä, etäopetus jatkuu (Cited 8 April 2021)

[Aamulehti](#) 29 February, Turkin mukaan jo 18 000 ihmistä on ylittänyt rajan EU:n puolelle – Erdoğan sanoo, että raja pysyy auki (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 28 February Hovioikeus hylkäsi irakilaisien kaksosveljesten syytteet terroristisista murhista (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 25 February, Nämä ovat kokoomuksen seitsemän ehdotusta terrorismilainsäädännön kiristämiseksi: "Kansalaisuus voitava perua, terroristijärjestöön kuuluminen rikolliseksi" (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 21 February, Hallitus vahvistaa: Suomi on päättänyt hakea 175 turvapaikanhakijaa Välimeren pakolaisleireiltä (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 29 February, Uutissuomalainen: Kaksi viidestä ottaisi alaikäiset lapset Suomeen Kreikan pakolaisleireiltä (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 1 March, "Portit Eurooppaan auki" – Suomen hallitus vaikenä Turkin ja Kreikan rajan tilanteesta (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 11 March, Perussuomalaiset jätti välikysymyksen turvapaikkapolitiikasta, mukaan lähti vain nyt-liike (Cited 8 April 2021)

[Aamulehti](#) 17 June, Ensimmäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikasta Suomeen heinäkuussa – korona-

pandemia ja erityisjärjestelyt viivästyttivät tuloa (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 13 May, Laajennettu työnteko-oikeus koskisi 1 000 turvapaikanhakijaa – ”Turvapaik-kajärjestelmää ei ole tarkoitettu työvoiman maahanmuuttoon (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 24 June, Maahanmuuttovirasto sulkee 7 vastaanottokeskusta – turvapaikanhakija Omar Abdulle tutu-sta keskuksesta poismuuttaminen tuntuu vaikealta (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 26 June, Eduskunta ei antanut lupaa syyttää perussuomalaisten Mäenpäättä – Halla-ahon mukaan asian käsittely ”häpeällinen farssi”, näin kansanedustajat äänestivät (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 9 July, Suomeen jäänyt satoja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita, arvioi Kuntaliitto (Cited 8 April 2021)

[Kaleva](#) 7 July, Ensimmäiset alaikäiset turvapaikanhakijat saapuvat Kreikan leireiltä tällä vii-kolla – karan-teeniajan jälkeen heidät sijoitetaan ympäri Suomen (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 9 September, Kreikan isoimmalla siirtolaisleirillä suuri tulipalo, Lesbokselle hätätila – ”Koko leiri on tu-lessa” (Cited 8 April 2021)

[Keski-Uusimaa](#) 9 September, Migri: Osa Suomeen tulevista turvapaikanhakijoista ollut ainakin jossain kohtaa tuhoutuneella Morian leirillä (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 11 September, Suomi vastaanottaa 11 alaikäistä turvapaikanhakijaa Krei-kasta tulipalon tuhoamalta Morian leiriltä (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 13 February, Sisäministeri Ohisalo toisi perheettömiä lapsia Kreikan leireil-tä: Yli 90 prosenttia heistä on 14–17-vuotiaita (Cited 8 April 2021)

[Kaleva](#) 24 April, LM:n tiedot: Kreikasta on tulossa Suomeen 20-30 turvapaikanhakijaa toden-näköisesti tou-kokuussa: ”Tilat ja karanteenijärjestelyt ovat valmiina” (Cited 8 April 2021)

[Kaleva](#) 4 June, Migri: Suomeen on toivottu myös tyttöjä – ensimmäiset alaikäiset Kreikan leireiltä Suomeen kesäkuun aikana (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 15 July Hallitus valmistelelee perheenyhdistämistä koskevien tulorajojen poistamista alaikäisiltä (Cited 8 April 2021)

[Kaleva](#) 18 September, Tavoite erityisesti tyttöjen auttamisesta karkaamassa – Välimeren maiden leireiltä Suomeen siirretyt pääasiassa poikia (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 23 January, Tämän takia maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa – tuore selvitys lyö fak-tat pöytään (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 25 February, Kristillisdemokraateilta lakiehdotus: Työttömyydestä 10 prosenttia pois, jos ei osaa riittävästi suomea tai ruotsia (Cited 8 April 2021)

[Hämeen Sanomat](#) 27 February, Lapsikaappaukset ovat lisääntyneet viime vuosina Suomessa (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 9 July, Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden nuorten jälkihuollon yläikäraja nousee 25 vuo-teen (Cited 8 April 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 12 November, Kyselytunti toi nuorisojengit eduskuntaan – Ohisalo painotti hallituksen lisänneen poliisin resursseja ja nuorten koulutusmahdollisuuksia (Cited 8 April 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 26 November, Ulkomaalaistaustaisten vanhempien lapset ovat Suomessa muita lapsia hei-kommassa asemassa, selviää tutkimuksesta (Cited 8 April 2021)

[Lapin Kansa](#) 19 January, Migri tilasi sopivampia lausuntoja – Maahanmuuttovirasto yritti vuosi sitten syrjäyttää kaksi turvapaikanhakijoista lausuntoja antavaa lääkäriä (Cited 8 April 2021)

[Kainuun Sanomat](#) 23 April, Palautetun irakilaismiehen kuolemaa epäillään keksytyksi – Näin sisäministeri pahoitteli Suomen viranomaisten toimintaa viime syksynä (Cited 8 April 2021) (Cited 8 April 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 2 January, Itävallan konservatiivien ja vihreiden hallitusohjelmaluonnoksessa mukana muun muassa huivikielto (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 21 February, IL: Hallitus pääsi sopuun Välimereltä tuotavista turvapaikanhakijoista – Suomeen 175 ihmistä leireiltä (Cited 8 April 2021)

[Turun Sanomat](#) 2 March, Tuhannet pakolaiset pyrkivät Kreikkaan, kun Turkki ilmoitti päästä-vänsä heidät eteenpäin – rajalla kahakoitiin viikonloppuna ja yhden väitetään kuolleen (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 7 March, Hallitus pähkäilee turvapaikanhakijoiden jalkapantoja – rajunkuuloinen keino voikin helpottaa palautusta odottavien asemaa (Cited 8 April 2021)

[YLE](#) 14 May, Rajavartiolaitos paljasti ihmissalakuljetusringin Helsinki-Vantaalla – ihmisiä viety Manner-Euroopasta Isoon-Britanniaan noin 8 000 euron hinnalla (Cited 15 April 2021)

[YLE](#) 31 January, Veijo Baltzarin rikosepäilyt laajenivat ja uusia uhreja ilmeni: epäillään nyt myös törkeästä raiskauksesta (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 5 July, Siivoton ala (Cited 8 April 2021)

[Ilta-Sanomat](#) 2 December, Veijo Baltzar sai syytteet ihmiskauppa- ja seksuaalirikoksista – oikeudenkäynti alkaa ensi viikolla (Cited 8 April 2021)

[MTV Uutiset](#) 22 August, Voisivatko seksityöntekijät työskennellä yhteisissä työtiloissa? Uutis-suomalainen: Näin puolueet vastaavat (Cited 8 April 2021)

[Iltalehti](#) 20 August, Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä yritetään suitsia - Ministeri: "Nyt tehdään kurssin muutos" (Cited 8 April 2021)

[MTV Uutiset](#) 21 August, Viidessä vuodessa 8 uhrista 380:een: Ihmiskaupan uhrien määrä paisui valtavaksi rikosuhripäivystyksessä – tällainen on tyypillinen hyväksikäytetty työntekijä (Cited 8 April 2021)

[Helsingin Sanomat](#) 3 September, Etyj: Suomella merkittäviä haasteita ihmiskaupan torjumisessa (Cited 15 April 2021)

[Ilkka-Pohjalainen](#) 10 September, Thaimaalaisiin marjanpoimijoihin kohdistunutta ihmiskauppaa käsitellään korkeimmassa oikeudessa (Cited 15 April 2021)

RESEARCH

Heikkilä, Elli (2020) Foreword. Elli Heikkilä (ed.), Mihin suuntaan Suomi kehittyy? Liikkuvuuden ja muuttoliikkeen dynamiikka. In Which Direction is Finland Evolving? The Dynamics of Mobility and Migration. X Migration Symposium 2019. Publications 39. Turku: Institute of Migration

Martikainen, Tuomas & Pirkko Pitkänen (ed.) (2020) Muuttoliikkeiden vuosisata. Publications 37. Turku: Migration Institute of Finland. 90 p.

Saukkonen, Pasi: Vimmainen maailma. Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalistista. Publications 35. Turku: Migration Institute of Finland 2020

Pitkänen, Ville, Pasi Saukkonen & Jussi Westinen: How different are we? Survey results on identities, values and attitudes among the Finnish majority population and the largest ethno-linguistic minorities. Helsinki: E2 Research 2020

Helena, T., Nina, S. and Taija, K. eds., (2020). Terveyspalvelut tutuiksi: Mateas: maahan-muuttajat terveyspalveluiden asiakkaina. Available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-40-3> (Cited 9 April 2021)

Salli, A. (2020). Maahanmuuttajien kuntoutuksen kehittämishanke. Kehittämistä, kokeilua, kohtaamisia ja taitojen vahvistumista. Kuntoutusta kehittämässä, Helsinki: Kela. Available from https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321982/Kuntoutustakehittamassa24_saavutettava.pdf (Cited 9 April 2021)

Varjonen, S., Vuorento, M., Pitkänen, S., Vilhunen, T. and Hautamäki, L. (2020). Suomen kieltä ammatillisessa kuntoutuksessa. Maahanmuuttajien ammatillisen kuntoutuspalvelun kokeilun arviointitutkimus, Helsinki: Kela. Available from https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/321978/Kuntoutustakehittamassa23_saavutettava.pdf (Cited 9 April 2021)

Finell, Eerika, Inga Jasinskaja-Lahti, Marja Tiilikainen, Nasteho Hasan, Fairuz Muthana (2020) Lived experience related to the COVID-19 pandemic among Arabic-, Russian- and Somali-speaking migrants in Finland. PsyArXiv Preprints. November 24. doi:10.31234/osf.io/q2v7r

Ahonen-Coly, S., Halme, K., Hietalahti, A., Lang, T., Rätty, M., Saari, E. and Viinamäki, L. (n.d.). Maahanmuuttajaopiskelijan ääni - näkökulmia opintoihin ja työelämään Suomessa. Helsinki: Laurea University of Applied Sciences. Available from <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-599-3> (Cited 9 April 2021)

Koskela, Kaisa (2020) Negotiating the 'migrant elite' : Boundary making and social identities among skilled migrants in Finland (dissertation), University of Helsinki, available from <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/317814> (Cited 9 April 2021)

Jousmäki, H. (2020). Kielestä kiinni? Työperusteisten maahanmuuttajien kieli- ja kulttuuri-koulutusmahdollisuudet Etelä-Pohjanmaalla Selvityshankkeen raportti. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys

Lilja, I., Kervinen, E., Lietonen, A., Olus, N., Viuhko, M. and Jokinen, A. (2020). Unseen Victims. Why Refugee Women Victims of Gender-Based Violence Do Not Receive Assistance in the EU. Helsinki: HEUNI.

Skogberg, N.; Garoff, F.; Omar, A. Ahmed Haji; Koponen, P.; Klemettila, K-L; Castaneda, A. E. (2020) Developing the health examination protocol for asylum seekers in Finland: project results. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30:V76-V76

Tuomisto, K.; Tiittala, P.; Keskimäki, I.; Helve, O. (2020): Governance of health services for asylum-seekers in Finland. EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH. 2020;30

Snellman, Olli (2020) Aikuisten turvapaikanhakija- ja pakolaisasiakkaiden kokemat ja terapeuttisissa keskusteluissa kuvaamat ongelmat, auttavat tekijät ja hyödylliset muutokset (dissertation), University of Jyväskylä Available at: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/67520> (Cited 8.4.2021)

Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Kati, Jaana Vuori (2020) Small agency and precarious residency in Afghan refugee families. In Johanna Hiitola, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) Family life in transition: Borders, Transnational Mobility and Welfare Society in Nordic Countries. London: Routledge, 177–187.

Asunta, Maria & Seppänen, Erkki (2020): Turvapaikka uutisissa: mediakatsaus 2015–2020. Turku, Kovasana kustannus

Ministry of Economic Affairs and Employment (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:10, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-487-7> (Cited 17 April 2020)

Minister of Economic Affairs and Employment (2020), Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019 - Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta, TEM oppaat ja muut julkaisut 2019:11, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-489-1> (Cited 17 April 2020)

Saukkonen, Pasi (2020) Suomi omaksi kodiksi. Kotouttamispolitiikka ja sen kehittämismahdollisuudet. Helsinki: Gaudeamus

Leisko, Satu (2020) Koti suomesta (selkokirja): Nuorten maahanmuuttajien tarinoita uudesta kotimaastaan, Avain, Helsinki

Juntunen, Marko (2020) Matkalla islamilaisessa Suomessa, Helsinki: Vastapaino

Martikainen, Tuomas (2020) Finnish Muslims' Journey from an Invisible Minority to Public Partnerships. *Temenos*, 56 (1), 33–51. Available from: <https://journal.fi/temenos/article/view/77424/53958> (Cited 14 April 2021)

Police University College (2020) Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019, <http://www.theseus.fi/handle/10024/345708> (Cited 14 April 2021)

Kela (2020), Maahanmuuttajien Kelan etuuskien käyttö vuonna 2018, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020120198868> (Cited 14 April 2021)

Ministry of Economic Affairs and Employment (2020), Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut.

Selvityksen loppuraportti, Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2020:27, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-542-3> (Cited 14 April 2020)

Heino, E & Lillrank, A 2020, 'Institutionaalisen luottamuksen rakentuminen - maahanmuuttajataustaiset perheet perus- ja vammaispalvelujen käyttäjänä', *Sociologia*, Vuosikerta. 57, Nro 4 .

Torpan, Karin; Sinitsyna, Anastasia; Kahrik, Anneli; Kauppinen, Timo M.; Tammaru, Tiit: Overlap of migrants' housing and neighbourhood mobility. *HOUSING STUDIES*. 2020 <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1849574> (Cited 15 April 2021)

Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.) (2020), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge

Turjanmaa, Elina & Jasinskaja-Lahti, Inga (2020) Thanks but no thanks? Gratitude and indebtedness within intergenerational relations in immigration context. *Family Relations*, 69(1), 63–75.

Tiilikainen, Marja (2020) Finnish Somali fathers, respectability, and transnational family life. Hiitola, Johanna, Kati Turtiainen, Sabine Gruber & Marja Tiilikainen (eds.), *Family Life in Transition: Borders, Transnational Mobility, and Welfare Society in Nordic Countries*. London: Routledge, 131–141.

Iikkanen, Päivi (2020). The role of language in integration: a longitudinal study of migrant parents' trajectories (dissertation), University of Jyväskylä, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8306-2> (Cited 15 April 2021)

Intke-Hernandez, M. (2020). Maahanmuuttajaitien arjen kielitarinat : etnografinen tutkimus kieliyhteisöön sosiaalistumisesta. (dissertation), University of Helsinki, available from: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6838-2> (Cited 15 April 2021).

Esberg, Riti (2020) Iranista Suomeen muuttaneiden naisten sosiaaliset suhteet ja niiden merkitys yhteiskuntaan kiinnittymisessä (dissertation), University of Turku, available from: <https://www.utupub.fi/handle/10024/150451> (Cited 15 April 2021)

Tervola, J (2020) Different selection processes, different outcomes? Comparing labor market integration of asylum refugees, resettled refugees and their reunited family members in Finland. *Comparative Migration Studies* 8(28)

Lietonen, A., Jokinen, A. and Ollus, N. (2020). Navigoi kohti vastuullista toimitusketjua. Työkalupakki yrityksille työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 93b.

Lietonen, A., Jokinen, A. and Pekkarinen, A.-G. (2020). Normative Framework Guide - Responsibility of Businesses Concerning Human Rights, Labour Exploitation and Human Trafficking. Helsinki: HEUNI HEUNI Publication Series no. 94.

Ylinen, P., Jokinen, A., Pekkarinen, A.-G., Ollus, N., Jenu, K.-P. and Skur, T. (2020). Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen. Helsinki: HEUNI Publication Series no. 95b.

REFERRED LEGISLATION, LEGISLATIVE AMENDMENTS AND CASE LAW

Act temporarily amending the Aliens Act 208/2020

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200208> (Cited 16 April 2021)

Act on the temporary amendment of the Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals for the Purpose of Employment as Seasonal Workers 209/2020 <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200209> (Cited 16 April 2021)

Act on the temporary amendment of the Act on the Conditions of Entry and Residence of Third-country Nationals in the Framework of an Intra-corporate Transfer

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200210> (Cited 16 April 2021)

Act on the temporary amendment of the Act on the Conditions of Entry and Stay of Third-country Nationals on the Grounds of Research, Studies, Training and Voluntary Service

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200211> (Cited 16 April 2021)

Supreme Administrative Court decisions

KHO:2020:30

KHO:2020:37

KHO:2020:61

KHO: 2020: 91

KHO: 2020: 94

KHO:2020:130

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Maahanmuuttovirasto
PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto

0295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

ISBN 978-952-7427-12-5 (PDF)
ISBN 978-952-7427-15-6 (Printed volume)

European Migration Network (EMN)

Finnish Immigration Service
P.O. BOX 10
FIN-00086 Finnish Immigration Service

+358 (0) 295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) perustettiin neuvoston päätöksellä 14. päivänä toukokuuta 2008. Se saa taloudellista tukea Euroopan unionilta. Euroopan muuttoliikeverkoston tavoitteena on vastata yhteisön toimielinten sekä jäsenvaltioiden viranomaisten ja laitosten tarpeeseen saada tietoa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioista. EMN tuottaa ajantasaista, puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa politiikan suunnittelun tueksi Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa. EMN antaa lisäksi yleisölle tietoa kyseisistä asioista.

The EMN was established by Council Decision 2008/381/EC. It is financially supported by the European Union. The objective of the EMN is to meet the information needs of Community institutions and of Member States' authorities and institutions by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The EMN also serves to provide the general public with such information.
